

PG 1231

.U52

vol. 1

INTRODUCTION TO THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE

I ORIGIN OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE

The Serbo-Croatian language is one of the Slavic, or Slavonic languages. It falls into the language group known as Indo-European. The English language, too, belongs to this large group. Therefore, the two languages do not differ fundamentally, and it is possible to make a close and true translation from one language to the other.

The Serbo-Croatian language derives its name from the fact that it is spoken by both the Serbs and the Croats. The Serbs, Croats and Slovenes make up the population of Yugoslavia. The Slovenes, who inhabit the northwestern part of the country, have their own language which is called Slovenian. This language is very closely allied to Serbo-Croatian.

The Serbs and Croats use the same language, but, due to historical reasons, there are certain differences between the Serbian, which is the idiom spoken by the Serbs, and the Croatian, which is the idiom spoken by the Croats. However, these differences are very slight and have been disappearing gradually since the formation of Yugoslavia after the First World War. We are able, therefore, to speak of one, and only one language - the Serbo-Croatian language. The study of this language will be the object of our course.

The Serbs, who are members of the Eastern or Orthodox Church, use the alphabet known as Cyrillic (so do the Russians and the Bulgars). The Croats and the Slovenes, who are Roman Catholics, use a modified Latin alphabet (so do the Poles, the Czechs and the Slovaks). This Latin alphabet is the same as that used in English except for the fact that a few of the consonants are also used with special diacritic signs.

Many Serbs and many Croats use both alphabets freely. The students will be required to learn both alphabets. However, the Cyrillic alphabet will be introduced first, and the Latin will be given at a later stage, after the students have become fully familiar with both the printed and the written characters of the Cyrillic alphabet.

The Cyrillic alphabet was named for St. Cyril who, with his brother Methodius, converted the Slavs in Moravia in the ninth century. However, the Slavs in the Balkans were converted by their disciples. St. Cyril invented this alphabet in order to further the success of his mission and to make possible the writing of the Holy Scriptures in the various Slavic languages.

The original Cyrillic alphabet was reformed and simplified in the first half of the nineteenth century by the great Serbian philologist and author, Vuk Stefanovic Karadzic. This modern Cyrillic alphabet is basically phonetic, that is, each single letter represents one and only one sound. Vowels make an exception to this rule in so far as the same letter represents sounds of various lengths and tones, but the quality of the vowel remains the same.

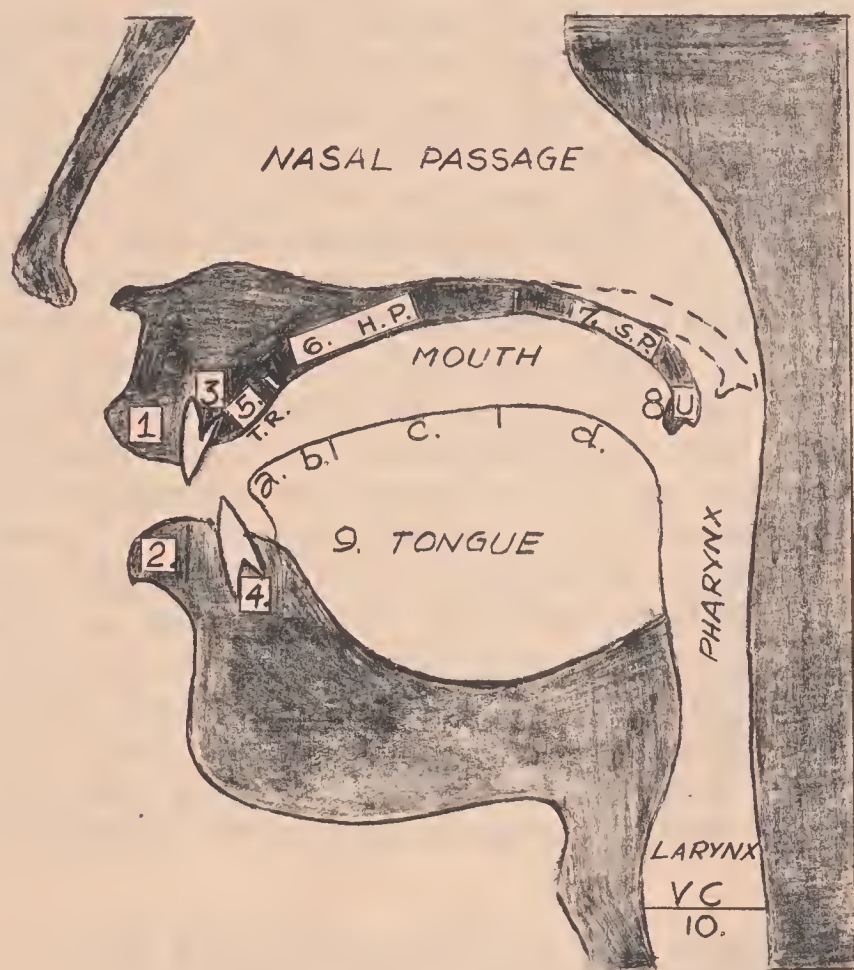

II ORGANS OF SPEECH

In order that the student may master the pronunciation of various sounds, he must learn how these sounds are produced. The sounds of speech are produced by breath which is forced from the lungs and then modified by the vocal organs. The vocal organs, or organs of speech, consist of: the lips, the teeth, the teethridge, the palate, the tongue and the vocal cords as shown in the picture below:

1. Upper lip
2. Lower lip
3. Upper teeth
4. Lower teeth
5. Teethridge
6. Hard Palate
7. Soft Palate (Velum)
8. Uvula
9. Tongue:
  - a. Point
  - b. Blade
  - c. Front
  - d. Back
10. Vocal Cords

The lips: the upper and lower lip.

The teeth: upper and lower.

The teethridge, or alveoli, is the gum just behind the teeth. The upper teethridge is more important than the lower.

The palate consists of the hard palate and the soft palate, or velum. The hard palate is the roof of the mouth from the teethridge back to about the middle of the palate. The velum extends from the middle to the back of the roof of the mouth. The uvula is a soft appendage hanging down from the back of the velum. The velum can be raised to the back wall of the throat where it enters the nasal cavity, so as to shut off the passage of air into the nasal cavity.

The tongue consists of: (a) the tongue tip or point, (b) the blade of the tongue, which is the edge of the tongue immediately behind and around the tip, (c) the front of the tongue, which extends from the blade back to about the middle of the tongue (about $1\frac{1}{2}$ inches). When the mouth is closed, the front of the tongue lies directly underneath the hard palate; (d) the back of the tongue, which is the remaining part of the tongue back of the middle. When the mouth is closed the back of the tongue lies directly under the velum.

The vocal cords are actually a pair of folds in the mucous membrane containing ligament and muscle fiber. They are contained in the larynx which is an enlargement of the upper end of the wind-pipe. The front edge of the larynx forms the Adam's apple.

The organs of speech that have just been described are used to articulate the sounds in the following way. When the air is expelled from the lungs it passes through the larynx and the pharynx, and then forward and out through the mouth or the nose or through both. However, this flow of air may be stopped or impeded at various points along the way, and the shape of the chambers through which it passes may be variously modified.

The sounds are divided in two large groups: the vowels and the consonants. When vowels are articulated, the passing of air is left unobstructed except for the fact that the shape of the oral cavity is modified by various movements of the tongue and of the lips. When consonants are articulated the current of air is either completely stopped at some point by closing the passage through which it flows, or the passage is narrowed so that the air current has to squeeze through, or an elastic organ, like the tongue point for instance, is caused to vibrate rapidly.

In order to pronounce correctly the sounds of a certain language it is necessary to know how these sounds have to be articulated, that is, how the speech organs have to be used in order to produce exactly the sound desired. It will now be explained how the sounds of the Serbo-Croatian language are articulated.

III ARTICULATION OF THE VOWELS OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE

There are five vowels in Serbo-Croatian: "a", "e", "u", "o" and "y", as represented by cyrillic letters*. Two of these, that is, "e" and "u" are front vowels, which means that they are articulated by raising the front of the tongue towards the hard palate. The other three are back vowels, which means that they are articulated by raising the back of the tongue towards the velum.

When pronouncing "a", the tongue is raised least; when pronouncing "e" and "o", the tongue is raised more; when pronouncing "u" and "y", the tongue is raised most. Consequently, "a" is a low-back vowel; "e" is a mid-front; "o" is a mid-back; "u" is a high-front, and "y" is a high-back.

*In the alphabet of the International Phonetic Association the following phonetic symbols are used to designate respectively the above vowels: "a", "e", "i", "o", "u". When referring to vowels in this course, only the Cyrillic characters will be used.

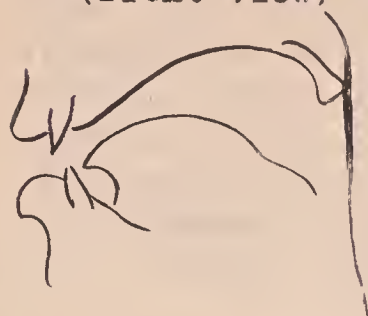

The position of the tongue as well as the teeth and of the lips while pronouncing Serbo-Croatian vowels is illustrated by the diagrams below:

Lips

(front view)

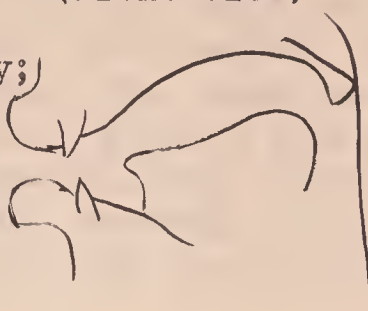
Serbo-Croatian "u":

Teeth almost closed; lips spread laterally; front of the tongue raised high towards hard palate.

Lips

(front view)

Serbo-Croatian "y":

Teeth almost closed; lips closely rounded; back of the tongue raised high towards velum.

Lips

Serbo-Croatian "e":

Teeth more apart than for "u"; lips spread laterally but less than for "u"; front of the tongue raised towards hard palate, but less than for "u".

Lips

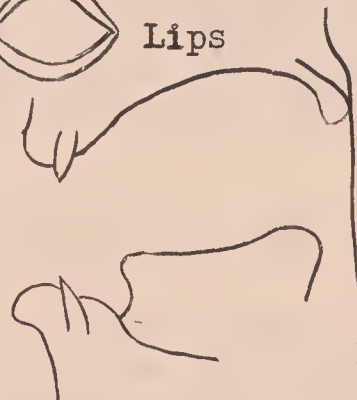

Serbo-Croatian "o":

Teeth more apart than for "y"; lips less rounded than for "y"; back of the tongue raised towards velum, but less than for "y".

Lips

Serbo-Croatian "a":

Teeth more apart than for "o"; lips wide open; back of the tongue raised towards velum, but less than for "o".

In addition to the quality of the vowel, which is determined only by the position of the speech organs as shown above, one must also observe the length of a vowel and the tone of a vowel. Neither the length nor the tone should have any influence upon the quality of the vowel in Serbo-Croatian. It is true that in loose uncontrolled

speech of a native, a certain vowel may seem to have a quality different from the quality that the same vowel has when standing in another syllable. However, the student should ignore this and should strive to always give the same quality to his vowels as indicated on the diagram, no matter in what syllable the vowel stands.

Each of the five vowels can be either short or long. There are no reliable rules as to when a vowel must be pronounced short and when long, except for the following: the stressed vowel and the vowels that follow the stressed vowel can be short or long; the vowels that precede a stressed vowel must be short.

The tone of the vowel is a peculiarity of the Serbo-Croatian language. There are two kinds of tone: the rising tone and the so called falling tone, which is actually a rising-falling tone.

The rising tone consists of a rise in pitch within the vowel of about a semitone or a full tone. The rising-falling tone is formed by a similar rise followed by a fall of approximately two and half to three tones. Both in the case of the rising and of the rising-falling tone, the syllable that follows that vowel is pronounced with the raised or lowered pitch respectively, that is, the next syllable has the same pitch as that which the preceding vowel has after it has been raised or lowered. A vowel with a rising tone is pronounced in almost the same way as the stressed vowel in an English word pronounced with a questioning tone: Are you coming? A vowel with a rising-falling tone is pronounced as a stressed English vowel in normal speech: I am coming.

There are certain rules as to the use of tone in words:

(1) Only the stressed vowel in a word can have a tone, either a rising, or a rising-falling tone. All the unstressed vowels are toneless. There are no rules as to which vowel in the word is to be stressed. There is only a general guidance: most of the Serbo-Croatian words do have the stress on their first vowel, that is the first syllable (in Serbo-Croatian, there are as many syllables in a word as there are vowels in that word), and in words of four or more syllables, the stress is most likely to fall on the third syllable from the end. The last syllable is never stressed.

(2) In words that consist of only one syllable (monosyllabic words), the vowel can have only the rising-falling tone, or it can be toneless. It can never have the rising tone. There are definite rules as to when the vowel of a monosyllabic word has the rising-falling tone and when it is toneless. These rules will be explained later.

(3) In words of two or more syllables, we have to distinguish as follows:

(a) if the stress falls on the first vowel in a word, that vowel can have either a rising or a rising-falling tone;

(b) if the stress falls on a vowel other than the first, that vowel can have only a rising tone.

Consequently, the problem of discerning the tone of a vowel boils down to finding out whether the first and stressed vowel in words of two or more syllables has a rising or a rising-falling tone. Since most of the words in Serbo-Croatian do have their stress on the first syllable, the problem of discerning the tone of vowels in Serbo-Croatian remains a difficult one for the student.

When writing Serbo-Croatian, neither the length, nor the tone, nor the stress is indicated. However, in order to assist the student in pronunciation, in all the Serbo-Croatian words which will appear in the vocabulary at the end of each lesson, the vowels will be marked as follows:

(1) á will mean a long, stressed "a", with a rising tone;

(2) â will mean a long, stressed "a", with a rising-falling tone;

- (3) $\grave{a}$ will mean a short, stressed "a", with a rising tone;
- (4) $\grave{a}$ will mean a short, stressed "a", with a rising-falling tone;
- (5) $\bar{a}$ will mean a long, unstressed "a";
- (6) a will mean a short, unstressed "a".

IV DIVISION OF THE CONSONANTS OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE

When articulating vowels, we are concerned only with the position of the tongue, of the teeth and of the lips. When articulating consonants we have to use all the organs of speech.

The organs of speech are divided in "articulators", that is, the movable organs, and those that are not movable, but can serve only as "points of articulation". The articulators are: the lips, the tongue (front and back), the velum and vocal cords. The teeth, the teethridge and the hard palate are points of articulation. The lips can approach the teeth; the tongue can approach the teeth, the teethridge, the hard palate and the velum; the velum can be raised to the back wall of the throat. As to the vocal cords, they can be drawn apart (as during ordinary respiration), or they can be moved so as to narrow the space between them (this space is called the glottis), or as to close that space completely. When the glottis is nearly but not quite closed, the passing air current sets the elastic edges of the vocal cords into rapid vibration.

All the consonants that are pronounced with the vibration of the vocal cords, are called voiced; those that are produced without this vibration are called voiceless.

In addition to this, there are two other divisions of consonants:

(1) Division of consonants according to the organs of speech which are used to produce them:

- (a) Bilabials (lips joined);
- (b) Labiodentals (lower lip against upper teeth);
- (c) Dentals (tongue against upper teeth);
- (d) Dento-Alveolar (tongue against upper teeth and teethridge);
- (e) Alveolar (tongue against teethridge)
- (f) Palatal (tongue against hard palate);
- (g) Velar (tongue against velum).

(2) Division of consonants according to the way obstacles are

put in the flow of air while the consonants are being articulated:

(a) Plosives: The current of air is completely stopped at some point (by means of the lips or the tongue), and then it is suddenly released so that an explosive sound is articulated;

(b) Fricatives: The passage between two speech organs is narrowed so that the impact of breath upon them is heard;

(c) Affricates: They combine the features of the plosives and the fricatives, beginning with a complete stoppage of air and ending with a fricative sound;

(d) Nasals: The velum is lowered so as to leave the nasal cavity accessible to the air stream, which then flows out through the mouth and through the nose;

(e) Laterals: The median line of the mouth passage is stopped, but an opening is left along one or both sides of the tongue for the current to pass through;

(f) Rolled: The passing of the air current causes an elastic organ to vibrate rapidly, like the point of the tongue for example.

If we combine the three above divisions of consonants, we can classify all the Serbo-Croatian consonants as in the chart on the following page. The symbols used are the cyrillic letters which represent the corresponding consonants; the symbols in parentheses are the phonetic symbols of the International Phonetic Association.

As can be seen from that chart, some of the Serbo-Croatian consonants occur in pairs, both as voiced and as voiceless, some only as voiced, some only as voiceless.

For those consonants that come in pairs, when the student has mastered the pronunciation of the voiced variety, he will automatically be able to pronounce the voiceless variety by articulating it in the same way as the voiced one, but he will not cause his vocal cords to vibrate. When the student is pronouncing the voiced variety, he will hear a loud hum in his head if he puts his hands tightly over his ears. Or, if he rests his fingers upon the outside of the larynx, he will feel there the vibration of the vocal cords.

CHART OF SERBO-CROATIAN CONSONANTS

	Bi-labial		Labio-dental		Dental		Dento-alveolar		(3) Alveo-lar		(3) Pala-tal		Velar	
	Vd. ⁽¹⁾	Vs. ⁽²⁾	Vd.	Vs.	Vd.	Vs.	Vd.	Vs.	Vd.	Vs.	Vd.	Vs.	Vd.	Vs.
Plosives	б (b)	п (p)			д (d)	т (t)							г (g)	к (k)
Fricatives			в (v)	ф (f)			з (z)	с (s)	ж (z)	ш (ʃ)	ј (j)			х (x)
Affricates							ц (ts)		џ (dʒ) ђ (dʒ)	џ (tʃ) ћ (tʃ)				
Nasals	м (m)				н (n)						њ (ɲ)			
Laterals									л (l)		љ (ʎ)			
Rolled									р (r)					

(1) Vd. for Voiced

(2) Vs. for Voiceless

(3) Both the palatal and the alveolar consonants will be referred to as palatals when discussed later in this course.

The chart shows that the following consonants come in pairs:

Voiced consonants: б, в, д, з, ж, ц, ђ, г

Voiceless consonants: п, ф, т, с, ш, ч, х, к

Further, the consonants "ц" and "х" occur only as voiceless.

Finally, the following consonants: м, н, л, р, ј, њ, љ have only the voiced variety. If they are made voiceless they become inaudible unless they are turned into fricatives by increased force of breath. These consonants are called sonorants*. They occupy a position between consonants and vowels, and one of them, the consonant "р", is used in Serbo-Croatian both as a consonant and as a vowel, as will be explained later.

V ARTICULATION OF THE CONSONANTS OF THE SERBO-CROATIAN LANGUAGE

It will now be explained how the various Serbo-Croatian consonants are articulated. For this purpose, it will be convenient to divide them in three groups:

(a) consonants that exist also in English and are articulated in the same way as in Serbo-Croatian: в, ф; з, с; ј; м;

(b) consonants that exist in English but are not articulated in the same way as in Serbo-Croatian: б, п; д, т; г, к; ж, ш; ц, ч; н; л;

(c) consonants that do not exist in English: х; ђ; ђ; њ; љ; р.

The consonants of the last two groups will be taken up individually.

(A) Serbo-Croatian consonants that exist in English but are pronounced differently.

(1) "п", "б"; "г", "к" are articulated in the same way as the corresponding English "p", "b", "g" (as in goal), "k", except for the fact that these English consonants are aspirated whereas the Serbo-Croatian are not.

баба	беба	буба	папа	попа
бабе	бебе	бубе	папе	попе
баби	беби	буби	папи	попи
бабу	бебу	бубу	папу	попу
бабо	бебо	бубо	папо	попо

*The sonorants can stand next to voiced or voiceless consonants, either precede them or follow them; a voiced and a voiceless consonant cannot stand next to each other. If a voiced precedes a voiceless, the voiced is converted into its voiceless variety. If a voiceless precedes a voiced, it is converted into its voiced variety (regressive assimilation).

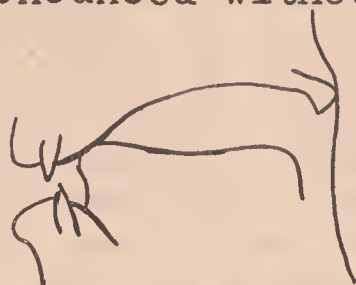
ка̀па
ка̀пе
ка̀пу
ка̀по

пѐга
пѐге
пѐгу
пѐго

гу̀ка
гу̀ке
гу̀ку
гу̀ко

Бо̀г
Бо̀га
Бо̀гу

(2) "д", "т" are articulated differently from the corresponding English "d", "t". In English they are alveolar and are pronounced with aspiration; in Serbo-Croatian they are dental and are pronounced without aspiration.

English "d", "t":
tongue point against teeth-ridge

Serbo-Croatian "д", "т":
tongue point against upper teeth

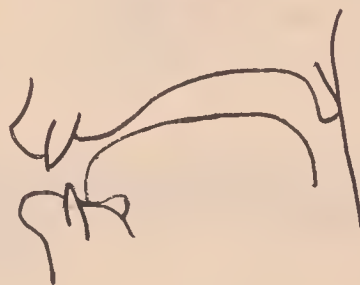
дѐд	дѐте	тѐта	ди́ка	тѐпа	ку̀да
дѐда	та̀да	до̀ба	тѐбе	ка̀да	гу̀та
дѐду	ту̀да	до̀к	та̀ко	га̀ди	бу̀ди
дѐде	та̀та	ду̀га	ту̀га	па̀да	би́ти

(3) The Serbo-Croatian "ж", "ш" are articulated differently from the corresponding English "ʒ" (as in measure) and "ʃ" (as in bishop):

The English "ʒ", as in measure, and "ʃ" as in bishop:

Tongue raised so as to approach the blade to the teethridge and the front of the tongue to the hard palate; tongue spread laterally

Serbo-Croatian "ж" and "ш":
Tongue point against gums of lower teeth; tongue blade raised towards teethridge

жа̀ба
жѐга
жу̀та
жи́жа

ша̀ка
шу̀га
ши́ба
шѐга

пу̀ж
пу̀жа
пу̀жу
пу̀же

гу̀ша
гу̀ше
гу̀ши
гу̀шо

(4) The Serbo-Croatian "џ", "ѣ" are articulated differently from the corresponding English "dʒ" (as in gin) and "tʃ" (as in chin):

English "dʒ" as in gin, and "tʃ" as in chin:

Blade and part of the front of the tongue against the border of the teethridge and the hard palate, followed by an explosive release and the tongue moving down so as to come between the teethridge and the lower teeth

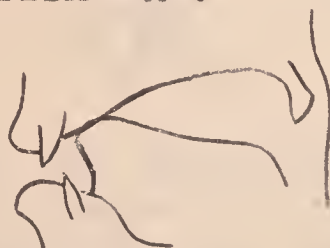
Serbo-Croatian "џ" and "ѣ":
Blade of the tongue against the teethridge

џак
џеп
џин
буџа

чаџа
чеџа
чиџа
чуџа

паџе
пуџе
поџе
пеџе

(5) The Serbo-Croatian "н" is pronounced differently from the English "n":

English "n":

Tongue point against the teethridge, with sides touching

Serbo-Croatian "н":

Tongue point against the upper teeth

In both languages this consonant is nasal. Consequently, the air flows through the mouth and the nose. As a result of this, any vowel occurring next to it is partially nasalized.

наш
нож
нега
нижи
нуди

дан
дана
дану
дәне
дани

санта
санти
санти
санти
санти

(6) The Serbo-Croatian "л" is articulated in the same way as the English clear "l" (as in "lily"), that is, with the tongue point against the teethridge and with the sides of the tongue free (lateral consonant). The student should guard from using the dark variety of the English "l" (as in "mill") for rendering the Serbo-Croatian "л":

лѹла	лѹла
лѹле	лѹла
лѹли	лѹла
лѹлу	лѹпа
лѹло	

(B) Serbo-Croatian consonants that do not exist in English:

(1) The Serbo-Croatian "x" is articulated by forming a narrow passage between the back of the tongue and the velum, and by forcing air through the passage:

мѣх	хѣј
мѣха	хѣло
мѣху	хѣта
рѣхо	хѣда
тѣхо	хѣка

(2) The Serbo-Croatian "ц" is articulated by pressing the tongue point against the back of the lower teeth, and the blade of the tongue against both the upper teeth and the teethridge (it is preferable to have the teeth closed during this articulation):

Цѣца	дѣца
Цѣца	лице
Цѣца	маца
бѣца	мѣца

(3) The Serbo-Croatian "ђ" and "џ" are articulated by pressing the tongue tip against the lower teeth, and the blade of the tongue against the teethridge. A very narrow passage is left between the tongue and the lower teeth (in the middle of the tongue) to let the air pass through:

лађа	ђак	ђађа	гађе
лађе	ђем	ђађе	пеђ
лађи	ђон	ђађи	џи
лађу	ђура	ђађу	нођ
лађо	ђида	ђађо	кџа

(4) The Serbo-Croatian "њ" is articulated by pressing the tongue point against the lower teeth, and the blade of the tongue against (both the teethridge and) the fore part of the hard palate. Being a nasal sound, the velum is left open:

његов	бања
њен	бање
њихов	бањи
њива	бању
муња	бањо

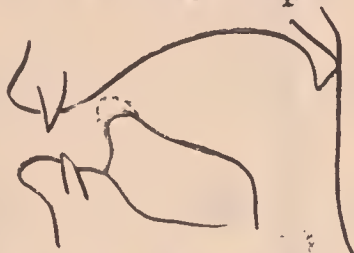

(5) The Serbo-Croatian "љ" is articulated by pressing the tongue point against the lower teeth, and the blade of the tongue against (both the teethridge and) the fore part of the hard palate. The velum is closed. Being a lateral sound, an opening is left on both sides of the tongue to let the air pass through:

љага	каља
љељо	беље
љилан	биље
љоља	коље
љуља	куља

(6) The Serbo-Croatian "п" is articulated by raising the tongue point towards the teethridge and by causing the tongue point to vibrate. Lips must be kept apart:

If the tongue point is trilled more than three times (if there are more than three taps), "п" becomes a vowel. The "п" is used in Serbo-Croatian as a vowel in the following cases:

(a) between two consonants in the middle of a word;

(b) in the middle of a word, before the vowel "о" which was originally an "л" and was converted into "о", in which case the "п" is marked with two dots;

(c) in front of a consonant at the beginning of a word; when a prefix is added to such a word, the "п" still remains a vowel.

"п" as a consonant:

ра̀на	ба̀ра	пра̀ти	са̀рма
ре́ка	бе́ре	пре́ти	бе́рба
ри́ба	би́ра	при́ма	сви́рка
ро́ба	бо́ра	про́та	чо́рба
ру́ка	бу́ра	пру́ће	жу́рба

"п" as a vowel

(a)	(b)	(c)
Ср̀бин	ум̀ро	р̀ђав
Хр̀ват	гр̀оце	р̀вач
бр̀до		р̀т
цр̀в		за̀рђати
ср̀це		

CYRILLIC ALPHABET

PRINTED		WRITTEN ¹⁾		PHONETIC SYMBOL ²⁾	PRINTED		WRITTEN ¹⁾		PHONETIC SYMBOL ²⁾
CAPITAL	SMALL	CAPITAL	SMALL		CAPITAL	SMALL	CAPITAL	SMALL	
А	а			a	Н	н			n
Б	б			b	Ъ	ъ			ɲ
В	в			v	О	о			o
Г	г			g	П	п			p
Д	д			d	Р	р			r
Ђ	ђ			dʒ	С	с			s
Е	е			e	Т	т			t
Ж	ж			ʒ	Ѣ	ѣ			tʃ
З	з			z	У	у			u
И	и			i	Ф	ф			f
Ј	ј			j	Х	х			x
К	к			k	Ц	ц			tʃ
Л	л			l	Ч	ч			tʃ
Љ	љ			ʎ	Ѡ	ѡ			dʒ
М	м			m	Ш	ш			ʃ

1) When writing the letters, begin each stroke as indicated and follow in the direction of the arrow. The numbers near the arrows indicate the sequence of the strokes. Follow this sequence.

2) As used by the International Phonetic Association (when reference is made to a consonant in this course, only the Cyrillic character, not the phonetic symbol, will be used).

SAMPLE OF SERBO-CROATIAN HANDWRITING

Ко сте ви? Ја сам Пеџа Хредељановић.

Шта сте ви? Ја сам ученик.

Шта ви учите? Учим српскохрватски језик.

Који језик говорите? Ја говорим енглески.

Да ли је тешко читати српскохрватски? Није.

Како чита Нитифоровић? Он чита добро.

Да ли је енглески тежак? Није тежак а није ни лак.

Да ли је Хаџић добар ђак? Он није добар.

Зашто није добар? Није добар, јер није пажљив.

А ко је добар ученик? Миџић је добар.

Да ли ви разумете кад ја говорим? Не разумем.

Зашто не разумете? Јер говорите Срзо.

Шта пита наставник? Пита шта значи "ђак".

Ко зна шта то значи? Ми то не знамо.

Кад пита ученик? Ученик пита кад не разуме.

Шта имаће данас? Имамо читање и писање.

Да ли имаће перо? Имамо перо и папир.

VI PRONUNCIATION DRILL SENTENCES

21. <u>Ја</u> <u>сам</u> <u>џеник</u> .	<u>I</u> <u>am</u> <u>a student</u> .
1 2. <u>Ти</u> <u>си</u> <u>џеник</u> .	<u>You</u> <u>are</u> a student. (informal)
53. <u>Ви</u> <u>сте</u> <u>џеник</u> .	You are a student. (formal)
84. <u>Он</u> <u>је</u> <u>џеник</u> .	<u>He</u> <u>is</u> a student.
35. <u>Ми</u> <u>смо</u> <u>џеници</u> .	<u>We</u> <u>are</u> <u>students</u> .
6. Ви <u>сте</u> <u>џеници</u> .	You are students.
10 7. <u>Они</u> <u>су</u> <u>џеници</u> .	<u>They</u> <u>are</u> students.
1 8. <u>Ја</u> <u>сам</u> <u>наставник</u> .	I am <u>an instructor</u> .
4 9. Ви <u>сте</u> <u>наставник</u> .	You are an instructor.
7 10. Он <u>је</u> <u>наставник</u> .	He is an instructor.
12 11. Ми <u>смо</u> <u>наставници</u> .	We are <u>instructors</u> .
10 12. Они <u>су</u> <u>наставници</u> .	They are instructors.
13. <u>Шта</u> <u>сам</u> <u>ја</u> ?	<u>What</u> am I?
14. Ви <u>сте</u> <u>наставник</u> .	You are an instructor.
15. <u>Шта</u> <u>сте</u> <u>ви</u> ?	What are you? (formal)
16. Ја <u>сам</u> <u>џеник</u> .	I am a student.
17. <u>А</u> <u>шта</u> <u>си</u> <u>ти</u> ?	<u>And</u> what are you? (informal)
18. <u>И</u> <u>ја</u> <u>сам</u> <u>џеник</u> .	I, <u>too</u> , am a student.
9 19. <u>Шта</u> <u>је</u> <u>он</u> ?	What is he?
20. И он <u>је</u> <u>џеник</u> .	He, <u>too</u> , is a student.
21. <u>Шта</u> <u>сте</u> <u>ви</u> <u>и</u> он?	What are you <u>and</u> he?
22. Ми <u>смо</u> <u>џеници</u> .	We are students.
// 23. <u>Шта</u> <u>су</u> <u>они</u> ?	What are they?
24. Они <u>су</u> <u>џеници</u> .	They are students.

25. Шта сте ви?

What are you?

26. Ја сам офицер.

I am a commissioned officer.

27. А шта сте ви?

And what are you?

28. Ја сам подофицер.

I am a non-commissioned officer.

29. А ви?

And you?

30. Ја сам заставник.

I am a warrant officer.

31. Шта је ваш чин?

What is your rank? (formal)

32. Ја сам капетан.

I am a captain.

33. Шта је ваш чин?

What is your rank?

34. Ја сам поручник.

I am a first lieutenant.

35. А шта је ваш чин?

And what is your rank?

36. Ја сам потпоручник.

I am a second lieutenant.

37. Шта је ваш чин?

What is your rank?

38. Ја сам старији водник.

I am a master sergeant.

39. А шта је ваш чин?

And what is your rank?

40. Ја сам водник.

I am a sergeant first class.

41. Шта је твој чин?

What is your rank? (informal)

42. Ја сам млађи водник.

I am a sergeant.

43. Шта је ваш чин?

What is your rank?

44. Ја сам десетар.

I am a corporal.

45. А ваш?

And yours?

46. Ја сам ббрак.

I am a private first class.

47. А твој чин?

And your rank?

48. Ја сам ббрак.

I am a private.

49. Кò сте вѝ? Who are you?
50. Ја сам капетан Џон Доу). I am Captain John Doe.
51. Шта је господин Доу). What is Mr. Doe?
52. Он је капетан. He is a Captain.
53. Кò сам ја? Who am I?
54. Вѝ сте наставник господин Петровић. You are the instructor, Mr. Петровић.
55. Шта је пукòвник (господин) Смит? What is Colonel Smith?
56. Он је командант. He is the Commandant.
57. Кò је пòтпукòвник? Who is a lieutenant colonel?
58. Пòтпукòвник (господин) Џонс. Lieutenant colonel Jones.
59. Кò је мајор? Who is a major?
60. Господин Бел је мајор. Mr. Bell is a major.
61. Шта су пукòвник, пòтпукòвник и мајор? What are the colonel, the lieutenant colonel, and the major?
62. Они су вѝшѝ официри. They are field grade officers.
63. Шта су капетан, поручник и пòтпоручник? What are the captain, the first lieutenant and the second lieutenant?
64. Они су нижѝ официри. They are company grade officers.
65. Шта су старѝји вòдник, вòдник и млађѝ вòдник? What are the master sergeant, the sergeant first class and the sergeant?
66. Они су пòдофицири. They are non-commissioned officers.
67. А шта је десетар? And what is the corporal?
68. И он је пòдофицир. He, too, is a non-commissioned officer.
69. Кò је генерал (ђенерал). Who is a general?
70. Господин Стилвел је генерал. Mr. Stillwell is a general.
71. Шта су генерал и брац? What are the general and the private?

72. Они су војници.

They are soldiers.

73. Како је ваше име?

What ("how") is your name? (formal)

74. Моје име је Христифор
Нићифоровић.

My name is Христифор
Нићифоровић.

75. Како је твоје име, а како
је твоје презиме?

What is your first name, and
what is your last name? (informal)

76. Моје име је Реља, а моје
презиме Хаџић.

My first name is Реља, and my
last name Хаџић.

77. Како је моје име?

What is my name?

78. Ваше име је Ђорђе Нинчић.

Your name is Ђорђе Нинчић.

79. Како је ваше име?

What is your name?

80. Моје име је Гргур Миљковић.

My name is Гргур Миљковић.

81. Ја сам Србин, а шта сте ви?

I am a Serb, and what are you?

82. Ја сам Американац.

I am an American.

83. Ко је Хрват?

Who is a Croat?

84. Господин Мештровић је Хрват.

Mr. Мештровић is a Croat.

85. Шта ви учите?

What do you study? (formal)

86. Ја учим језик.

I study the language.

87. Кој језик учите?

What ("which") language do you
study?

88. Учим српски језик и хрватски
језик.

I study the Serbian language
and the Croatian language.

89. Ти учиш српскохрватски језик.

You study the Serbo-Croatian
language. (informal)

90. Да, учим српскохрватски
језик.

Yes, I study the Serbo-Croatian
language.

91. Добро, а кој језик учи
поручник Хребељановић?

All right, and what language
does First Lieutenant Хребељановић
study?

92. И он учи српскохрватски језик.

He too, studies the Serbo-
Croatian language.

93. А ко́ји језик уче капетан
Грбић и водник Стошовић?
And what language do Captain
Грбић and Sergeant First Class
Стошовић study?
94. И они уче српскохрватски
језик.
They, too, study the Serbo-
Croatian language.
95. Ко́ји језик учите ви и ста-
рији водник Гачић?
What language do you and
Master Sergeant Гачић study?
96. Ми учимо српскохрватски
језик.
We study the Serbo-Croatian
language.
97. Да ли ви говорите српско-
хрватски?
Do you speak Serbo-Croatian?
(formal)
98. Не, ја не говорим српско-
хрватски.
No, I do not speak Serbo-Croatian.
99. Да ли десетар Џонс говори
српскохрватски?
Does Corporal Jones speak Serbo-
Croatian?
100. Ни он не говори.
He does not speak either.
101. Ко́ји језик говорите ви и он?
What language do you and he
speak?
102. И он и ја говоримо енглески.
Both he and I speak English.
103. Да ли ти говориш српско-
хрватски?
Do you speak Serbo-Croatian?
(informal)
104. Не.
No.
105. Да ли Смит и Хамилтон говоре
српскохрватски?
Do Smith and Hamilton speak
Serbo-Croatian?
106. Не, не говоре ни они.
No, they do not speak either.
107. Да ли ваш наставник говори
енглески?
Does your instructor speak
English?
108. Да, наш наставник говори
енглески.
Yes, our instructor speaks
English.
109. Да ли је енглески језик
тежак?
Is the English language
difficult?
110. Не, енглески није тежак.
No, English is not difficult.
111. Да ли је српскохрватски лак?
Is Serbo-Croatian easy?
112. Не, српскохрватски није лак,
него тежак.
No, Serbo-Croatian is not easy,
but difficult.

113. Да ли је лако говорити енглески? Is it easy to speak English?
114. Да, лако је говорити енглески. Yes, it is easy to speak English.
115. Да ли је тешко говорити српскохрватски? Is it difficult to speak Serbo-Croatian?
116. Да, тешко је говорити српскохрватски. Yes, it is difficult to speak Serbo-Croatian.
117. Како говори енглески господин Џонс? How does Mr. Jones speak English?
118. Он добро говори енглески. He speaks English well.
119. Како говори господин Џонс српскохрватски? How does Mr. Jones speak Serbo-Croatian?
120. Он говори српскохрватски рђаво. He speaks Serbo-Croatian badly.
121. Ко је добар ученик? Who is a good student.
122. Браун је добар ученик. Brown is a good student.
123. Да ли је Смит рђав ученик? Is Smith a bad student?
124. Да, Смит је рђав ученик. Yes, Smith is a bad student.
125. Зашто је он рђав ученик? Why is he a bad student?
126. Он је рђав, јер није пажљив. He is bad, because he is not attentive.
127. Кoji ученик је пажљив? Which student is attentive?
128. Добар ученик је пажљив. The good student is attentive.
129. Да ли је добро бити пажљив? Is it good to be attentive?
130. Да, добро је бити пажљив. Yes, it is good to be attentive.
131. Да ли је добро бити непажљив? Is it good to be inattentive?
132. Не, није добро бити непажљив. No, it is not good to be inattentive.
133. Да ли ви разумете шта ја говорим? Do you understand what I am saying?
134. Не разумем шта ви говорите? I do not understand what you are saying.
135. Зашто не разумеш? Why don't you understand? (informal)

136. Не разумем, јер говорите брзо. I do not understand, because you speak fast.
137. Да ли ви и он разумете кад говорим полако? Do you and he understand when I speak slowly?
138. Да, разумемо кад говорите полако. Yes, we understand when you speak slowly.
139. Да ли они разумеју кад ви говорите српскохрватски? Do they understand when you speak Serbo-Croatian?
140. Они не разумеју кад ја говорим. They do not understand when I speak.
141. Да ли Марић разуме кад ја говорим? Does Марић understand when I speak?
142. Да, он разуме. Yes, he understands.
143. Да ли ви разумете кад ја говорим брзо енглески? Do you understand when I speak English quickly?
144. Да, разумемо кад ви брзо говорите енглески. Yes, we understand when you speak English quickly.
145. Шта ви учите данас? What are you learning today?
146. Данас ја учим да читам. Today, I am learning to read.
147. Да ли и ти учиш да читаш? Are you, too, learning to read? (informal)
148. Да, и ја учим. Yes, I, too, am learning.
149. Шта ви и он учите да читате? What are you and he learning to read?
150. Ми учимо да читамо српско-хрватски. We are learning to read Serbo-Croatian.
151. Како читају они српско-хрватски. How do they read Serbo-Croatian?
152. Они читају добро. They read well.
153. Да ли је читање тешко? Is reading difficult?
154. Читати српскохрватски није тешко. To read Serbo-Croatian is not difficult.
155. Да ли је тешко говорити српскохрватски? Is it difficult to speak Serbo-Croatian?

156. Није тешко, али није ни лако. ... is not difficult, but it is not easy either.
157. Молим, како се каже "Good morning"? Please, how is "Good morning" said (how does one say "Good morning")?
158. "Good morning" се каже "Добро јутро". "Good morning" is said "Добро јутро".
159. Хвала. А како се каже "Good day"? Thank you. And how is "Good day" said?
160. "Good day" се каже "Добар дан". "Good day" is said "Добар дан".
161. Како се каже "Good evening"? How is "Good evening" said?
162. "Good evening" се каже "Добро вече". "Good evening" is said "Добро вече".
163. Молим, како се каже "So long"? Please, how is "So long" said?
164. "So long" се каже "Довиђења". "So long" is said "Довиђења".
165. Како се каже "Good-bye"? How is "Good-bye" said?
166. "Good-bye" се каже "Збогом". "Good-bye" is said "Збогом".
167. Како сте? How are you?
168. Добро сам, хвала. I am all right, thank you.
169. Шта значи "ђак"? What does "ђак" mean?
170. То значи "pupil". That means "pupil".
171. А шта значи "учитељ"? And what does "учитељ" mean?
172. То значи "teacher". That means "teacher".
173. Да ли ви знате шта значи "пажљив"? Do you know what "пажљив" means?
174. Ја то не знам. I do not know that.
175. Ко зна? Who knows?
176. Ми то не знамо. We do not know that.
177. Да ли ти то знаш? Do you know that? (informal)
178. Ја знам. То значи "attentive". I know. That means "attentive".

179. Добро. А зашто они не знају? All right. And why don't they know?
180. Они не знају, јер нису пажљиви ђаци. They do not know because they are not attentive pupils.
181. Шта ја пита́м? What am I asking?
182. Ви пита́те шта зна́чи "пажљив"? You are asking what "пажљив" means?
183. А шта ви одговара́те? And what do you answer?
184. Ја одговара́м: "Не зна́м". I answer: "I don't know".
185. Ка́д у́ченик одговара́? When does the student answer?
186. Ка́д зна́ шта на́ставник пита́. When he knows what the instructor is asking.
187. Ка́д у́ченици пита́ју? When do the students ask (questions)?
188. Они пита́ју ка́д не разуме́ју питање. They ask (questions) when they do not understand the question.
189. Зашто ти не одговара́ш? Why don't you answer? (informal)
190. Не одговара́м, јер не зна́м. I am not answering because I don't know.
191. Зашто ви и он не одговара́те? Why are you and he not answering?
192. Не одговара́мо, јер не зна́мо. We are not answering because we don't know.
193. Има́те ли да́нас пи́сање? Do you have writing today?
194. Има́мо и пи́сање и чи́тање. We have both writing and reading.
195. Има́ш ли ти пе́ро и па́пир? Do you have pen and paper? (informal)
196. Има́м и пе́ро и па́пир. I have both pen and paper.
197. Да́ ли је пи́сање те́шко? Is writing difficult?
198. Ни́је ни ла́ко ни те́шко. It is neither easy nor difficult.
199. Ка́ко се пи́ше "разуме́ти"? How is "to understand" written?
200. То́ се пи́ше "р. а. з. у. м. е. т. и.". That is written "р. а. з. у. м. е. т. и.".
201. А ка́ко се пи́ше "зна́ти"? And how is "to know" written?
202. То́ се пи́ше "з. н. а. т. и.". That is written "з. н. а. т. и.".

203. Шта имају ученици данас? What do the students have today?
204. Они имају читање и писање. They have reading and writing.
205. Шта је то? What is that?
206. Ово је речник. This is a dictionary.
207. Чији је то речник? Whose dictionary is that?
208. Ово је мој речник. This is my dictionary.
209. Чија је то бележница? Whose notebook is that?
210. Ово је моја бележница. This is my notebook.
211. Чије је то перо? Whose pen is that?
212. Ово је моје перо. This is my pen.
213. Кд сам ја? Who am I?
214. Ви сте наставник. You are an instructor.
215. Чији сам ја наставник? Whose instructor am I?
216. Ви сте наш наставник. You are our instructor.
217. Да ли је ово твоја књига? Is this your book? (informal)
218. Не, то је ваша. No, that is yours. (formal)
219. Која је његова олбвка? Which is his pencil?
220. Оно је његова олбвка. That one over there is his pencil.
221. Да ли је то његово перо? Is that his pen?
222. Није. Ово је моје перо. It isn't. This is my pen.
223. А које је његово? And which is his?
224. Оно је његово. That one over there is his.
225. Који је његов речник? Which is his dictionary?
226. Оно је његов речник. That one over there is his dictionary.
227. Добро је имати речник. It is good to have a dictionary.

228. Лакo је учити кад је
речник добар.

It is easy to study, when the
dictionary is good.

229. Да ли је ово наша књига?

Is this our book?

230. Није, то је њихова.

No, that (it) is theirs.

231. Да ли је то њихово перо?

Is that their pen?

232. Није, то је наше.

It isn't, it is ours.

233. Да ли сте ви њихов
наставник?

Are you their instructor?

234. Не, ја нисам њихов
наставник.

No. I am not their instructor.

235. Нисте? А чији сте?

You are not? And whose are you?

236. Ја сам ваш наставник.

I am your instructor.

237. Да ли сте ви и он настав-
ници?

Are you and he instructors?

238. Не, ми нисмо наставници.

No, we are not instructors.

239. Ни ти ниса наставник.

Neither are you an instructor.
(informal)

240. Нисам.

I am not.

VII VOCABULARY

Abbreviations:

m.	noun, masculine
f.	noun, feminine
n.	noun, neuter
pl.	plural (irregular plural of nouns)
pron., m. f. n.	pronoun-masculine, feminine, neuter
adj., m. f. n.	adjective-masculine, feminine, neuter
v.	verb, infinitive
pr. t.	present tense
adv.	adverb
prep.	preposition
conj.	conjunction

A

1. a, conj.	- and (used to contrast two words or
2. али, conj.	- but two clauses)
3. Америка́нац, m. pl.: Америка́нци	- American

Б

4. бе́лежница, f.	- notebook
5. би́ти, v. pr. t.: сам, си, је, смо, сте, су pr. t., negative: ни́сам, ни́си, ни́је, ни́смо ни́сте, ни́су	- to be
6. бо́рац, m. pl.: бо́рци	- private first class; private
7. бр́з, adj., m. бр́за, f. бр́зо, n. бр́зо, adv.	- fast, quick - fast, quickly

В

8. ва́ш, pron., m. ва́ша, f. ва́ше, n.	- your, yours
9. ви́, pron.	- you (2nd person plural, and 2nd person singular-formal)
10. ви́шй, adj., m. ви́шя, f. ви́ше, n. ви́ше, adv. ви́шй офи́цер, m.	- higher, taller - higher - field grade officer
11. во́дник, m. pl.: во́дници	- sergeant first class

Г

12. генерал (ђенерал), м.	-general
13. говорити, в.	- to speak; to say
pr. t.: говорим, говориш, говори	
говоримо, говорите, говорē	
14. господин, м.	- mister (Mr.), sir
pl.: господа	

Д

15. да (дâ), adv.	- yes
да, conj.	- that
да ли	- interrogative particle
16. дан, м.	- day
17. данас, adv.	- today
18. десетар, м.	- corporal
19. добар, adj., м.	- good
добра, f.	
добро, n.	
добро, adv.	- well; all right
20. довиђења, adv.	- so long, till we meet again

Ђ

21. ђак, м.	- pupil
pl.: ђаци	

Е

22. енглески, adj., м.	- English
енглеска, f.	
енглеско, n.	
енглески, adv.	

З

23. заставник, м.	- warrant officer
pl.: заставници	
24. зашто, adv.	- why
25. збогом, adv.	- good-bye
26. знати, в.	- to know
pr. t.: знам, знаш, зна	
знамо, знате, знају	
27. значи	- (it) means

И

28. и, conj.	- and
и...и, conj.	- both...and
29. имати, в.	- to have
pr. t.: имам, имаш, имā	
имамо, имате, имāју	
30. име, n.	- name; first name
pl.: имена	

J

31. jâ, pron.	- I
32. jèзик, m. pl.: jèзици	- language
33. jêp, conj.	- because
34. jÿтро, n.	- morning

K

35. ка̀д, conj. and adv.	- if; when
36. ка̀жê ce	- it is said
37. ка̀ко, adv.	- how
38. ка̀пета̀н, m.	- captain
39. кнѣга, f.	- book
40. ко̀, pron.	- who
41. ко̀ji, pron. m. ко̀ja, f. ко̀je, n.	- which
42. ко̀манда̀нт, m.	- commandant

L

43. ла̀к, adj., m. ла̀ка, f. ла̀ко, n. ла̀ко, adv.	- easy - easily

M

44. ма̀jор, m.	- major
45. мѝ, pron.	- we
46. мла̀ђи, adj., m. мла̀ђа, f. мла̀ђе, n.	- younger
47. мла̀ђи водник	- sergeant
48. мо̀j, pron., m. мо̀ja, f. мо̀je, n.	- my, mine
49. мо̀лим	- please (I beg)

N

50. на̀ставник, m. pl.: на̀ставници	- instructor
51. на̀ш, pron., m. на̀ша, f. на̀ше, n.	- our, ours
52. нѐ, adv. нѐ(or нѐ, or нѐ)	- no - not (negative particle)
53. нѐго, conj.	- but (after negative clause)
54. непа̀жлив, adj. m. непа̀жлива, f. непа̀жливо, n. непа̀жливо, adv.	- inattentive - inattentively
55. ни, conj. ни.....ни, conj.	- nor - neither.....nor

56. нѣжѣ, adj., m. - lower
 нѣжѣ, f.
 нѣжѣ, n.
 нѣжѣ, adv.
 нѣжи офицѣр, m. - company grade officer

Н

57. нѣгов, pron., m. - his
 нѣгова, f.
 нѣгово, n.
 58. нѣхов, pron., m. - their, theirs
 нѣхова, f.
 нѣхово, n.

О

59. ово, pron. - this
 60. одговѣрати, v. - to answer
 pr. t.: одговѣрам, одговѣраш,
 одговѣра, одговѣрамо,
 одговѣрате, одговѣрају
 61. оловка, f. - pencil
 62. он, pron. - he
 63. они, pron. - they
 64. оно, pron. - that over there
 65. офицѣр, m. - officer

П

66. пѣжив, adj., m. - attentive
 пѣжива, f.
 пѣживо, n.
 пѣживо, adv. - attentively
 67. папѣр, m. - paper
 68. пѣро, n. - pen
 69. писѣнѣ, n. - writing
 70. питѣнѣ, n. - question
 71. питати, v. - to ask a question, to question
 питѣм, питѣш, питѣ
 питѣмо, питѣте, питѣју
 72. пише се - it is written
 73. пѣдофицѣр, m. - non-commissioned officer
 74. полѣко, adv. - slowly
 75. пѣручник, m. - first lieutenant
 pl.: пѣручници
 76. пѣтпѣручник, m. - second lieutenant
 pl.: пѣтпѣручници
 77. пѣтпѣкѣвнѣк, m. - lieutenant colonel
 pl.: пѣтпѣковници
 78. прѣзиме, n. - last name, surname
 79. пѣкѣвнѣк, m. - colonel
 pl.: пѣкѣвници

P

80. раз̀умети, v. - to understand
 pr.t.: раз̀умѐм, раз̀умѐш, раз̀умѐ
 раз̀умѐмо, раз̀умѐте, раз̀умѐју
81. рѐчник, m. - dictionary
 pl.: рѐчници
82. рѣав, adj., m. - bad
 рѣава, f.
 рѣаво, n.
 рѣаво, adv. - badly

C

83. Ср̀бин, m. - Serb
 pl.: Ср̀би
84. ср̀пскѝ, adj., m. - Serbian
 ср̀пскѧ, f.
 ср̀пскѢ, n.
 ср̀пскѝ, adv. - in Serbian, in Serbian
85. ср̀пскохр̀вѧтскѝ, adj., m. - Serbo-Croatian | fashion
 ср̀пскохр̀вѧтскѧ, f.
 ср̀пскохр̀вѧтскѢ, n.
 ср̀пскохр̀вѧтскѝ, adv. - in Serbo-Croatian (fashion)
86. ст̀аријѝ, adj., m. - older
 ст̀аријѧ, f.
 ст̀аријѢ, n.
 ст̀аријѝ водник, m. - master sergeant

T

87. твѢј, pron., m. - your, yours (informal)
 твѢја, f.
 твѢје, n.
88. тѣжак, adj., m. - difficult, hard
 тѣшка, f.
 тѣшко, n.
 тѣшко, adv. - with difficulty
89. тѢ, pron. - that

Y

90. Ѹченик, m. - student
 pl.: Ѹченици
91. Ѹчитељ, m. - teacher
92. Ѹчити, v. - to learn, to study
 pr.t.: Ѹчѝм, Ѹчѝш, Ѹчѝ
 Ѹчѝмо, Ѹчѝте, ѸчѢ

X

93. Хр̀вѧт, m. - Croat
94. хр̀вѧтскѝ, adj., m. - Croatian
 хр̀вѧтскѧ, f.
 хр̀вѧтскѢ, n.
 хр̀вѧтскѝ, adv. - in Croatian (fashion)
95. хвѧла, f. - thanks; "thank you"

Ч

96. чѝјѝ, pron., m. - whose
    чѝјѝ, f.
    чѝјѝ, n.
97. чѝн, m. - rank
    pl.: чѝнови
98. чѝтѝне, n. - reading
99. чѝтѝти, v. - to read
    pr. t.: чѝтѝм, чѝтѝш, чѝтѝ
            чѝтѝмо, чѝтѝте, чѝтѝју

Ш

100. штѝ, pron. - what

-33-
LESSON I

DAILY UNIT I

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРСЈ 1

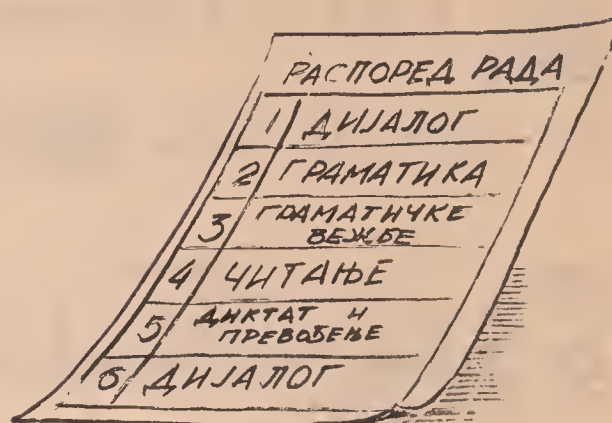

Наша школа

1. Наставник: Добро јутро.
Ученик: Добро јутро.
2. Наст: Шта имамо сад?
Уч: Сад имамо дијалог.
3. Наст: Шта је дијалог?
Уч: То је кад говоре наставник и ученици.
4. Наст: Добро. Ко сте ви, молим?
Уч: Ја сам десетар Петар Зеџ.
5. Наст: "Зеџ" српскохрватски значи "rabbit".
Уч: Добро, хвала.
6. Наст: Који је ово час?
Уч: Ово је први час.

PART I

DIALOGUE NO. 1

Our school

1. Instructor: Good morning.
Student: Good morning.
2. Instr: What do we have now?
St: Now we have the dialogue.
3. Instr: What is a dialogue?
St: That is when the instructor and the students speak.
4. Instr: All right. Who are you, please?
St: I am Corporal Peter Zec.
5. Instr: In Serbo-Croatian "zec" means "rabbit".
St: All right, thank you.
6. Instr: What ("which") period is this?
St: This is the first period.

7. Наст: Значи, дијалог је први час.
- Уч: Да, а граматика је други час.
8. Наст: А кад је граматичка вежба?
- Уч: Вежбе су трећи час.
9. Наст: Кад је читање?
- Уч: Читање и превођење је четврти час.
10. Наст: Шта је пети час?
- Уч: Писање и превођење на српскохрватски.
11. Наст: Шта је шести час?
- Уч: Шести час је дијалог.
12. Наст: Да, дијалози су први и шести час.
- Уч: За шта је штиво, молим?
13. Наст: Штива су за читање и за превођење на енглески.
- Уч: Хвала.
14. Наст: А за шта је перо?
- Уч: Пера су за писање. За пети час!
7. Instr: That means, the dialogue is the first period.
- St: Yes, and grammar is the second period.
8. Instr: And when is the grammar exercise?
- St: The exercises are the third period.
9. Instr: When is reading?
- St: Reading and translating is the fourth period.
10. Instr: What is the fifth period?
- St: Writing and translating into ("upon") Serbo-Croatian.
11. Instr: What is the sixth period?
- St: The sixth period is the dialogue.
12. Instr: Yes, the dialogues are the first and the sixth period.
- St: What is the reading text for, please?
13. Instr: Reading texts are for reading and for translating into ("upon") English.
- St: Thank you.
14. Instr: And what is the pen for?
- St: Pens are for writing. For the fifth period!

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БР. 1

GRAMMAR ANALYSIS NO. 1

(The numbers in front of the example sentences are those under which these sentences appear in the dialogues)

PAR. 1 - NOUNS

- (3) То је кад говоре наставник и ученици.
(5) "Зец" српскохрватски значи "rabbit".
(15) А за шта је перо?
(9) Кад је читање?

Words denoting names of persons (наставник, ученици) animals (зец), things (перо), ideas (читање), are called nouns.

PAR. 2 - KINDS OF NOUNS

- (4) Ја сам десетар Петар Зец.

Nouns which are the names of individual members of any species (Петар) are called proper nouns.

- (4) Ја сам десетар Петар Зец.
(3) То је кад говоре наставник и ученици.

Nouns which name a species (десетар, наставник, ученици) are called common nouns.

Nouns denoting something that cannot be seen or touched, but is supposed or imagined (joy, knowledge) are called abstract nouns

PAR. 3 - GENDER OF NOUNS

Every Serbo-Croatian noun has a grammatical gender: masculine, feminine, neuter.

Grammatical gender of nouns is determined by the letter in which they end, and not by the sex.

- (2) Сад имамо дијалог.
(6) Који је ово час?
(4) Ја сам десетар.

Most Serbo-Croatian nouns ending in a consonant are of masculine grammatical gender (дијалог, час, десетар).

- (7) Да, а граматика је други час.
(8) А кад је граматичка вежба?

All Serbo-Croatian nouns ending in "a" are of feminine grammatical gender (граматика, вежба).

- (9) Читање и превођење је четврти час.
(15) Перо је за писање.
(14) Штиво је за читање.

All Serbo-Croatian nouns ending in "-e" (читање, превођење, писање) and practically all Serbo-Croatian nouns ending in "-o" (перо, штиво), except personal names and nouns in which final "-o" is preceded by a vowel, are of neuter gender.

NOTE: (a) The gender of animate nouns determined by the sex is called natural gender. Grammatical gender is important for declension of nouns (Par 4) and natural gender for agreement. However, the grammatical and the natural gender of animate nouns in most cases are the same.

(b) In the vocabularies of these lessons the grammatical gender for all listed nouns will be given (m. - masculine, f. - feminine, n. - neuter).

(c) There is no article in Serbo-Croatian.

PAR. 4 - DECLENSION OF NOUNS

Nouns change their form in Serbo-Croatian according to their function in the sentence. Each such change of form is called a "case" and the procedure is called "the declension" of nouns.

NOTE: There are only three cases in English: the nominative, the possessive, and the objective, and there are seven cases in Serbo-Croatian: the nominative, the genitive (possessive), the dative, the accusative (objective), the vocative, the instrumental and the locative.

PAR. 5 - THE NOMINATIVE CASE OF NOUNS - DEFINITION AND USE

- Ја сам десетар.
I am a corporal.
(8) А кад је вежба?
Питање је тешко.
The question is difficult.
(15) А за шта је перо?

The nouns "десетар", "вежба", "питање" and "перо" in the preceding sentences are in the nominative case singular. This is the form in which nouns are listed in the vocabularies of these lessons and in all dictionaries. The nominative case is the case most frequently used. The most common use of the nominative is as the subject of a verb.

NOTE: (a) The subject is the word in a sentence about which something is asserted.

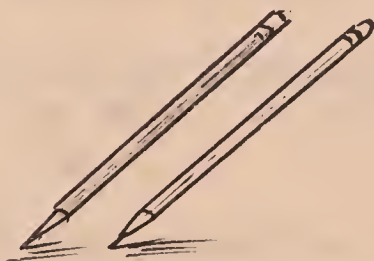
(b) The nominative case, used as a subject, answers the questions "Who?" or "What?":

Учитељ је овде. - The teacher is here. (Who is here?)

Питање је тешко. - The question is difficult. (What is difficult?)

PAR. 6 - THE NOMINATIVE PLURAL OF NOUNS

(who is, what is) singular

Ми смо десетари.

We are corporals.

(8) А кад су вежбе?

Питања су тешка.

The questions are difficult,

(15) Пера су за писање.

The nouns "десетари", "вежбе", "питања" and "пера" in the sentences above appear in a form which is different from the forms of the same nouns in Par. 5. Serbo-Croatian nouns, like English nouns, have two numbers: singular and plural. The forms "десетар", "вежба", "питање" and "перо" in Par. 5 are the nominative singulars and the forms "десетари", "вежбе", "питања" and "пера" are the nominative plurals of the same nouns.

The nominative plural as well as all other cases of Serbo-Croatian nouns are obtained by adding certain endings to the stem of nouns (Par. 7).

The nominative plural endings are:
 For all masculine nouns: -и; десетар - и
 For all feminine nouns which in the nominative singular end in "-a": -e; вежба - е
 For all neuter nouns: -а; питањ - а, пер - а

PAR. 7 - THE STEM OF NOUNS

The constant (unchangeable) part of nouns, the part which appears in all cases and to which are added the endings to form different cases, is called the stem.

The nominative singular of masculine nouns ending in a consonant (десетар, ученик, дијалог) is the stem itself except the nouns which in the nominative singular have a movable "a" (see Par. 17).

The stem of all feminine nouns that end in "a" in the nominative singular (бележница, вежба, граматика) and of all neuter nouns (перо, јутро, питање) is obtained by dropping the final vowel.

The nominative singular:

десетар
 ученик
 дијалог
 бележница
 вежба
 граматика
 перо
 јутро
 питање

The stem:

десетар-
 ученик-
 дијалог-
 бележниц-
 вежб-
 граматик-
 пер-
 јутр-
 питањ-

PAR. 8 - CHANGE OF VELAR CONSONANTS

(3) То је кад говоре и наставник и ученици.

(13) Да, дијалози су први и шести час.

**Они су сиромаси.

They are poor-men.

If the stem of masculine nouns end in a velar consonant (к, г, х), that consonant is changed in the nominative plural and in all other cases the ending of which begins with "и".

"к"	turns into	"ц"	ученик;	stem:	ученик-	; nom.pl:	ученици
"г"	turns into	"з"	дијалог;	stem:	дијалог-	; nom.pl:	дијалози
"х"	turns into	"с"	сиромах;	stem:	сиромах-	; nom.pl:	сиромаси

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БР. 1

GRAMMAR EXERCISES NO. 1

1. Use the proper form of the adjective "добар" (good) before each of the following nouns (добар - nominative singular masculine; добра - nom.sing.feminine; добро - nom.sing.neuter):

Американац, бележница, борац, водник, генерал, господин, дан, десетар, ђак, заставник, име, језик, јутро, капетан, књига, командант, мајор, наставник, оловка, официр, перо, поручник, папир, писање, питање, подофицир, потпоручник, пуковник, речник, Србин, Хрват, ученик, учитељ, чин, зец, читање, школа, дијалог, вежба, превођење, штиво, лекција, речник, број, сиромаш.

2. Determine the stem of the following nouns:

Водник, генерал, дан, десетар, ђак, заставник, језик, јутро, капетан, књига, командант, мајор, наставник, оловка, официр, поручник, папир, перо, писање, Хрват.

3. Give the nominative plural of the following nouns:

Водник, генерал, дан, десетар, ђак, језик, командант, дијалог, сиромаш, бележница, књига, оловка, граматика, лекција, вежба, перо, штиво, питање.

4. Translate into Serbo-Croatian:

My dictionary is big. - велики

My grammar is big.

My pen is big.

Our dictionary is not good. - лош

Our grammar is not good.

Our pen is not good.

• Your dialogue is easy.

Your lesson is easy.

Your reading text is easy. - лак

He is the first student.

She is the first student.

This is the first reading text. - први

This is the last dialogue.

This is the last period. - последњи

These are dictionaries.

These are pencils.

These are pens.

lo je

lo su

ЧЕТВРТИ ДЕО

ШТИВО БРОЈ 1

PART IV

READING TEXT NO. 1

Наша лекција

Први део је дијалог. Други део је граматика. Трећи део је граматичка вежба. Четврти део је српскохрватско штиво. Пети део су питања на то штиво. Шести део је енглеско штиво за превођење на српскохрватски. Седми део је речник.

Први део је за први и шести час. Други део је за други час. Трећи део је за трећи час. Четврти део и пети део су за четврти час. Шести део је за пети час. Шести део је за превођење на српскохрватски и за диктат.

За први час данас имамо дијалог број један, а за шести час имамо дијалог број два. За први час сутра имамо дијалог број два, а за шести час имамо трећи дијалог. Штиво број један је за данас, а штиво број два је за сутра.

ПЕТИ ДЕО

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 1

PART V

QUESTIONS ON READING TEXT NO. 1

1. Шта је први део?
2. Шта је други део?
3. Шта је трећи део?
4. Шта је четврти део?
5. Шта је пети део?
6. Шта је шести део?
7. Шта је седми део?
8. За који час је први део?
9. За који час је други део?
10. За који час је трећи део?
11. За који час је четврти део?
12. За који час је пети део?
13. За који час је шести део?
14. Који део је за диктат?
15. Који део је за превођење?
16. Кад имамо дијалог број један?
17. Кад имамо дијалог број два?

18. Кад имамо трећи дијалог?
19. Кад имамо штиво број један?
20. Кад имамо штиво број два?

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 1

TRANSLATION EXERCISE NO. 1

Our school. We study Serbo-Croatian

Today we have our first lesson. Our lesson is not easy. The first dialogue, the dialogue number one, is for today. The dialogue number two is for tomorrow. We study the dialogue both the first and the sixth periods ("period").

Grammar is difficult, but we study it ("that") both the second and the third periods ("period"). The third period is for exercises.

Translating into Serbo-Croatian is difficult. To translate the Serbo-Croatian reading text into English is not difficult. Dictation is easy.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 1

VOCABULARY NO. 1

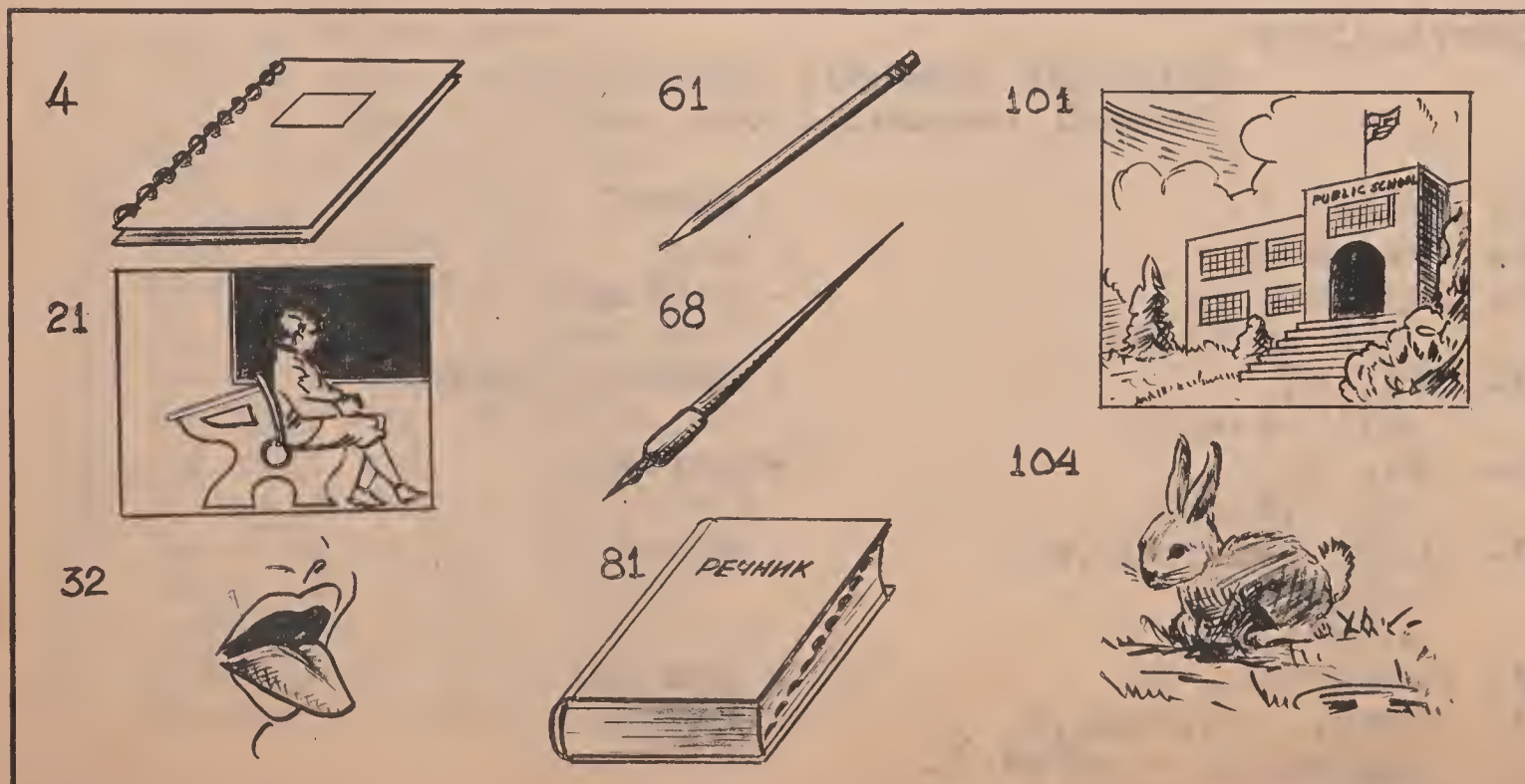
Abbreviations:

Cardinal numeral: card.num.

Ordinal numeral : ord.num.

101. шкòла, f.	- school
102. сàд, adv.	- now
103. дијàлог, m. pl: дијàлози	- dialogue
104. зêц, m. pl: зêчеви	- rabbit; hare
105. чàс, m. pl: чàсови	- period
106. пр̂в̂и, ord.num., m. пр̂в̂а, f. пр̂в̂о, n.	- first
107. грамàтика, f.	- grammar
108. др̂уг̂и, ord.num., m. др̂уг̂а, f. - др̂уг̂о, n.	- second

109. граматичкѝ, adj., m. граматичкѝа, f. граматичкѝо, n.	- grammatical
110. вѝжба, f.	- exercise
111. трѝћѝ, ord.num., m. трѝћѝа, f. трѝћѝе, n.	- third
112. прѝвоћѝење, n.	- translating
113. чѝтврѝтѝ, ord.num., m. чѝтврѝтѝа, f. чѝтврѝтѝо, n.	- fourth
114. пѝтѝ, ord.num., m. пѝтѝа, f. пѝтѝо, n.	- fifth
115. за, prep.	- for
116. на, prep.	- on, upon
117. шѝстѝ, ord.num., m. шѝстѝа, f. шѝстѝо, n.	- sixth
118. штѝво, n.	- reading text
119. лѝкциѝа, f.	- lesson
*81. рѝчник, m. pl: рѝчници	- vocabulary
120. дѝо, m. pl: дѝелови	- part
121. дѝктѝт, m.	- dictation
122. брѝј, m. pl: брѝјеви	- number
123. јѝдан, card.num., m. јѝдна, f. јѝдно, n.	- one
124. сѝтра, adv.	- tomorrow
125. двѝа, card.num., m. двѝе, f. двѝа, n.	- two
126. сирѝмах, m. pl: сирѝмаси	- poor man

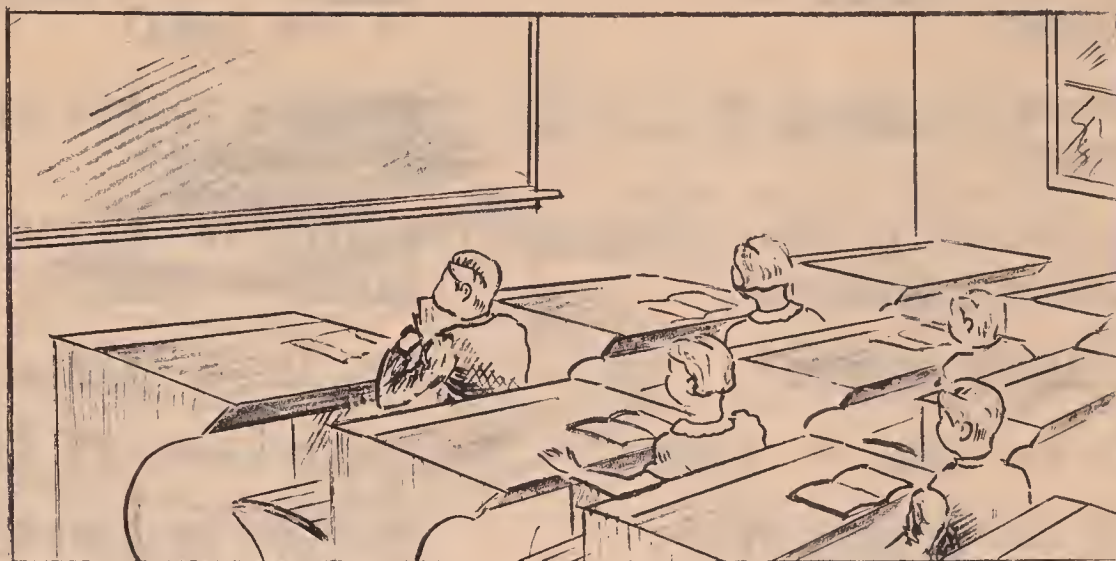
DAILY UNIT II

ПРВИ ДЕО

PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2

DIALOGUE NO. 2

Ученици

Students

1. Наставник: Да ли је српско-хрватски језик тежак?

1. Instructor: Is the Serbo-Croatian language difficult?

Ученик: Није ни тежак ни лак.

Student: It is neither difficult nor easy.

2. Наст: Да ли је српскохрватска граматика лака?

2. Instr: Is Serbo-Croatian grammar easy?

Уч: Није, али граматичке вежбе су лаке.

St: It isn't, but grammar exercises are easy.

3. Наст: Да ли је штиво лако?

3. Instr: Is the reading text easy?

Уч: Штива су лака, а и дијалози су лаки.

St: Reading texts are easy and dialogues are easy too.

4. Наст: Кад је ученик добар?

4. Instr: When is a student good?

Уч: Ученик је добар ако је даровит и марљив.

St: A student is good if he is talented and diligent.

5. Наст: Да ли је лош ученик први или последњи?

5. Instr: Is a bad student first or last (in class)?

Уч: Он је последњи.

St: He is last.

6. Наст: Да ли је госпођица Марић добра ученица? 6. Instr: Is Miss Maric a good student?
- Уч: Она је прилично даровита и марљива. St: She is fairly talented and diligent.
7. Наст: Које штиво је последње? 7. Instr: Which reading text is the last?
- Уч: Четврто штиво је последње. St: The fourth reading text is the last.
8. Наст: Да ли је прва лекција велика или мала? 8. Instr: Is the first lesson large or small?
- Уч: Она је велика. St: It is large.
9. Наст: Да, она је "богата". 9. Instr: Yes, it is "rich".
- Уч: И наш речник број један је "богат". St: Our vocabulary number one is "rich" too.
10. Наст: Није ни велик ни мали. 10. Instr: It is neither large nor small.
- Уч: "Богати" речник број један је прилично тежак. St: The "rich" vocabulary number one is rather difficult.
11. Наст: Да ли је ваше перо добро? 11. Instr: Is your pen good?
- Уч: Оно је лоше. St: It is bad.
12. Наст: Тешко се пише кад је перо лоше. 12. Instr: It is difficult to write when the pen is bad.
- Уч: Или кад ученик није марљив. St: Or when a student is not diligent.
13. Наст: Да ли су Американци добри ђаци? 13. Instr: Are Americans good students?
- Уч: Да, они су добри ученици. St: Yes, they are good students.

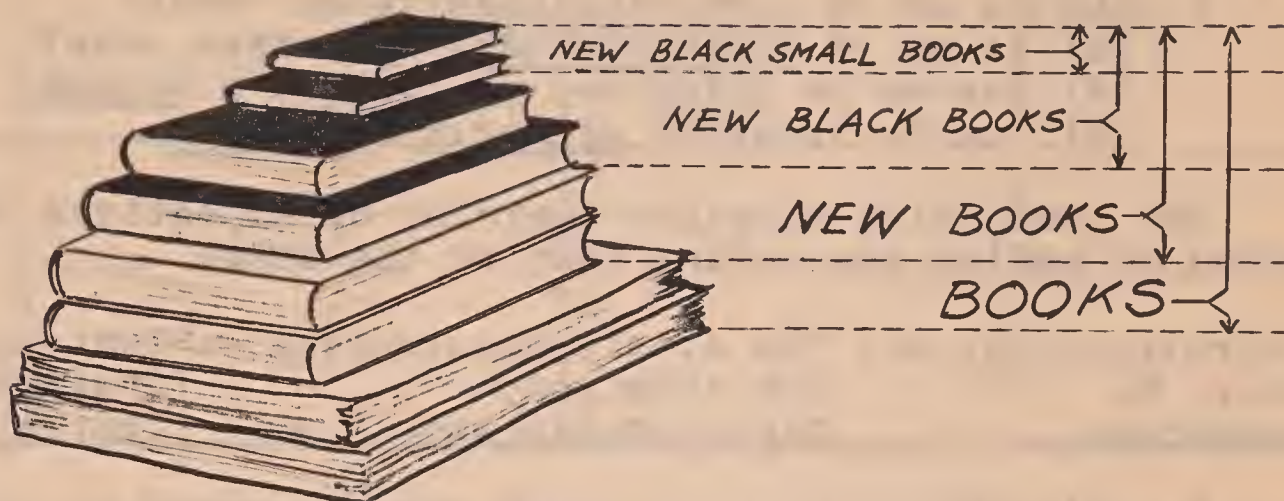
ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 2

GRAMMAR ANALYSIS NO. 2

PAR. 9 - ADJECTIVES

Adjectives are words which describe or limit nouns.

PAR. 10 - GENDER OF ADJECTIVES

1. There are three genders of adjectives in Serbo-Croatian: masculine, feminine and neuter:

лак, м.	- easy
лак - а, ф.	- easy
лак - о, н.	- easy

2. (4) Кад је ученик добар?
(6) Да ли је госпођица Марић добра ученица?
(11) Да ли је ваше перо добро?

Adjectives must agree with the nouns they modify in gender, number and case (ученик добар; добра ученица; перо добро).

PAR. 11 - THE STEM OF ADJECTIVES

Serbo-Croatian adjectives have seven cases, which are formed by adding certain endings to the stem of adjectives.

The basic form of all Serbo-Croatian adjectives is the nominative case masculine gender singular (лак). In dictionaries, adjectives are listed in their basic form.

Most Serbo-Croatian adjectives of masculine gender singular end in a consonant, some in "-и", and a few in "-о".

The basic form of adjectives ending in a consonant is at the same time the stem of those adjectives (лак, м.; the stem: лак-), except the adjectives which in their basic form contain a movable "-а" (see Par. 17).

The stem of adjectives which in their basic form end in "-и" is obtained by dropping the "-и" (српски, м.; the stem: српск-).

PAR. 12 - THE FORMATION OF FEMININE AND NEUTER GENDER OF ADJECTIVES

1. (1) Да ли је српскохрватски језик тежак?
- (2) Да ли је српскохрватска граматика лака?
- (4) Ученик је добар ако је даровит и марљив.
- (6) Она је прилично даровита и марљива.

The nominative singular feminine of adjectives is obtained by adding the ending "-а" to the stem:

српскохрватски, м.;	the stem: српскохрватск -;	fem: српскохрватск- <u>а</u>
добар, м.	the stem: добр-	fem: добр- <u>а</u>
даровит, м.	the stem: даровит-	fem: даровит- <u>а</u>

2. (1) Српскохрватски језик није ни тежак ни лак.
- (3) Да ли је штиво лако?
- (11) Да ли је ваше перо добро?

The nominative singular neuter of adjectives, the stem of which does not end in a palatal consonant is formed by adding the ending "-о" to the stem:

лак, м.	the stem: лак-	neuter: лак- <u>о</u>
добар, м.	the stem: добр-	neuter: добр- <u>о</u>

3. (7) Четврто штиво је последње.
- (11) Оно је лоше.

The nominative singular neuter of adjectives, the stem of which ends in a palatal consonant is formed by adding the ending "-е" to the stem:

последњи, м.	the stem: последњ-	neuter: последњ- <u>е</u>
лош, м.	the stem: лош-	neuter: лош- <u>е</u>

PAR. 13 - INDEFINITE AND DEFINITE FORM OF ADJECTIVES

Most Serbo-Croatian adjectives have two forms of some cases, the definite and the indefinite. The difference between the two is approximately the difference between the English forms the good book (definite) and a good book (indefinite). The following chart shows the cases in which the definite and the indefinite forms are different:

	MASCULINE	FEMININE	NEUTER
S I N G U L A R	All cases have both indefinite and definite forms.	Only one form in all cases. <i>definite</i>	Nominative and accusative have only one form; the other five cases have two forms.
P L U R A L	Only one form.	Only one form.	Only one form.

NOTE: In cases in which there is no difference in form there exists a slight difference in accent. There is a growing tendency to prefer the definite over the indefinite forms. But only the indefinite form, if it exists, is used as a predicate adjective:

Ученик је добар.
The student is good.

PAR. 14 - THE FORMATION OF THE DEFINITE FORM OF ADJECTIVES

(10) "Богати" речник број један је доста тежак.

The definite form of masculine adjectives is formed by adding "-и" to the stem:

богати, м.   the stem: богат-   definite form: богат-и

PAR. 15 - ADJECTIVES WITH DEFINITE FORM ONLY

(5) Да ли је лон ученик први или последњи?
(10) Није ни велик ни мали.

All adjectives, the basic form of which ends in "-и", have the definite form only (последњи, мали).

PAR. 16 - THE NOMINATIVE PLURAL OF ADJECTIVES

(3) Дијалози су лаки.
(2) Граматичке вежбе су лаке.
(3) Штива су лака.

The nominative plural of all adjectives is formed by adding the following endings to the stem:

-For masculine gender adjectives the ending "-и":

лак, м.   the stem: лак-   nom.pl.masculine: лак-и

NOTE: Velar consonants do not change before "и" in the nominative plural of adjectives.

-For feminine adjectives the ending "-е":

лак, м.   the stem: лак-   nom.pl.feminine: лак-е

-For neuter adjectives the ending "-а":

лак, м.   the stem: лак-   nom.pl.neuter: лак-а

PAR. 17 - THE MOVABLE "A"

(13) Да ли су Американци добри баци?

Они су добри борци.

They are good fighters.

The nominative plurals "Американци", "борци", and "добри" are not obtained simply by adding the ending "-и" to the nominative singular. In addition to that change, the "a" which in the nominative singular precedes the final consonant has been omitted. This "a" occurs in the nominative singular of all masculine nouns (борац), of all masculine adjectives (добар) and of all masculine pronouns (овакав - this kind of) which otherwise would end in two or more consonants. It is dropped in all other cases except the genitive plural of nouns. Because of that this "a" is called movable "a".

The movable "a" never occurs in one-syllable words. The movable "a" is always short.

nom.sing. ла̀к

nom.sing. до̀бар

nom.sing. Американа̀ц

nom.sing. бо̀рац

nom.pl. лаки

nom.pl. добри

nom.pl. Американци

nom.pl. борци

NOTE: (a) Exception: The only monosyllabic words which have a movable "a" are the nouns "пач" (dog) and "чап" (dream) and the pronoun "цап" (whole, entire).

(b) The "a" of the numeral "један"(one) is movable.

(c) The only groups of consonants in which Serbo-Croatian nouns and adjectives may end are "џт" (прџт- finger), "-шт" (пришт- boil), "-џд" (грозд- bunch of grapes) and "-жд" (вожд - leader).

(d) In the vocabularies of these lessons there will be given not only the nominative singular of nouns and the nominative singular masculine of adjectives but also the nominative plural of all nouns as well as the nominative singular feminine and neuter of adjectives and pronouns which have a movable "a".

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 2

GRAMMAR EXERCISES NO. 2

1. Tell the gender of the following adjectives:
Брз, добро, лак, пажљива, рђаво, српскохрватска, граматички, даровито, последње, мали, богата, немарљив.
2. Determine the stem of the following adjectives:
Брз, добар, лак, пажљив, рђав, лош, богат, последњи, српскохрватски, граматички, мали.
3. Tell the feminine and neuter gender of the following adjectives:
Брз, добар, пажљив, лак, рђав, лош, последњи, српскохрватски, богат, мали.
4. Tell the definite form of the following adjectives:
Брз, добар, пажљив, лак, рђав, лош, богат, даровит.
5. Give the nominative plural for all three genders of the following adjectives:
Брз, добар, лак, пажљив, рђав, српскохрватски, даровит, последњи, мали, граматички, велик.
6. Give the nominative plural of the following nouns:
Американац, борац, сиромах, Хрват, капетан.
7. Choose the right word in parentheses:
(Добар,Добра,Добро) ученик учи марљиво.
(Добар,Добра,Добро) ученица учи марљиво.
(Нов,Нова,Ново) перо је (добар,добра,добро).
(Наш,Наша,Наше) школа је (велик,велика,велико).
(Ваш,Ваша,Ваше) перо је (лош,лоша,лоше).
(Он,Она,Оно) је даровит ученик.
(Добри,Добре,Добра) ученици знају шта учитељ пита.
(Марљиви,Марљиве,Марљива) ученице су (први,прве,прва), а
(немарљиве,немарљиви,немарљива) (последњи,последње,последња).
(Наши,Наше,Наша) лекције (је,су) (лаки,лаке,лака).
Наши (речник,речници) су "богати".
(Сиромах,Сиромаси) нису (богат,богати).
Књиге су (нови,нове,нова).
Бележнице нису (нови,нове,нова).
(Наш,Наша,Наше) школа је (добар,добра,добро).
Мајор је (виши,виша,више) официр.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 2

READING TEXT NO. 2

Ученици

Први ученик је даровити, пажљиви, марљиви ученик.

Последњи ученик је непажљиви, немарљиви ученик.

Ученик, који је даровит и такође пажљив и марљив, увек је добар ученик. Ученик, који је пажљив и марљив, а није нарочито даровит, често је добар ученик. Даровит ученик, који је непажљив и немарљив, обично није добар ученик, а често је лош.

Даровити, пажљиви, марљиви ученици су увек добри ученици. Непажљиви, немарљиви ученици су често лоши ученици. Даровита, пажљива, марљива ученица је добра ученица. Непажљива, немарљива ученица је често лоша ученица.

Пажљив ученик увек зна шта наставник пита - он увек зна "последње питање".

Ученик, који није даровит, треба да учи више него ученик који је даровит.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 2

QUESTIONS ON TRANSLATION
EXERCISE NO. 2

1. Који ученик је први?
2. Који ученик је последњи?
3. Који ученик је увек добар ученик?
4. Који ученик је често добар ученик?
5. Који ученик обично није добар ученик?
6. Који ученик је често лош ученик?
7. Који ученици су увек добри ученици?
8. Који ученици су често добри ученици?
9. Који ученици обично нису добри ученици?
10. Који ученици су често лоши ученици?
11. Која ученица је прва?
12. Која ученица је последња?
13. Која ученица је увек добра ученица?
14. Која ученица је често добра ученица?

15. Која ученица обично није добра ученица?
16. Која ученица је често лоша ученица?
17. Које ученице су увек добре ученице?
18. Које ученице обично нису добре ученице?
19. Шта пажљив ученик увек зна?
20. Ко треба да учи више него даровит ученик?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 2

TRANSLATION EXERCISE NO. 2

Students

Who has to study more: the talented student or the student who is not talented? That is a good question!

Both the talented student and the student who is not talented have to study, but the second ought to study more than the first. A talented (boy) student who does not study is not a good student. A talented girl student who does not study is not a good student. Talented (boy) students who do not study are not good students. Talented girl students who do not study are not good students.

A student who is not talented, but is attentive and studious, often is a good student. To be attentive and studious is always good.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 2

VOCABULARY NO. 2

127. ако, conj.	- if
128. даровит, adj., m. даровита, f. даровито, n.	- talented
129. марљив, adj., m. марљива, f. марљиво, n. марљиво, adv.	- diligent, studious
130. или, conj.	- diligently - or

131. пòследнѝ, adj., m.	- last
пòследнѧ, f.	
пòследнѐ, n.	
132. гòспођица, f.	- miss (Miss)
133. ўченица, f.	- girl student (school
134. тѹ, adv.	- there /girl)
135. òна, pron.	- she
136. вѐлик, adj., m.	- big, large
вѐлика, f.	
вѐлико, n.	
137. мѧлѝ, adj., m.	- small, little
мѧлѧ, f.	
мѧлѐ, n.	
мѧло, adv.	- little
138. бòгат, adj., m.	- rich, wealthy
бòгата, f.	
бòгато, n.	
бòгато, adv.	- richly
139. прилично, adv.	- fairly; rather
140. òно, pron., n.	- it
141. немѧрљив, adj., m.	- negligent
немѧрљива, f.	
немѧрљиво, n.	
немѧрљиво, adv.	- negligently
142. такѐђе, adv.	- also
143. ўвек, adv.	- always
144. нѧрочито, adv.	- particularly
145. чѐсто, adv.	- often
146. òбично, adv.	- usually
147. трѐба да	- ought to, have to
*10. вѝше, adv.	- more
*53. нѐго, conj.	- than

DAILY UNIT III

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 3

PART III

DIALOGUE NO. 3

Породица

Family

1. Наставник: Како сте?

1. Instructor: How are you?

Ученик: Хвала, добро сам.

Student: Thank you, I am well (all right).

2. Наст: Како је госпођа Браун?
(Како је ваша госпођа (ваша жена)?)

2. Instr: How is Mrs. Brown?
(How is your wife?)

Уч: Она је доста добро.

St: She is fairly well.

3. Наст: А да ли су ваше ћерке добро?

3. Instr: And are your daughters well?

Уч: Јесу; и оне су добро.

St: They are; they, too, are well.

4. Наст: Госпођица Мара је врло добра девојчица.

4. Instr: Miss Mary is a very good little girl.

Уч: Она је већ велика девојка.

St: She is already a big girl.

5. Наст: Шта раде ваши синови?

5. Instr: What are your sons doing?

Уч: Они уче, нарочито Џон.

St: They study, particularly John.

6. Наст: Он је врло добар младић. А мали Петар?
Уч: Он не ради довољно, али је и он добар дечак.
7. Наст: Значи да сте ви и ваша породица доста добро.
Уч: Јесмо, добро смо. А да ли сте ви добро?
8. Наст: Јесам, добро сам и ја. Него, како учење?
Уч: Знате, штиво је данас доста тешко.
9. Наст: Знам да оно није лако. 9. Instr: I know that it is not easy.
Уч: Али штива број један и број два нису тешка. St: But the reading texts number one and number two are not difficult.
10. Наст: Да, она су доста лака. 10. Instr: Yes, they are fairly easy.
Уч: И дијалог је данас лак. St: The dialogue, too, is easy today.
11. Наст: Да, и он је лак. 11. Instr: Yes, it is easy too.
Уч: Ни граматичка вежба данас није тешка. St: Nor is the grammar exercise difficult today.
12. Наст: Није ни она тешка. 12. Instr: It is not difficult either.
Уч: Није. St: It isn't.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 3

GRAMMAR ANALYSIS NO. 3

PAR. 18 - FIRST, SECOND AND THIRD PERSON

In grammar the term first person means the person speaking (I, we); the second person is the person spoken to (you); the third person is the person spoken about (he, she, it, they).

PAR. 19 - PRONOUNS

Pronouns are words which are used to replace nouns.

- (4) Госпођица Мара је врло добра девојчица. Она је већ велика девојка.
(6) А мали Петар? Он не ради довољно, али је и он добар дечак.

NOTE: All Serbo-Croatian pronouns have seven cases.

PAR. 20 - PERSONAL PRONOUNS

1. The Serbo-Croatian personal pronouns in their fundamental form (the nominative) are:

1. Ја	-	I	Ми	-	We
2. Ти	-	You (thou)	Ви	-	You
3. Он, m.	-	He	Они, m.	-	They
Она, f.	-	She	Оне, f.	-	They
Оно, n.	-	It	Она, n.	-	They

2. (6) Он је врло добар младић.
(4) Она је већ велика девојка.
(9) Оно није лако.
(5) Они уче, нарочито Џон.
(3) Јесу, и оне су добро.
(10) Да, она су доста лака.

Serbo-Croatian has different forms for all genders not only in the singular third person (он, она, оно) but also in the plural third person (они, оне, она).

3. (11) Да, и он је лак.
(12) Није ни она тешка.
(9) Знам да оно није лако.

The English pronoun "it" may be rendered into Serbo-Croatian by "он" (дијалог - он), "она" (граматичка вежба - она) or "оно" (штиво - оно) according to the gender of the noun to which the "it" refers.

The same is true for the English pronoun "they":

Ово су речници; они су моји.
These are dictionaries; they are mine.
Ово су књиге; оне су ваше.
These are books; they are yours.
Ово су пера; она су његова.
These are pens; they are his.

4. (1) Хвала, добро сам.
(8) Јесам, добро сам и ја.

As subjects of verbs, personal pronouns are usually omitted in Serbo-Croatian. But if the speaker wants to emphasize the subject, he uses the pronoun.

5. The second person singular "ти" is used in Serbo-Croatian only between relatives and intimate friends of about the same age; therefore its use is to be avoided by foreigners.

PAR. 21 - VERBS

- (2) Она је доста добро.
(6) Он не ради довољно, али је и он добар дечак.
Ми учимо српскохрватски језик.
We are studying the Serbo-Croatian language.

The words "је", "ради" and "учимо" are verbs. A verb is a word which expresses an action (ради, учимо) or state (је доста добро); by it we say that people do things, or that people or things are something or other.

PAR. 22 - THE INFINITIVE OF VERBS

The infinitive is an impersonal form of the verb which does not indicate time, number, or attitude. It is the form by which verbs are listed in dictionaries.

The following underlined verb forms are infinitives:

He wants to go.
He learned to swim.
We cannot leave.
To invite so many people is foolish.

In English the infinitive usually has "to" in front of it and in Serbo-Croatian it is characterized by the infinitive ending. Most Serbo-Croatian verbs end in "-ти" and the rest end in "-ћи".

учи^ћти, v.
и^ћти, v.

- to study -
- to go -

NOTE: Verbs are listed in all dictionaries and in the vocabularies of these lessons in the infinitive form. With each infinitive in these vocabularies, the following information will be given: the first person singular and the third person plural of the present tense; the active past participle (if irregular); the participle passive; whether it is transitive (t.) or intransitive (i.); whether it is reflexive (r.); and whether it is perfective (pfv.) or imperfective (ipfv.). The significance of these terms will be dealt with later.

PAR. 23 - PRESENT TENSE OF VERBS

The following examples show varieties of the present tense in English:

I study	- Ја учим
I am studying	- Ја учим
I do ask	- Ја учим ("Ja" must be stressed)
Do I ask	- Учим ли ја?

Note that in Serbo-Croatian only one form of the present tense is used to translate the four English types.

PAR. 24 - AUXILIARY VERB "БИТИ"

The verb "бити" (to be) has two functions in Serbo-Croatian. It is used:

- (a) In its literal meaning and
- (b) As an auxiliary verb

"Бити" as an auxiliary verb corresponds to the English auxiliary verbs "to be" and "to have" (as in: I have worked, I had worked, I was working, He is gone, etc.).

PAR. 25 - PRESENT TENSE OF THE AUXILIARY VERB "БИТИ"

1. (8) Јесам, добро сам и ја.
Јеси ли добро?
Are you well?
- (11) Да, и он је лак.
- (7) Јесмо, добро смо.
- (7) Јесте ли ви добро?
- (3) Јесу, и оне су добро.

The words "јесам", "јеси", "је", "јесмо", "јесте" and "јесу" are forms of the present tense of the auxiliary verb "бити".

The verb "бити" has two forms in the present tense: a full and a short form.

(a) Full form: —

1. (Ја)	јесам	- I am	(Ми)	јесмо	- We are
2. (Ти)	јеси	- You are	(Ви)	јесте	- You are
3. (Он)	је	- He is	(Они)	јесу	- They are
	(Она)	је	(Оне)	јесу	- They are
	(Оно)	је	(Она)	јесу	- They are

Full forms are used only in questions and short affirmative answers. The full form for the third person singular is the same as the short form (je). There exists a longer form but it is used only in affirmative short answers referring to the third person singular and as an adverb meaning "yes" (see Par. 27)

(b) Short form:

1. Ја сам	Ми смо
2. Ти си	Ви сте
3. Он, она, оно је	Они, оне, она су

Short forms (enclitic forms) are never stressed. They may never stand at the beginning of a sentence.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 3

GRAMMAR EXERCISES NO. 3

Choose the right word in the parentheses:

- (Ја, Ти, Он) сам официр.
(Ја, Ти, Он) си ученик.
(Ја, Ти, Он) је ученик.
(Ја, Ти, Он, Она) је ученица.
Ово је перо; (он, она, оно) је ново.
(Ми, Ви, Они) су војници.
(Ми, Ви, Они) смо борци.
(Ми, Ви, Они) сте учитељи.
(Ми, Ви, Они, Оне) су учитељице.
Ово је књига; (он, она, оно) је добра.
Ово је речник; (он, она, оно) није велик.
(Он, Она) је мој отац.
(Он, Она) је моја мајка.
(Он, Она) је његова баба.
(Он, Она) је његов дед.
(Они, Оне, Она) су моје ћерке.
Она (је, су) моја сестра.
Оне (је, су) моје сестре.
Ми (сам, смо) браћа.
Ви (си, сте) људи.
Они (је, су) Американци.
Ти (сте, си) младић.
Ви (сте, си) младић.
Ви (сте, си) младић.
(Ја, Ти, Он) учим српскохрватски језик.
(Она, Ја, Ти) учи српскохрватски језик.
(Ти, Он, Ја) учиш српскохрватски језик.
(Ми, Ви, Они) учимо српскохрватски језик.
(Ми, Ви, Они) учите српскохрватски језик.
(Ми, Ви, Оне) уче српскохрватски језик.
Ово су оловке; (они, оне, она) нису (оштре, оштри, оштра).
Ви (си, сте) наш учитељ.
Она (је, су) моја жена.
Како сте? - (Сам, Ја сам) добро.
Како је ваш отац? - (Је добро, Добро је).

Јесу ли ово ваши родитељи? - (Су, Јесу).
Јесте ли ви сви ученици? - (Јесмо, Смо).
Јесу ли ово ваше књиге? - (Јесу, Су).

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 3

READING TEXT NO. 3

Породица

Ја сам човек - он је мој син, а она је моја ћерка - шта сам ја? Ви сте њихов отац.

Ја сам жена - он је мој син, а она је моја ћерка - шта сам ја? Ви сте њихова мајка.

Ја сам човек - она је моја жена - шта сам ја? Ви сте њен муж.

Ја сам отац - он је моје дете - шта сам ја? Ви сте његов родитељ.

Ја сам отац и моје дете је отац - шта је његово дете?
Ваш унук или ваша унука. А шта сам ја? Ви сте њихов дед. А шта је моја жена? Она је њихова баба. А шта су они? Они су брат и сестра.

Дед, баба, отац, мајка, син и ћерка су породица.

Ово је доста за данас.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА НА ШТИВО БРОЈ 3

QUESTIONS ON READING TEXT NO. 3

1. Ја сам човек. А шта је она? *жена*
2. Ја сам муж. А шта је она? *жена*
3. Ја сам отац. А шта је она? *мајка*
4. Ја сам дед. А шта је она? *баба*
5. Ја сам родитељ. А шта је она? *родитељ*
6. Ја сам син. А шта је она? *ћерка*
7. Ја сам унук. А шта је она? *унука*
8. Ја сам брат. А шта је она? *сестра*
9. Да ли је муж човек или жена? *човек*

10. Да ли је отац човек или жена?
11. Да ли је мајка човек или жена?
12. Да ли је дед човек или жена?
13. Да ли је баба човек или жена?
14. Да ли је син дечак или девојка?
15. Да ли је ћерка дечак или девојка?
16. Да ли је унук дечак или девојка?
17. Да ли је унука дечак или девојка?
18. Да ли је брат дечак или девојка?
19. Да ли је сестра дечак или девојка?
20. Шта је породица?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 3

TRANSLATION EXERCISE NO. 3

Our family

Моја жена, мој син и моја ћерка су моја породица. Моја жена и ја су родитељи. Мој син и моја ћерка су браћа и сестре. Мој отац је њихов деда. Моја мајка је њихова баба. Мој син је њихов унук. Моја ћерка је њихова унучка.

Мој син је мој син. Он је младић. Моја ћерка је такође мој син. Она је девојка. Моја жена је Мис. Браун. Моја ћерка је Мис Браун. Ја сам Мр. Браун.

Мој син и моја ћерка су веома добро. Моја жена и ја смо веома добро. Мој отац и моја мајка нису веома добро.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 3

VOCABULARY NO. 3

Abbreviations:

gen.sing. - genitive singular

148. учење, n.	- studying
149. госпођа, f.	- Mrs., wife
150. жена, f.	- woman; wife
151. доста, adv.	- enough; fairly
152. ћерка, f.	- daughter
153. оне, pron.pl.f.	- they
154. девојчица, f.	- little girl
155. већ, adv.	- already

156. дѣвѣ́жка, f.	- girl
157. ра́дити, v. t., & i., ipfv. pr. t.: ра́дѣм, ра́дѣш, ра́дѣ ра́димѡ, ра́дѣте, ра́дѣ	- to work
158. сѣ́н, m. pl: сѣ́нови	- son
159. мла́дић, m.	- young man
160. дѣ́чак, m. pl: дѣ́чаци	- boy
161. по́родица, f.	- family
162. та́ко, adv.	- so
163. ѡ́на, pron. pl. n.	- they
164. чо́век, m. pl: љѹ́ди	- man
165. ѡ́тац, m. gen. sing: ѡ́ца pl: ѡ́чеви	- father
166. ма́јка, f.	- mother
167. њѣ́н, pron. m. њѣ́на, f. њѣ́но, n.	- her, hers.
168. му́ж, m. pl: му́жеви	- husband
169. де́те, n. gen. sing: де́тета pl: де́ца	- child
170. ро́дитељ, m.	- parent
171. ѹ́нук, m. pl: ѹ́нуци	- grandson
172. ѹ́нука, f.	- granddaughter
173. де́д, m. pl: де́дови	- grandfather
174. ба́ба, f.	- grandmother
175. бра́т, m. pl: бра́ћа	- brother
176. се́стра, f.	- sister

DAILY UNIT IV

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 4

Први час

1. Наставник: Који је ово час?

Ученик: Ово је први час.

2. Наст: Где су (господа) Браун и Смит?

Уч: Господин Браун није здрав.

3. Наст: То се каже "Он је болестан".

Уч: "Болестан" је нова реч.

4. Наст: А да ли знате шта значи "здроаво"?

Уч: Не знам.

5. Наст: Ко зна шта то значи? (Који ученик зна шта то значи?).

Уч: Ми то не знамо.

6. Наст: То значи "hello".

Уч: Каже се "добар дан" или "здроаво".

7. Наст: Тако је. А где је Смит?

Уч: Он није болестан, али не знамо где је сад.

8. Наст: Чије је оно место?

Уч: Оно је његово место.

PART I

DIALOGUE NO. 4

The first period

1. Instructor: Which period is this?

St: This is the first period.

2. Instr: Where are (Messieurs) Brown and Smith?

St: Mr. Brown is not healthy.

3. Instr: That is said, "He is ill".

St: "Болестан" is a new word.

4. Instr: And do you know what "здроаво" means?

St: I do not know.

5. Instr: Who knows what that means? (Which student knows what that means?)

St: We do not know that.

6. Instr: That means "hello".

St: One says "good day" or "hello".

7. Instr: That is right. ("that is so"). And where is Smith?

St: He is not ill, but we do not know where he is now.

8. Instr: Whose place is that over there?

St: That (over there) is his place.

9. Наст: Да ли је задатак за данас тежак?

Уч: Тежак је као обично.

9. Instr: Is the assignment for today difficult?

St: It is as difficult as usual.

10. Наст: Није тако много.

Уч: Није, али су нове речи тешке.

10. Instr: It isn't so much.

St: It isn't, but the new words are difficult.

11. Наст: Колико ви учите?

Уч: Ја учим један час на дан.

11. Instr: How much do you study?

St: I study one hour a day ("per" day).

12. Наст: Ви не учите довољно. Треба да учите више.

Уч: Колико? Два, три, четири.....

12. Instr: You do not study enough. You ought to study more.

St: How much? Two, three, four.....

13. Наст: Два или три, кад је задатак лак.

Уч: А четири кад је тежак?

13. Instr: Two or three, when the assignment is easy.

St: And four when it is difficult?

14. Наст: Да ли знате каква и колика је друга лекција?

Уч: Још не знамо.

14. Instr: Do you know what kind and how big the second lesson is?

St: We do not know yet.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 4

GRAMMAR ANALYSIS NO. 4

PAR. 26 - INTERROGATIVE PRONOUNS

1. -(5) Ко зна шта то значи?
(5) Шта то значи?

"Ко" (who) and "што" or "шта" (what) are interrogative pronouns which are used for indefinite questions. "Ко" is used for persons and "шта" is used for things:

Ко говори? - Who is talking?
Шта је то? - What is that?

"Ко" and "шта" are the only two independent interrogative pronouns, that is, they do not modify nouns. They have only singular forms and are declined as adjectives of definite form (the stem of "ко" is "к" and the stem of "што" is "ч-").

To ask about someone's name or title:

Ко је он? - Who is he?

To ask about someone's profession or social position:

Шта је он? - What is he?

2. -(1) Који је ово час?
(8) Чије је оно место?
(14) Каква и колика је друга лекција?

"Који", "чије", "каква", "колика", are also interrogative pronouns. They have all the characteristics of adjectives, that is, they have all three genders, seven cases in both numbers (singular and plural), they modify nouns and must agree with the noun they modify in gender, number and case, and their cases are formed by means of the same endings as adjectives. In their fundamental form they read:

Који, м., која, ф., које, н. - Which, who
Чији, м., чија, ф., чије, н. - Whose
Какав (каки), м., каква (кака), ф., какво (како), н. - What kind of, what sort of
Колики, м., колика, ф., колико, н. - Of what size, how big (large, tall)

"Који, која, које" are used for definite questions for both animate beings and things:

- (5) Који ученик зна шта то значи?

NOTE: These and other pronouns with characteristics of adjectives are called adjectival pronouns.

PAR. 27 - THE SENTENCE

A sentence is a group of words expressing a complete thought. It begins with a capital letter and is followed by

either a period, a comma, an interrogative or an exclamation mark.

Every sentence has a subject (1) and a predicate (2):

1   2
(5) Ми   не знамо   то.

The subject is not always expressed but may be understood:

(9) Да ли је задатак за данас тежак? - Тежак је као обично.

PAR. 28 - THE SUBJECT

(2) Господин Браун није здрав.

(5) Ми то не знамо.

(10) Није, али су нове речи тешке.

The subject in a sentence is that about which (господин Браун, ми, нове речи) we are talking.

It is most often a noun (господин Браун, нове речи) or pronoun (ми) (in its nominative case).

The subject may consist of either one (ми) or more words (господин Браун, нове речи). In the first case it is called a simple subject and in the second a complete subject.

To find the subject of a sentence we must ask the question "Ко?" or "Шта?" before the predicate.

PAR. 29 - THE PREDICATE

(11) (Ја) Не знам.

(12) Ви не учите довољно.

The predicate of a sentence is the part which asserts something about the subject (не знам, учите довољно). It tells us what the subject is or does. The predicate which consists of only one word (знам) is called a simple predicate and the predicate which consists of more than one word (учите довољно) is called a complete predicate.

The predicate of a simple or a complete subject agrees with the subject in person and number.

PAR. 30 - THE SIMPLE SENTENCE

(5) Ми не знамо то.

A sentence which contains only a subject and a predicate, that is, only one independent clause is called a simple sentence. A clause is independent when it expressed a complete thought without the help of another clause.

PAR. 31 - KINDS OF SENTENCES

A sentence may be declarative (Par. 32), interrogative (Par. 35) or imperative (Par.   ).

PAR. 32 - DECLARATIVE SENTENCES

1.-Марљив ученик учи много.

A diligent student studies much.

In the sentence above we made a statement about the subject; we used a declarative sentence. Declarative sentences may be either affirmative or negative.

2.-(2) Господин Браун је здрав.

(2) Господин Браун није здрав.

A sentence is made negative by making the verb negative. The present tense of the verb "бити" is made negative by prefixing to its short forms the negative participle "ни":

1. (Ја) нисам	- I am not	(Ми) мисмо	- We are not
2. (Ти) ниси	- You are not	(Ви) нисте	- You are not
3. (Он) није	- He is not	(Они) нису	- They are not
(Она) није	- She is not	(Оне) нису	- They are not
(Оно) није	- It is not	(Она) нису	- They are not

-The above negative forms are not enclitics.

All other verbs are made negative by placing in front of them the negative particle "не" (not), which is written separately:

- (5) Ми то не знамо.
(12) Ви не учите девољно.
(14) Још не знамо.

NOTE: (a) The negative particle "не" must always precede the verb immediately.

(b) There are only two verbs the present tense of which is made negative by prefixing to their affirmative forms the negative particle "не". They are "имати" (to have) and "хтети" (to want, to be willing):

1. (Ја) немам	- I do not have
2. (Ти) немаш	- You do not have
3. (Он) нема	- He does not have
(Она) нема	- She does not have
(Оно) нема	- It does not have

(Ми) немамо	- We do not have
(Ви) немате	- You do not have
(Они) немају	- They do not have
(Оне) немају	- They do not have
(Она) немају	- They do not have

(c) The verb "хтети" will be explained later.

(d) In Serbo-Croatian, two or more negative words in a negative sentence are not only possible but may be required:

Ја не знам ништа.

I do not know anything (nothing).

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 4

GRAMMAR EXERCISES NO. 4

Choose the right word in the parentheses:-

- (Ко, Шта) чита штиво?
- (Ко, Шта) пита господин учитељ?
- (Ко, Шта) зна питање?
- (Ко, Шта) учите?
- (Који, Које, Која, Шта) језик учите?
- (Који, Које, Која, Шта) књига је ваша?
- (Који, Које, Која, Шта) перо је ваше?
- (Чији, Чија, Чије) је ово речник?
- (Чији, Чија, Чије) је ово књига?
- (Чији, Чија, Чије) је ово перо?
- (Какав, Каква, Какво) је он човек?
- (Какав, Каква, Какво) је она жена?
- (Какав, Каква, Какво) је ваше перо?
- (Колики, Колика, Колико) је ваш син?
- (Колики, Колика, Колико) је ваша ћерка?
- (Колики, Колика, Колико) је ваше дете?
- (Који, Које, Која) речници су ваши?
- (Који, Које, Која) пера су добра?
- (Чији, Чије, Чија) су ово речници?
- (Чији, Чије, Чија) су ово пера?
- (Какви, Какве, Каква) су они људи?
- (Какви, Какве, Каква) су оне жене?
- (Какви, Какве, Каква) су ваша пера?
- (Колики, Колике, Колика) су ваши синови?
- (Колики, Колике, Колика) су ваше ћерке.
- (Колики, Колике, Колика) су штива?
- (Који, Које, Ко) дете је ваш син?
- (Који, Које, Ко) господин је ваш учитељ?
- (Који, Која, Ко) госпођа је његова жена?
- (Ко, Који, Која) човек је ваш отац?
- (Ко, Који, Која) жена је њена мајка?
- (Чија, Чији, Чије) жена је ваша баба?
- (Чији, Чија, Чије) муж је ваш дед?
- (Чији, Чија, Чије) сте син ви?
- (Чији, Чија, Чије) унук сте ви?
- (Чији, Чија, Чије) унука је она?
- (Који, Која, Које) оловка је ваша?
- (Чији, Чија, Чије) је то оловка?
- (Ко, Шта) сте ви? - Ја сам Петар Петровић.
- (Ко, Шта) сте ви? - Ја сам официр.
- (Ко, Шта) је ваш командант? - Мој командант је пуковник
господин Смит.
- (Ко, Шта) је ваш командант? - Мој командант је пуковник.
- (Какав, Каква, Какво) је ваша књига?
- (Који, Ко) господин је њен муж?
- (Ко, Који) је ваш учитељ?

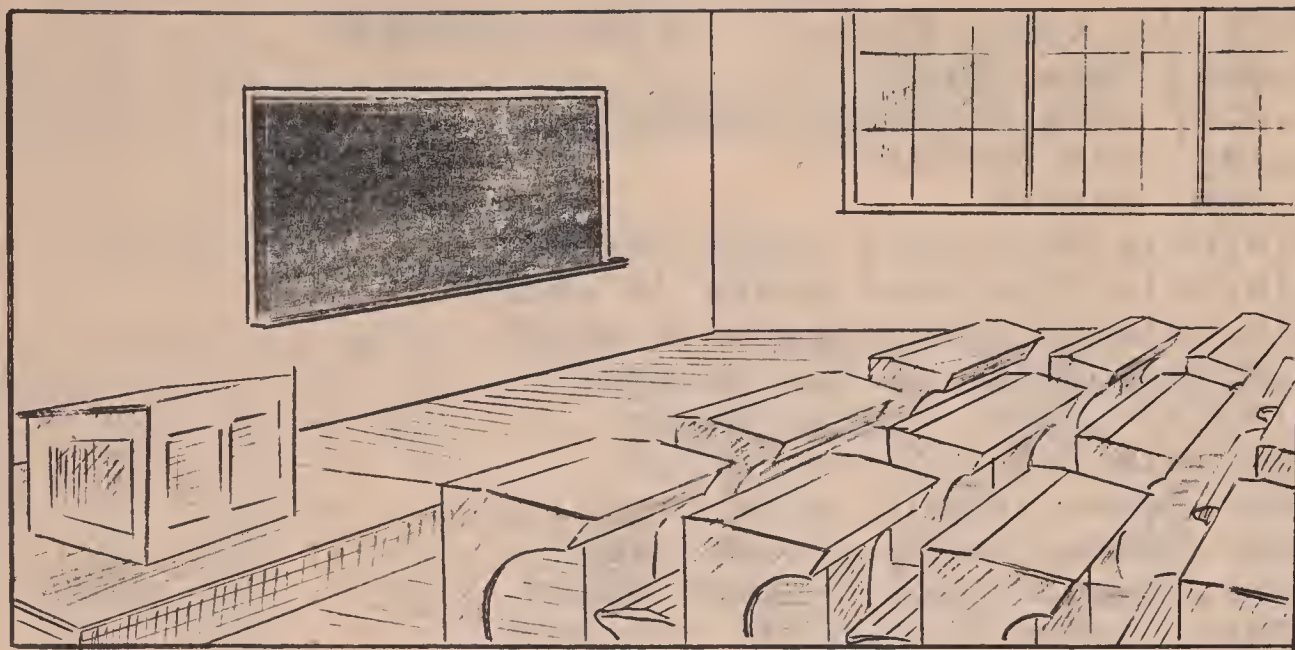

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 4

READING TEXT NO. 4

Учионица

Учионица је соба где ученици уче. Учионица има врата и има прозор. Она такође има светло.

Креда и табла служе за писање. Гума служи за брисање.

Сто служи за књиге и за бележнице. Сто такође служи за писање. Столице служе за седење. Сто не служи за седење.

Књиге служе за читање, а бележнице за писање.

Наша учионица је велика соба. Ми ту учимо. Наша табла је црна, а креда је бела. Папир за писање такође је бео. Сто је жут. И столица је жута.

ПЕТИ ДЕО

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 4

1. Шта је учионица?
  2. Шта има учионица?
  3. За шта служи креда?
  4. За шта служи табла?
  5. За шта служи гума?
  6. За шта служи сто?
  7. За шта служи столица?
  8. За шта служи књига?
- рукописне белешке:*
3. за писање
4. за писање
5. за брисање
6. за књиге и бележнице
7. за седење
8. за читање

9. За шта служи бележница? - За *notebook*
10. Колика соба је наша учионица? *classroom*
11. Шта је црно? *black*
12. Шта је бело? *white*
13. Шта је жуто? *yellow*
14. Да ли сто служи за седење? *chair*
15. Да ли је наша табла бела? *whiteboard*
16. Да ли је наша креда црна? *blackboard*
17. да ли је наш папир црн? *black paper*
18. Да ли су столице беле? *white chairs*
19. да ли је сто црн? *black table*
20. да ли је светло бело или црно? *light or dark*

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

РЕЧНИК ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 4

TRANSLATION EXERCISE NO. 4

The first period

This is the first period. Today, Brown is not here. He is ill. Smith is not here either, but he is not ill, and we do not know where he is.

Today, we have new words which are difficult. "Здрав" means "healthy", but "здраво" means "hello" in English.

I study only ^{one} hour a day, but that is not enough. I ought to study three or four, particularly when the assignment is difficult. Bell studies much more than I. He is the best student. The other students also study much.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 4

VOCABULARY NO. 4

Abbreviations:	pl.t.	- pluralia tantum (plural only)
	v.t.	- verb, transitive
	v.i.	- verb, intransitive
	v.ipfv.	- verb, imperfective
	v.pfv.	- verb, perfective
	interj.	- interjection

177. где, adv. - where
178. здрав, adj., m. - healthy
- здрѧва, f.
- здрѧво, n.

179. здра̀во, interj.	- hello
180. бо̀лестан, adj., m. бо̀лесна, f. бо̀лесно, n.	- ill
181. но̀в, adj., m. но̀ва, f. но̀во, n. но̀во, adv.	- new
182. ре́ч, f., gen.sing: речи	- newly
183. ме́сто, n.	- word
184. за́дѧтак, m., gen.sing: за́дѧтка pl: за́дѧци	- place, seat
185. мно́го, adv.	- assignment
*105. ча́с, m.	- much
*116. на, prep.	- hour
186. тре́, card.num.	- per
187. че́тири, card.num.	- three
188. ка̀кав, pron., m. ка̀ква, f. ка̀кво, n.	- four
189. ко̀лики, pron., m. ко̀лика, f. ко̀лико, n.	- (of) what kind (sort)
190. ко̀лико, adv.	- how big (large, tall) (of) what size
191. учи́оница, f.	- how much, how many
192. со̀ба, f.	- classroom
193. вра́та, pl.t., n.	- room
194. про́зор, m.	- door
195. све́тло, n.	- window
196. кре́да, f.	- light
197. та́бла, f.	- chalk
198. слѹ́жити, v., t., ipfv. pr.t.: слѹ́жим, слѹ́жиш, слѹ́жи слѹ́жимо, слѹ́жите, слѹ́же	- blackboard
199. послѹ́жити, v., t., pfv. pr.t.: послѹ́жим, послѹ́жиш послѹ́жи, послѹ́жимо послѹ́жите, послѹ́же	- to serve
200. брѣ́сање, n.	- to serve
201. сто́лица, f.	- erasing, wiping
202. се́дење, n.	- chair
203. сто́, m., gen.sing: сто́ла pl: сто́лови	- sitting
204. цр́н, adj., m. црна, f. црно, n. црно, adv.	- table, desk
205. бе́о, adj., m. бе́ла, f. бе́ло, n. бе́ло, adv.	- black
206. жу́т, adj., m. жу́та, f. жу́то, n. жу́то, adv.	- black
	- white
	- white
	- yellow
	- yellow

LESSON II

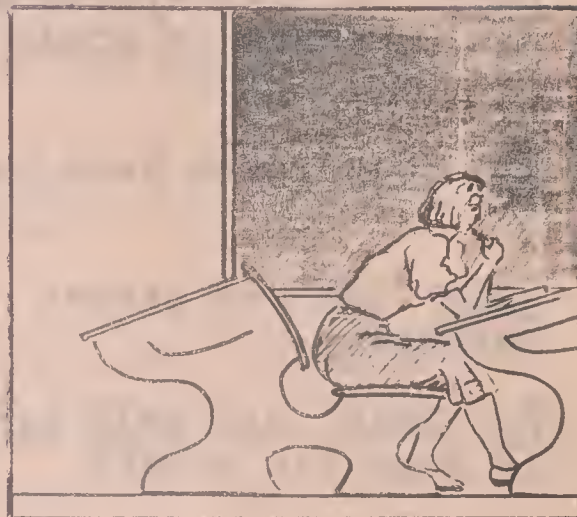
DAILY UNIT I

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

PART I

DIALOGUE NO. 1

Напредак

1. Наставник: Ко зна шта значи
реч "напредовати"?

Ученик: Да ли је то "to pro-
gress"?

2. Наст: Јест(е). А шта значи
"напредак"?

Уч: Да ли то значи (значи ли
то) "progress"?

3. Наст: И то је тачно. Ви сте
добар ђак.

Уч: Јесам ли збиља?

4. Наст: Да, ви напредујете врло
лепо.

Уч: Каква је ученица госпођица
Марић?

5. Наст: Она ради још више него
ви.

Уч: А да ли је она довољно
пажљива?

Progress

1. Instructor: Who knows what
the word "напредовати" means?

Student: Is that "to progress"?

2. Instr: It is. And what does
"напредак" mean?

St: Does that mean "progress"?

3. Instr: That, too, is correct.
You are a good pupil.

St: Am I really?

4. Instr: Yes, you are progress-
ing very nicely.

St: What kind of a student
is Miss Marić?

5. Instr: She works even more
than you.

St: Is she attentive
enough?

6. Наст: А шта мислите, да ли сте ви пажљиви?

Уч: Ја мислим да јесам.

7. Наст: Јест, ви сте пажљив ученик.

Уч: Колики је мој напредак?

8. Наст: За тако кратко време ваш напредак је збиља велик.

Уч: Који други ђаци напредују?

9. Наст: Цео ваш разред напредује.

Уч: Знам, али чији напредак је нарочито велик?

10. Наст: Госпођица Марић је прва, а ви сте други.

Уч: Хвала, за сад сам задовољан, али треба још много да радим.

11. Наст: Нисте ли сасвим задовољни?

Уч: Нисам сасвим задовољан, јер сам још увек други.

6. Instr: And what do you think, are you attentive?

St: I think that I am.

7. Instr: Yes, you are an attentive student.

St: How great is my progress?

8. Instr: For such a short time your progress is really great.

St: Which other pupils are progressing?

9. Instr: Your entire class is progressing.

St: I know, but whose progress is particularly great?

10. Instr: Miss Marić is first and you are second.

St: Thank you. For the time being I am content, but I still have to work a lot.

11. Instr: Aren't you quite satisfied?

St: I am not quite satisfied, because I am still second.

Тако је то, кад човек не зна граматику.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 1

GRAMMAR ANALYSIS NO. 1

PAR. 33 - THE PREDICATE NOMINATIVE AND THE PREDICATE ADJECTIVE

(3) Ви сте добар ђак.

(5) А да ли је она довољно пажљива?

A frequent construction in Serbo-Croatian is:

Subject + verb + noun:

Ви + сте + ђак or:

Subject + verb + adjective:

Ви + сте + добар

The noun or adjective occupying the last place in this pattern is called predicate nominative (ђак) or predicate adjective (добар). The predicate nominative or adjective always agrees with the subject in case and in gender and number whenever it is possible.

PAR. 34 - WORD ORDER

(4) Да, ви напредујете врло добро.

(6) Ја мислим да јесам.

The usual order of words in affirmative and negative declarative sentences in Serbo-Croatian is similar to the order of words in English: first the subject (ви, ја), second the predicate (напредујете, мислим) and afterwards all other parts of the sentence (врло добро).

The most important place in a sentence is the first and then the last. Therefore, when we want to point out a word in a sentence we put it at the beginning of the sentence. Consequently not only the subject, but either the predicate or the object may stay at the beginning of a sentence.

PAR. 35 - INTERROGATIVE SENTENCES

1. - (2) Да ли то значи "the progress"?

(2) Значи ли то "the progress"?

(3) Јесам ли збиља?

(5) А да ли је она довољно пажљива?

Interrogative sentences are formed by making the verb interrogative. A verb is made interrogative by means of interrogative particles "ли" and "да ли":

(a) Questions made by means of the interrogative particle "ли" have the following word order:

	<u>Verb</u>	+	<u>particle</u>	+	<u>subject (if expressed)</u>	:
(2)	Значи	+	ли	+	то?	

When we form questions by using the particle "ли" the long forms of the verb "бити" must be used.

(3) Јесам ли збиља?

NOTE: The "ли" is an enclitic and may never begin a sentence.

The "јест(е)" is a special long form for the third person singular which is used:

-In short answers referring to the third person singular:

(1) Да ли је то "to progress"? Јест(е).

-As an affirmative adverb meaning "yes":

(7) Јест, ви сте пажљив ученик.

(b) Affirmative statements which include any verb, except "бити", may be made interrogative by placing the particles "да ли" in front of them. Consequently, the word order in such questions is the following:

	<u>Particles</u>	+	<u>subject (if mentioned)</u>	+	<u>verb</u>	
(2)	Да ли	+	то	+	значи "the progress"?	
	Да ли	+	ви	+	знате ко је он?	
	Do		you		know who he is?	

Affirmative which include a form of "бити" may be made interrogative by placing the particles "да ли" in front of them and by placing the subject after the verb:

	<u>Particles</u>	+	<u>verb</u>	+	<u>subject (if mentioned)</u>	
(5)	Да ли	+	је	+	она довољно пажљива?	
(6)	Да ли	+	сте	+	ви пажљиви?	

In questions which are formed by using the particles "да ли" the short forms of "бити" must be used.

2. - (1) Ко зна шта значи реч "напредовати"?
 (6) Шта мислите, да ли сте ви пажљиви?
 (8) Који други ђаци напредују?
 (4) Каква је ученица госпођица Марић?
 (7) Колики је мој напредак?
 (9) Чији напредак је нарочито велик?

Interrogative sentences may be introduced by interrogative pronouns (Par. 26).

PAR. 36 - INTERROGATIVE NEGATIVE SENTENCES

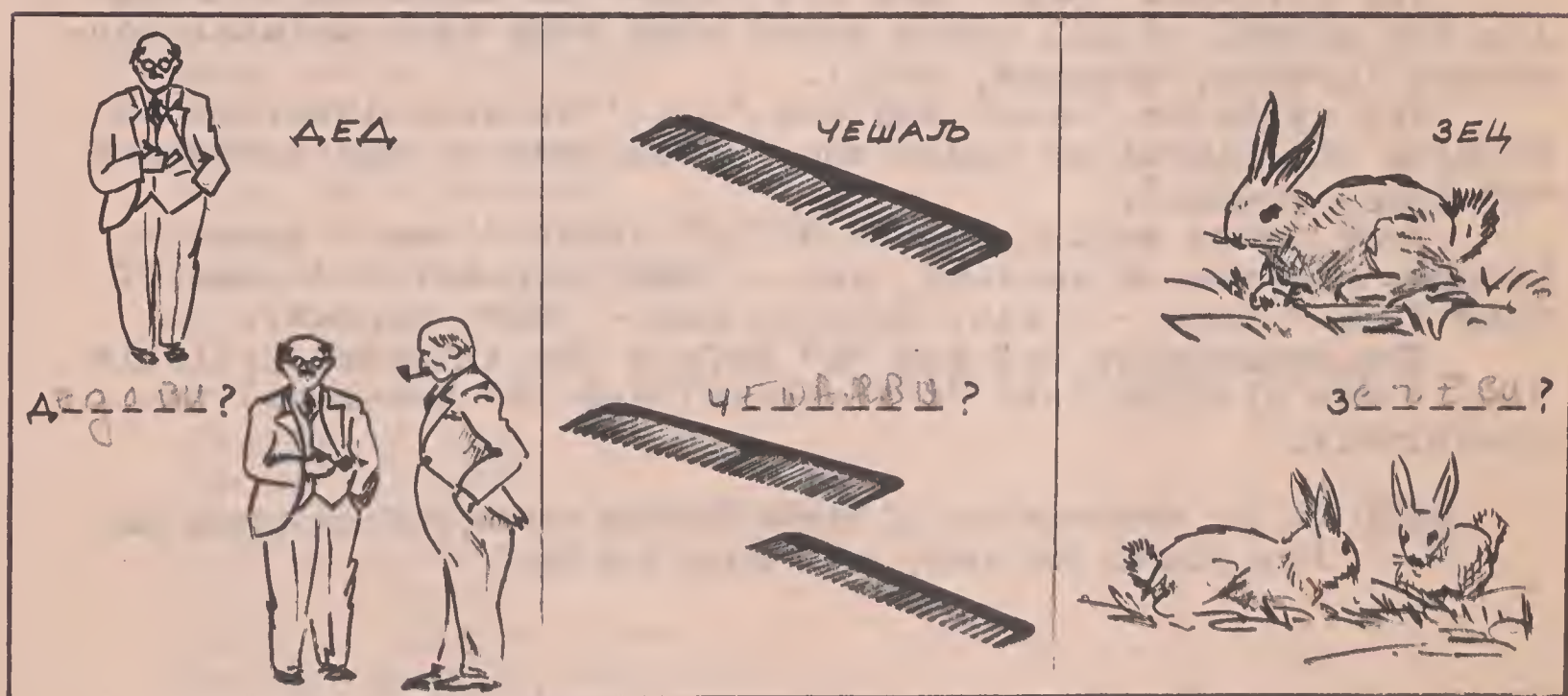
1. - (11) Нисте ли сасвим задовољни?
Није ли он наш учитељ?
Isn't he our teacher?

An interrogative sentence which contains a form of the verb "бити" is made negative by using the negative form of "бити".

2. Не значи ли то "to progress"?
Да ли не значи то "to progress"?
Doesn't it mean "to progress"?

An interrogative sentence containing any verb but "бити" is made interrogative negative by placing the negative particle "не" before the verb.

PAR. 37 - THE LONG PLURAL OF MASCULINE NOUNS

1. - Они су наши дедови, а ми смо њихови унуци.
They are our grandfathers and we are their grandsons.
Наши мужеви су официри.
Our husbands are officers.

Some masculine nouns form the plural by adding the syllable "-ов-" or "-ев-" and then the plural ending ("дедови, мужеви"). Plurals obtained in this way are called long plurals. The inserted syllable "-ов-" or "-ев-" is retained in all cases of the plural.

2. - Наши синови су војници.
Our sons are soldiers.
Који су ово бројеви?
What numbers are these?

Most masculine nouns of one syllable (син, број) have long plurals (синови, бројеви).

3. - Ово су чешљеви.
These are combs.

Some masculine nouns of two syllables (чешаљ) have long plurals (чешљеви).

Masculine nouns of two syllables (чешаљ, ветар - wind, etc.) which have a long plural usually have a movable "a" in the nominative singular.

Masculine nouns which do not have a movable "a" usually have a regular plural and some have both the regular and the long plural (голуб - pigeon; nom.pl. голуби, or голубови).

NOTE: No noun of more than two syllables has a long plural.

4. - Где су ваши мужеви?
Where are your husbands?
Чији су ово чешљеви?
Whose are these combs?

У = ?
В = м.
З = ас

The syllable "-ев-" and not "-ов-" is inserted in forming the plural of all nouns whose stem ends in a palatal consonant (мужеви, чешљеви, etc.).

The syllable "-ев-" and not "-ов-" is also inserted in forming the plural of nouns whose stem ends in the consonant "ц" (зец, зечеви).

Some nouns ending in "з" or "р" insert "-ев-" (кнез - knight, кнежеви or кнезови; цар - tzar, цареви) and some of them "-ов-" (воз - train, возови; пар - pair, парови).

The consonants "ц" and "з" before the inserted syllable "-ев-" are changed into "ч" (зечеви) and "ж" (кнежеви) respectively.

NOTE: In the vocabularies of these lessons there will be given the long plural for every noun which has it.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 1

GRAMMAR EXERCISES NO. 1

1. - Make the following sentences interrogative:

(a) Using the interrogative particles "ли" and "да ли":

Ја сам десетар.

Ти си млађи војник.

Он је водник.

Ми смо војници.

Ви сте подофицири.

Они су официри.

Она је ученица.

Оне су ученице.

Учитељ пита ученика.

Ученик одговара.

Петар учи много.

Отац пита.

Син одговара.

Ти имаш добро перо.

Мајка говори.

Ђерка слуша.

2. - Make proper questions for the following statements by using all interrogative pronouns in the parentheses:

Наш учитељ је Србин (Чији, Шта, Ко).

Ваш учитељ је Хрват (Чији, Шта, Ко).

Твој капут је нов (Чији, Какав).

Мој брат је велик (Колики, Ко, Чији).

Креда је бела (Шта).

Табла је црна (Шта).

Дан је леп (Шта, Какав).

Реља је леп младић (Ко).

Реља је добар младић (Ко, Какав).

3. - Make the following sentences interrogative negative:

Јесте ли ви наш учитељ?

Је ли она ваша сестра?

Јесте ли ви ученици?

Јесмо ли ми браћа?

Јесу ли оне ученице?

Јесам ли ја марљив?

Говорите ли ви српскохрватски?

Слушате ли ви пажљиво?

Имате ли ви перо?

4. - Put into the right form the words in the parentheses:

(Голуб) су бели.

Где су (чешаљ)?

Њихови (син) су моји ученици?

Који су ово (број)?

(Зец) су брзи.

(Воз) су такође брзи.

Њихови (мушкетери) су војници.

Наши (час) су тешки.

ЧЕТВРТИ ДЕО

ШТИВО БРОЈ 1

PART IV

READING TEXT NO. 1

Рад

Кад ученици раде довољно, они знају лекције и лепо напредују. Ако ученик не ради довољно, он не зна лекције и не напредује. Кад ученици уче, они треба да мисле на оно што уче. Ако ученик не мисли на оно што учи, он ништа не научи.

Кад наставник говори, ученици треба да слушају пажљиво. Ако ученик не слуша кад наставник говори, он не зна како да одговара на питања. Ако ученик не разуме шта наставник говори, он треба да пита. Ако наставник говори сувише брзо, ученик треба да каже: "Не разумем, јер говорите сувише брзо". Кад наставник говори полако, ученици лепо разумеју. Кад ученик одговара, и он треба да говори полако.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 1

QUESTIONS ON TRANSLATION
EXERCISE NO. 1

1. Кад ученици знају лекције?
2. Кад ученици лепо напредују?
3. Кад ученик не зна лекције?
4. Кад ученик не напредује?
5. На шта ученици треба да мисле кад уче?
6. Шта треба да ради ученик кад учи?
7. Зашто ученик треба да мисли на оно што учи?
8. Шта треба ученици да раде кад наставник говори?
9. Зашто треба ученик да слуша пажљиво кад наставник говори?
10. Шта треба ученик да ради ако не разуме шта наставник говори?
11. Шта треба ученик да каже ако наставник говори сувише брзо?
12. Кад ученици разумеју?
13. Кад ученици не разумеју?
14. Како треба наставник да говори?
15. Како треба ученик да одговара?
16. Зашто треба наставник да говори полако?
17. Зашто треба ученици да одговарају полако?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 1

TRANSLATION EXERCISE NO. 1

The first student

Our instructor says that our entire class is progressing nicely. I work a lot, but I am still not first. I am

second. I am content for the time being, but not entirely satisfied.

To be the first student is really difficult. It is not enough to be attentive. I always listen attentively when the instructor speaks. That is good, but not enough. I have to work much more than I am working now.

To work too much is not so good either. To progress slowly, but to progress always is not bad.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

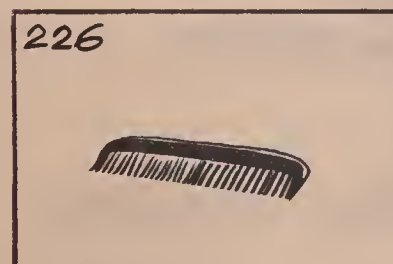
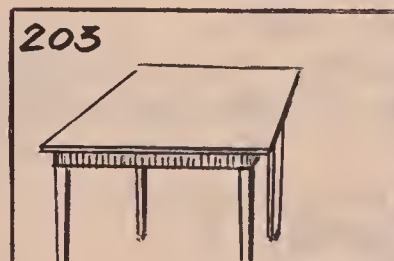
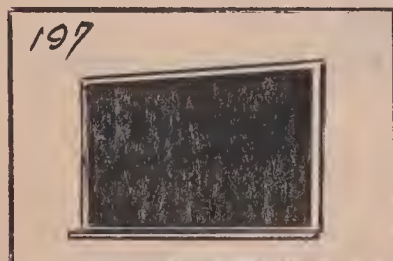
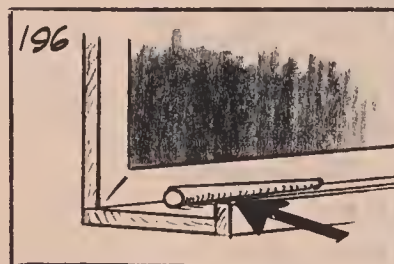
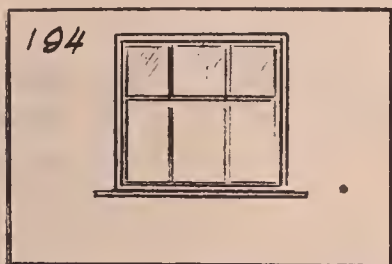
РЕЧНИК БРОЈ 1

VOCABULARY NO. 1

207. напредак, m., gen.sing:напретка	- progress
pl: напреци	
208. напредовати, v., i., ipfv.	- to progress
pr.t: напредујем, напредујеш,	
напредујѐ, напредујемо,	
напредујѐте, напредујѹ	
209. тачан, adj., m.	- correct
тачна, f.	
тачно, n.	
тачно, adv.	- correctly
210. збйља, adv.	- really
211. лѐп, adj., m.	- nice
лѐпа, f.	
лѐпо, n.	
лѐпо, adv.	- nicely
212. мѐжда, adv.	- perhaps
213. мйслити, v., t., & i., ipfv.	- to think
pr.t: мйслим, мйслиш, мйсли	
мйслимо, мйслите, мйсле	
214. крѐтак, adj., m.	- short
крѐтка, f.	
крѐтко, n.	
крѐтко, adv.	- shortly
215. цѐо, adj., m.	- whole, entire
цѐла, f.	
цѐло, n.	
216. рѐзред, m.	- class
217. зѐдовољан, adj., m.	- content, satisfied
зѐдовољна, f.	
зѐдовољно, n.	
зѐдовољно, adv.	- contentedly

218. сасвим, adv. - quite, entirely
 219. још, adv. - still
220. довољан, adj., m. - sufficient
       довољна, f.
       довољно, n.
       довољно, adv. - sufficiently
221. што, pron. - what
 222. ништа, pron. - nothing
 223. слуша̀ти, v., t., ipfv. - to listen
       pr. t: слу̀шам, слу̀шаш, слу̀ша̄
               слу̀шамо, слу̀шате, слу̀шају
224. су̀више, adv. - too (much)
 225. по̀лако, adv., по̀лако, adv. - slowly
 226. че́шаљ, m. - comb
       nom. pl: че́шљеви
227. ве́тар, m. - wind
       nom. pl: ве́трови
228. го̀луб, m. - pigeon
       nom. pl: го̀лубови - го̀луби
229. кне́з, m. - knight
       nom. pl: кне́жеви (кне́зови)
230. ца́р, m. - czar, emperor
       nom. pl: ца́реви
231. вѐз, m. - train
       nom. pl: вѐзови, or: вѐзови
232. па́р, m. - pair
       nom. pl: па́рови

DAILY UNIT II

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2

Учење код куће

1. Браун: Шта радите вечерас?

Смит: Зашто питате?

2. Б: Чујем да сте увече увек код куће.

С: Јесам.

3. Б: Хелите ли да мало слушамо радио вечерас?

С: Ја морам да учим вечерас.

4. Б: Морате ли да учите још и увече?

С: Наставник каже да треба да учимо код куће такође.

5. Б: Ја никад не учим код куће.

С: Ви лако учите.

6. Б: Ја мислим да је довољно ако човек слуша пажљиво кад наставник говори.

С: Можда, ако је човек тако даровит као ви.

7. Б: Нисте ни ви последњи ђак.

С: Нисам последњи, али...

8. Б: Ја мислим да сте ви врло марљиви.

С: Марљив можда, али не даровит.

PART I

DIALOGUE NO. 2

Studying at home

1. Brown: What are you doing tonight?

Smith: Why do you ask?

2. B: I hear that you are always at home in the evening.

S: I am.

3. B: Do you want to listen ("that we listen") to the radio a little tonight?

S: I must study tonight.

4. B: Must you study in the evening too?

S: The instructor says that we ought to study at home too.

5. B: I never study at home.

S: You learn easily.

6. B: I think that it is enough if one listens attentively when the instructor speaks.

S: Perhaps, if one is as talented as you.

7. B: You are not the last pupil either.

S: I am not the last but...

8. B: I think that you are very diligent.

S: Diligent perhaps, but not talented.

9. Б: Јапо, шта учите вечерас?

С: Мојам да научим цео дијалог број три за сутра.

10. Б: Хелите ли да радимо заједно вечерас?

С: Добро, само, знате, ја не слушам радио док учим.

11. Б: Разумеј, ви не слушате радио док не научите дијалог.

С: Тако је.

9. B: Well, what are you studying tonight?

S: I have to master the entire dialogue number three for tomorrow.

10. B: Do you want to work ("that we work") together tonight?

S: All right, only you know I do not listen to the radio while I am studying.

11. B: I understand, you do not listen to the radio until you ("don't") master the dialogue.

S: That is right ("so is").

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 2

GRAMMAR ANALYSIS NO. 2

PAR. 38 - THE PRESENT TENSE ENDINGS

1. - (3) Хелите ли да мало слушамо радио вечерас?
- (1) Ета радите вечерас?
- (2) Чујем да сте увече увек код куће.
Војници и официри гину заједно.
Soldiers and officers perish together.

The words "слушамо", "хелите", "радите", and "гину" are the present tense forms, first person singular, of the verbs "слушати", "хелети", "радити", and "гинути".

The present tense of all Serbo-Croatian verbs is formed by adding one of the following groups of endings to the present tense stem:

	I	II	III	IV
1st person singular:	-ам	-им	-јем	-ем
2nd person singular:	-аш	-иш	-јеш	-еш
3rd person singular:	-а	-и	-је	-е
1st person plural:	-амо	-имо	-јемо	-емо
2nd person plural:	-ате	-ите	-јете	-ете
3rd person plural:	-ају	-е	-ју	-у

2. - The present tense stem of all verbs is the part which remains when the ending is omitted from the third person plural. Consequently, once we know the present tense, the determination of the present tense stem, which is important not only for the formation of the present tense but

also for the formation of other verbal forms, is very simple. As all dictionaries give only the infinitive, it is important to know how to form the present tense from the infinitive.

For the present we shall explain the formation of the present tense of verbs the infinitive ending "-ти" of which is connected with the root by a connecting vowel or syllable-regular verbs (see 3 in this paragraph). The verbs ending in "-ћи" and "-ти" which is added directly to the root (irregular verbs) will be explained later. In the meantime the present tense of all irregular verbs used in these lessons will be given in the vocabularies.

3. - The connecting vowels (2) and syllables (2a) by which the infinitive ending "ти" (3) is connected with the root help us in classifying the verbs into groups according to their conjugation:

1	2	3	
рачун	- а -	ти	- to calculate, to count, to figure

1	2a	3	
напред	- ова -	ти	- to progress

NOTE: The root of a word is that part which the word has in common with other words of related meanings: рачун - bill, account; рачун-а - calculator; рачун-ање - calculation, figuring; рачун-ати - to calculate, to count, to figure; рачун-џија - calculator, mathematician; рачун-ица - mathematics, etc.

PAR. 39 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WITH THE CONNECTING VOWEL "A" AND WITH THE PRESENT TENSE ENDINGS "AM, AШ....."

(10) Добро, само знате, ја не слушам радио док учим.
Слушаш ли ти што ти ја говорим?

Are you listening (to) what I am telling you?

(6) Довољно је ако човек слуша пажљиво кад наставник говори.

(3) Желите ли да мало слушамо радио вечерас?

(4) Разумем, ви не слушате радио док не научите дијалог.

Добри ђаци слушају пажљиво кад учитељ говори.

Good students listen attentively when the teacher is talking.

The present tense of verbs of this class is formed by cutting off the connecting vowel "-а-" and the infinitive ending "-ти-" and adding the endings: -ам, -аш, -а, -амо, -ате, -ају:

1. (Ја) слуш - ам	(Ми) слуш - амо
2. (Ти) слуш - аш	(Ви) слуш - ате
3. (Он) слуш - а	(Они) слуш - ају
(Она) слуш - а	(Оне) слуш - ају
(Оно) слуш - а	(Она) слуш - ају

PAR. 40 - THE PRESENT TENSE OF VERBS WITH THE CONNECTING VOWEL "Е" OR "И" AND WITH THE PRESENT TENSE ENDINGS "ИМ, ИШ....."

- (5) Ја никад не учим код куће.
Учиш ли ти код куће?
 Do you study at home?
Учи ли он код куће?
 Does he study at home?
- (4) Наставник каже да треба да учимо код куће такође.
- (5) Ви лако учите.
 да ли они уче лако?
 Do they learn easily?
 Ја желим да будем први.
 I want to be the first.
 Шта ти желиш?
 What do you want?
 Он жели да слуша радио вечерас.
 He wishes to listen to the radio tonight.
 Ми желимо да слушамо радио вечерас.
 We wish to listen to the radio tonight.
- (3) Желите ли да мало слушамо радио вечерас?
Желе ли они да слушају радио?
 Do they wish to listen to the radio?

The present tense of verbs ending in "-ти", which is connected to the root by the connecting vowel "-е-" or "-и-", is formed by cutting off the connecting vowel "-е-" or "-и-" and the infinitive ending "-ти" and adding the present tense endings: -им, -иш, -и, -имо, -ите, -е:

учити - to study

1. (Ја) уч - им	(Ми) уч - имо
2. (Ти) уч - иш	(Ви) уч - ите
3. (Он, Она, Оно) уч - и	(Они, Оне, Она) уч-е

желети - to wish, to want

1. (Ја) жел - им	(Ја) жел - имо
2. (Ти) жел - иш	(Ви) жел - ите
3. (Он, Она, Оно) жел-и	(Они, Оне, Она) жел-е

NOTE: Most Serbo-Croatian verbs belong to the classes in Par. 39 & 40.

PAR. 41 - USE OF THE CONJUNCTION "ДА" (THAT)

- (3) Ја морам да учим вечерас.
- (9) Морам да научим цео дијалог број три за сутра.
 Ви морате да учите више.
 You have to study more.

Serbo-Croatian tends to avoid the use of the infinitive after a main verb (морам, морам, морате). Instead of the

infinitive in such cases is used the conjunction "да" (that) plus the form of the verb (да учим, да научим, да учите) corresponding to its subject (and corresponding to the subject of the infinitive in English) (Ја - да учим, ја - да научим, ви - да учите).

PAR. 42 - IMPERFECTIVE AND PERFECTIVE VERBS

In Serbo-Croatian almost every verb has two aspects, imperfective and perfective, which express different points of view on the action named by the verb.

The aspects are varieties of the same verb which express varieties of the same action.

1. Imperfective verbs refer to an action or condition as continuing in the past, present, or future, or as frequently recurring in the past, present, or future.

учити, v., ipfv. - to study, to be studying

Imperfective verbs in the present tense answer the question "What is the subject doing (now)?"

Шта радите (сада)? - Учим дијалог.

What are you doing (now)? - I am studying the dialogue.

The present tense of imperfective verbs is used:

a) Where English uses the present tense progressive:

(1) Шта радите вечерас?

Они говоре српскохрватски (сад).

They are speaking Serbo-Croatian (now).

NOTE: The English "I am studying, You are studying", etc. represent each a single unit expressing an action which is going on. "Am", "are" etc. are forms of the auxiliary verb "to be"; together with the present participle "studying" they form the present progressive tense of the verb "to study", which is rendered into Serbo-Croatian by the present tense of the imperfective verb "учити". Do not translate the English auxiliary verb and the participle separately.

b) Where English uses the simple present tense to denote:

- A habit:

(5) Ја никад не учим код куће.

(10) Ја не слушам радио док учим.

Он ради врло тешко.

He works very hard.

- A quality (ability):

Они говоре српскохрватски.

They speak Serbo-Croatian (i.e. They know how to speak Serbo-Croatian).

2. - Perfective verbs denote either a momentary action or state, or only the beginning, or the end of a durative action or state.

Perfective verbs cannot answer the question "What is the subject doing (now)?" : Шта радите? - Учим дијалог.

While the present tense of imperfective verbs can be used both in main and in subordinate clauses according to the nature of the action we want to express, the present of perfective verbs is commonly used in subordinate clauses and with the conjunction "да" to replace the infinitive (see Par. 41):

- (5) Ја никад не учим код куће.
- (3) Ја морам да учим вечерас.
- (4) Наставник каже да треба да учимо код куће.
- (10) Морам да научим цео дијалог број три за сутра.

ТРЕЋИ ДЕО

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 2

PART III

GRAMMAR EXERCISES NO. 2

Put into the right form of the present tense the verbs in the parentheses:

- Ја (читати) штиво.
А шта ти (читати)?
Да ли Петар такође (читати) штиво?
Ми (читати) штиво.
А шта ви (читати)?
Шта Петар и Мара (читати)?
Ја (радити) домаћи задатак.
Шта Петар (радити)?
(Радити) ли ти домаћи задатак?
Ми (радити) домаћи задатак?
А шта ви (радити)?
(Радити) ли Петар и Мара домаћи задатак?
Ко (питати) а ко (одговарати)?
Учитељ (питати) а ја (одговарати).
Зашто ти не (одговарати)?
Ја не (одговарати) јер не (знати).
Учитељи (питати) а ученици (одговарати).
Зашто ви не (одговарати)?
Ми не (одговарати) јер не (знати).
Зашто они (знати) а ви не (знати)?
Они (знати) јер они (учити), а ми не (знати) јер ми не (учити).
Зашто ви не (учити)?
Ја не (желети) да (одговорити) на то питање?
Да ли ни ви не (желети) да (одговорити) на ово питање?
Да, **ни** ја не (желети) да (одговорити) на то питање.
Ко (желети) да (одговорити) на питање?
Они (желети) да (одговорити) на питање.
Шта (желети) ученици?
Ученици (желети) да (научити) српскохрватски језик.
Шта ти (желети)?
Ја не (желети) ништа.
Ко (говорити) а ко (слушати)?
Учитељ (говорити) а ученици (слушати).

Да ли ви (слушати) пажљиво што учитељ (говорити)?
Да, ја (слушати) пажљиво што учитељ (говорити).
Да, ми (слушати) пажљиво што учитељ (говорити).
Да ли он (слушати) пажљиво што ја (говорити)?
Да, и он (слушати) пажљиво што ви (говорити).
Да ли они (слушати) пажљиво што ја (говорити)?
Ко (имати) перо?
Ја (имати) перо.
А да ли ви (имати) перо?
Да и ја (имати) перо.
Ко (спавати)? - Дете (спавати).
Да ли ви (спавати) много?
Не, ја не (спавати) много него мало.
Зашто ви (спавати) мало?
Ја (спавати) мало, јер (морати) да (учити) много.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 2

READING TEXT NO. 2

Домаћи задатак

Домаћи задатак је задатак који ученици раде код куће за следећи дан. Наш домаћи задатак је следећи:

Прво: да научимо цео дијалог (Лекција - први део; први час);
Друго: да прочитамо граматику и спремимо питања (други део, други час);
Треће: да прочитамо граматичке вежбе и спремимо одговоре на питања (трећи део; трећи час);

Четврто: да прочитамо и разумемо цело штиво (четврти део; четврти час);

Пето: да спремимо писмени превод (шести део; пети час);

Шесто: да учимо речи (седми део; први и четврти час).

Ако ученик ради домаћи задатак марљиво и пажљиво, он много научи и онда није тешко одговарати кад наставник пита.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 2

QUESTIONS ON THE READING
TEXT NO. 2

1. Шта је домаћи задатак?
2. Где раде ученици домаћи задатак?
3. За који дан раде ученици домаћи задатак?
4. Како треба ученици да науче дијалог?
5. Како треба ученик да ради граматичке вежбе?
6. Како треба ученик да ради штиво?
7. Какав превод треба ученик да спреми?
8. Које речи треба ученик да учи?
9. Како треба ученик да ради домаћи задатак?
10. Колико ученик научи ако ради домаћи задатак марљиво?
11. Који је део дијалог?
12. Који је час дијалог?
13. Који део су граматичке вежбе?
14. Који час су граматичке вежбе?
15. Који је део штиво?
16. Који је час штиво?
17. За који је час писмени превод?
18. Који део је писмени превод?
19. Који је део речник?
20. За који час су нове речи?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 2

TRANSLATION EXERCISE NO. 2

Work at home

Brown is a talented student, but he never studies at home in the evening. He thinks that it is enough if one listens attentively when the instructor speaks.

I am not such a bad student ("so bad a student") either, but I must study at home. While I work I do not listen to the radio. I do not listen to the radio until I master the dialogue, especially if the dialogue is difficult.

I know that Brown already knows the dialogue for tomorrow, but he says he wants to study with me tonight.

СЕДМИ ДЕО

РЕЧНИК БРОЈ 2

PART VII

VOCABULARY NO. 2

233. вечѐрас, adv. - tonight
234. чѹти, v., t., & i., ipfv. pfv. - to hear
pr. t: чѹjem, чѹjеш, чѹje
чѹjемо, чѹjете, чѹju
235. ѱвечѐ, adv. - in the evening
236. кѹд куће, adv. - at home
237. жѐлети, v., t., ipfv. - to wish, to desire; to want
pr. t: жѐлим, жѐлиш, жѐли
жѐлимо, жѐлите, жѐле
238. рѧдио, m. - radio
239. мѹрати, v., i., ipfv. - to have to, must
pr. t: мѹрѧм, мѹрѧш, мѹрѧ
мѹрѧмо, мѹрѧте, мѹраju
- *219. jѹш и, conj. - also
240. нѹкад, adv. - never
241. кѧо, conj. - as, like
- *211. лѐпо, adv. - well
- *95. наѹчити, v., t., pfv. - to master, to learn
pr. t: наѹчим, наѹчиш, наѹчи
наѹчѹмо, наѹчите, наѹчѐ
242. зѧједно, adv. - together
243. дѹк, conj. - while
- *243. дѹк не, conj. - until
244. дѹмѧћѹ, adj., m. - domestic
дѹмѧћѧ, f.
дѹмѧћѐ, n.
дѹмѧћѹ задѧтак - homework
245. слѐдећи, adj., m. - following
слѐдећа, f.
слѐдеће, n.
- *99. прочѹтати, v., t., pfv. - to read through
pr. t: прочѹтѧм, прочѹтѧш, прочѹтѧ
прочѹтѧмо, прочѹтѧте, прочѹтаju
246. спрѐмити, v., t., pfv. - to prepare
pr. t: спрѐмѹм, спрѐмѹш, спрѐмѹ
спрѐмѹмо, спрѐмѹте, спрѐмѐ
спрѐмати, v., t., ipfv. - to prepare
pr. t: спрѐмѧм, спрѐмѧш, спрѐмѧ
спрѐмѧмо, спрѐмѧте, спрѐмаju
247. ѹдговѹр, m. - answer
248. пѹсмен, adj., m. - written
пѹсмена, f.
пѹсмено, n.
пѹсмено, adv. - in writing
249. ѹнда, adv. - then

DAILY UNIT III

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 3

Одлазак у школу
ујутро

1. Браун: Куда идете?

Смит: Идем у школу.

2. Б: Још је рано за школу.

С: Знам, али треба да прочитам
граматику и штиво.

3. Б: И ја треба да научим
дијалог.

С: Добро, онда идемо заједно.

4. Б: Тешко је ићи уз брдо.

С: Да, али кад идемо натраг
низ брдо, онда је лако.

5. Б: Лепо је (то) што идемо кроз
шуму.

С: Не идемо ми кроз шуму него
мимо шуму.

6. Б: Већ смо ту. Која је ваша
учионица?

С: Ово је моја учионица.
Желите ли да уђете?

PART I

DIALOGUE NO. 3

Leaving for ("to")
school in the morning

1. Brown: Where (to) are
you going?

Smith: I am going to
school.

2. B: It is still early for
school.

S: I know, but I have to
read (through) the gram-
mar and the reading text.

3. B: I too, have to learn
(master) the dialogue.

S: All right, then we
will go together ("we go
together").

4. B: It is hard to go up
the hill.

S: Yes, but when we go
back down the hill, then
it is easy.

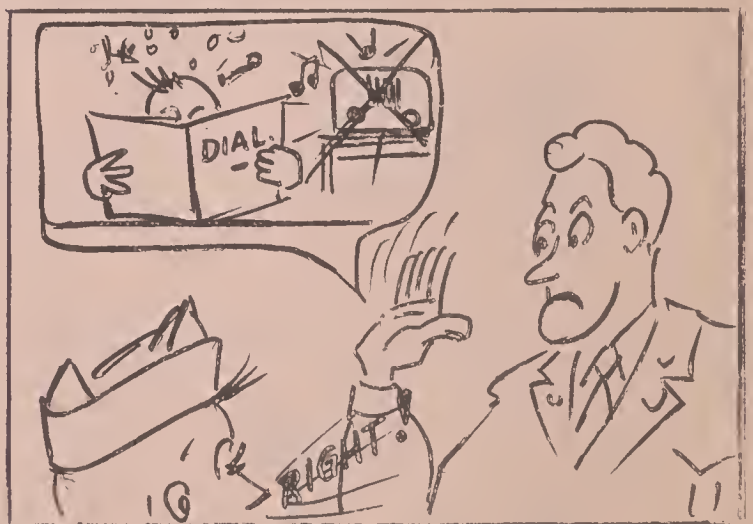
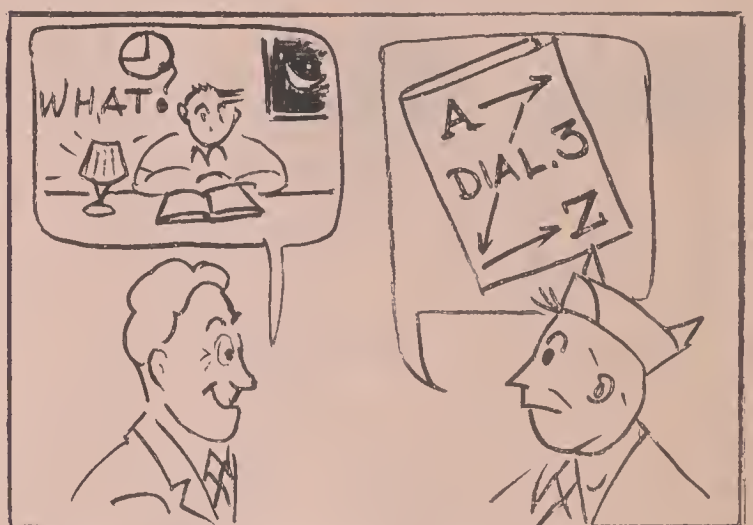
5. B: The nice part of it is
that ("the nice is that,
that") we go through the
woods.

S: We do not go through
the woods but past the
woods.

6. B: Here ("There") we are
already. Which is your
classroom?

S: This is my classroom.
Do you want to enter?

Contd. Lesson II, Dialogue 2

LESSON II

DIALOGUE 3

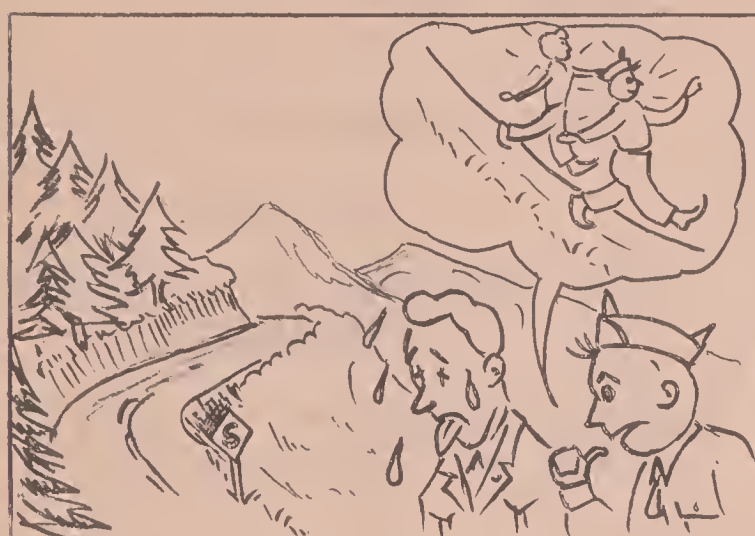
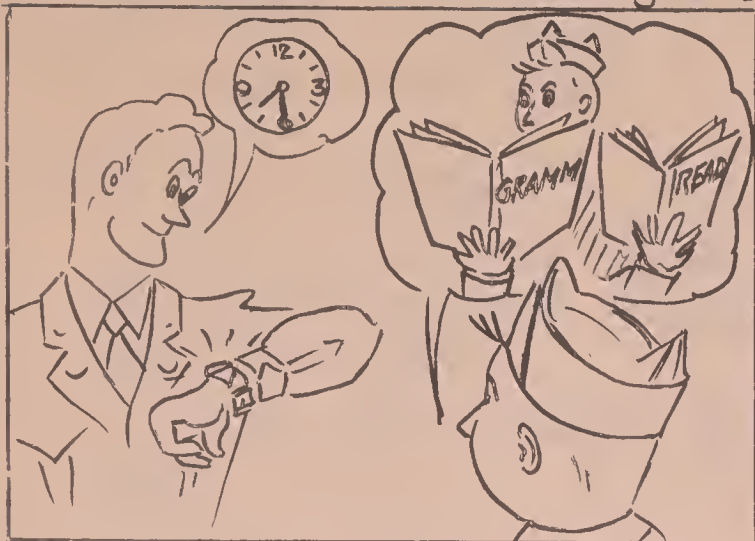
Оглазак у
школу

Contd. Lesson II. Dialogue 3

7. Б: Само мало. Где ви седите?
С: Седим обично овде.
8. Б: Како седите?
С: Како седим? Кад седнем за сто ја ставим ноге под сто, не на сто.
9. Б: А шта онда стављате на сто?
С: Руке стављам на сто.
10. Б: Како напредујете?
С: Иде добро.
11. Б: Да ли разумете увек наставника?
С: Кад не разумем питање, ја питам шта оно значи.
12. Б: Добро, сад ја морам да идем. Довиђења.
С: Довиђења.
7. В: Only for a little while. ("Only a little"). Where do you sit?
С: I usually sit here.
8. В: How do you sit?
С: How do I sit? When I sit down at the desk, I put (my) legs under the desk, not on the desk.
9. В: And what then do you put on the desk?
С: I put (my) hands on the desk.
10. В: How are you progressing?
С: It is going all right.
11. В: Do you always understand the instructor?
С: When I do not understand a question I ask what it means.
12. В: All right, now I have to go. So long.
С: So long.

ДРУГИ ДЕО

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 3

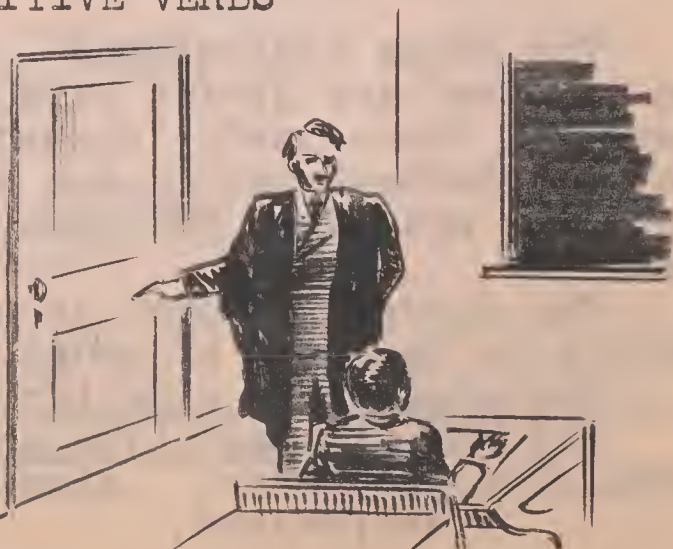
PART II

GRAMMAR ANALYSIS NO. 3

PAR. 43 - TRANSITIVE AND INTRANSITIVE VERBS

Лете слаба.

Учитель тита ученика.

1. - (2) Знам, али треба да прочитам граматiku и штиво.
- (3) И ја треба да научим дијалог.
- (11) Да ли разумете увек наставника?
- (11) Кад не разумем питање, ја питам шта оно значи.

The meaning of verbs "прочитам", "научим", "разумете" and "разумем" is completed by nouns "граматiku и штиво", "дијалог", "наставника", and "питање". A noun used with verbs in this function is called the direct object.

All verbs must or may have a direct object are called transitive verbs. The direct object answers the question "Whom?" (a person) or "What?" (a thing). The possibility of placing these questions after a verb is an indication that the verb is transitive.

2. - (1) Куда идете?
- (10) Како напредујете?
- Дете спава.
- The child is sleeping.

The verbs "идете", "напредујете", "спава" have no direct object. Since they do not inflict action directly on an object, it is impossible to ask the questions "Whom?" and "What?" about them. Such verbs are called intransitive verbs.

PAR. 44 - THE DIRECT OBJECT

The direct object is the receiver of the action of a transitive verb. As indicated above it answers the questions "Whom?" or "What?" and requires no preposition.

PAR. 45 - THE ACCUSATIVE SINGULAR OF NOUNS

1. - (11) Да ли разумете увек наставника?
- (3) И ја треба да научим дијалог.
- (2) Знам, али треба да прочитам граматiku.
- (2) Знам, али треба да прочитам штиво.
- (11) Кад не разумем питање, ја питам шта оно значи.

The nouns "наставника", "дијалог", "граматiku", "штиво" and "питање" are direct objects of the verbs "разумете", "научим", "прочитам", "прочитам", and "разумем". Direct objects in Serbo-Croatian are expressed by a special form of nouns and pronouns. The name of that form is the accusative case.

The accusative case of nouns is made by adding certain endings to the stem of nouns.

The accusative singular endings are:

(a) For all masculine animate nouns "-a":

Nom.sing. наставник,	stem: наставник-	acc.sing: наставник-	a
Американац,	Американц-	Американц-	a

(b) The accusative case singular of all masculine inanimate nouns is the same as the nominative:

Nom.sing:дијалог,   stem:дијалог-   acc.sing:дијалог
                  речник,   речник-   речник

(c) For all feminine nouns which in the nominative singular end in "-а", the accusative singular ending is "-у":

Nom.sing:жена,   stem:жен-   acc.sing:жен-у
                  школа,   школ-   школ-у

(d) The accusative singular of all neuter nouns is the same as the nominative singular:

Nom.sing:перо   stem:пер-   acc.sing:пер-о
                  питање   питањ-   питањ-е

PAR. 46 - THE PRESENT TENSE OF THE VERB "ИЋИ"

1. (1) Куда идете?

(1) Идем у школу.

(3) Добро, онда идемо заједно

The present tense endings of the verb "ићи", ipfv. (to go) as well as of all verbs ending in "ћи", are: -ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у. These endings are added to the present stem, which for the verb "ићи" (to go) is "ид-":

1. (Ја) ид-ем - I go, I am going
2. (Ти) ид-еш - You go, You are going
3. (Он) ид-е - He goes, He is going
- (Она) ид-е - She goes, She is going
- (Оно) ид-е - It goes, It is going

(Ми) ид-емо	- We go, We are going
(Ви) ид-ете	- You go, You are going
(Они) ид-у	- They go, They are going
(Оне) ид-у	- They go, They are going
(Она) ид-у	- They go, They are going

2. Не могу да одем пре него што видим господина учитеља.
 I cannot leave before I see the teacher.

The verbs "отићи", pfv. (to go away, to depart) is a compound of "ићи" and its present stem is either "од-" (одем, одеш, оде, одемо, одете, оду) or "отид-", (отидем, отидеш, etc.) or "отиђ-", (отиђем, отиђеш, etc.)

3. - (6) Желите ли да уђете?

Вечерас не могу да изиђем.

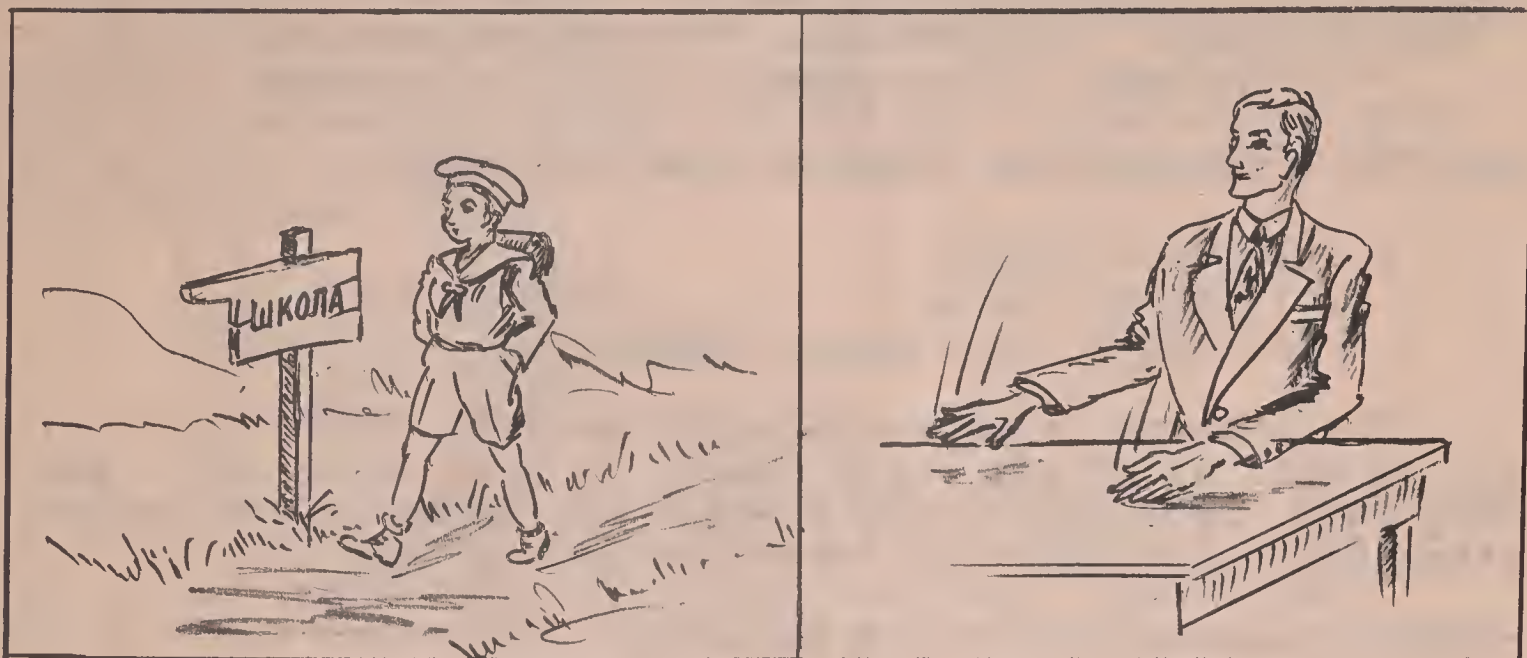
Tonight I cannot go out.

The verbs "ући", pfv. (to enter, to go in, to come in) and "изићи" or "изаћи", pfv. (to go out, to come out) are also compounds of the verb "ићи" and have the present stem "уђ-" (уђем, уђеш, etc.) and "узиђ-" or "изађ-" (изиђем, изиђеш, etc.)

NOTE: There are many other compounds of the verb "ићи" and the present tense of all of them is obtained by cutting off the infinitive ending "-ћи" and adding the "-ђ" to the remaining part: прећи, pfv. (to cross, to go over), present tense stem "пређ-".

PAR. 47 - THE ACCUSATIVE CASE WITH PREPOSITIONS

1. - (1) Идем у школу.
- (9) А шта онда стављате на сто?
- (9) Руке стављам на сто.

The accusative case must be used after the prepositions "у" (into, to, in) and "на" (onto, on) when these prepositions indicate direction of motion. The accusative case answers the question "Куда?" (Whither?) in this case.

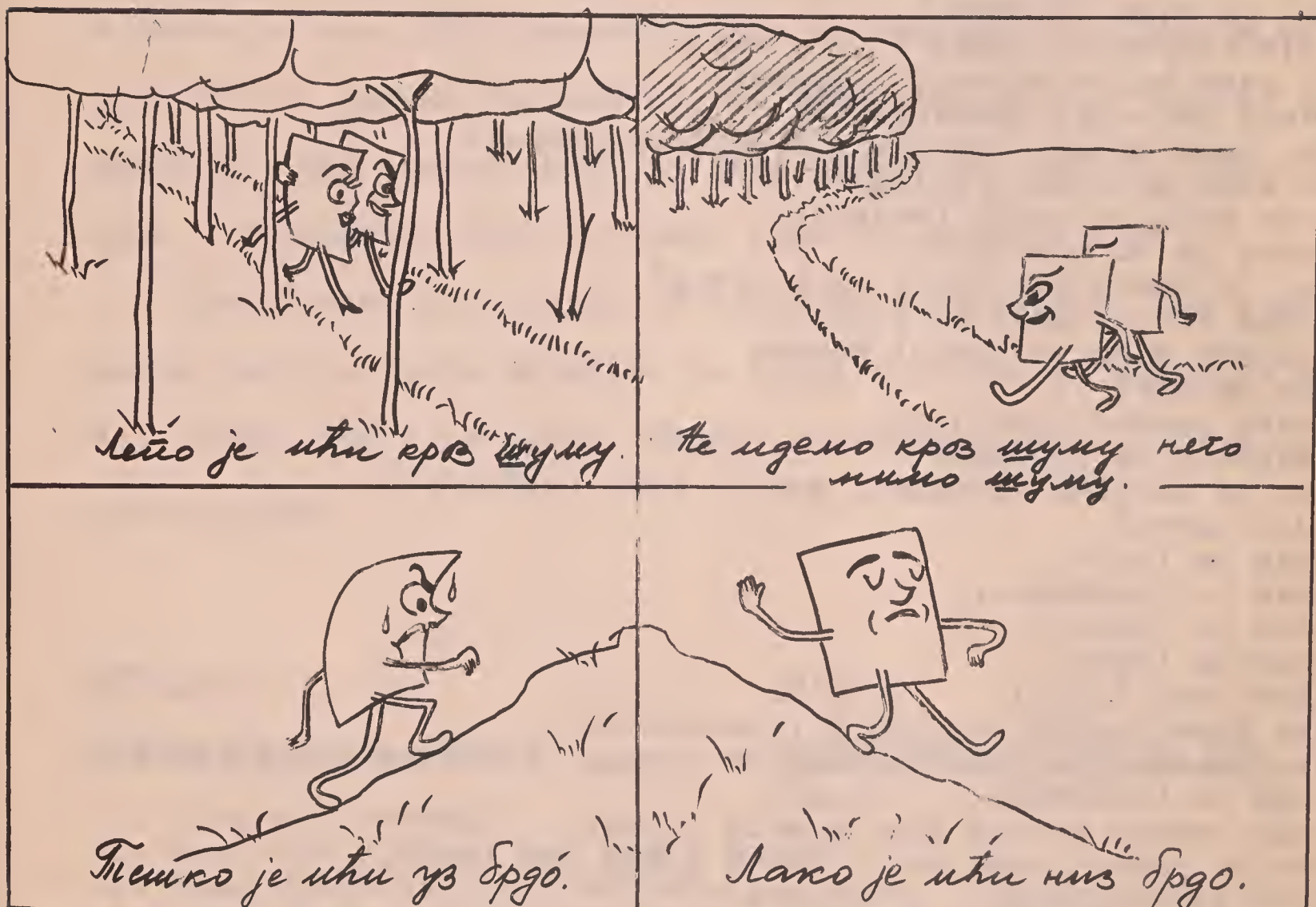
NOTE: The question "Whither?", although obsolete to some degree, is much better than the question "Where to?", because it eliminates any confusion with the question "Where?", which in English may mean "Where (to)?" or "Where(at)?".

2. - (8) Кад седнем за сто ја стављам ноге под сто, не на сто.
 Мајка жели да изиђете пред кућу.
 Mother wants you to come out in front of the house.
 Зашто не ставите главу над сто?
 Why don't you put your head over the table?

Other prepositions which in the same circumstances govern the accusative case, are:

- за - behind (за сто)
 над - over (над сто)
 под - under (под сто)
 пред - in front, before (пред кућу)

3. - (5) Лепо је то што идемо кроз шуму.
 (5) Не идемо ми кроз шуму него мимо шуму.
 (4) Тешко је ићи уз брдо.
 (4) Да, али кад идемо напрема низ брдо, онда је лако.

The prepositions "у", "на", "за", "над", "под" and "пред", in circumstances different from those explained above, may govern also other cases. But the following prepositions can govern the accusative case only.

- кроз - through (кроз шуму)
 мимо - past, by (мимо шуму)
 низ - down (низ брдо)
 уз - up, against (уз брдо)

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 3

GRAMMAR EXERCISES NO. 3

Put into the right form the words in the parentheses:

Ко пита (ученик)?

Наставник пита (ученик).

Ко пита (војник)?

Официр пита (војник).

Ко пита (дед)?

Унук пита (дед).

Имате ли ви (брат)?

Не, ја немам (брат).

Да ли знате (одговор)?

Да, ја знам (одговор).

Који (језик) ви учите?

Ја учим српскохрватски (језик).

Имамо ли сада (диктат)?

Не, сада немамо (диктат), него (граматика).

Ко мора да слуша (мајка)?

Дете мора да слуша (мајка).

Имате ли ви (сестра)?

Не, ја немам ни (брат) ни (сестра).

Имате ли (оловка) и (перо)?

(Оловка имам, а (перо) немам.

Шта читате?

Читам (штиво) број три.

Разумете ли (питање)?

Да, ја разумем (питање), али не знам (одговор).

Куда идете?

Идем на (час).

Идем у (учионица).

Идем на (брдо).

Идем за (кућа).

Идем пред (кућа).

Шта ради ученик кад уђе у (учионица)?

Кад ученик уђе у (учионица) он ставља (капа) на (чивилук) и седа на (столица).

Куда ученик ставља ноге а куда (глава).

Ученик ставља ноге под (сто) а главу над (сто).

Куда улази светло у (учионица)?

Светло улази у (учионица) кроз (прозор).

Када идете уз (брдо) а када идете низ (брдо)?

Кад идем у (школа) идем уз (брдо) а кад идем кући идем низ (брдо).

А када идете мимо (шума)?

Мимо (шума) идем и кад идем у (школа) и кад идем кући.

Шта видите кроз (прозор)?

Кроз (прозор) видим (шума).

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 3

READING TEXT NO. 3

Шта све ученик ради

Кад ученици иду у школу, они иду уз брдо. Кад ученици треба да уђу у учионицу, они уђу на врата, не кроз прозор.

Кад уђе у учионицу, ученик ставља речник, бележницу, перо и друго на сто. Онда пажљиво слуша наставника. Кад ученик не чује или не разуме наставника, он каже: "Молим још једном, не разумем". Кад ученик чита, он чита књигу. Кад ученик пише, он пише у бележницу. Кад наставник пише, он пише на таблу.

Ако ученик тако ради, он лепо учи и напредује. Кад ученик научи све што треба да научи за један дан, онда је време да оде. Кад ученик треба да изађе (изиђе), он изиђе опет на врата, не кроз прозор.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 3

QUESTIONS ON READING TEXT
NO. 3

1. Куда иду ученици?
2. Како иду ученици кад иду у школу?
3. Куда треба да уђу ученици?
4. Како улазе ученици кад треба да уђу у учионицу?
5. Да ли ученици улазе у учионицу кроз прозор?
6. Шта ради ученик кад уђе у учионицу?
7. На шта ученик ставља речник и бележницу?
8. Како ученик слуша наставника?
9. Шта каже ученик ако не чује наставника?
10. Шта каже ученик ако не разуме наставника?
11. Шта чита ученик?
12. У шта пише ученик?
13. На шта пише наставник?
14. Кад ученик лепо учи?
15. Кад ученик напредује?
16. Шта треба ученик да научи?
17. Кад је време да ученик оде?
18. Кад треба ученик да изађе?
19. Како излази ученик кад треба да изађе?
20. Да ли ученик треба да излази кроз прозор?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 3

TRANSLATION EXERCISE NO. 3

Today I am going to school very early, because I do not yet know my lesson. Brown, too, is going early today. I have to read the grammar and he must learn the dialogue.

We are going past a forest. We have to go up the hill. That is not easy. To go down the hill is easy. And to go through a forest is very nice.

Brown wants to see my classroom. He wishes to see my place. Then he asks where I put this and where I put that. He also wants to know how I am progressing, if I understand the teacher, and what I do if I don't understand a question. Then he says "so long".

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 3

VOCABULARY NO. 3

250. одлазак, m., gen. sing: одласка pl: одласци	- departure, leaving
*34. ујутро, adv.	- in the morning
251. кудā, adv.	- whither, where to
252. ићи, v., i., ipfv. pr. t: идѐм, идѐш, идѐ идѐмо, идѐте, идѹ	- to go
253. рāно, adv.	- early
*219. јѐш, adv.	- yet
254. уз, prep.	- up
255. брѐдо, n.	- hill
256. нāтраг, adv.	- back
257. нйз, prep	- down
258. крѐз, prep.	- through
259. шума, f.	- wood, forest
260. мймо, prep.	- past
261. ући, v., i., pfv. pr. t: ућѐм, ућѐш, ућѐ ућѐмо, ућѐте, ућѹ	- to enter
*261. улазити, v., i., ipfv.	- to enter

262. ставѣати, v., t., ipfv. - to put
 pr. t: ставѣам, ставѣаш, ставѣа
 ставѣамо, ставѣате, ставѣају
 ставити, v., t., pfv. - to put
 pr. t: ставим, ставиш, стави
 ставимо, ставите, ставе
263. сѣсти, v., i., pfv. - to sit (down)
 pr. t: сѣднем, сѣднеш, сѣдне
 сѣднемо, сѣднете, сѣднѹ
- *263. сѣдати, v., i., ipfv. - to sit (down)
 pr. t: сѣдам, сѣдаш, сѣда
 сѣдамо, сѣдате, сѣдају
 сѣдети, v., i., ipfv. - to sit, to be sitting
 : сѣдим, сѣдиш, сѣди
 сѣдимо, сѣдите, сѣде
264. пред, prep. - before, in front of
265. нога, f. - leg; foot
266. под, prep. - under
- *115. за, prep. - behind, at
267. рука, f. - arm; hand
268. над, prep. - above, over
269. отићи, v., i., pfv. - to depart, to go away
 pr. t: одѣм, одѣш, одѣ
 одѣмо, одѣте, одѹ
 одлазити, v., i., ipfv. - to depart, to go away
 pr. t: одлазим, одлазиш, одлази
 одлазимо, одлазите, одлазе
270. изићи (изаћи), v., i., pfv. - to go out, to come out
 pr. t: изиђем (изађем)
 изиђеш (изађеш)
 изиђе (изађе)
 изиђемо (изађемо)
 изиђете (изађете)
 изиђѹ (изађѹ)
 излазити, v., i., ipfv. - to go out, to come out
 pr. t: излазим, излазиш, излази
 излазимо, излазите, излазе
271. прећи, v., t., & i., pfv. - to cross, to go over
 pr. t: пређем, пређеш, пређе
 пређемо, пређете, пређѹ
 прѣлазити, v., t., & i., ipfv. - to cross, to go over
 pr. t: прѣлазим, прѣлазиш, прѣлази
 прѣлазимо, прѣлазите, прѣлазе
272. сав, pron., m. - all
 сва, f.
 све, n.
 свѣ, adv.
273. једном, adv. - once
274. време, n. - time
 gen. sing: времена
 pl: времена
275. опет, adv. - again
276. спавати, v., i., ipfv. - to sleep
 pr. t: спавам, спаваш, спава
 спавамо, спаваате, спавају

DAILY UNIT IV

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 4

Где је шта у
учионици

1. Наставник: Шта видите кад седите у учионици?

Ученик: Кад седим у учионици видим зид, врата и прозор.

2. Наст: Шта видите кроз онај прозор.

Уч: Кроз онај прозор видим шуму.

3. Наст: Шта видите кроз овај прозор?

Уч: Кроз тај прозор видим библиотеку.

4. Наст: Шта видите на зиду?

Уч: На зиду видим чивилук и географску карту.

5. Наст: Да ли је ваша капа на месту?

Уч: Да, она је на чивилуку.

6. Наст: Чија је оно капа?
(Чија је она капа?)

Уч: Оно је моја капа. (Она капа је моја.)

PART I

DIALOGUE NO. 4

Where are things ("Where is what") in the class-room

1. Instructor: What do you see when you are sitting in the classroom?

Student: When I am sitting in the classroom I see the wall, the door and the window.

2. Instr: What do you see through that window (over there)?

St: Through that window (over there) I see the forest.

3. Instr: What do you see through this window?

St: Through that window I see the library.

4. Instr: What do you see on the wall?

St: On the wall I see the hanger and the map.

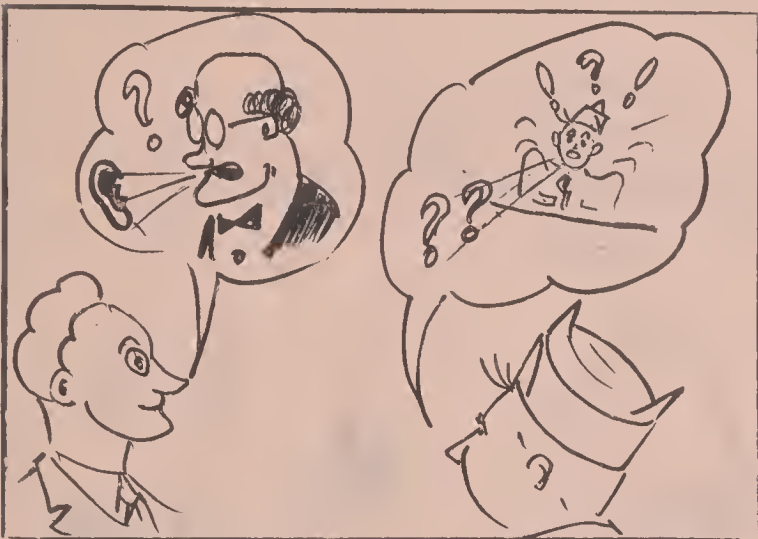
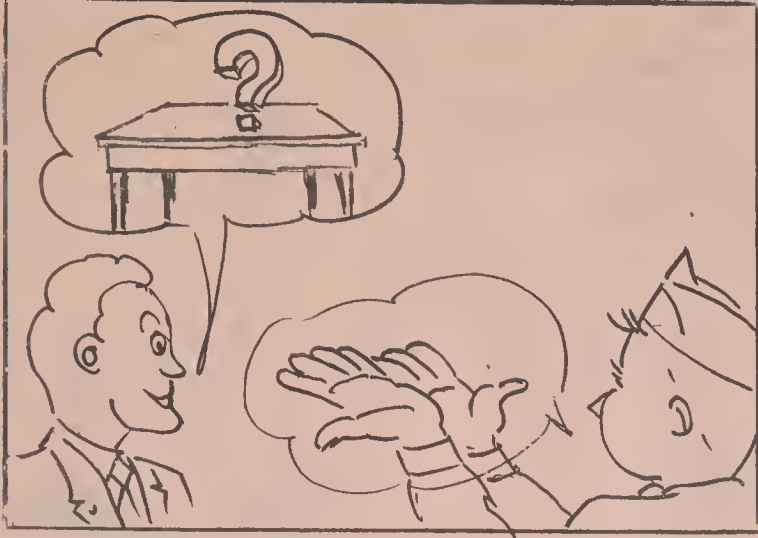
5. Instr: Is your cap in place?

St: Yes, it is on the hanger.

6. Instr: Whose cap is that (Whose is that cap) over there?

St: That (over there) is my cap. (That cap (over there) is mine).

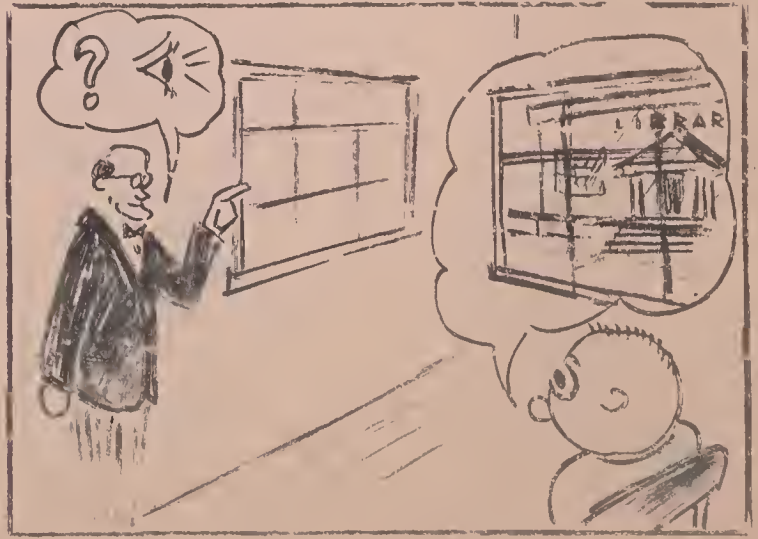
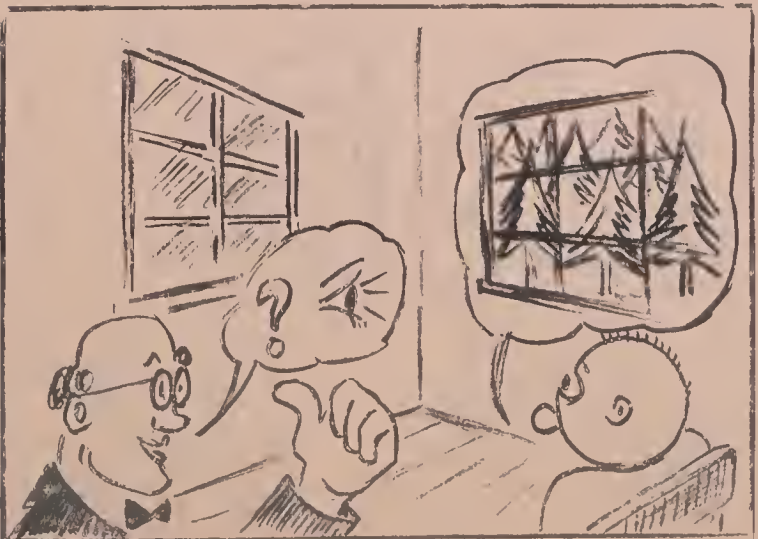
Contd. Lesson II, Dialogue 3

LESSON II

DIALOGUE 4

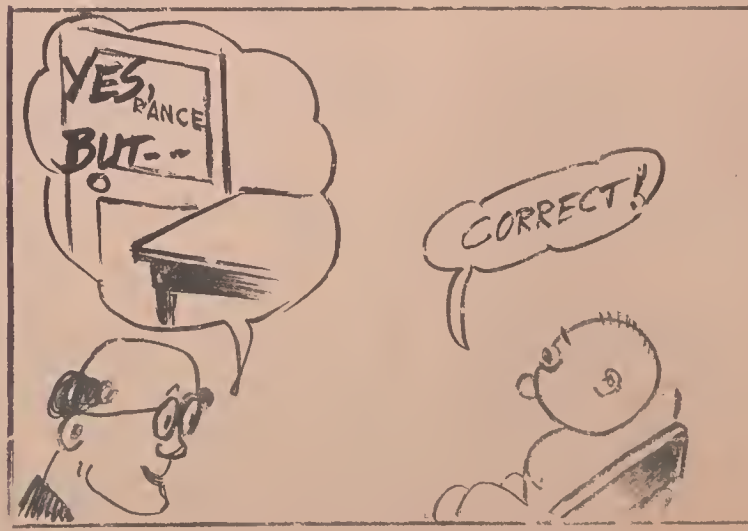
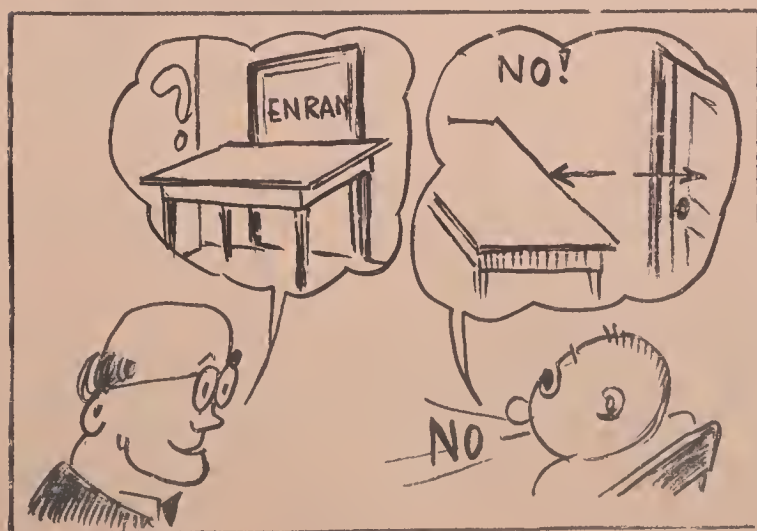
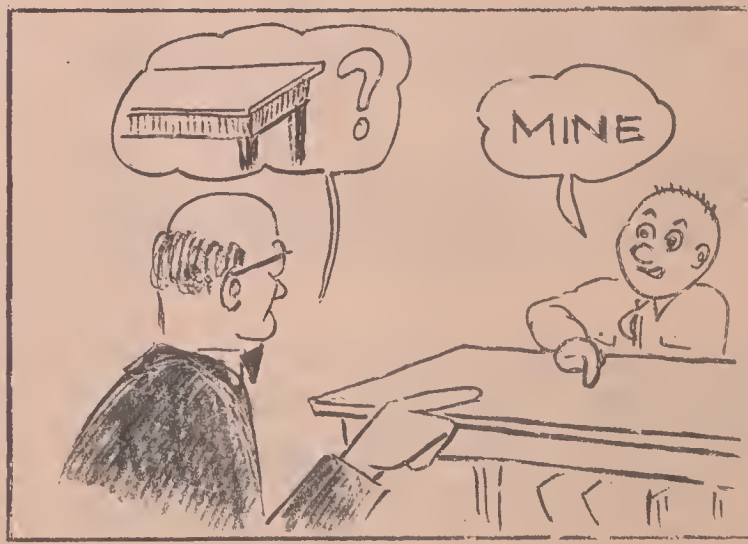
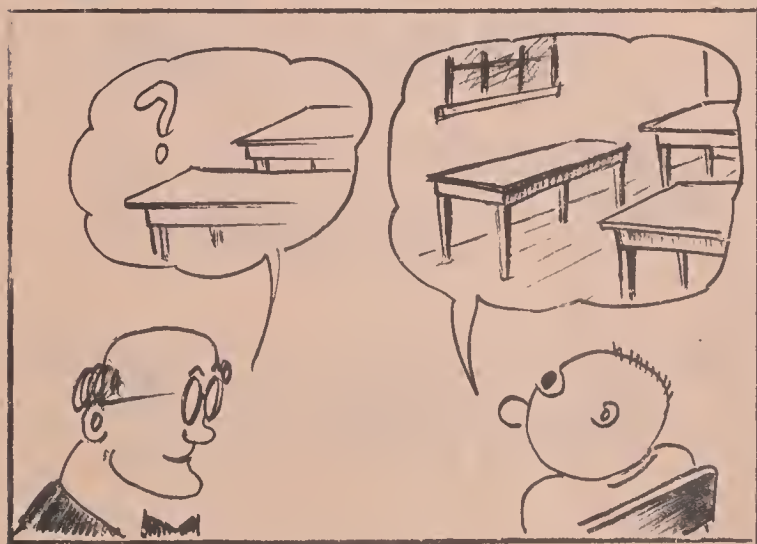
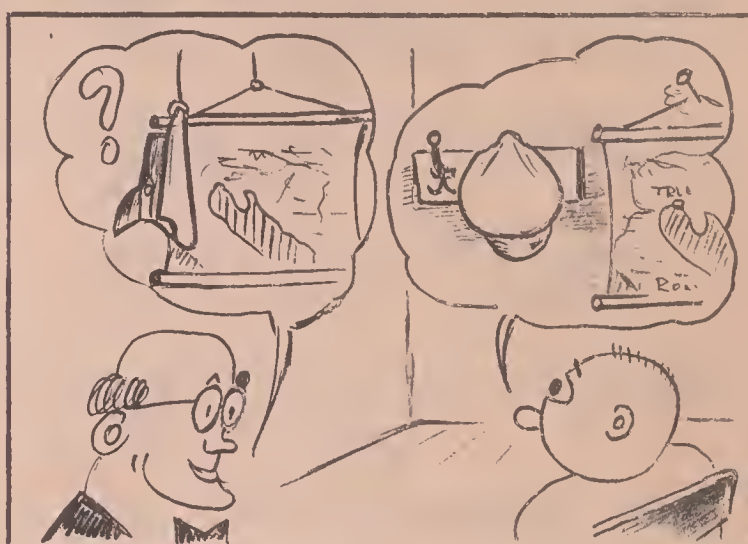
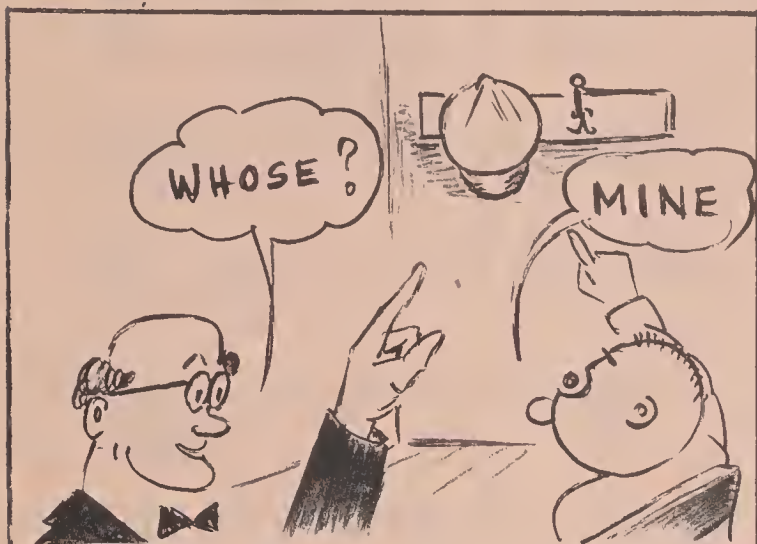
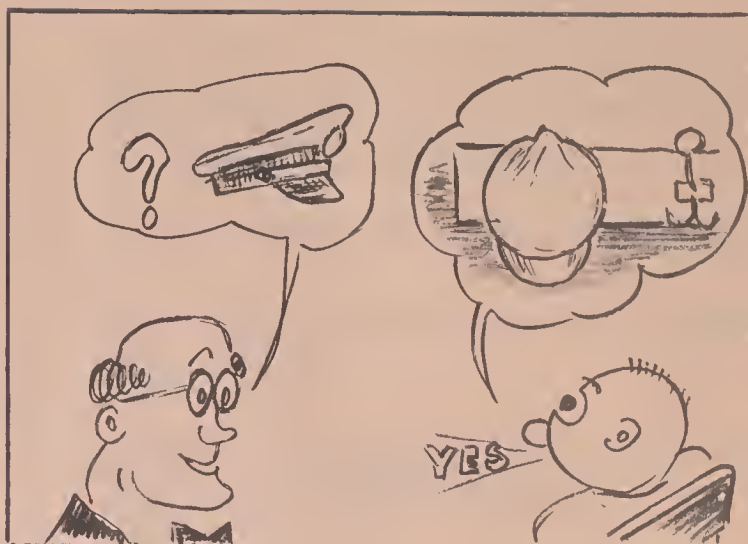
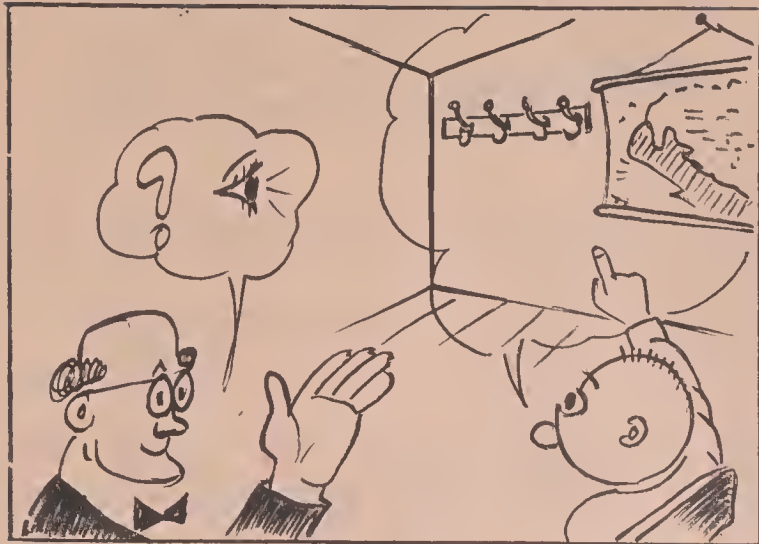
ГДЕ JE ШТА
УЧИОНИЦИ

Contd. Lesson II, Dialogue 4

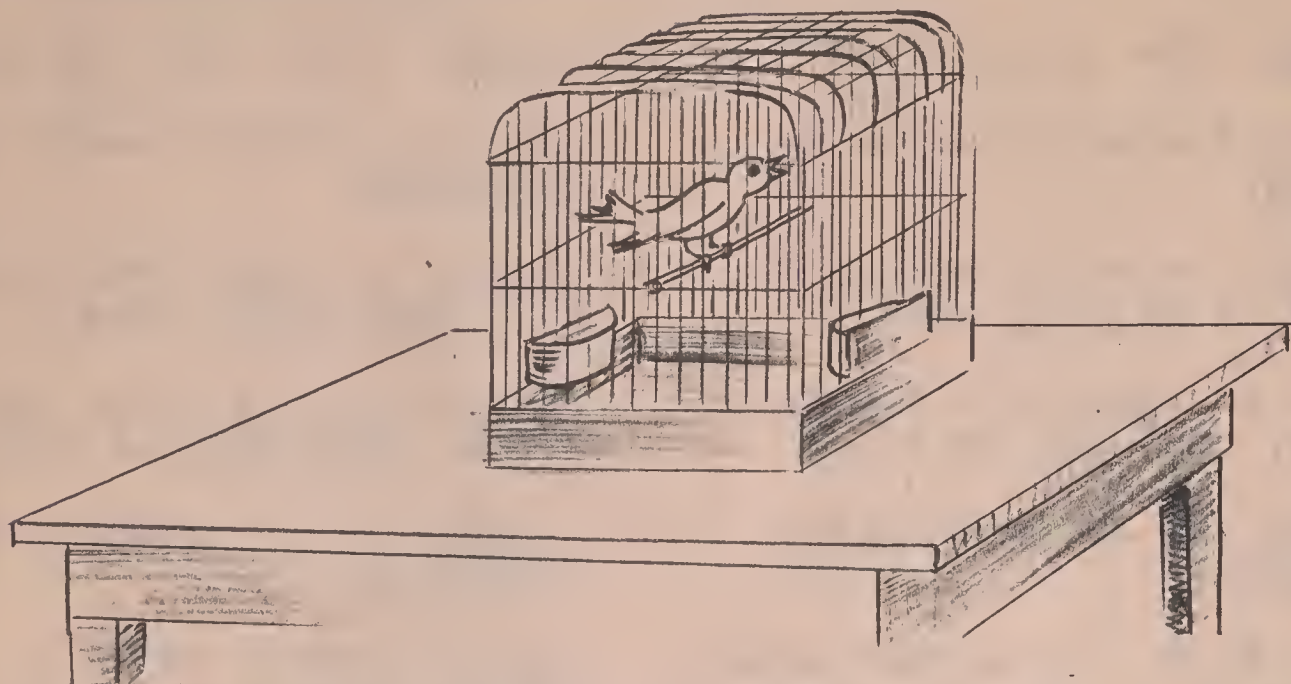

7. Наст: Где висе капа и географска карта?
Уч: Капа виси о чивилуку, а мапа виси на зиду.
7. Instr: Where are the cap and the map hanging?
St: The cap is hanging on the hanger and the map is hanging on the wall.
8. Наст: Где су столови?
Уч: Столови су свуда по соби.
8. Instr: Where are the desks?
St: The desks are all over the room.
9. Наст: Је ли то ваш сто? (Је ли тај сто ваш?)
Уч: Да, ово је мој сто. (Да, овај сто је мој.)
9. Instr: Is that your desk? (Is that desk yours?)
St: Yes, this is my desk. (Yes, this desk is mine.)
10. Наст: Да ли је он према улазу?
Уч: Није, он је мало више унутра.
10. Instr: Is it opposite the entrance?
St: It isn't, it is a little more inside.
11. Наст: Да, али је при улазу.
Уч: То је тачно.
11. Instr: Yes, but it is by the entrance.
St: That is correct.
12. Наст: Да ли ви волите такав и толики сто?
Уч: Ја не волим овакав и оволики сто, него онакав и онолики сто.
12. Instr: Do you like a desk of that kind and size?
St: I do not like a desk of this kind and size, but of that kind and size (over there).
13. Наст: Ја мислим да су сви столови такви и толики као што је ваш сто.
Уч: Збиља?
13. Instr: I think that all the desks are of the same kind and size as yours ("of the kind and size as is your desk").
St: Really?

PAR. 48 - THE LOCATIVE SINGULAR OF NOUNS

1. - (1) Кад седим у учионици видим зид, врата, прозор.
 (4) Шта видите на зиду?
 (5) Да ли је ваша капа на месту?
 (5) Да, она је на чивилуку.

The locative case basically indicates location, that is, in a place (у учионици), at a place, or on something (на зиду, на месту, на чивилуку). It occurs only after certain prepositions.

The locative singular of all masculine and neuter nouns is formed by adding the ending "-у" to the stem:

nom.sing:зид	the stem:зид-	loc.sing:зид-у
учење	учењ-	учењ-у
место	мест-	мест-у

The locative singular of all feminine nouns is formed by adding the ending "-и" to the stem:

nom.sing:учионица	the stem:учиониц-	loc.sing:учиониц-и
жена	жен-	жен-и

If the stem of a noun ends in "к", "г" or "х" it usually changes to "ц", "з" or "с" respectively before the ending "и":

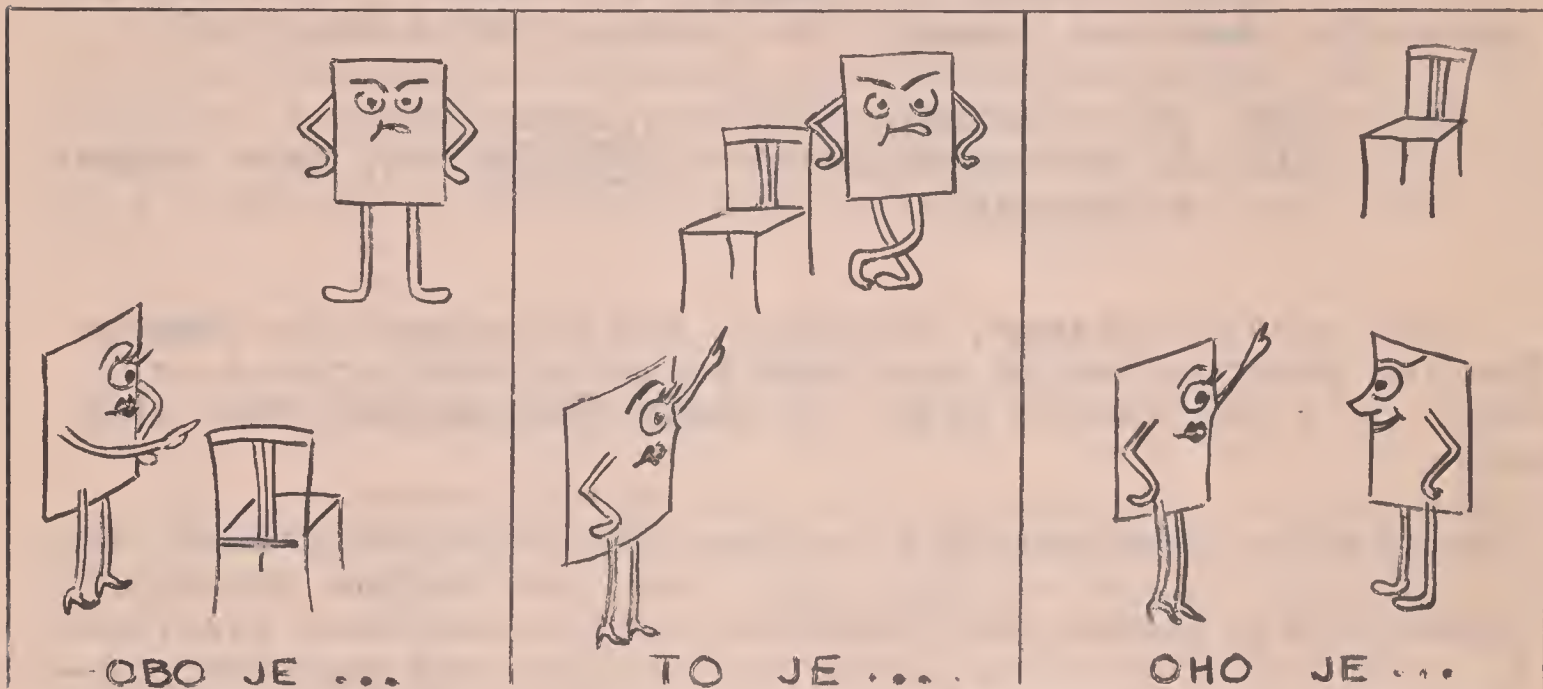
nom.sing:библиотека	the stem:библотека-	loc.sing:библотека-и
нога	ног-	ноз-и

2. - (11) Да, али је при улазу.
 (1) Кад седим у учионици видим зид, врата, прозор.
 (4) На зиду видим чивилук и географску карту.
 (7) Капа виси о чивилуку.
 (8) Столови су свуда по соби.
 (11) Да ли је он према улазу?

The only preposition which governs only the locative case (при улазу) is "при" (by, at, near).

The prepositions "у" (in, at), "на" (on, at, in), "о" (on, about), "по" (over, on) and "према" (opposite) are the only other prepositions which govern the locative to denote location (у учионици, на зиду, о чивилуку, по соби, према улазу) (or to express some other ideas which will be explained later). All these prepositions under different circumstances govern other cases.

PAR. 49 - DEMONSTRATIVE PRONOUNS

Demonstrative pronouns are used to point out persons or things. The Serbo-Croatian demonstrative pronouns are adjectival pronouns (see Par. 46).

1. - (3) Шта видите кроз овај прозор?
- (3) Кроз тај прозор видим библиотеку.
- (2) Шта видите кроз онај прозор?
- (2) Кроз онај прозор видим шуму.

The words "овај", "тај", and "онај" are demonstrative pronouns which are used to point out persons or things regardless of their quality or size. In their fundamental form they read as follows:

Овај, м., ова, ф., ово, н. - this
 Тај, м., та, ф., то, н. - that
 Онај, м., она, ф., оно, н. - that (over there), yonder

NOTE: The stems of the above pronouns are: ОВ-, Т-, ОН-.

2. - (12) Да ли волите такав и толики сто?
- (12) Ја не волим овакав и оволики сто, него онакав и онолики сто.

The words "овакав", "такав", "онакав", are demonstrative pronouns which are used to point out persons or things of a particular quality. In their fundamental form they read as follows:

Овакав, м., оваква, ф., овакво, н. - such, of this kind,
like this
Такав, м., таква, ф., такво, н. - such, of that kind,
like that
Онакав, м., онаква, ф., онакво, н. - of that kind (over
there), like that
(over there)

NOTE: (a) The stems of the above pronouns are: овакв-, такв-, онакв-.

(b) A shortened form of the above pronouns is heard in colloquial speech: оваки, м., овака, ф., овако, н.; таки, м., така, ф., тако, н.; онаки, м., онака, ф., онако, н.

3. - (12) Да ли волите такав и толики сто?

(12) Ја не волим овакав и оволики сто, него онакав и онолики сто.

The words "оволики", "толики", and "онолики" are demonstrative pronouns which are used to point out persons or things of a particular size. In their fundamental form they read:

Оволики, м., оволика, ф., оволико, н. - of this size, as big as this
Толика, м., толика, ф., толико, н. - of that size, as big as that
Онолики, м., онолика, ф., онолико, н. - of that size (over there), as big as that (over there)

4. - Овај речник је мој.

This dictionary is mine

Имаш ли ти овакав речник?

Do you have a dictionary like this?

Да ли је ваша учионица оволика?

Is your classroom also as big as this?

Тај ваш речник је врло добар; мој речник није такав и толики.

That dictionary of yours is very good; my dictionary is neither of that kind nor of that size.

Да ли је онај капут на чивилуку ваш? Није, мој капут није онакав.

Is that coat on the hanger yours? It is not, my coat is not like that.

Demonstrative pronouns "овај", "овакав" and "оволики" refer to objects near the speaker.

"Тај", "такав" and "толики" refer to objects near the person spoken to.

"Онај", "онакав" and "онолики" refer to objects distant from both the speaker and the person spoken to.

5. - (9) Да, ово је мој сто.
То је моје перо.
That is my pen.
(6) Оно је моја капа.
То су моје књиге
Those are my books.

The above are examples of sentences which point out something (ово, то, оно, то) and then give a short definition of it (сто, перо, капа, књиге). The pointing word in both English ("this", "these", "that", "those") and Serbo-Croatian ("ово", "то", "оно") is a demonstrative pronoun.

In such sentences until the object has been named and consequently has the gender, Serbo-Croatian uses the neuter singular demonstrative pronoun. Note that the verb agrees in number with the following word (је мој сто; је моје перо; је моја капа; су моје књиге) and not with the subject (ово, то, оно).

6. - (6) Чија је оно капа?
Чија је она капа?
But (6) Она капа је моја.

If the demonstrative pronoun is followed by the name of the object being pointed out, it always agrees with that noun in gender, number and case (Она капа је моја) except in interrogative sentences which are introduced by an interrogative pronoun, when the pronoun may agree with the noun (Чија је она капа?) or may be in the neuter gender (Чија је оно капа?).

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 4

GRAMMAR EXERCISES NO. 4

1. Put into the right form the words in the parentheses:

Где је ваша капа? - Моја капа је на (чивилук).

Где су ученици? - Ученици су на (час).

Где је географска карта? - Географска карта је на (зид).

Ко је у (учионица)? - У (учионица) су учитељ и ученици.

Где је зец? - Зец је у (шума).

Где ви спавате? - Ја спавам у (соба).

Где је табла? - Табла је на (зид).

Где је креда? - Креда је на (табла).

Зашто не седите на (место)? - Ја не знам где је моје место.

Шта не разумете у (питање)? - Не разумем ништа.

Шта виси о (чивилук)? - О (чивилук) висе капе и капути.

Куда ходамо? - По (под) ходамо.

Шта је према (учионица)? - Према (учионица) је библиотека.

Шта је при (улаз)? - При (улаз) је сто.

2. Choose the right word in the parentheses:

Шта је ово? - (Ово, То, Оно) је речник.

Шта је то? - (Ово, Ти, Оно) је бележница

Шта је оно? - (Ово, То, Оно) је табла.

Чији је ово речник? - (Ово, То, Оно) је мој речник.

Чији је овај речник? - (Овај, Тај, Онај) речник је мој.

Чија је то бележница? - (Ово, То, Оно) је моја бележница.

Чија је та бележница? - (Ова, Та, Она) бележница је моја.

Чија је она кућа? - (Ова, Та, Она) кућа је наша.

Да ли је ваше перо овакво? - Да моје перо је (овакво, такво, онакво).

Да ли је ваш речник овакав? - Не мој речник није (овакав, такав, онакав) него (овакав, такав).

Да ли је ваш капут онакав као онај на чивилуку? - Не мој капут није (онакав, овакав, такав) него (овакав, такав) као ваш.

Да ли је ваш радио оволики? - Не мој радио није (оволики, толики, онолики) него (оволики, толики).

Да ли је и његов радио толики? - Не његов радио није (оволики, толики, онолики), него онолики као онај у библиотеци.

Да ли су ови речници добри? - Да, (ови, ти, они) речници су добри.

Да ли су они речници на столу такође добри? - Да, и (они, ти, ови) речници на столу су добри.

Да ли су и ваше оловке овакве? - Не, моје оловке нису (овакве, такве, онакве), него (овакве, такве, онакве) као оне што их има Петар.

Да ли су ваши синови оволики? - Не моји синови нису (толики, оволики, онолики).

Чија је ово соба? - (То, Та) је моја соба.

Чија је ова соба? - (Та, То) соба је моја.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 4

READING TEXT NO. 4

Где је шта у учионици

На поду у учионици су столови и столице. На столу и у столу су лекције, бележнице, речници, пера и оловке. На столицама седи ученик.

На зиду су табла, чивилук и географске карте. На табли су речи које наставник пише. О чивилуку висе капе и капуте. На карти је Југославија.

У зиду су прозори и врата. Кроз прозор ученици виде све оно што је напољу. На врата улазе и излазе наставници и ученици.

На таваници је светло.

Кад ученици треба да уђу у учионицу они морају прво да отворе врата. Кад ученици изађу они затворе врата.

ПЕТИ ДЕО

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 4

1. Где су столови?
2. Где су столице?
3. Шта је на столу и у столу?
4. Ко седи на столици?
5. Шта је на зиду?
6. Шта је на табли?
7. Шта виси о чивилуку?
8. Шта је на карти?
9. Где су прозори и врата?
10. Шта виде ученици кроз прозор?
11. Куда улазе ученици и наставници?
12. Да ли они улазе кроз прозор?
13. Шта је на таваници?
14. Кад треба ученици да отворе врата?
15. Кад треба ученици да затворе врата?
16. Шта виде ученици кроз прозор који је при улазу?
17. Шта виде ученици кроз прозор који је према улазу?

ШЕСТИ ДЕО

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 4

PART V

QUESTIONS ON THE READING TEXT
NO. 4

PART VI

TRANSLATION EXERCISE NO. 4

What the student does

First I open the door. Then I enter the classroom. Then I put the books on or into the desk. Then I put the cap and the coat on the hanger where they hang until it is time to leave ("that I leave").

The instructor is speaking, and writing Serbo-Croatian words on the blackboard.

Through the window we see what kind of day it is. If it is nice, we open the window.

When it is time to leave, we go out and we shut the door.

СЕДМИ ДЕО

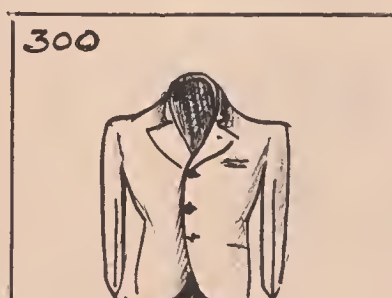
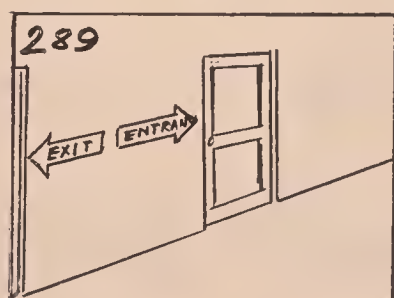
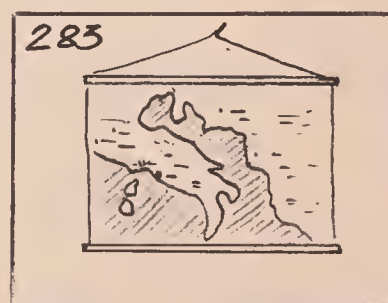
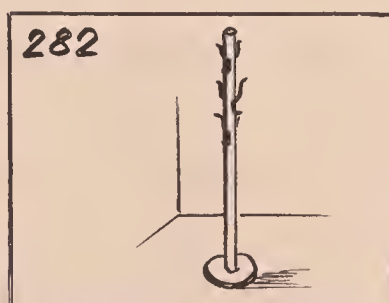
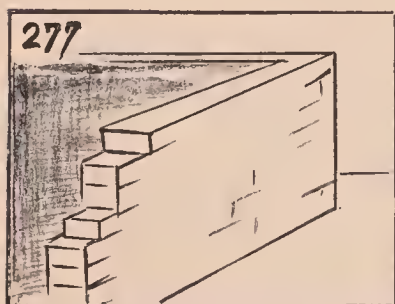
РЕЧНИК БРОЈ 4

PART VII

VOCABULARY NO. 4

277. зѣд, м. ном.пл: зѣдѡви	- wall
278. ѡвѣј, pron.,м. ѡвѣ, f. ѡвѡ, n.	- this
279. тѣј, pron.,м. тѣ, f. тѡ, n.	- that
280. ѡнѣј, pron.,м. ѡнѣ, f. ѡнѡ, n.	- that (over there) yonder
281. библиотѣка, f.	- library
282. чивѣлук, м. ном.пл: чувѣлуци	- hanger
283. геѡграфска кѣрта, f.	- map
284. вѣсити, v.,i.,ipfv. пр.т: вѣсѣм,вѣсѣш,вѣсѣ вѣсѣмо,вѣсѣте,вѣсѣ	- to hang (to be hanging)
285. ѡ, prep.	- on
286. свѣдѣ, adv.	- everywhere
287. пѡ, prep.	- over
288. прѣма, prep.	- opposite
289. ѹлаз, м.	- entrance
290. унѹтра, adv.	- inside
291. при, prep.	- by
292. вѡлѣти, v.,t.,ipfv. пр.т: вѡлѣм,вѡлѣш,вѡлѣ вѡлѣмо,вѡлѣте,вѡлѣ	- to like; to love
293. ѡвѣкав, pron.,м. ѡвѣка, f. ѡвѣко, n.	- of this kind, like this
294. тѣкав, pron.,м. тѣка, f. тѣко, n.	- of that kind, like that
295. ѡнѣкав, pron.,м. ѡнѣка, f. ѡнѣко, n.	- of that kind (over there), like that (over there)
296. ѡволикѣ, pron.,м. ѡволикѣ, f. ѡволикѡ, n.	- of this size, as big as this, this big
297. толикѣ, pron.,м. толикѣ, f. толикѡ, n.	- of that size, as big as that, that big

298. оно̀лѣкѣ̄, pron., m. - of that size (over there),
 оно̀лѣкѣ̄, f. as big as that (over there),
 оно̀лѣкѣ̄, n. that big
299. по̀д, m., nom.pl. по̀дѣ̄ви - floor
300. ка̀пѣ̄т, m. - coat
301. Ју̀госла̀вија, f. - Yugoslavia
302. на̀по̀љу, adv. - outside
303. отво̀рити, v., t., pfv. - to open
 pr. t: отво̀рѣ̄м, отво̀рѣ̄ш, отво̀рѣ̄
 отво̀рѣ̄мо, отво̀рѣ̄те, отво̀рѣ̄
 отва̀рати, v., t., ipfv. - to open
 pr. t: отва̀рам, отва̀раш, отва̀ра
 отва̀рамо, отва̀рате, отва̀рајѣ̄
304. за̀тво̀рити, v., t., pfv. - to close, to shut
 pr. t: за̀тво̀рѣ̄м, за̀тво̀рѣ̄ш, за̀тво̀рѣ̄
 за̀тво̀рѣ̄мо, за̀тво̀рѣ̄те, за̀тво̀рѣ̄
 за̀тва̀рати, v., t., ipfv. - to close, to shut
 pr. t: за̀тва̀ра̄м, за̀тва̀ра̄ш, за̀тва̀ра̄
 за̀тва̀ра̄мо, за̀тва̀ра̄те, за̀тва̀ра̄јѣ̄
305. ви́дети, v., t., & i., ipfv., pfv. - to see
 pr. t: ви́дѣ̄м, ви́дѣ̄ш, ви́дѣ̄
 ви́дѣ̄мо, ви́дѣ̄те, ви́дѣ̄
306. аеро̀план, m. - airplane
307. пти́ца, f. - bird
308. ка̀вез, m. - cage
309. ку̀ћа, f. - house

LESSON III

DAILY UNIT I

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

PART I

DIALOGUE NO. 1

О граду Монтереју

1. Наставник: Шта имамо данас?

Ученик: Данас имамо дијалог о Монтереју.

2. Наст: Добро, какав је град Монтереј?

Уч: Монтереј је пријатан мали град.

3. Наст: Волите ли ви мале градове?

Уч: Ја волим да живим по малим градовима и селима.

4. Наст: Ви можда не волите градски саобраћај.

Уч: Не. Не волим да видим по улицама сва та јавна саобраћајна средства.

About the town of Monterey

1. Instructor: What do we have today?

Student: Today we have a dialogue about Monterey.

2. Instr: All right, what sort of town is Monterey?

St: Monterey is a pleasant little town.

3. Instr: Do you like small towns?

St: I like to live in small towns and villages.

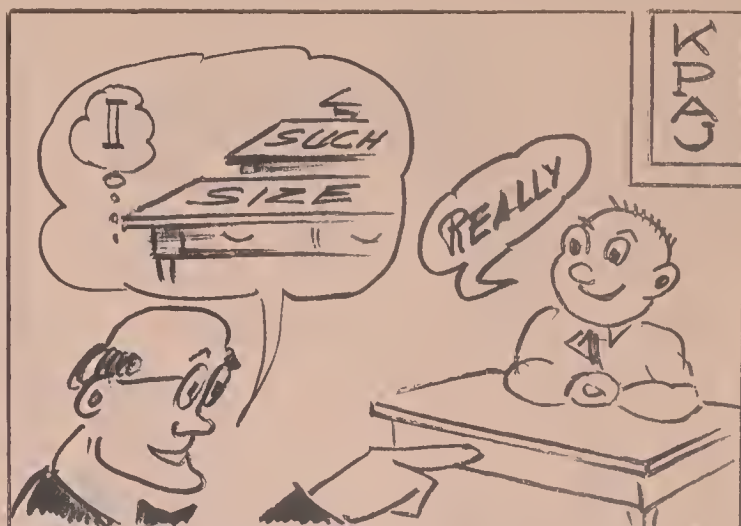
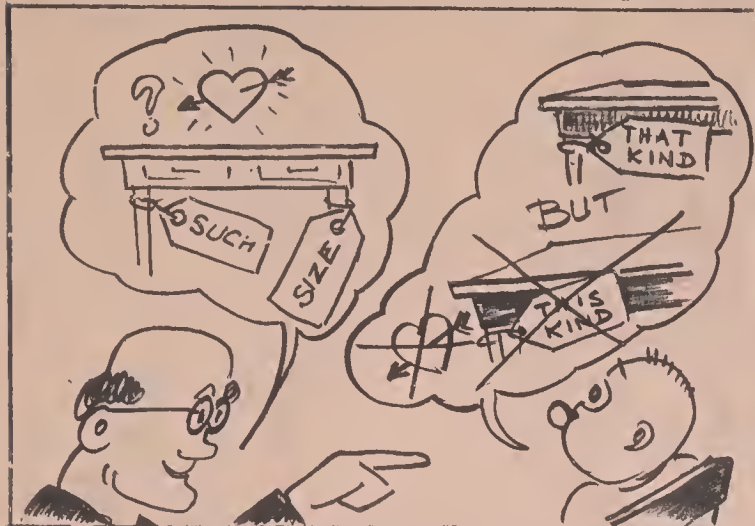
4. Instr: Perhaps you don't like city traffic.

St: No. I don't like to see all those public means of transportation in the streets.

5. Наст: У Монтереју имамо само аутобусе. 5. Instr: In Monterey we have only buses.
Уч: И то врло мало. St: And very few too.
6. Наст: Зар мислите да је то добро? 6. Instr: Do you really think that, that is good?
Уч: Добро је, јер човек не мора да памти све те бројеве. St: It is good because one does not have to remember all those numbers.
7. Наст: Ви такође волите широке улице, зар не? 7. Instr: You also like wide streets, don't you?
Уч: Да, волим. St: Yes, I do.
8. Наст: Где ви станујете? 8. Instr: Where do you live ("reside")?
Уч: Ја станујем у касарни. St: I live in the barracks.
9. Наст: Знате ли старијег водника Форда? Где станује он? 9. Instr: Do you know Master Sergeant Ford? Where does he live?
Уч: Он станује у граду; има једну велику кућу. St: He lives in town; he has a large house.
10. Наст: А где живе капетан До и потпоручник Ђонз? 10. Instr: And where does Captain Doe and Second Lieutenant Jones live?
Уч: Они живе у становима за нежењене офицере. St: They live in the Bachelor Officers Quarters.
11. Наст: За нежењена човека тамо је добро. 11. Instr: For an unmarried man it is good there.
Уч: Нарочито ако мора да иде пешке уз оно стрмо брдо. St: Especially if he has to walk ("to go on foot") up that steep hill.
12. Наст: За младог човека као што сте ви то није тешко. 12. Instr: For a young man such as you, that is not difficult.
Уч: Можда, али ја не волим стрма брда. St: Perhaps, but I don't like steep hills.

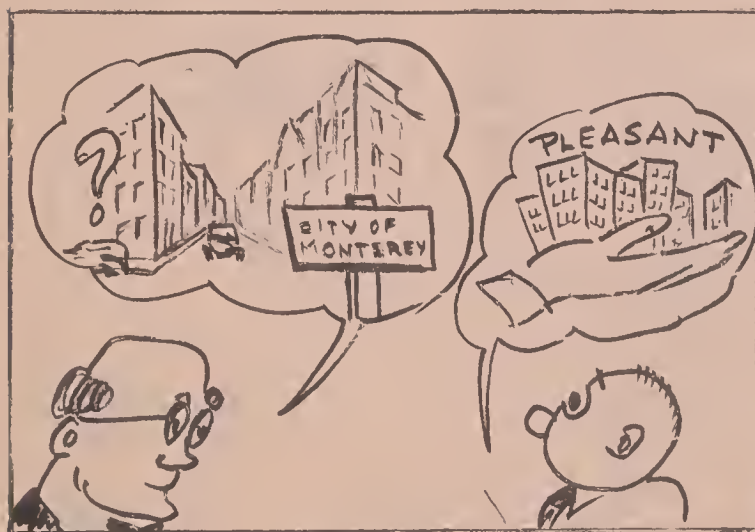
Contd. Lesson II, Dialogue 4

LESSON III

DIALOGUE 1

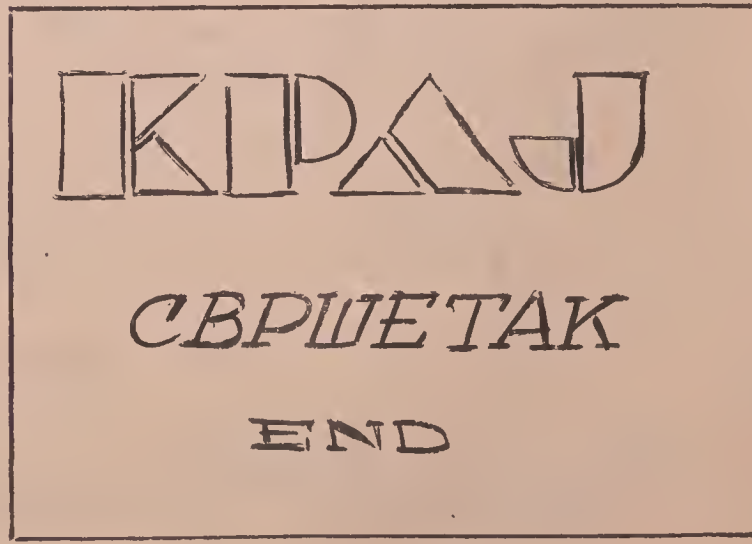
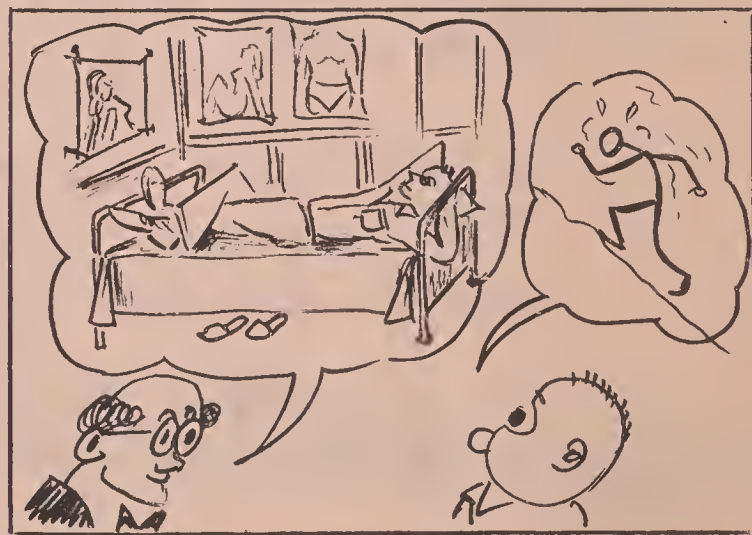
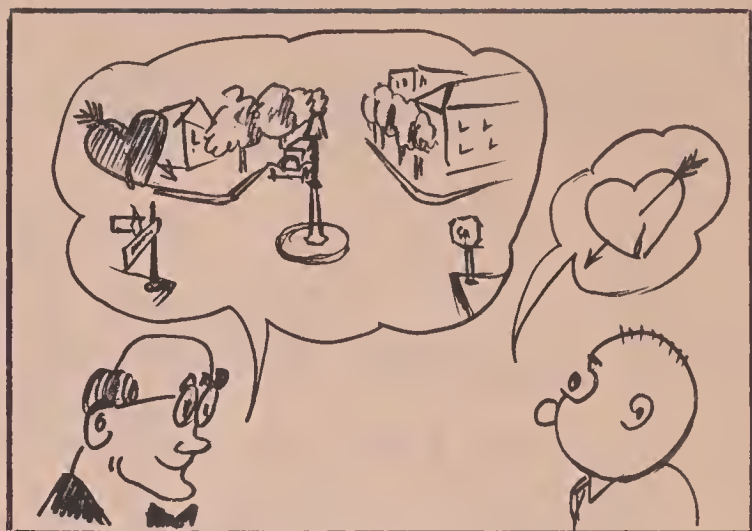
О ГРАДУ
МОНТЕРЕЈУ

Cont'd., Lesson III, Dialogue 1

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 1

GRAMMAR ANALYSIS NO. 1

PAR. 50 - THE ACCUSATIVE PLURAL OF NOUNS

1. - (5) У Монтереју имамо само аутобусе.
 (10) Они живе у становима за нежењене официре.
 (3) Волите ли ви мале градове?
 (6) Добро је, јер човек не мора да памти све те бројеве.

The accusative plural of all masculine nouns is formed by adding the ending "-e" to the stem (аутобусе, официре). Masculine nouns which have the long plural (see PAR. 37) add "-e" to the extra syllable "-ов" or "-ев" (PAR. 37).

Nom.sing: аутобус	stem: аутобус-	acc.pl: аутобус-е
официр	официр-	официр-е
град	град-	град-ов-е
број	број-	број-ев-е

2. (7) Ви такође волите широке улице, зар не?
 Ја читам само добре књиге.
 I read only good books.

All feminine nouns which end in "-a" in the nominative singular, add "-e" to form the accusative plural (which, therefore, is the same as the nominative plural):

Nom.sing: улица	stem: улиц-	acc.pl: улиц-е
књига	књиг-	књиг-е

3. - (4) Не волим да видим по улицама сва та јавна саобраћајна средства.
 (12) Можда, али ја не волим строма брда.
 Он мисли да зна одговор на сва питања.
 He thinks that he knows the answer to all questions.

All neuter nouns add "-a" to form the accusative plural (which, therefore, is the same as the nominative plural):

Nom.sing: средство	stem: средств-	acc.pl: средств-а
брдо	брд-	брд-а
питање	питањ-	питањ-а

PAR. 51 - THE LOCATIVE PLURAL OF NOUNS

1. - Шта видите на прозорима? - На прозорима видим цвеће.
 What do you see in the windows? - In the windows I see flowers.
 (3) Ја волим да живим по малим градовима и селима.
 (10) Он живи у становима за нежењене официре.

All masculine and neuter nouns form the locative plural by adding the ending "-има" to the stem:

Nom.sing: прозор	stem: прозор-	loc.pl: прозор-има
село	сел-	сел-има
стан	стан-	стан-ов-има

If the stem of masculine nouns ends in a velar consonant the rule of changing velar consonants before "-има" must be observed (PAR. 8):

Шта виси на чивилуцима?
 What hangs on the hangers?
 Шта учите у дијалозима?
 What do you study in dialogues?

2. - (4) Не волим да видим по улицама сва та јавна саобраћајна средства.
 Ученици морају бити у учионицама на време.
 The students have to be in the classrooms on time.

The locative plural of all feminine nouns which in the nominative singular end in "-а" is formed by adding the ending "-ама":

Nom.sing: улица	stem: улиц-	loc.pl: улиц-ама
учионица	учуиниц-	учиониц-ама

PAR. 52 - THE ACCUSATIVE SINGULAR OF ADJECTIVES

1. - (11) За нежењена човека тамо је добро.
 Учитељ воли марљива ученика.
 The teacher likes a diligent student.

The accusative singular of a masculine adjective in the indefinite form which modify an animate noun is made by adding the ending "-а" to the stem:

Nom.sing: нежењен	stem: нежењен-	loc.pl: нежењен-а
марљив	марљив-	марљив-а

2. - (12) За младог човека као што сте ви то није тешко.
 Видите ли оног високог господина?
 Do you see that tall gentleman?
 (9) Знате ли старијег водника Форда?

The accusative singular of masculine adjectives in the definite form which modify an animate noun is made by adding the ending "-ог" if the stem does not end in a palatal consonant (младог, високог), and the ending "-ег" if the stem ends in a palatal consonant (старијег).

3. - Он има црн капут.
He has a black coat.
Волите ли мој црни капут?
Do you like my black coat?

(4) Ви можда не волите градски саобраћај?

If a masculine adjective, either in the indefinite or definite form, modifies an inanimate noun, the accusative singular is the same as the nominative singular:

Nom. sing: црн капут	acc. sing: црн капут
црни капут	црни капут
велики градски саобраћај	велики градски саобраћај

4. (9) Он станује у граду; има једну велику кућу.
Ја читам једну врло добру књигу.
I am reading a very good book.

The accusative singular of all feminine adjectives is obtained by adding the ending "-у" to the stem:

Nom. sing. masc: велик	stem: велик-	acc. sing. fem: велик-у
добар	добр-	добр-у

5. - (11) Нарочито ако мора да иде пешке уз оно стрмо брдо.
Ја волим лепо време.
I like nice weather.

The accusative singular of all neuter adjectives is the same as the nominative singular:

Nom. sing: стрмо (брдо)	acc. sing: стрмо (брдо)
лепо (време)	лепо (време)

PAR. 53 - THE ACCUSATIVE PLURAL OF ADJECTIVES

1. - (3) Волите ли ви мале градове?
(10) Он живи у становима за нежењене офицере.
(7) Ви такође волите широке улице, зар не?

The accusative plural of all masculine and feminine adjectives is obtained by adding the ending "-е" to the stem. Therefore, the accusative plural of feminine adjectives is the same as their nominative plural:

Nom. sing: мали	stem: мал-	acc. pl. masc. & fem: мал-е
широк	широк-	широк-е

2. - (4) Не волим да видим по улицама сва та јавна саобраћајна средства.
(12) Можда, али ја не волим стрма брда.

The accusative plural of all neuter adjectives is the same

as the nominative plural (PAR. 16) (јавна саобраћајна средства; висока брда).

NOTE: The declension endings for adjectival pronouns, ordinal numerals and cardinal numeral "један" are the same as declension endings for adjectives:

- (4) Не волим да видим сва та јавна саобраћајна средства.
(6) Добро је, јер човек не мора да памти све те бројеве.
(11) Нарочито ако мора да иде пешке уз оно стрмо брдо.
Шта пише у првом штиву?
What is written in the first reading text?

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 1

GRAMMAR EXERCISES NO. 1

Put the words in the parentheses into the proper case:

- Да ли ви имате (родитељи)? - Не, ја немам (родитељи) али имам (дед и баба).
Шта читате? - Читам (граматичке вежбе) број један.
Имате ли сви (пера)? - Ја немам (перо).
Волите ли ви да живите у (градови) или у (села)? - Ја волим да живим у (градови).
Да ли су ученици у (учионице)? - Не, ученици нису у (учионице) него код куће.
Ко живи у (касарне)? - У (касарне) живе војници.
Зашто служе столице? - На (столице) седимо.
Шта је на (столови)? - На (столови) су књиге.
Ко пита (ученици)? - Учитељ пита (ученици).
Ко слуша (учитељи)? - Ученици слушају (учитељи).
Ко воли (ћерке)? - Мајка и отац воле (ћерке).
Ко воли (синови)? - Родитељи воле (синови).
Ко воли (родитељи)? - Синови и ћерке воле (родитељи).
Треба ли да затворим (врата)? - Да, молим вас да затворите (врата).
На шта ученици стављају (капути)? - Ученици стављају (капути) на (чивилуци).
На што ученици стављају (књиге)? - Ученици стављају књиге на (столови).
На што седају ученици кад уђу у (учионица)? - Они седају на (столице).
Где живе (зец)? - (Зец) живе у (шуме).
Где ви станујете? - Ја станујем у (кућа) на (брдо).
Да ли је и ваша кућа на (брдо)? - Не, моја кућа није на (брдо).
(Колика кућа) има господин Петровић? - Господин Петровић има (велика кућа).
(Каква кућа) има господин Перић? - Господин Перић има (лепа кућа).
(Колики син) има госпођа Поповић? - Она има (велики син).
(Колики речник) имате? - Ја имам (мали) али (добар речник).

(Какав ученик) воли учитељ? - Учитељ воли (марљив) и (пажљив ученик).
(Каква девојка) он има? - Он има (млада) и (лепа девојка).
(Која јавна саобраћајна средства) има Монтереј? - Монтереј има само (аутобус).
(Какве школе) има Калифорнија? - Калифорнија има (добре) и (лепе школе).
(Какво цвеће) ви волите? - Ја волим (лепе руже).
(Који језици) говорите? - Ја говорим (енглески) и (српско-хрватски језик).
(Какви ученици) учитељи не воле? - Учитељи не воле (непажљиви ученици).
(Какви аутобуси) имамо у (Монтереј)? - У (Монтереј) имамо (брзи аутобуси).
(Каква пера) треба да имају ученици? - Ученици треба да имају (добра пера).
(Каква јутра) имамо у (Монтереј)? - У (Монтереј) имамо (свежа јутра).
Имате ли (добро перо)? - Да, ја увек имам (добро перо).
Има ли он (велика породица)? - Да, он има (велика породица).
(Ко) треба да слушају млађи? - Млађи треба да слушају (старији).
Знате ли (одговори) на сва питања? - Не, ја не знам (одговори) на сва питања.
Знате ли (њихови синови) и (ћерке)? - Не, ја не знам ни (њихови синови) ни (њихове ћерке).

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 1

READING TEXT NO. 1

Војна школа за стране језике

Војна школа за стране језике је у Пресидију. Пресидио је у Монтереју. Монтереј је у држави Калифорнији. Калифорнија је у Америци.

Војна школа за стране језике је наша школа. Ту ми учимо српскохрватски језик.

Пресидио је на брду. Српскохрватско одељење је скоро на самом врху. Српскохрватско одељење има две класе: стару и нову. И стара и нова класа имају разна одељења: одељење А, одељење Б, одељење Ц.

Ученици станују на разним местима.

Нежењени официри станују у становима за нежењене официре.

Жењени официри и војници станују по становима или кућама у граду.

Нежењени војници станују у логору.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 1

QUESTIONS ON READING TEXT NO.1

1. Где је Војна школа за стране језике?
2. Где је Пресидио?
3. Где је Монтереј?
4. Где је Калифорнија?
5. Која је наша школа?
6. Где ми учимо српскохрватски језик?
7. Где је српскохрватско одељење?
8. Које класе има српскохрватско одељење?
9. Која одељења има стара класа?
10. Која одељења има нова класа?
11. Која је ваша класа?
12. Које је ваше одељење?
13. Где станују ученици?
14. Где станују нежењени официри?
15. Где станују жењени официри?
16. Где станују жењени војници?
17. Где станују нежењени војници?
18. Где ви станујете?
19. Да ли имате кућу, стан или собу?
20. Да ли волите место где станујете?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЗБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 1

TRANSLATION EXERCISE NO. 1

The Army Language School in Monterey

Our school, the Army Language School, is in the Presidio. The Presidio is in Monterey, California. The school is on the hill, and the Serbo-Croatian Department is on the very top.

I live in (the Bachelor Officers Quarters) (in a house on.....street) (in the barracks). (I am married and

I have children) (I am married) (I am not married).

I like to live in Monterey because I like small towns and villages. I do not like city traffic. The bus is our public means of transportation here. The streets of Monterey are wide and nice. I like wide streets.

СЕДМИ ДЕО

РЕЧНИК БРОЈ 1

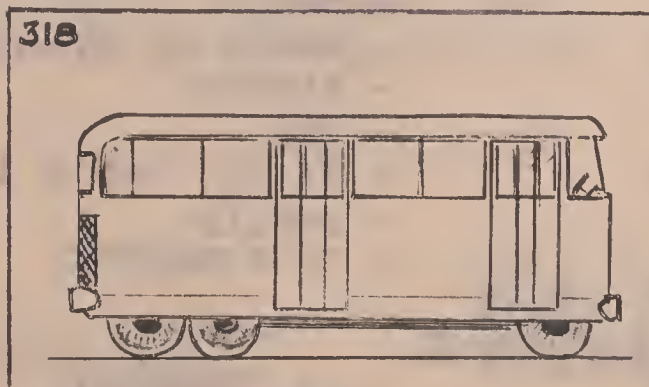
PART VII

VOCABULARY NO. 1

310. град, м.	- town, city
ном.пл: градови	
311. пријатан, adj., м.	- pleasant
пријатна, f.	
пријатно, n.	
пријатно, adv.	- pleasantly
312. градски, adj., м.	- urban
градска, f.	
градско, n.	
313. јаван, adj., м.	- public
јавна, f.	
јавно, n.	
јавно, adv.	- publicly
314. саобраћајан, adj., м.	- traffic
саобраћајна, f.	
саобраћајно, n.	
315. средство, n.	- means
316. саобраћајно средство	- means of transportation
317. улица, f.	- street
318. аутобус, м.	- bus
319. зар, inter.particle	- is it; isn't it
*319. зар, adv.	- really
320. памтити, v., t., ipfv.	- to remember
пр. т: памтим, памтиш, памти	
памтимо, памтите, памте	
321. запамтити, v., t., pfv.	- to remember
пр. т: запамтим, запамтиш, запамти	
запамтимо, запамтите, запамте	
322. широк, adj., м.	- wide
широка, f.	
широко, n.	
широко, adv.	- widely
323. становати, v., i., ipfv.	- to reside
пр. т: станујем, станујеш, станује	
станујемо, станујете, станују	
324. живети, v., i., ipfv.	- to live
пр. т: живим, живиш, живи	
живимо, живите, живе	

325. лóгор, м. - camp
 326. стáн, м. - apartment
       pl: стáнови
 327. же́нен, adj., м. - married (man)
 328. не́женен, adj., м. - bachelor
 329. пе́шке, adv. - on foot
 330. стрм, adj. - steep
       стрма, f.
       стрмо, n.
 331. мла́д, adj., м. - young
       млада, f.
       младо, n.
 332. војни, adj., м. - military
       војна, f.
       војно, n.
 333. држава, f. - state
 334. одељење, n. - department; section
 335. сáм, pron., м. - the very
       сама, f.
       само, n.
 336. врх, м. - top
       nom.pl: врхови
 337. класа, f. - class
 338. ра́зан, adj., м. - different, various
       ра́зна, f.
       ра́зно, n.
       ра́зно, adv. - differently
 339. саобраћај, м. - traffic

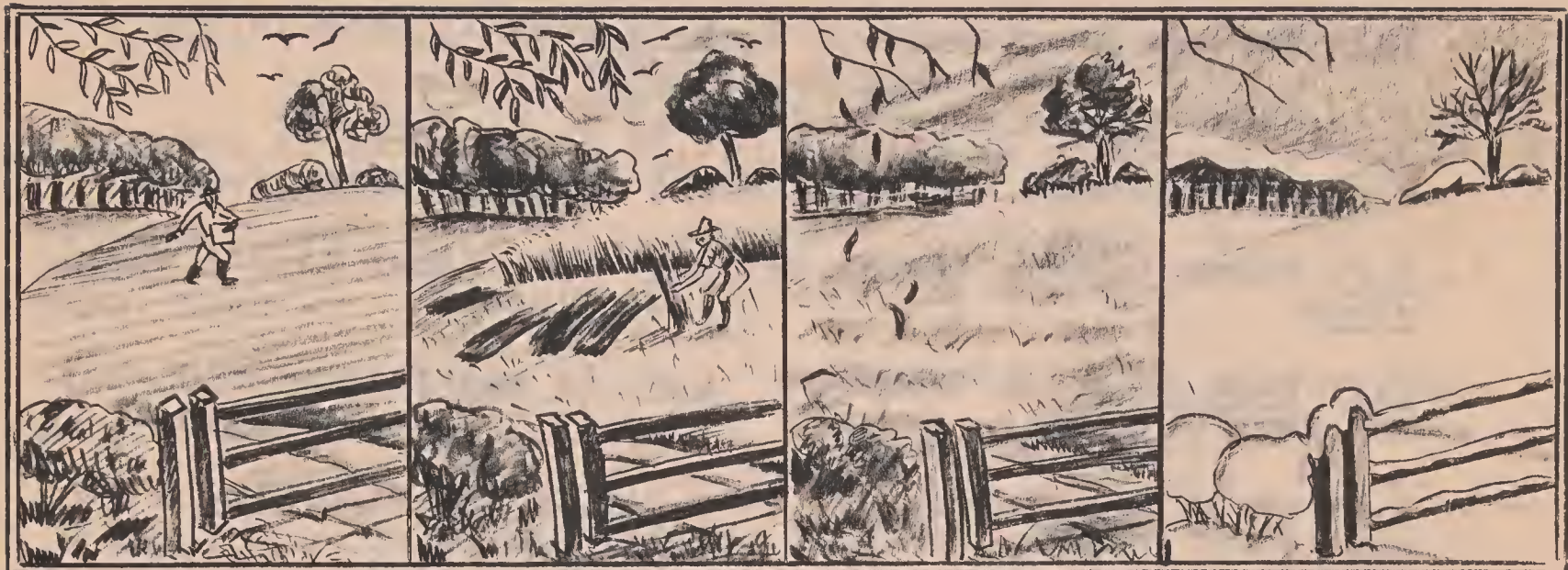
DAILY UNIT II

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2

PART I

DIALOGUE NO. 2

Време

1. Нови ученик: Каква је клима у Калифорнији?

Старији ученик: Добра је, али не свуда у целој Калифорнији.

2. Н.У: Да ли је време у Монтереју лепо?

С.У: Јесте, али не увек.

3. Н.У: Зар овде не сија сунце сваки дан?

С.У: Сија скоро сваки дан, али не (по) цео дан.

4. Н.У: Зашто? Је ли облачно или магловито?

С.У: И једно и друго.

5. Н.У: Данас је прилично облачно.

С.У: Јуче је било ведро и сунце је сијало цео дан.

Weather

1. New student: What kind of climate is it in California?

Old student: It is good, but not in all California.

2. N.S: Is the weather in Monterey nice?

O.S: It is (sometimes), but not always.

3. N.S: Doesn't the sun shine here every day?

O.S: It shines almost every day, but not all day long.

4. N.S: Why? Is it cloudy or foggy?

O.S: Both ("the one and the other").

5. N.S: Today it is rather cloudy.

O.S: Yesterday it was clear and the sun shone all day long.

6. Н.У: Да ли овде пада киша? 6. Н.С: Does it rain here?
С.У: Овде киша пада само зими. О.С: Here, it rains only in the winter.
7. Н.У: Пада ли снег зими? 7. Н.С: Does it snow in the winter?
С.У: У Монтереју не пада, али је често мраз. О.С: In Monterey it doesn't, but there is often frost.
8. Н.У: Каква је била прошла зима? 8. Н.С: How ("What kind") was last winter?
Н.У: Била је доста хладна, али киша није много падала. О.С: It was fairly cold, but it didn't rain too much.
9. Н.У: Је ли ветар много дувао? 9. Н.С: Did the wind blow a lot?
С.У: Ветар није дувао, али ми овде обично имамо поветарац и лети и зими. О.С: The wind did not blow, but usually we have here a breeze both in winter and in summer.
10. Н.У: Да ли су лета овде врућа? 10. Н.С: Are the summers hot here?
С.У: Врло ретко. О.С: Very seldom.
11. Н.У: Да ли сте (Јесте ли) већ ишли на плажу? 11. Н.С: Have you already been ("gone") to the beach?
С.У: Ишао сам, али је хладно. О.С: I have, ("I have gone") but it is cold.
12. Н.У: Чуо сам да је овде јесен нарочито лепа. 12. Н.С: I heard that the fall is particularly pleasant here.
С.У: Јесте. А ни пролеће није ружно. О.С: It is. And the spring isn't bad ("ugly") either.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 2

GRAMMAR ANALYSIS NO. 2

PAR. 54. - THE COMPOUND PAST TENSE OR THE PERFECT

1. - (5) Јуче је било ведро и сунце је сијало цео дан.
 (8) Каква је била прошла зима?
 (8) Била је доста хладна али киша није много падала.

The perfect tense is formed from the short forms of the present tense of the auxiliary verb "бити" (сам, си, је, смо, сте, су) plus the active past participle of the verb (био, била, било).

2. - The perfect tense of the auxiliary verb "бити" reads as follows:

Ја сам био,м.,била, f.	- I was, I have been
Ти си био,м.,била, f.	- You were, You have been
Он је био	- He was, He has been
Она је била	- She was, She has been
Оно је било	- It was, It has been
Ми смо били,м.,биле, f.	- We were, We have been
Ви сте били,м.,биле, f.	- You were, You have been
Они су били	- They were, They have been
Оне су биле	- They were, They have been
Она су била	- They were, They have been

3. - (5) Јуче је било ведро и сунце је сијало цео дан.
 (8) Каква је била прошла зима?
 (8) Била је доста хладна, али киша није много падала.
 (9) Је ли ветар много дувао?
 (9) Ветар није дувао, али ми овде обично имамо поветарац и лети и зими.
 (12) Чуо сам да је овде јесен нарочито лепа.

If the infinitive stem, which is obtained by dropping "-ти", ends in a vowel, the active past participle is always formed by adding the following endings to the infinitive stem:

	S I N G U L A R			P L U R A L		
	Masculine	Feminine	Neuter	Masculine	Feminine	Neuter
ENDINGS	-о	-ла	-ло	-ли	-ле	-ла
	Е	Х	А	М	Р	Л
Е	С					
БИТИ	би-о	би-ла	би-ло	би-ли	би-ле	би-ла
ИМАТИ	има-о	има-ла	има-ло	има-ли	има-ле	има-ла
УЧИТИ	учи-о	учи-ла	учи-ло	учи-ли	учи-ле	учи-ла
ЖЕЛЕТИ	желе-о	желе-ла	желе-ло	желе-ли	желе-ле	желе-ла
ЧУТИ	чу-о	чу-ла	чу-ло	чу-ли	чу-ле	чу-ла

- (9)
(8)
(5)

10

VIII

ИЗИБЪ

```

прећ

```

ОТМѢ

6. - (8) Била је доста хладна, али киша није много падала.
 (9) Ветар није дувао, али ми овде обично имамо поветарац и лети и зими.

The compound past tense is made negative by replacing the short forms of the present tense of "бити" with its negative form:

(Ја)	нисам био, м., била,	- I was not, I have not been
(Ти)	ниси био, м., била	- You were not, You have not been
(Он)	није био, м.	- He was not, He has not been
(Она)	није била, ф.	- She was not, She has not been
(Оно)	није било, н.	- It was not, I has not been
(Ми)	нисмо били, м., биле,	- We were not, We have not been
(Ви)	нисте били, м., биле,	- You were not, You have not been
(Они)	нису били, м.	- They were not, They have not been
(Оне)	нису биле, ф.	- They were not, They have not been
(Она)	нису била, н.	- They were not, They have not been

7. - The interrogative form of the perfect is made:

a) By using the particle "ли" and the following word order:

Long form of "бити" + ли + subject (if mentioned) + participle:

(11) Јесте + ли + (ви) + ишли јуче на плажу?

Јесте + ли + (ви) + видели господина учитеља?
 Did you see the teacher?

Јесте + ли + (ви) + научили лекцију?
 Did you learn the lesson?

Јесу + ли + (они) + затворили врата?
 Did they close the door?

b) By using the particles "да ли" and the following word order:

Да ли + short form of "бити" + subject (if mentioned) + participle:

(11) Да ли + сте + (ви) + ишли јуче на плажу?
 да ли + сте + (ви) + видели господина учитеља?
 да ли + сте + (ви) + научили лекцију?
 да ли + су + (они) + затворили врата?

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 2

GRAMMAR EXERCISES NO. 2

Put the words in the parentheses into the right form:

Где си био јуче? - Јуче (бити) у (школа).

Јеси ли ти била у (школа)? - Да, и ја (бити) у (школа).

Кад је Петар (бити) овде? - Петар (бити) овде јуче.

Кад је Мара (бити) овде? - Мара (бити) овде јуче.

Какво време (бити) јуче? - Јуче (бити) лепо време.

Где (бити) јуче ви и ваш брат? - Ја и мој брат (бити) јуче у (град).

Где си била ти и твоја ћерка јуче? - Ја и моја ћерка (бити) јуче код куће.

Где (бити) ваши родитељи јуче? - Моји родитељи (бити) јуче у (шума).

А где (бити) ваши сестре јуче? - Моје сестре (бити) такође у (шума) јуче.

Шта је овде било раније? - Овде (бити) села раније.

Да ли си био у (школа) јуче? - Не, јуче (не бити) у (школа).

Зашто ниси био у (школа) јуче? - Јуче (не бити) у (школа) јер (бити) болестан.

Да ли си ти била у (школа) јуче? - Не, ни ја (не бити) у (школа) јуче.

Зашто ти (не бити) у (школа) јуче? - И ја (бити) болесна.

Да ли је Петар (бити) у (школа) јуче? - Не, Петар (не бити) у (школа) јуче.

А да ли је Мара (бити) у (школа) јуче? - Не, ни Мара (не бити) у (школа) јуче.

Зашто ви и ваш брат (не бити) у (школа) јуче? - Ја и мој брат (не бити) у (школа) јуче, јер (бити) болесни.

Зашто ти и твоја сестра нисте биле у (школа) јуче? - Ја и моја сестра (не бити) у (школа) јуче, јер (бити) болесне.

Зашто ваши синови (не бити) у (школа) јуче? - Моји синови (не бити) у (школа) јуче, јер (бити) болесни.

Зашто њихове ћерке (не бити) у (школа) јуче? - Њихове ћерке (не бити) у (школа) јуче јер (бити) болесне.

Да ли су овде раније (бити) села? - Не, овде никад (не бити) села.

Да ли сте (прочитати) цело штиво? - Не, ја још (не прочитати) цело штиво.

Где је он (живети) раније? - Он (живети) раније у Сан Франциску.

Кад је Марко (отићи)? - (Отићи) јуче у јутро.

Шта те (питати) командант? - (Питати) ме је зашто не учим.

Шта сте (учити) јуче? - Јуче смо (учити) (граматика).

Шта си радио јуче? - (Слушати) радио.

Да ли сте добро (спавати)? - Хвала, (спавати) добро.

Где сте (прочитати) то? - (Прочитати) у (граматика).

Да ли си била у (Југославија)? - Не, никад (не бити) у (Југославија).

Да ли је јуче (падати) киша? - (Не падати) киша али је (дувати) ветар.

Да ли сте (спремити) домаћи задатак? - Јесам, (спремити) домаћи задатак.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 2

READING TEXT NO. 2

Монтерејска клима

У Монтереју је пролеће доста лепо. Није ни вруће ни хладно. Дани су прилично топли и пријатни, али ноћи су врло свеже. Сунце сија врло често и ретко је магловито. Киша не пада.

Лети су дани топли, а и ноћи су често доста топле. Сунце не сија по цео дан и често је магловито. Киша не пада ни лети.

Јесен је нарочито пријатна, јер сунце сија по цео дан и ретко је магловито. Дани су још топли, али ноћи су свеже. Киша не пада ни у јесен.

Зими обично пада киша и често је врло хладно. Нарочито су ноћи хладне, док су дани често топли. Дани су топли само онда кад сија сунце.

Пролеће, лето, јесен и зима су четири годишња доба.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 2

QUESTIONS ON THE READING
TEXT NO. 2

1. Каково је пролеће у Монтереју?
2. Да ли је вруће у пролеће?
3. Да ли је хладно у пролеће?
4. Какви су дани у пролеће?
5. Какве су ноћи у пролеће?
6. Да ли је магловито у пролеће?
7. Да ли киша пада у пролеће?
8. Какви су дани лети?
9. Какве су ноћи лети?
10. Да ли сунце сија лети?
11. Да ли је магловито лети?
12. Да ли киша пада лети?
13. Каква је јесен?
14. Да ли је магловито у јесен?
15. Какви су дани а какве ноћи у јесен?

16. Да ли пада киша у јесен?
17. Да ли је хладно зими?
18. Да ли пада киша зими?
19. Какви су дани а какве ноћи зими?
20. Која су четири годишња доба?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРСЈ 2

TRANSLATION EXERCISE NO. 2

Данас Ја сам говорио ученику који је у старој јазуџи
 Today, I spoke to a student who is in the "old" class.
 Ми смо говорили о времену
 We talked about the weather.

Он је видео време овде у зими и у
 He has seen the weather here in the winter and in the
 пролеће Ја сам питао како је било прошле зиме
 spring. I asked how last winter was. It didn't rain much and
 ветар није дувао, али је било доста хладно
 the wind didn't blow, but it was fairly cold. They often had
 frost.

Сад је лето и није толико вруће као прошле лето
 Now it is summer, and it is not hot, but cool. It is very
 пријатно Данас је облачно а јуче сунце је било јасно
 pleasant. Today it is cloudy, but yesterday the sun shone all
 дан и било је веома лепо
 day long and it was very nice.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРСЈ 2

VOCABULARY NO. 2

*274. време, n.	- weather
pl: времена, gen.sing: времена	
340. клима, f.	- climate
341. сијати, v., 1., ipfv.	- to shine
pr.t: сијам, сијаш, сија	
сијамо, сијате, сијају	
342. сунце, n.	- sun
343. сваки, pron., m.	- each, every
свака, f.	
свако, n.	
344. облачан, adj., m.	- cloudy
облачна, f.	
облачно, n.	

345. магло̀вит, adj., m. - foggy
магло̀вита, f.
магло̀вито, n.
346. ве́дар, adj., m. - clear, serene
ве́дра, f.
ве́дро, n.
347. па́дати, v., i., ipfv. - to fall
pr. t: па́дам, па́даш, па́да
па́дамо, па́дате, па́дају
348. па́сти, v., i., pfv. - to fall
pr. t: па́днѐм, па́днѐш, па́днѐ
па́днѐмо, па́днѐте, па́днѹ
349. ки́ша, f. - rain
350. зи́ма, f. - winter
351. зи́ми, adv. - in winter
352. сне́г, m. - snow
nom. pl: сне́гови
353. мраз, m. - frost
nom. pl: мразо̀ви
354. про́шли, adj., m. - past
про́шла, f.
про́шло, n.
355. хла́дан, adj., m. - cold
хла́дна, f.
хла́дно, n.
хла́дно, adv. - coldly
356. дува́ти, v., i., ipfv. - to blow
pr. t: ду́вам, ду́ваш, ду́ва
ду́вамо, ду́вате, ду́вају
357. ду́нути, v., i., pfv. - to blow
pr. t: ду́нѐм, ду́нѐш, ду́нѐ
ду́нѐмо, ду́нѐте, ду́ну
358. поветара́ц, m. - breeze
pl: поветарци
gen. pl: поветара́ца
359. ле́то, n. - summer
360. ле́ти, adv. - in summer
361. вру́х, adj., m. - hot
вру́ха, f.
вру́хе, n.
362. топао, adj., m. - warm
топла, f.
топло, n.
топло, adv. - warmly
363. пла́ча, f. - beach
364. мо́ре, n. - sea
365. проле́ће, n. - spring
366. ру́жан, adj., m. - ugly
ру́жна, f.
ру́жно, n.
ру́жно, adv. - in an ugly way
367. све́ж, adj., m. - fresh; cool
све́жа, f.
све́же, n.
све́же, adv. - freshly

368. годи́шнѣй, adj., m.

годи́шнѣя, f.

годи́шнѣе, n.

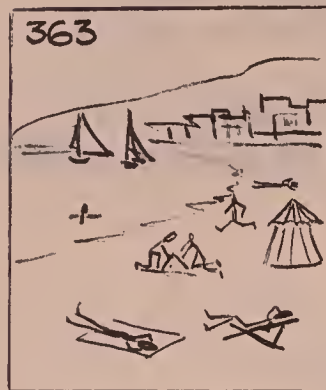
369. до́ба, n.

годи́шнѣе до́ба

- annual, yearly

- time (period)

- season (of year)

DAILY UNIT III

ПРВИ ДЕО

PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 3

DIALOGUE NO. 3

Природа

Nature

1. Наставник: Где људи живе?

1. Instructor: Where do men live?

Ученик: Људи живе по разним местима на земљи.

Student: Men live in various places on earth.

2. Наст: Где ми сада живимо?

2. Inst: Where do we live now?

Уч: Ми сада живимо у лепој Калифорнији.

St: We now live in beautiful California.

3. Наст: У ком (којем) делу?

3. Instr: In which part?

Уч: У једном лепом свежем пределу где је ваздух збиља диван.

St: In a beautiful cool region where the air is really wonderful.

4. Наст: Где сте ви живели раније?

4. Instr: Where did you live before?

Уч: Ја сам живео у Тексасу, где је ваздух добар, али је вруће као у котлу.

St: I lived in Texas where the air is good, but it is as hot as in a furnace ("a boiler").

5. Наст: Значи, ви волите калифорниско небо?

Уч: Да, али само онда кад на том небу видим сунце.

5. Instr: That means you like the Californian sky.

St: Yes, but only then when I see the sun in that sky.

6. Наст: Зар нису овде облаци лепи кад су сасвим бели?

Уч: Можда, али ја волим да видим дању сунце, а ноћу месец и звезде.

6. Instr: Aren't the clouds beautiful here when they are all ("quite") white?

St: Perhaps, but in the day time I like to see the sun and at night the moon and the stars.

7. Наст: Ви волите природу.

Уч: Да, нарочито дрвеће и цвеће.

7. Instr: You like nature.

St: Yes, particularly trees and flowers.

8. Наст: Које дрво и који цвет ви нарочито волите.

Уч: Волим храст и ружу.

8. Instr: What tree and what flower do you like in particular.

St: I like the oak and the rose.

9. Наст: Шта видимо на храсту кад је лето?

Уч: На храсту лети видимо лишће.

9. Instr: What do we see on the oak when it is summer.

St: On the oak in the summer we see leaves.

10. Наст: Има ли ружа лишће?

Уч: Да, ружа има мале листове.

10. Instr: Does the rose have leaves?

St: Yes, the rose has small leaves.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 3

GRAMMAR ANALYSIS NO. 3

PAR. 55 - THE LOCATIVE SINGULAR OF ADJECTIVES

1. На младу човеку сваки капут је леп.
On a young man every coat is nice.
Ја више волим да живим на мору него на високу брду.
I'd rather-("prefer to") live by the sea than on a high hill.

The locative singular indefinite form of all masculine and neuter adjectives is made by adding the ending "-y" to the stem:

Nom.sing.masc:млад	stem:млад-	loc.sing:млад-у
висок	висок-	висок-у
Nom.sing.neuter:младо	stem:млад-	loc.sing:млад-у
високо	висок-	висок-у

2. - (3) У једном лепом свежем пределу где је ваздух збиља диван.
Шта има ново у вашем малом граду?
What is new in your little town?
Југославија је на Балканском Полуострву.
Yugoslavia is on the Balkan Peninsula.

The locative singular definite form of masculine and neuter adjectives is made:

a) If the stem does not end in a palatal consonant, by adding the ending "-ом" to the stem:

Nom.sing.masc:леп	neuter:лепо	stem:леп-
мали	мало	мал-
балкански	балканско	балканск-
loc.sing:леп-ом, мал-ом, балканск-ом		

b) If the stem ends in a palatal consonant by adding the ending "-ем" to the stem:

Nom.sing.masc:свеж	neuter:свеже	stem:свеж	loc.sing:свеж-ем
--------------------	--------------	-----------	------------------

3. - (2) Ми сада живимо у лепој Калифорнији.
Шта смо учили у прошлој лекцији?
What did we study in the last lesson?

The locative singular of all feminine nouns is formed by adding the ending "-ој" to the stem:

Nom.sing:лепа	stem:леп-	loc.sing:леп-ој
прошла	прошл-	прошл-ој

PAR. 56 - THE LOCATIVE PLURAL OF ADJECTIVES

- (1) Људи живе по разним местима на земљи.
 Војници спавају на војничким креветима.
 Soldiers sleep on army cots.
 Американци живе у великим градовима.
 The Americans live in big cities.
 Југословени живе у малим градовима и селима.
 The Yugoslavs live in small cities and villages.
 Није добро спавати у сувише топлим собама.
 It is not good to sleep in rooms (that are) too warm.

The locative plural of all adjectives is formed by adding the ending "-им" to the stem:

Nom. sing. masc:	пазан	stem:	пазн-	loc. pl:	пазн-им
	војнички		војничк-		војничк-им
	велик		велик-		велик-им
	мали		мал-		мал-им
	топао		топл-		топл-им

NOTE: The declension ending of adjectival pronouns and ordinal numerals are the same as the declension endings of adjectives:

- (3) У ком (којем) делу?
 (5) Да, али само онда кад на том небу видим сунце.

PAR. 57 - FINAL "Л" AND "О"

1. - (3) У ком (којем) делу?
 (3) У једном лепом свежем пределу где је ваздух збиља диван.
 (4) Ја сам живео у Тексасу, где је ваздух добар, али је вруће као у котлу.

The nominative singular of some nouns ends in "-o" which is preceded by a vowel (део, предео, котао, etc.). This final "o" came from the former "л", which is retained in all other cases. Consequently, the stem of all such nouns is obtained by changing the final "o" into "л":

Nom. sing:	део	stem:	дел-
	предео		предел-

But if the final "o" is preceded by the vowel "a", the "a" is movable and the stem is obtained by omitting the "a" and by changing "o" into "л":

Nom. sing:	котао	stem:	котл-
------------	-------	-------	-------

Some of these nouns are of masculine and some of feminine gender. The declension endings for masculine nouns of this group are the same as the declension endings of other masculine

nouns. The declension of feminine nouns of this group will be explained later.

NOTE: The nouns "соко" (falcon), "во" (ox), "сто" (table) and "со" (salt) read once "сокол", "вол", "стол" and "сол". The final "л" was changed into "о" and at the end there were two "оо". As there are no double vowels in Serbo-Croatian these two "о's" coalesced into one very long "о". The stems of these nouns are: "сокол-", "вол-", "стол-", "сол-".

2. - (6) Зар нису овде облаци леџи кад су сасвим бели?
 Ја не волим да спавам у топлој соби.
 I do not like to sleep in a hot room.

The final "о" which in the nominative singular indefinite form of certain masculine adjectives is preceded by a vowel (бео, топао), came also from the former final "л". This "о" is changed into "л" in all other forms and cases of such adjectives. The stem of such adjectives is obtained by changing "о" into "л"; if "а" precedes the final "о", it is omitted to form the stem:

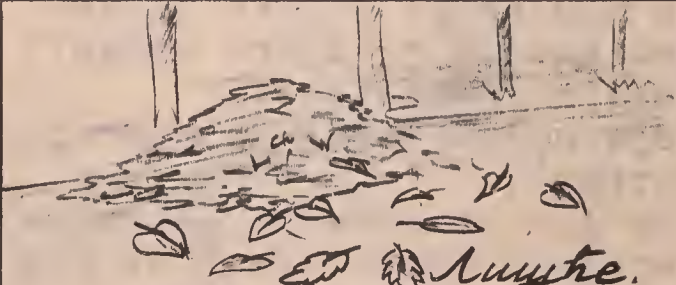

Nom.pl: бео
 топао

stem: бел-
 топл-

3. - (4) Где сте ви живели раније?
 (4) Ја сам живео у Тексасу.

The final "о" in the masculine gender of the active past participle (Par 55), which came also from former final "л", is replaced by "л" in all other forms (живео, живела, живело, живели, живеле, живела).

PAR. 58 - COLLECTIVE NOUNS

 листа	 листови	 лишће.
 цвекло?	 цвекла?	 цвекло?
 дрво?	 дрва?	 дрво?

- (7) Да, нарочито дрвеће и цвеће.
(9) На храсту лети видимо лишће.
(10) Има ли ружа лишће?

Singular nouns which name a number of like beings or objects are called collective nouns (дрвеће, цвеће, лишће).

Serbo-Croatian collective nouns which end in "-e" (дрвеће, цвеће, лишће, etc) are of neuter gender and follow the rules for neuter gender nouns, except that they, as well as other collective nouns, usually do not have plural forms:

Дрвеће је зелено.   - The trees are green
Цвеће је лепо.   - The flowers are nice.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 3

GRAMMAR EXERCISES NO. 3

Put the words in the parentheses into the proper form:

- У (који град) ви живите? - Ја живим у (стари град Монтереј).
У (која кућа) ви станујете? - станујем у (једна лепа кућа) на (оно стрмо брдо).
У (чија кућа) ви станујете? - Ми станујемо у (његова кућа).
Где је ваша кућа? - Наша кућа је у (лепи и велики град Сан Франциско).
У (која лекција) смо то учили? - То смо учили у (прва лекција).
Да ли знате шта смо учили у (прошла лекција)? - Да, ја знам шта смо учили у (прошла лекција).
У (које штиво) сте то прочитали? - Ја сам то прочитао у (треће штиво).
Шта смо читали у (прво штиво)? - У (прво штиво) смо читали о (Војна школа) за стране језике.
Шта смо читали у (друго штиво)? - У (друго штиво) смо читали о (монтерејска клима).
На (које полуострво) је Монтереј? - Монтереј је на (Монтерејско Полуострво).
Који су још градови на (Монтерејско Полуострво)? - На (Монтерејско Полуострво) су још (овај) градови: Пасифик Гров, Кармел, Сисајд и Пебл Бич.
Где волите да живите лети а где зими? - Лети волим да живим у (један свеж предео) а зими у (један топао предео).
Да ли је добро седети у сувише (топла учионица)? - Не, није добро седети у сувише (топла учионица).
Да ли ви спавате у (топла) или у (хладна соба)? - Ја спавам у (хладна соба).
Да ли је вруће у (Тексас)? - Да, у (Тексас) је вруће као у (котао).
У (који део) учимо граматику? - Граматику учимо у (други део).
На (који океан) је Калифорнија? - Калифорнија је на (Пацифички Океан).
На (који часови) учимо дијалог? - Дијалог учимо на (први и шести час).

На (какви кревети) спавају војници? - Војници спавају на (војнички кревети).

У (колике куће) станују људи у (Њујорк)? - Људи у (Њујорк) станују у (велике куће).

Да ли људи у (Монтереј) станују у (велике куће)? - Не, људи у (Монтереј) станују у (мале куће).

У (какве куће) станују људи у (Америка)? - Људи у (Америка) станују у (лепе куће).

Да ли (сав) Американци живе у (велики градови)? - Не, (сав) Американци не живе у (велики градови).

У (какви градови) живе Југословени? - Југословени живе у (мали градови).

Да ли (сав) Југословени живе у (мали градови)? - Не, (сав) Југословени не живе у (мали градови).

Где живе Југословени који не живе у (градови)? - Југословени који не живе у (градови) живе у (мала) али (лепа села).

Цвеће (је, су) (лепо, лепа).

(Овај, Ова, Ово) лишће (је, су) (свеж, свежа, свеже).

(Онај, Она, Оно) дрвеће (је, су) је (леп, лепа, лепо).

ЧЕТВРТИ ДЕО

ШТИВО БРОЈ 3

PART IV

READING TEXT NO. 3

Монтерејско Полуострво

На Монтерејском Полуострву су: Монтереј, Сисајд, Орд Вилец, Форт Орд, Пресидио, Њу Монтереј, Пасифик Гров, Пибл

Бич и Кармел. Све су ово мала али дивна места.

Клима на овом малом полуострву на Пацифичком Океану је врло пријатна. Никад није ни вруће ни хладно. Природа је ту врло лепа. Све је лепо: брда, шуме, дрвеће, цвеће, плаво море и ведро плаво небо.

Ученици у Војној школи за стране језике живе у Монтереју, јер је ту њихова школа. Али многи други, који нису војници, живе ту, јер мисле да је то леп предео.

Кармел има лепу плажу. Лети многи иду на ту плажу. Лети је сунце топло, али је море хладно.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 3

QUESTIONS ON THE READING TEXT NO. 3

1. Која су места на Монтерејском Полуострву?
2. Каква су та места?
3. На коме океану је Монтерејско Полуострво?
4. Каква је клима на том полуострву?
5. Зашто је та клима пријатна?
6. Каква је природа на том полуострву?
7. Шта је ту лепо?
8. Зашто ученици у Војној школи за стране језике живе у Монтереју?
9. Ко још живи на Монтерејском Полуострву?
10. Зашто многи други живе на том полуострву?
11. Зашто они мисле да је то леп предео?
12. Мислите ли и ви да је то леп предео?
13. Какву плажу има Кармел?
14. Ко иде лети на ту плажу?
15. Како је на тој плажи лети?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 3

TRANSLATION EXERCISE NO. 3

Nature

Today in class, we spoke about nature.

I love nature. When I go out, I like to see the sun in a clear sky, and the moon and the stars at night. I like to see the blue sea. I like to see trees in the forest and flowers everywhere. An old oak is a beautiful tree, and the little rose is a beautiful flower.

It is wonderful to live on the Monterey Peninsula where nature is so beautiful. We are right on the Pacific Ocean ("on the very ocean"). I like this fresh air and this cool weather. I think and I work easily.

СЕДМИ ДЕО

РЕЧНИК БРОЈ 3

370. природа, f.
371. земља, f.
372. предео, m.
    nom. sing: предела
    pl: предели
373. ваздух, m.
374. диван, adj., m.
    дивна, f.
    дивно, n.
    дивно, adv.
375. ранији, adj., m.
    ранија, f.
    раније, n.
    раније, adv.
376. котао, m.
    gen. sing: котла
    pl: котлови
377. небо, n.
    pl: неба, небеса
378. облак, m.
    pl: облаци
379. дану, adv.
380. ноћу, adv.
381. месец, m.
382. звезда, f.
383. дрвџе, n., coll.
384. цвеће, n., coll.
385. дрво, n.
    gen. sing: дрвета
    pl: дрвета

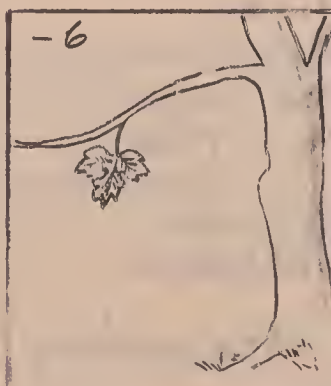
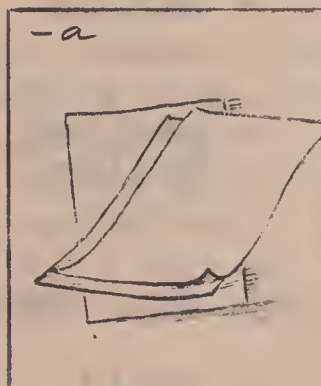
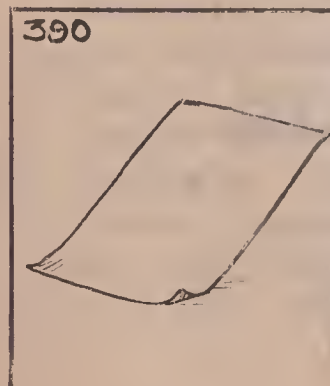
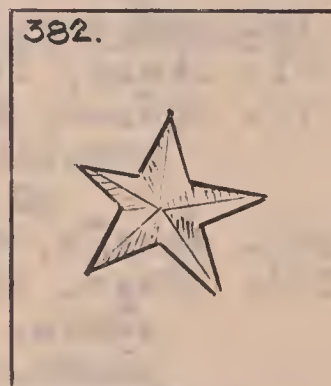
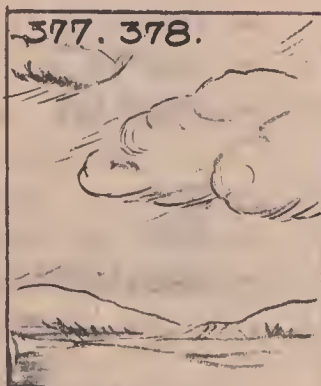
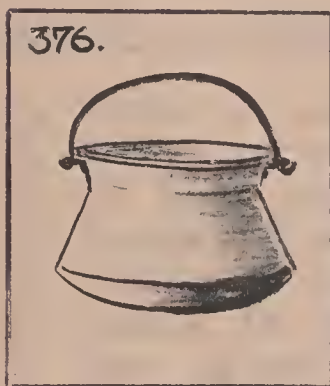
PART VII

VOCABULARY NO. 3

- nature
- earth
- region
- air
- wonderful
- wonderfully
- earlier
- earlier, before
- boiler
- sky, heaven
- could
- in the daytime
- at (by) night
- moon
- star
- trees
- flowers
- tree

386. цвѣт, м. - flower
 ном.рл: цвѣтѡви
387. хрѣст, м. - oak
 ном.рл: хрѣстѡви
388. ружа, f. - rose
389. лишће, n., coll. - leaves
390. лист, м. - leaf
 ном.рл: листѡви
-
391. полуострво, n. - peninsula
392. Пацифичкѣ, adj., m. - Pacific
 пацифичкѣ, f.
 пацифичкѡ, n.
393. океан, м. - ocean
394. Пацифички океан, n. - Pacific Ocean
395. плав, adj., m. - blue
 плава, f.
 плаво, n.
 плаво, adv.
- *185. многѣ, pron., m. - many
 многѣ, f.
 многѡ, n.

DAILY UNIT IV

ПРВИ ДЕО

PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 4

DIALOGUE NO. 4

О животињама

About animals

1. Наставник: Имате ли ви пса?

1. Instructor: Do you have a dog?

Уч: Да, ми имамо код куће једног старог пса.

Student: Yes, we have an old dog at home.

2. Наст: Колико је стар ваш пас?

2. Instr: How old is your dog?

Уч: Наш пас је прилично стар, али не знамо тачно колико.

Stu: Our dog is fairly old, but we do not know exactly how old ("how much").

3. Наст: Волите ли ви псе?

3. Instr: Do you like dogs?

Уч: Волим. Они су храбри и верни.

Stu: I do ("I like"). They are courageous and faithful.

4. Наст: Да, то су њихове главне особине.

4. Instr: Yes, those ("that") are their main qualities.

Уч: Ја имам такође мачку.

Stu: I also have a cat.

5. Наст: Које су њене главне особине?

5. Instr: What are her main qualities?

Уч: Моја мачка је обазрива
и чиста.

Stu: My cat is cautious
and clean.

6. Наст: Ко има коња?

6. Instr: Who has a horse?

Уч: Ја имам коња.

Stu: I have a horse.

7. Наст: Какав је ваш (твој)
коњ?

7. Instr: What sort (of a
horse) is your horse?

Уч: Он је племенита
животиња.

St: He is a noble animal.

8. Наст: Да, то је његова главна
особина.

8. Instr: Yes, that is his
main quality.

Уч: Да ли се каже на српско-
хрватском "веран као пас"?

Stu: Does one say in Serbo-
Croatian "as faithful as a
dog"?

9. Наст: Каже се. А за човека
који много ради каже се
"ради као коњ".

9. Instr: One does. And of
("for") a man who works much
one says "he works like a
horse".

Уч: Шта се још каже?

Stu: What else does one say?

10. Наст: На пример, каже се:
"лукав као лисица".

10. Instr: For instance, one
says: "as sly as a fox".

Уч: Да ли се каже: "брз као
јелен"?

Stu: Does one say "as swift
("fast") as a deer"?

11. Наст: Да, и такође се каже
"хладан као змија".

11. Instr: Yes, and one says
also "as cold as a snake".

Уч: Шта се још каже?

Stu: What else does one say?

12. Наст: Каже се и много друго,
али ово је доста за данас.

12. Instr: One says many other
things ("much other"), but
this is enough for today.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 4

GRAMMAR ANALYSIS NO. 4

PAR. 59 - POSSESSIVE PRONOUNS

The possessive adjectives in English are: my ; your; his, her, its; our; their. They are used only before a noun (my dog). The English possessive pronouns are mine; yours; his, hers, its; our; theirs. They are not used before a noun.

In Serbo-Croatian, one set of words corresponds to both these sets in English, that is, the Serbo-Croatian equivalent are both possessive adjectives and possessive pronouns. Whether adjectives or pronouns, they must agree in gender, number and case, with the nouns they refer to.

1. my, mine	- мој, м., моја, ф., моје, н.
2. thy, thine	- твој, т., твоја, ф., твоје, н.
3. his	- његов, м., његова, ф., његово, н.
4. her, hers	- њен (њезини), м., њена (њезина), ф., њено
5. our, ours	- наш, м., наша, ф., наше, н. / (њезино) н.
6. your, yours	- ваш, м., ваша, ф., ваше, н.
7. their, theirs	- њихов, м., њихова, ф., њихово, н.

The Serbo-Croatian possessive pronouns are adjectival pronouns.

1. - (5) Моја мачка је обазрива и чиста.
Мој отац је официр.
My father is an officer
Моја мајка је у граду.
My mother is in town.
Моји родитељи су стари.
My parents are old.

The masculine and neuter gender stem is either "мој-" or "м-".

The feminine gender stem is "мој-".

2. - (7) Какав је твој коњ?
Где је твоја сестра?
Where is your sister?
Је ли то твоје перо?
Is that your pen?
Где су твоје књиге?
Where are your books?

The masculine and neuter gender stem is either "твој-" or "тв-".

The feminine gender stem is "твој-".

3. - (8) Тачно. То је његова главна особина.
Који чешаљ је његов?
Which comb is his?

Је ли ово његово дете?
Is this his child?
Шта раде његови родитељи?
What do his parents do?

The stem for all three genders is "његов-".

4. - Њен муж је мој брат.
Her husband is my brother.
Њена сестра је у Југославији.
Her sister is in Yugoslavia.
Њено дете не иде у школу.
Her child does not go to school.
(5) Које су њене особине?

The stem for all three genders is "њен-" or "њезин-".

5. - (2) Наш пас је прилично стар, али не знамо тачно колико.
Наша учионица је мала.
Our classroom is small.
Наше штиво није тешко.
Our reading text is not difficult.
Наши наставници су Југословени.
Our teachers are Yugoslavs.

The stem for all three genders is "наш-".

6. - (2) Колико је стар ваш пас?
Како је ваша мајка?
How is your mother?
Да ли је ваше перо добро?
Is your pen good?
Како су ваши родитељи?
How are your parents?

The stem for all three genders is "ваш-".

7. - (4) Да, то су њихове главне особине.
Њихов отац је мој командант.
Their father is my commandant.
Њихова кућа је на брду.
Their house is on the hill.
Ми станујемо у њиховој кући.
We live in their house.

The stem for all three genders is "њихов-".

PAR. 60 - THE ENGLISH POSSESSIVE PRONOUN "ITS"

Ја волим овај град јер су његове улице широке и чисте.
I like this town because its streets are wide and clean.
Ја не волим ово перо јер је његов врх оштар.
I do not like this pen because its point is too sharp.

Ово је ружа; њени листови су мали а њени цветови су леи.
This is a rose; its leaves are small and its flowers are nice.

There is no particular counterpart for the English possessive adjective or pronoun "its". It is translated by "његов, његова, његово" if the possessor is of masculine (град - његове улице) or neuter gender (перо - његов врх) and by "њен, њена, њено" or "њезин, њезина, њезино" if the possessor is of feminine gender (ружа - њени листови, њени цветови).

PART. 61 - REVIEW OF DECLENSION ENDINGS

We have learned the following declension endings:

1. Nouns:

GENDER		MASCULINE			FEMININE		NEUTER		
CASE		S	I	N	G	U	L	A	R
NOMINATIVE		Any consonant			-a		-e or - o		
ACCU SATIVE	Animate	-a			-y		Same as the nominative		
	Inanimate	Same as the nominative							
LOCATIVE		-y			-и		-"y"		
		P			L		U		
							A		
NOMINATIVE		-и			-е		-а		
ACCUSATIVE		-е			-е		-а		
LOCATIVE		-има			-ама		-има		

MASCULINE

	Animate	Inanimate	Feminine	Neuter	Neuter
Nom.sing.	официр	прозор	жена	мест-о	мор-е
Acc.sing.	официр-а	прозор	жен-у	мест-о	мор-е
Loc.sing.	официр-у	прозор-у	жен-и	мест-у	мор-у
Nom.pl.	официр-и	прозор-и	жен-е	мест-а	мор-а
Acc.pl.	официр-е	прозор-е	жен-е	мест-а	мор-а
Loc.pl.	официр-има	прозор-има	жен-ама	мест-има	мор-има

2. - Adjectives, adjectival pronouns and ordinal numerals.

a) The stem does not end in a palatal consonant:

GENDER & FORM CASE		MASCULINE		FEMININE	NEUTER				
		INDEFINITE	DEFINITE	INDEF.& DEF.	INDEF.	DEFIN.			
		S	I	N	G	U	L	A	R
NOMINATIVE		Any consonant	-и			-а		-о	-о
ACCU-SATIVE	Animate	-а	-ог			-у		-о	-о
	Inanimate	Same as the nominative							
LOCATIVE		-у	-ом			-ој		-у	-ом
		P	L	U	R	A	L		
NOMINATIVE			-и			-е		-а	
ACCUSATIVE			-е			-е		-а	
LOCATIVE			-им			-им		-им	
b) The stem ends in a palatal consonant:									
		S	I	N	G	U	L	A	R
NOMINATIVE		Any consonant	-и			-а		-е	-е
ACCU-SATIVE	Animate	-а	-ег			-у		-е	-е
	Inanimate	Same as the nominative							
LOCATIVE		-у	-ем			-ој		-у	-ем
		P	L	U	R	A	L		
NOMINATIVE			-и			-е		-а	
ACCUSATIVE			-е			-е		-а	
LOCATIVE			-им			-им		-им	

MASCULINE:	Indefinite	Definite	Indefinite	Definite
Nom. sing.	леп	леп-и	врућ	врућ-и
Acc. sing.	леп-а)	леп-ог)	врућ-а	врућ-ег
Loc. sing.	леп-у	леп-ом	врућ-у	врућ-ем
Nom. pl.	леп-и		врућ-и	
Acc. pl.	леп-е		врућ-е	
Loc. pl.	леп-им		врућ-им	

FEMININE:	Indefinite & Definite		Indefinite & Definite	
Nom. sing.	леп-а		врућ-а	
Acc. sing.	леп-у		врућ-у	
Loc. sing.	леп-ој		врућ-ој	
Nom. pl.	леп-е		врућ-е	
Acc. pl.	леп-е		врућ-е	
Loc. pl.	леп-им		врућ-им	

NEUTER	Indefinite	Definite	Indefinite	Definite
Nom. sing.	леп-о	леп-о	врућ-е	врућ-е
Acc. sing.	леп-о	леп-о	врућ-е	врућ-е
Loc. sing.	леп-у	леп-ом	врућ-у	врућ-ем
Nom. pl.	леп-а		врућ-а	
Acc. pl.	леп-а		врућ-а	
Loc. pl.	леп-им		врућ-им	

1). If a masculine adjective either indefinite or definite form modifies a inanimate noun the accusative is the same as the nominative.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 4

GRAMMAR EXERCISES NO. 4

Choose the right word in the parentheses:

Да ли је (твој, твоја, твоје or: ваш, ваша, ваше) отац стар? - Не (мој, моја, моје) отац није (стар, стари) него (млад, млади). (Какав, Каква, Какво) је (твој, твоја, твоје or: ваш, ваша, ваше) перо? - (Мој, Моја, Моје) перо је (нов, нова, ново).
 Да ли је она књига на столу (твој, твоја, твој or: ваш, ваша, ваше)? - Да, она књига на столу је (мој, моја, моје).
 Да ли су (твоји, твоје, твоја or: ваши, ваше, ваша) родитељи стари? - Не, (моји, моје, моја) родитељи нису стари.
 Где су (твоји, твоје, твоја or: ваши, ваше, ваша) сестре? - (Моји, Моје, Моја) сестре су у школи.
 Да ли су (твоји, твоје, твоја or: ваши, ваше, ваша) пера нова? - Не, (моји, моје, моја) пера нису нова али су добра.
 Ко је (његов, његова, његово) учитељ? - (Његов, Његова, Његово) учитељ је господин Перић.
 (Који, Које, Која) жена је (његов, његова, његово) мајка? - (Онај, Она, Оно) жена на вратима је (његов, његова, његово) мајка.
 Да ли је ово перо (његов, његова, његово)? - Не, то перо није (његов, његова, његово) него (мој, моја, моје).
 Шта су (његови, његове, његова) синови? - (Његови, Његове, Његова) синови су војници.
 Где су (његови, његове, његова) ћерке? - (Његови, Његове, Његова) ћерке су у Сан Франциску.
 (Који, Која, Које) пера су (његови, његова, његове)? - (Ови, Ове, Ова) пера су (његови, његове, његова).
 Шта је (њен, њена, њено) отац? - (Њен, Њена, Њено) отац је пуковник.
 Шта је (њен, њена, њено) сестра? - (Њен, Њена, Њено) сестра је ученица.
 (Који, Које, Која) место је (њен, њена, њено)? - (Овај, Ова, Ово) место је (њен, њена, њено).
 Да ли је ово (ваш, ваша, ваше) кућа? - Да, то је (наш, наша, наше) кућа.
 Да ли је (онај, она, оно) господин (ваш, ваша, ваше) отац? - Не, (онај, она, оно) господин није (наш, наша, наше) отац.
 Да ли је ово (ваш, ваша, ваше) цвеће? - Не, то није (наш, наша, наше) цвеће.
 Где живе (ваши, ваше, ваша) родитељи? - (Наши, Наше, Наша) родитељи живе у Њујорку.
 Да ли (ваши, ваше, ваша) сестре живе такође у Њујорку? - Не, (наши, наше, наша) сестре не живе у Њујорку него у Монтереју.
 Ко је (њихов, њихова, њихово) командант? - (Њихов, Њихова, Њихово) командант је пуковник г. Смит.
 Где је (њихов, њихова, њихово) мајка? - (Њихов, Њихова, Њихово) мајка је у Југославији.
 (Колики, Колика, Колико) је (њихов, њихова, њихово) дете? - (Њихов, Њихова, Њихово) дете је велико.
 Ко су тај човек и та жена, а ко су они младићи? - Овај човек и ова жена су господин и госпођа Петровић, а они младићи су (њихови, њихове, њихова) синови.

Ја волим да живим у Монтереју, јер је (његов, његова, његово, њена, њено) клима није ни хладна ни врућа. Ово је ружа, (њен, њене, њена, његови, његове, његова) листови су мали, а (њени, његови) цветови леви.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 4

READING TEXT NO. 4

Животиње

Пас, мачка и коњ су домаће животиње.

Лисица, јелен и змија, као и многе друге животиње, су дивље животиње.

Друге домаће животиње су: мазга, магарац, крава, овца, коза. И многе птице су домаће животиње. Орао је дивља птица.

Дивље животиње живе по шумама. Домаће животиње живе по селима и градовима.

Рибе живе у води. Неке змије, као и друге неке животиње, живе и у води и на земљи. Птице видимо како у ваздуху, тако и на земљи.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 4

QUESTIONS ON THE READING
TEXT NO. 4

1. Какве су животиње пас, мачка и коњ?
2. Шта знате о псу?
3. Шта знате о мачки?
4. Шта знате о коњу?
5. Какве су животиње лисица, јелен и змија?
6. Шта знате о лисици?
7. Шта знате о јелену?
8. Шта знате о змији?
9. Које друге домаће животиње знате?
10. Шта знате о мазги?
11. Која је птица дивља животиња?
12. Да ли су све птице дивље животиње?
13. Где живе дивље животиње?
14. Где живе домаће животиње?

15. Где живе рибе?
16. Где живе змије?
17. Где живе птице?
18. Које домаће животиње имате ви код куће?
19. Да ли сте видели дивље животиње у Пресидију?
20. Које дивље животиње сте видели ту?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 4

TRANSLATION EXERCISE NO. 4

Today in school, we spoke about animals. I like animals, I mean (мислити) domestic animals. I like some wild animals too, but not all. Some are really wild.

I like dogs in particular. They are so faithful and so courageous. For instance, my dog, if someone wants to enter my house, he has to see my dog first. And if my dog doesn't like the (that) man, well.... you know what I mean. My dog, your dog, his dog, all dogs are like that.

Now the cats have good qualities too. I like those qualities of theirs, but I do not like cats. I think they are a little sly. They, are seldom noble.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 4

VOCABULARY NO. 4

396. животиња, f.	= animal
397. храбан, adj., m.	= courageous
храба, f.	
храбо, n.	
храбо, adv.	= courageously
398. веран, adj., m.	= faithful
верна, f.	
верно, n.	
верно, adv.	= faithfully
*86. стар, adj., m., стара, f.	= old
старо, n.	

399. гла́внѣй, adj., m. - principal, main
       гла́вна, f.
       гла́вно, n.
       гла́вно, adv. - principally, mainly
400. о́собина, f. - quality
401. ма́чка, f. - cat
402. о́базрив, adj., m. - cautious
       о́базрива, f.
       о́базриво, n.
       о́базриво, adv. - cautiously
403. чи́ст, adj., m. - clean
       чи́ста, f.
       чи́сто, n.
       чи́сто, adv. - neatly
404. ко́нь, m. - horse
405. пле́менит, adj., m. - noble
       пле́менита, f.
       пле́менито, n.
       пле́менито, adv. - nobly
406. при́мер, m. - example, instance
407. лу́кав, adj., m. - sly
       лу́кава, f.
       лу́каво, n.
       лу́каво, adv. - slyly
408. лиси́ца, f. - fox
409. зми́ја, f. - snake
410. же́лен, m. - deer
       nom.pl: же́лени
411. ди́вли, adj., m. - wild
       ди́вля, f.
       ди́вље, n.
       ди́вље, adv. - wildly
412. ма́зга, f. - mule
413. ма́гарац, m. - donkey
       gen.sing: ма́гарца
       nom.pl: ма́гарци
414. кра́ва, f. - cow
415. о́вца, f. - sheep
416. ко́за, f. - goat
417. не́ки, pron., m. - some
       не́ка, f.
       не́ко, n.
418. о́рѣо, m. - eagle
       gen.sing: о́рла
       nom.pl: о́рлови
419. ри́ба, f. - fish
420. во́да, f. - water
421. о́штар, adj., m. - sharp
       о́штра, f.
       о́штро, n.
       о́штро, adv. - sharply

LESSON IV

DAILY UNIT I

ПРВИ ДЕО

PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

DIALOGUE NO. 1

Човечије тело

The human body

1. Наставник: Шта знате о човечијем телу?

Ученик: Знам да су главни делови глава, труп, руке и ноге.

2. Наст: Где су коса и лице?

Уч: Коса и лице су на глави.

3. Наст: Да ли сте ви смеђи или плави?

Уч: Ја сам смеђ.

4. Наст: А ваша жена?

Уч: Моја жена је плава. Њена коса је врло лепа.

5. Наст: Да ли ученица Марић има плаву косу?

Уч: Мислим да је ученичина коса плава.

6. Наст: А Браунова коса?

Уч: Браунова коса је црна.

1. Instructor: What do you know about the human body?

Stu: I know that the main parts are the head, the trunk, the arms and the legs.

2. Instr: Where are the hair and the face?

Stu: The hair and the face are on the head.

3. Instr: Are you brunette or blond?

Stu: I am brunette.

4. Instr: And your wife?

Stu: My wife is blond. Her hair is very pretty.

5. Instr: Does the (girl) student, Maric, have blond hair?

Stu: I think that the (girl) student's hair is blond.

6. Instr: And Brown's hair?

Stu: Brown's hair is dark-brown ("black").

7. Наст: Да ли је у млада човека коса седа? 7. Instr: Is the hair on a young man grey?
- Уч: Обично је старчева коса седа, а младићева није. Stu: Usually an old man's hair is grey, not a young man's.
8. Наст: Ја сам једном видео једног младог човека који је био сасвим сед. 8. Instr: I once say a young man who was all grey.
- Уч: Видео сам и ја такве младе људе. Stu: I, too, have seen such young men.
9. Наст: Како је ваше чело, а 9. Instr: What kind of forehead and what kind of nose do you have? какав је ваш нос?
- Уч: Моје чело је високо, а мој нос је прилично велик. Stu: My forehead is high and my nose is rather large.
10. Наст: Јесу ли ваше очи плаве? 10. Instr: Are your eyes blue?
- Уч: Не, оне су црне. Stu: No, they are dark (black).
11. Наст: Шта имамо у устима? 11. Instr: What do we have in the mouth?
- Уч: У устима имамо језик и зубе. Stu: In the mouth we have the tongue and the teeth.
12. Наст: Да ли су зуби бели? 12. Instr: Are the teeth white?
- Уч: Природни здрави зуби су бели. Stu: Natural, healthy teeth are white.
13. Наст: А вештачки? 13. Instr: And the artificial ones?
- Уч: Неки вештачки зуби су златни, а неки су бели. Stu: Some artificial teeth are gold, some are white.
14. Наст: Да ли су добри вештачки зуби? 14. Instr: Are artificial teeth good?
- Уч: Кад човек нема природне зубе, добри су и вештачки. Stu: When one does not have natural teeth, artificial ones are good, too.
15. Наст: Тачно. Исто је тако кад човек нема једну руку или ногу. 15. Instr: Correct. It's the ("The same is so") same when one does not have an arm or a leg.
- Уч: Да, онда је добра и дрвена рука или нога. Stu: Yes, then a wooden arm or leg is good, too.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 1

GRAMMAR ANALYSIS NO. 1

PAR. 62 - KINDS OF ADJECTIVES

1. - (4) Нена коса је врло лепа.
(14) Да ли су добри вештачки зуби?
(14) Кад човек нема природне зубе добри су и вештачки.
(9) Моје чело је високо а мој нос је прилично велик.
(12) Природни здрави зуби су бели.
Мара није дошла јер је болесна.
Mary has not come because she is sick.

Adjectives expressing quality (лепа, добри, вештачки, природни) or size (високо, велик) or condition (здрави, болесни) are called descriptive adjectives.

NOTE: The neuter gender of these adjectives is an adverb of manner:

Петар је добро дете.
Peter is a good child.
Он говори српскохрватски врло добро.
He speaks Serbo-Croatian very well.

2. - (13) Неки вештачки зуби су златни, а неки су бели.
(15) Да, онда је добра и дрвена рука или нога.

Adjectives denoting the material from which things are made (златни, дрвена) are called adjectives of material.

Most Serbo-Croatian adjectives of material end either in "-ен" or "-ан" and they are formed by adding these endings to the stem of the corresponding noun:

Noun: злато	stem: злат-	adjective: злат-ан
дрво	дрв-	дрв-ен

All Serbo-Croatian adjectives belonging to the classes under 1) and 2), with very few exceptions, have both an indefinite and a definite form:

- (7) Да ли је у млада човека коса седа?
(8) Ја сам једном видео једног младог човека који је био сасвим сед.
3. - (5) Мислим да је ученичина коса плава.
(6) Браунова коса је црна.
(7) Обично је старчева коса седа, а младићева није.
Бабина коса је бела.
The grandmother's hair is white.
Учитељев син је марљив ученик.
The teacher's son is a diligent student.

Adjectives denoting possession-ownership (ученичина, Браунова, старчева, младићева, бабина, учитељев) are called possessive adjectives.

Most typical and most common possessive adjectives end in "ов", "ев" or "ин". These adjectives are derived from the corresponding nouns (ученица, Браун, старац, младић, баба, учитељ).

The endings "ов" and "ев" are used to form the possessive adjectives of masculine nouns (in almost all cases animate).

The ending "ов" is added if the stem of the noun does not end in a palatal consonant; the ending "ев" is added if the stem of the noun ends in a palatal consonant:

Noun: Браун	stem: Браун-	possess.adj: Браун-ов
Петар	Петр-	Петр-ов
капетан	капетан-	капетан-ов
младић	младић-	младић-ев
учитељ	учитељ-	учитељ-ев

Masculine nouns the stem of which ends in "ц", make their possessive adjective by adding "ев" to the stem, but "ц" before "ев" changes into "ч":

Noun: старац	stem: старц-	possess.adj: старч-ев
--------------	--------------	-----------------------

The ending "ин" is used to form the possessive adjectives of feminine nouns (in almost all cases animate):

Noun: баба	stem: баб-	possess.adj: баб-ин
сестра	сестр-	сестр-ин
жена	жен-	жен-ин

Feminine nouns which in the nominative singular end in "ка" or "ца" form possessive adjectives by adding "ин" to the stem, but "к" or "ц" before "ин" changes into "ч":

Noun: мајка	stem: мајк-	possess.adj: мајч-ин
ученица	учениц-	ученич-ин
девојка	девојк-	девојч-ин

Serbo-Croatian possessive adjectives ending in "ов", "ев" and "ин" are usually the equivalent of the English "'s":

Браунов	- Brown's
Петров	- Peter's
учитељев	- teacher's
бабин	- grandmother's
сестрин	- sister's
женин	- wife's
девојчин	- girl's

These possessive adjectives denote possession (ownership), usually with reference to a specific person. They

always answer the question: "чији?", "чија?", "чије?"

Чији је ово капут? - То је учитељев капут.
Whose coat is this? - That is the teacher's coat.
Чија је ово оловка? - То је Петрова оловка.
Whose pencil is this? - That is Peter's pencil.

NOTE: a) The possessive adjectives of this type have the indefinite form only.

b) In the following pairs note the difference in meaning by the choice between adjectives ending in "ов", "ев" or "ин" and those ending in "ски" (see PAR. 63):

Ово је пуковникова, а оно је капетанова капа.
This is the colonel's cap, and that is the captain's cap.
Пуковничка плата је већа него капетанска плата.
A colonel's pay (the pay of a colonel) is more than a
captain's pay (the pay of a captain).

Наставников син је марљив ученик.
The teacher's son is a diligent student.
Наставнички рад је тежак али пријатан.
A teacher's work (the work of a teacher) is hard but pleasant.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 1

GRAMMAR EXERCISES NO. 1

Put the words in the parentheses into the proper form:

Наставник (питати) (брз), а ученици (одговарати) полако.

Сви ученици (учити) (марљив).

Они не (читати) (пажљив).

Неки ученици (учити) (лак), а неки (тежак).

Ја не (видети) (добар).

Они увек (поступати) (обазрив).

Има ли Петар (природа) (зуби)? - Не, Петар нема (природа) (зуби), него (вештачки).

На (какве столице) ви волите да седите? - Ја волим да седим на (дрво) (столице).

Какав чешаљ има Мара? - Мара има (злато) чешаљ.

Да ли људи носе (Do men wear) (свила) (капути)? - Не, људи не носе (свила) (капути).

Где је (водник) капа? - (Водник) капа је на (чивилук).

Куда иде (десетар) сестра? - (Десетар) сестра иде у (школа).

Где су (поручник) књиге? - (Поручник) књиге су на (сто).

Куда иде (капетан) жена? - (Капетан) жена иде на (брдо).

Да ли је (пуковник) син био у (школа)? - Не, (пуковник) син није био у (школа).

Чији муж је ваш брат? - (Госпођа) муж је мој брат.

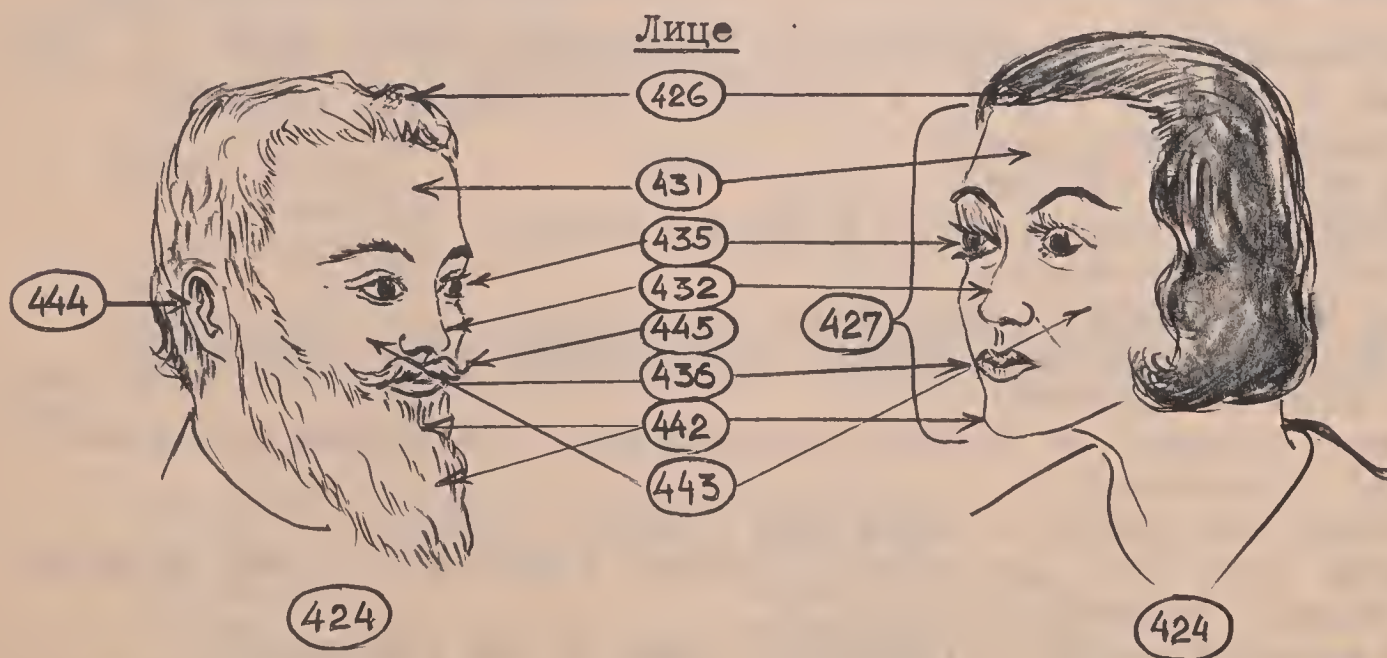
Чији муж је ваш отац? - (Мајка) муж је мој отац.
 Чији муж је ваш дед? - (Баба) муж је мој дед.
 Чија жена је ваша мајка? - (Отац) жена је моја мајка.
 Чија жена је ваша баба? - (Дед) жена је моја баба.
 Чији сте ви унук? - Ја сам (дед) и (баба) унук.
 Чији сте ви син? - Ја сам (отац) и (мајка) син.
 Где је (брат) кућа? - (Брат) кућа је на (брдо).
 Да ли је и (сестра) кућа на (брдо)? - Не (сестра) кућа није на (брдо) него у (шума).
 Чија коса је седа? - (Старац) коса је седа.
 Чија коса није седа? - (Младић) коса није седа.
 Какве треба да буду (ученик) књиге? - (Ученик) књиге треба да буду (чист).
 Чији синови су кнезови? - (Цар) синови су кнезови.
 Где је (командант) стан? - (Командант) стан је у (она шума).
 Чија жена је она госпођа? - Она госпођа је (учитељ) жена.
 Шта је (госпођа) муж? - Мој муж је официр.
 Где је (господин) капут? - Мој капут је у (соба).
 Чија коса је лепа? - (Девојка) коса је лепа.
 Да ли знате (мајор) госпођу? - Не, ја не знам (мајор) госпођу.
 Чија кућа је на (брдо), а чија кућа је у (шума)? - (Брат) кућа је на (брдо), а (сестра) кућа је у (шума).
 Да ли је ово ваше перо? - Не, то није моје него (учитељ) перо.

ЧЕТВРТИ ДЕО

ШТИВО БРОЈ 1

PART IV

READING TEXT NO. 1

Видели смо да на глави имамо косу и лице. На лицу имамо

чело, очи, нос, уста, браду, образе и уши. Човек још има бркове и браду а жена не. Брада је на бради и на образима.

Коса, очи, бркови и брада су црни, смеђи или плави, а у стара човека су обично седи.

За чело се каже да је високо или ниско. За нос, уста и уши се каже да су велики или мали.

Лице је лепо или ружно. Кад су сви делови лепо, и лице је лепо. Кад су сви делови ружни, и лице је ружно. Често се каже да је лице лепо кад су само неки делови лепо. За лепу косу се често каже да је "као свилена".

Коса, бркови и брада су природни или вештачки.

Вештачке очи су стаклене.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 1

QUESTIONS ON THE READING TEXT NO. 1

1. Шта имамо на глави?
2. Где је чело?
3. Где су очи?
4. Где је нос?
5. Где су уста?
6. Где је брада?
7. Где су образи?
8. Где су уши?
9. Има ли жена бркове?
10. Има ли жена браду?
11. Да ли је брада на бради?
12. Ко је сед?
13. Какво је ваше чело?
14. Кад се каже да је лице лепо?
15. Кад се каже да је лице ружно?
16. Кад се каже да је коса као свилена?
17. Које очи су стаклене?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 1

TRANSLATION EXERCISE NO. 1

Our body

Данас нам говорит једно о људском телу
Today, our dialogue was about the human body, that is,
више о глави него о другим деловима
more about the head than about the other parts.

Ми смо научили да су главни делови су глава, торзо
We learned that the main parts are the head, the trunk,
руке и ноге и да коса и лице су на
the arms and the legs, and that the hair and the face are on
глави. Затим смо говорили о коси. Моја коса је црна
the head. Then we spoke about hair. My hair is dark brown
(brown) (blond). Браунова коса је црна. Девчица
(brown) (blond). Brown's hair is dark brown. The girl student's

Ја мислим девојка која је у нашем разреду је блонд
- I mean the girl student who is in our class - is blond.

Ја једном видех младог људског којег је коса била сива.
I once saw a young man whose hair was grey. An old man's
коса је обично таква, али не младог.
hair is usually that way ("such"), but not a young man's.

Моје очи су црне. Све моје зуби су
My eyes are dark brown (brown) (blue). All my teeth are
здраве и беле. Ја не волим златне зубе или дрвене ноге
healthy and white. I do not like gold teeth or wooden legs.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 1

VOCABULARY NO. 1

422. човечији, adj., m.	- human
човечија, f.	
човечије, n.	
423. тело, n.	- body
pl: тела, телеса	
424. глава, f.	- head
425. труп, m.	- trunk
pl: трупови	
426. коса, f.	- hair
427. лице, n.	- face
428. смеђ, adj., m.	- brown (haired)
смеђа, f.	
смеђе, n.	
*395. плав, adj., m.	- blond
плава, f.	
плаво, n.	
429. сѐд, adj., m.	- grey (haired)
сѐда, f.	
сѐдо, n.	

430. ста̀рац, м. - old man
gen.sing: ста̀рца
pl: ста̀рци
431. чѐло, н. - forehead
432. но̀с, м. - nose
pl: но̀сови
433. ви́сок, adj.,м. - high, tall
висо̀ка, f.
висо̀ко, н.
434. ни́зак, adj.,м. - low
ни́ска, f.
ни́ско, н.
435. о̀ко, н. - eye
pl: о̀чи - очии
gen.pl: о̀чију
436. у́ста, f. pl.t. - mouth
437. зу̀б, м. gen.pl: зу̀би - tooth
438. при́родан, adj.,м. - natural
при́родна, f.
при́родно, н.
439. ве́штāчки, adj.,м. - artificial
ве́штāчка, f.
ве́штāчко, н.
440. зла́тан, adj.,м. - gold, golden
зла́тна, f.
зла́тно, н.
441. др̀вен, adj.,м. - wooden
др̀вена, f.
др̀вено, н.
442. бра́да, f. - chin; beard
443. о̀браз, м. - cheek
444. у̀во, н. - ear
pl: у̀ши
gen.pl: у̀шију
445. бр̀к, м. - moustache
pl: бр̀кови (бр̀ци)
446. ста̀р, adj.,м. - old
ста̀ра, f.
ста̀ро, н.
447. сви́лен, adj.,м. - silk, silken
сви́лена, f.
сви́лено, н.
448. ста̀клен, adj.,м. - glass
ста̀клена, f.
ста̀клено, н.

DAILY UNIT II

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2

PART I

DIALOGUE NO. 1

О нашем животу и телу

About our life and body

1. Наставник: Који живот ви више волите: градски или сеоски (живот)?

Ученик: Волим више сеоски живот.

2. Наст: Зашто?

Уч: Сеоски живот је миран, а сеоски ваздух је чист и добар за плућа.

3. Наст: А шта је добро за стомак?

Уч: За стомак је добар господски живот, док сиромашки није.

4. Наст: Да ли је војнички живот господски живот?

Уч: Како кад. Ђачки живот овде није лош.

5. Наст: Добро, чули смо о плућима и о желуцу. Шта знате о срцу?

Уч: Срце и плућа су у грудима.

6. Наст: Тачно. Које је срце веће: мушко или женско?

Уч: Мушко срце је веће.

1. Instructor: Which kind of life do you like better ("more"), city or country life?

Student: I like country life better.

2. Instr: Why?

Stu: Country life is quiet, and the country air is clean and good for the lungs.

3. Instr: And what is good for the stomach?

Stu: For the stomach, the life of a gentleman is good, whereas that of a poor man is not.

4. Instr: Is the soldier's life the life of a gentleman?

Stu: That depends ("How when"). The student's life here is not bad.

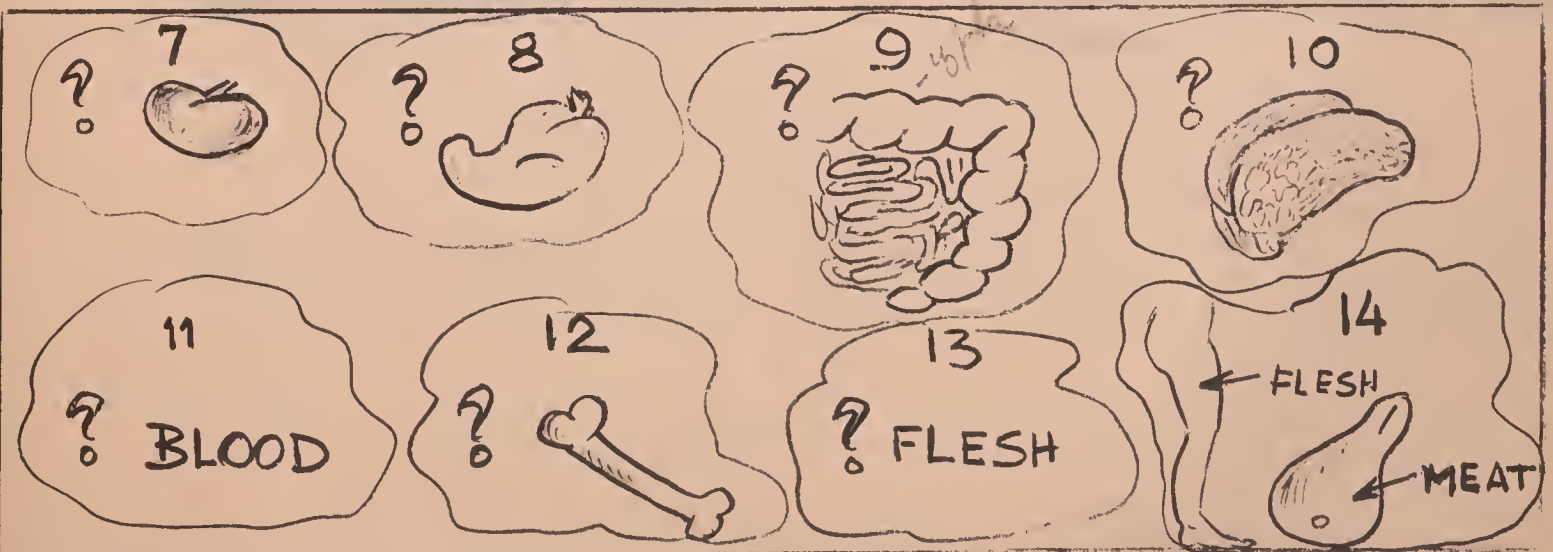
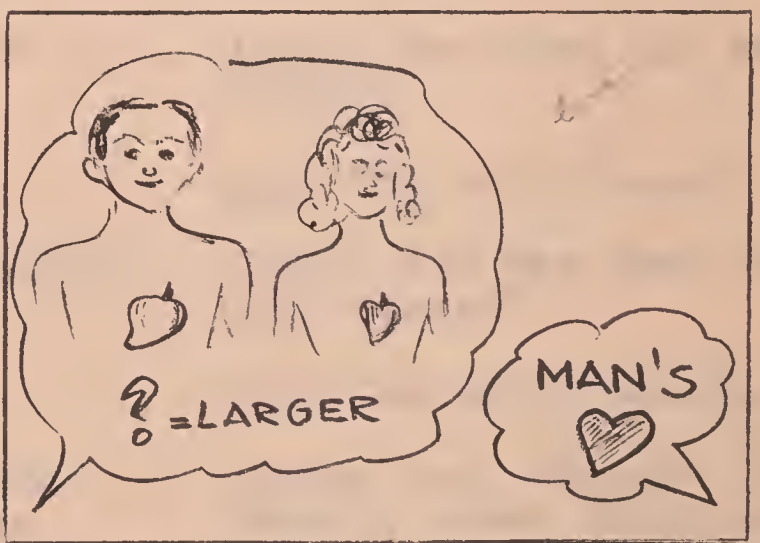
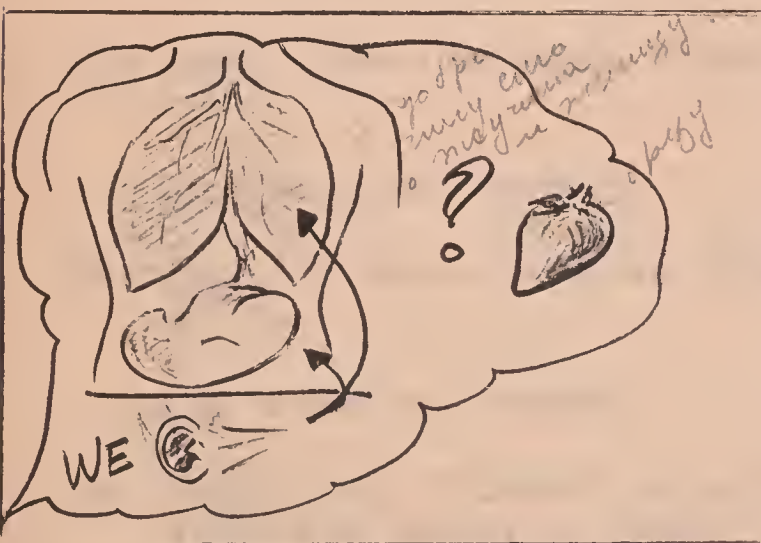
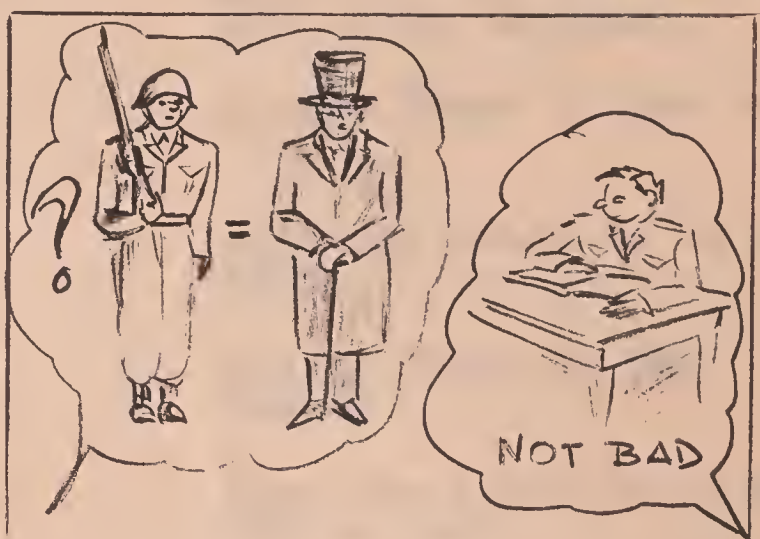
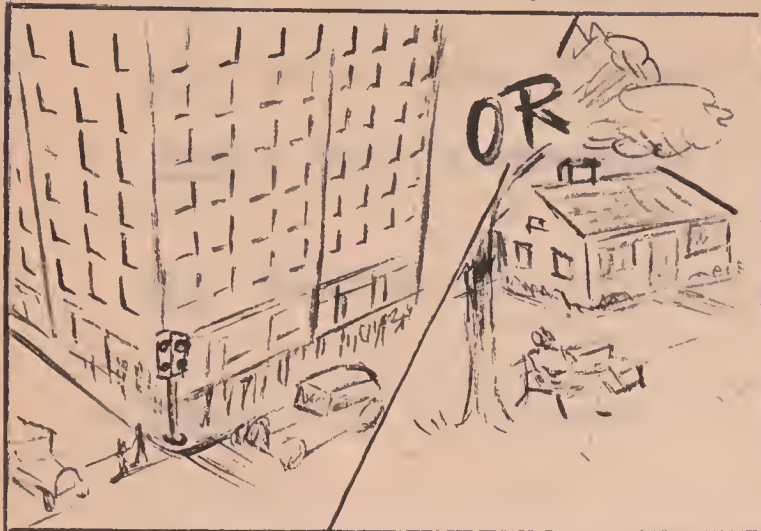
5. Instr: All right, we have heard about the lungs and the stomach. What do you know about the heart?

Stu: The heart and the lungs are in the chest.

6. Instr: Correct. Which heart is larger: a man's or a woman's?

Stu: A man's heart is larger.

" О нашем животу и телу."

7. Наст: Добро. Како се каже српскохрватски "kidney"?
Уч: То се каже "бубрег".
8. Наст: Где је желудац?
Уч: Желудац је у трбуху.
9. Наст: Где су црева?
Уч: И црева су у трбуху.
10. Наст: Где је мозак?
Уч: Мозак је у глави.
11. Наст: Где је крв?
Уч: Крв је по целом телу.
12. Наст: Како се каже "bone"?
Уч: Каже се "кост".
13. Наст: А како се каже "flesh"?
Уч: Каже се "месо".
14. Наст: Да, "flesh" је обично човечије месо, а "meat" је обично животињско месо.
7. Instr: All right. How does one say in Serbo-Croatian "the kidney"?
Stu: One says "бубрег"?
8. Instr: Where is the stomach?
Stu: The stomach is in the abdomen.
9. Instr: Where are the intestines?
Stu: The intestines, too, are in the abdomen.
10. Instr: Where is the brain?
Stu: The brain is in the head.
11. Instr: Where is the blood?
Stu: The blood is in the entire body.
12. Instr: How does one say "bone"?
Stu: One says "кост".
13. Instr: And how does one say "flesh"?
Stu: One says "месо".
14. Instr: Yes, "flesh" is usually human flesh and "meat" is usually animal flesh.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 2

GRAMMAR ANALYSIS NO. 2

PAR. 63 - ADJECTIVES ENDING IN "СКИ"

1. - (1) Који живот више волите, градски или сеоски?
- (3) За стомак је добар господски живот док сиромашки није.
- (4) Да ли је војнички живот господски живот? - Како кад. Бачки живот овде није лош.
- (6) Које је срце веће мушко или женско?
- (14) Да, "flesh" је обично човечије месо, а "meat" је обично животињско месо.

Adjectives ending in "ски" are formed from animate and in-animate nouns of all three genders by adding "ски" to the stem of the noun:

Noun:град	stem:град-	adjective:град-ски
господин	господ-	господ-ски
жена	жен-	жен-ски
животиња	животињ-	животињ-ски

If the stem of the noun ends:

a) in "ц" of "к", these letters turn into "ч"; the "с" of "ски" must be omitted:

Noun:војник	stem:војник-	adjective:војнич-ки
ђак	ђак-	ђач-ки

NOTE: In forming adjectives of this type, the movable "а" sometimes is and sometimes is not omitted from the stem:

Noun:борац	adjective:борач-ки
Американац	Американ-ски

b) In "г" or "х", these letters must be changed into "ш"; the "с" of "ски" after "ш" must be omitted:

Noun:сиромах	adjective:сиромаш-ки
--------------	----------------------

c) In "л" which is preceded by any vowel but "о", the "л" changes into "о":

Noun:село	stem:сел-	adjective:сео-ски
-----------	-----------	-------------------

2. - (2) Сеоски живот је миран, а сеоски ваздух чист.
- (4) Да ли је војнички живот господски живот?
- (4) Бачки живот овде није лош.
- (6) Које је срце веће, мушко или женско?

Adjectives ending in "ски" do not emphasize ownership (see PAR. 62 note b); they serve rather to characterize the noun. They answer the question "Какав?", "Каква?", "Какво?" or "Који?", "Која?", "Које?".

Какав је то кревет? - Ово је војнички кревет.
Of what kind is that bed? - This is an army cot
Која љубав је велика? - Братска љубав је велика.
Which love is great? - Brotherly love is great.

To clarify what has been said about adjectives ending in "ов", "ев", "ин" and adjectives ending in "ски" note carefully all examples in PAR. 62 & 63 and contrast the following pairs:

Ово је господинов шешир.
This is the gentleman's hat.
Ово је господска вечера.
This is a lordly dinner.

Сестрина деца су добра.
The sister's children are good.
Она ми пружа сестринску негу.
She extends sisterly care to me.

3. - Сеоске улице нису широке.
Village streets are not wide.
Нека села у Југославији имају сеоске кнезове.
Some villages in Yugoslavia have village knights.
Марко је наш сеоски кнез.
Mark is the knight of our village.
Мушко срце је веће него женско срце.
A man's heart is larger than a woman's heart.
Бачки живот је врло леп.
A student's life (The life of a student) is very nice.
Српске песме су врло лепе.
Serbian songs are very nice.

Adjectives ending in "ски" may sometimes express possession although not so directly and emphatically as those in PAR. 62.

Adjectives ending in "ски" which are derived from inanimate nouns express possession of the individual member (сеоски кнез) as well as the possession of the species (сеоске улице, сеоске кнезове) which is denoted by the noun from which the adjective is derived.

Adjectives ending in "ски" which are derived from animate nouns usually express possession of the species (мушко срце, женско срце, бачки живот, српске песме) which is denoted by the noun from which the adjective is derived.

4. - The masculine gender of these adjectives is used also as an adverb of manner:

Он поступа војнички.
He acts as a soldier (soldierly).

Adjectives ending in "ски" have the definite form only.

NOTE: The endings "ов", "-ев", "-ин" and "-ски" are the most frequent, but not the only, endings by means of which adjectives are formed from nouns.

PAR. 64 - ASSIMILATION OF VOICED AND VOICELESS CONSONANTS

Врапци су мале птице.

Sparrows are small birds.

Говорите ли енглески?

Do you speak English?

Он је потпоручник.

He is a second lieutenant.

Душан је био српски цар.

Dushan was a Serbian emperor.

Српскохрватска граматика је доста тешка.

Serbo-Croatian grammar is fairly difficult.

When any voiced consonant (б, в, д, з, ж, ц, ђ, г) and any voiceless consonant (п, ф, т, с, ш, з, х, к,) come together, the one which precedes must be assimilated; that is, a voiceless consonant before a voiced consonant is changed into the corresponding voiced consonant (see Page 8), and viceversa:

врапци	- is derived from "враб-ци" (врабац, м., -sparrow)
енглески	- is derived from "Енглеz-ски" (Енглеz, м., Englishman)
потпоручник	- is derived from "под-поручник" (под - under, поручник - lieutenant)
српски	- is derived from "Срб-ски" (Србин, м., - Serb)
тешка	- is derived from "теж-ка" (тежак, adj., м. - difficult)

Exceptions: The voiced consonant "д" before the voiceless consonant "с", in nouns ending in "ство" and in adjectives ending in "-ски", is not changed:

(1) Који живот више волите, градски или сеоски?

(3) За стомак је добар господски живот.

Каква јавна саобраћајна средства има Монтереј?

What kind of public means of transportation does Monterey have?

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 2

GRAMMAR EXERCISES NO. 2

1. - Put the words in the parentheses into the proper form:

Да ли су (село) улице широке? - Не, (село) улице нису широке.

Које улице су широке? - (Град) улице су широке али не увек.

Какав је (море) ваздух? - (Море) ваздух је свеж.

Какву рибу волите? - Ја волим сваку (море) рибу.

Да ли су (генерал) и (пуковник) плата исте? - Не, (генерал) и (пуковник) плата нису исте.

Која плата је већа, (потпоручник) или (поручник)? - (Поручник) плата је већа.

Да ли су (офицер) и (подофицер) капа исте? - Не, (офицер) и (подофицер) капа нису исте.

Да ли је (сиромаш) живот (господин) живот? - Не, (сиромаш) живот није (господин), него (сиромаш).

Јесу ли (граматика) вежбе тешке? - Да, (граматика) вежбе су прилично тешке.

Да ли су (муж) и (жена) шешири исти? - Не, (муж) и (жена) шешири нису исти.

Да ли су (Србин) и (Хрват) језик исти? - Да, (Србин) и (Хрват) језик су исти.

Зашто идете на брдо? - Ја идем на брдо јер волим чисти (брдо) ваздух.

Који живот волите? - Ја волим (ђак) живот.

Волите ли (Калифорнија) време? - Да, ја волим (Калифорнија) време.

Да ли је (аутобус) саобраћај у (Монтереј) велик? - Не, (аутобус) саобраћај у (Монтереј) није велик.

Волите ли више (шума) или (брдо) ваздух? - Ја не волим ни (шума) ни (брдо) ваздух, него (море) ваздух.

Да ли су (Американац) и (Енглец) језик исти? - Не, (Американац) и (Енглец) језик нису сасвим исти.

2. - Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

This is the gentleman's coat.

The life of a gentleman is not always pleasant (пријатан).

The general's wife is a very pretty and a very good woman.

The cap of a general is not the same as the cap of a captain.

This is the teacher's daughter.

A teacher's pay is small.

3. - Put the words in the parentheses into the proper form:

Ми живимо (сиромаш), али смо задовољни.

Они говоре (Енглец).

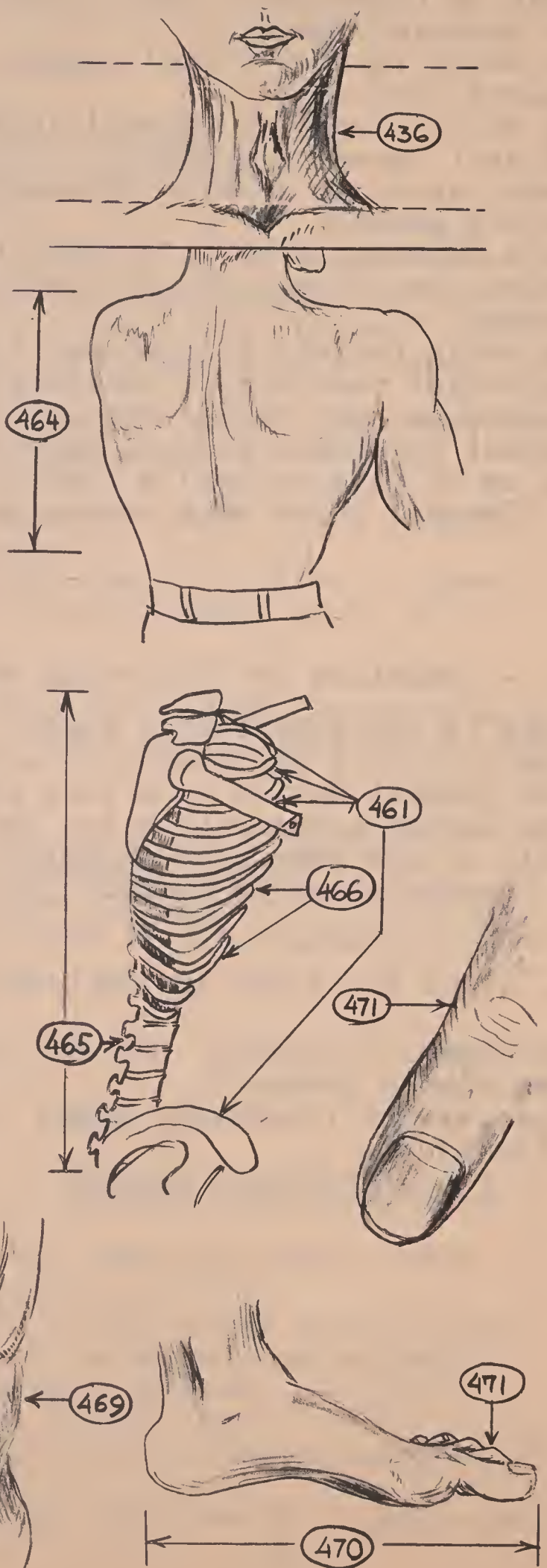
Говорите ли (Француз)? - Не, ја не говорим (Француз) него (Италијан).

Тело (делови)

Други делови које треба знати су: врат и леђа. Глава је на врату. Човек често спава на леђима, а животиње обично не. Кичма је кост која иде кроз леђа и врат. И ребро је кост. Ребра су у грудима.

Ми имамо две руке и две ноге: леву руку и леву ногу; десну руку и десну ногу. Неке животиње имају само ноге. На рукама имамо лактове и шаке. Често се за шаку каже "рука". На ногама имамо колена и стопала. Често се за стопало каже "нога". И на ногама и на рукама имамо прсте, по пет на свакој руци и на свакој нози.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 2

QUESTIONS ON THE READING
TEXT NO. 2

1. Где је глава?
2. Волите ли ви да спавате на леђима?
3. Спавају ли обично животиње на леђима?
4. Кроз шта иде кичма?
5. Шта је ребро?
6. Где су ребра?
7. Да ли све животиње имају руке и ноге?
8. Које животиње имају само ноге?
9. Која рука служи више: десна или лева?
10. Да ли десна нога служи више него лева?
11. Где су лактови?
12. Где су шаке?
13. Шта све значи "рука"?
14. Где су колена?
15. Где су стопала?
16. Шта све значи "нога"?
17. Имамо ли прсте на рукама?
18. Имамо ли прсте на ногама?
19. По колико на свакој руци?
20. По колико на свакој нози?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 2

TRANSLATION EXERCISE NO. 2

The human body

Today we talked about the body again. We learned how to say ("how one says"): the brain, the heart, the lungs, the stomach, the kidney, the intestines. The heart and the lungs are in the chest. The stomach and the intestines are in the abdomen. We learned also how to say: flesh, bone and blood.

We spoke also about where and how we like to live. I, for instance, like country life, because I like country air, especially mountain air. A student's way of life ("student's life") is good. It is not a poor man's life, but rather a gentleman's life, if one may say so.

СЕДМИ ДЕО

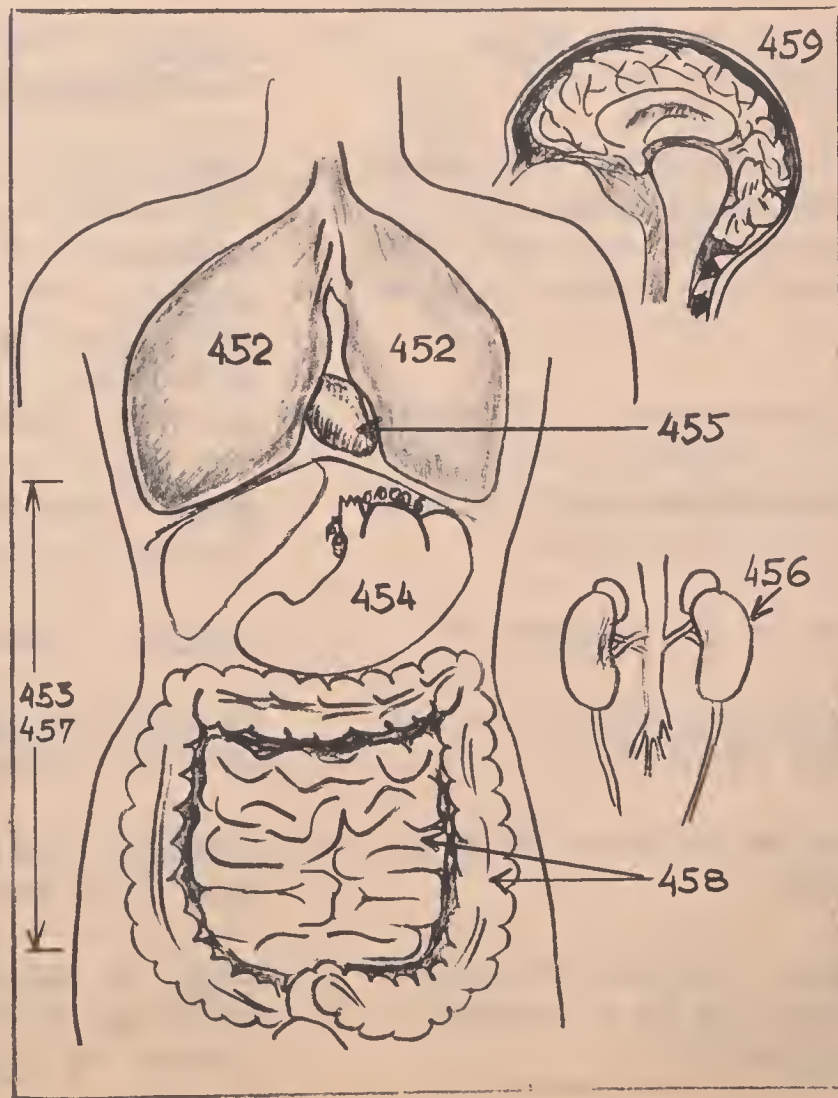
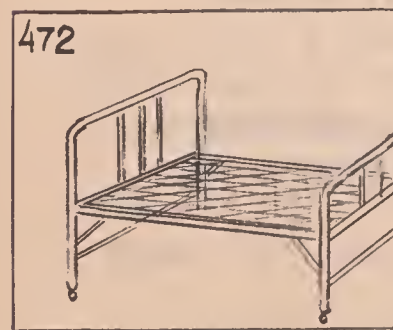
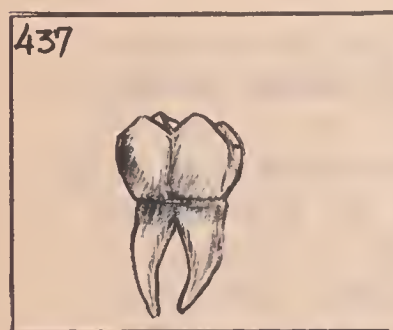
PART 'VII

РЕЧНИК БРОЈ 2

VOCABULARY NO. 2

449. живот, м.	- life
450. село, н.	- village
450. сѐоски, adj., м. сѐоска, f. сѐоско, н.	- village, rural
451. миран, adj., м. мирна, f. мирно, н.	- quiet
452. плуће, н. pl: плућа	- lung
453. стомак, м. pl: стомаци	- stomach
454. жѐлудац, м. gen.sing: жѐлуца pl: жѐлуци	- stomach
*14. гѐсподски, adj., м. гѐсподскā, f. гѐсподскō, н.	- gentleman's
455. срце, н., gen.pl: срдаца, срца	- heart
*168. мушки, adj., м. мушка, f. мушко, н.	- male, man's
456. бубрег, м. pl: бубрези	- kidney
457. трбух, м. pl: трбуци	- abdomen
458. црево, н.	- intestines
459. мозак, м. gen.sing: мозга pl: мозгови	- brain
460. крв, f. gen.sing: крви	- blood
461. ко̀ст, f. gen.sing: ко̀сти	- bone
462. мѐсо, н.	- flesh; meat
463. врат, м. pl: вратови	- neck
464. леђа, н., pl.t.	- back
465. кичма, f.	- spine
466. ребро, н. gen.pl: ребāra	- rib
467. лакат, м. gen.sing: лакта pl: лактови	- elbow
468. шака, f.	- hand
469. колено, н.	- knee
470. стопало, н.	- foot
471. прѐст, м. gen.pl: прѐсти, прѐстију	- finger; toe

- *287. по, prep. - each (distributive meaning)
 472. кревет, m. - bed
 473. љубав, -f. - love
       gen.sing: љубави
 474. шешир, m. - hat
 475. поступати, v., i., ipfv. - to act
       pr.t: поступам, поступаш, поступā
             поступāмо, поступāте, поступāју
 476. поступити, v., i., pfv. - to act
       pr.t: поступим, поступиш, поступи
             поступимо, поступите, поступиē
 477. нега, f. - care

DAILY UNIT III

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 3

PART I

DIALOGUE NO. 3

О храни

1. Наставник: Где се ви храните?

Капетан До: Ја се храним у официрској менажи.

2. Наст: Где се хране подофицири?

Кап.До: Подофицири се хране у подофицирској менажи.

3. Наст: А где се хране борци?

Уч: Они се хране у војничкој трпезарији.

4. Наст: Где се ви храните?

Старији водник Форд: Ја се храним код куће.

5. Наст: Шта ви обично једете за доручак?

Уч: Обично поједем кајгану од неколико јаја и комад хлеба (круха).

About food

1. Instructor: Where do you eat?

Captain Doe: I eat in the Officer's Mess.

2. Instr: Where do non-commissioned officers eat?

Capt. Doe: Non-commissioned officers eat in the NCO mess.

3. Instr: And where do the privates (privates and privates first class) eat?

Stu: They eat in the Consolidated Mess.

4. Instr: Where do you eat?

Master Sergeant Ford: I eat at home.

5. Instr: What do you usually eat for breakfast?

Stu: I usually eat ("eat up") several scrambled eggs and a piece of bread.

6. Наст: Волите ли ви хлеб? 6. Instr: Do you like bread?
- Уч: Ја не, али моја деца поједу по неколико хлебова на дан. Stu: I don't ("I not"), but my children eat ("up") several loaves of bread a day.
7. Наст: А шта пијете уз доручак? 7. Instr: And what do you drink with breakfast?
- Уч: Обично попијем шољу кафе. Stu: I usually drink ("drink up") a cup of coffee.
8. Наст: А шта једете за ручак. 8. Instr: And what do you eat for lunch?
- Уч: Обично поједем комад меса и мало поврћа. Stu: I usually eat a piece of meat and some vegetables ("a little of vegetable").
9. Наст: Шта сте имали синоћ за вечеру? 9. Instr: What did you have last night for dinner (supper)?
- Уч: Имао сам мало пиринча, неколико краставаца и доста шљива. Stu: I had a little rice, several cucumbers, and a sufficient amount of plums.
10. Наст: Где се добро једе? 10. Instr: Where does one eat well?
- Уч: У кући господина Форда једе се врло добро. Stu: In the house of Mr. Ford one eats very well.
11. Наст: Да ли у војничкој трпезарији једу само борци? 11. Instr: Do only privates eat in the Consolidated Mess?
- Уч: Не, у војничкој трпезарији често једу и подофицири. Stu: No, non-commissioned officers often eat at the Consolidated Mess too.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 3

GRAMMAR ANALYSIS NO. 3

PAR. 65 - THE GENITIVE CASE

The genitive case basically denotes possession (ownership) or origin. The genitive case is usually the equivalent of English "'s" or "of + noun or pronoun".

PAR. 66 - GENITIVE SINGULAR OF MASCULINE NOUNS

(10) У кући господина Форда једе се врло добро.

Ово је капут господина учитеља.

This is the teacher's coat.

(5) Обично поједем кајгану од неколико јаја и комад хлеба.

The genitive singular ending for all masculine nouns is "-a":

Nom.sing:господин	stem:господин	gen.sing:господин-а
Форд	Форд	Форд-а
учитељ	учитељ	учитељ-а
хлеб	хлеб	хлеб-а

NOTE: The rules for movable "a" (PAR. 17) and the rules of assimilation of voiced and voiceless consonants (PAR. 64) must be observed:

Nom.sing:Американац	stem:Американц-	gen.sing:Американц-а
борац	борц-	борц-а

PAR. 67 - GENITIVE SINGULAR OF FEMININE NOUNS

(7) Обично попијем шољу кафе.

Мара је млађа ћерка госпође Перих.

Mary is Mrs. Peric's younger daughter.

All feminine nouns which, in the nominative singular, end in "-a" form the genitive singular by dropping the "-a" and adding "-e":

Nom.sing:кафа	stem:каф-	gen.sing:каф-е
госпођа	госпођ-	госпођ-е

PAR. 68 - GENITIVE SINGULAR OF NEUTER NOUNS

(8) Обично поједем комад меса и мало поврћа.

Главни делови тела су: глава, труп, руке и ноге.

The main parts of the body are: the head, the trunk, the arms and the legs.

The genitive singular ending for all neuter nouns is "-a", the same as the genitive singular of masculine nouns:

Nom. sing: месо	stem: мес-	gen. sing: мес-а
поврће	поврћ-	поврћ-а
тело	тел-	тел-а

PAR. 69 - GENITIVE PLURAL OF MASCULINE NOUNS

Живот ђака (ученика) у нашој школи није лош.
The life of the students in our school is not bad.

Живот сиромаха је тежак.
The life of poormen is hard.

The genitive plural of all masculine nouns looks the same as the genitive singular. The difference between the two is expressed by the length of the last two vowels of the genitive plural. The ending "-a" in the genitive singular is short, in the genitive plural it is long. In the genitive plural not only the ending "-a", but also the next to the last vowel is always long. These indications of vowel length are usually not written.

Nom. sing: ђак	gen. sing: ђак-а	gen. pl:
ученик	ученик-а	ђак-ā
сирѐмах	сирѐмах-а	ученик-ā
војник	војник-а	сирѐмах-ā
пѐдофицир	пѐдофицир-а	војник-ā
офѝцир	офѝцир-а	пѐдофицир-ā
дијалог	дијалог-а	офѝцир-ā
		дијалог-ā

NOTE: a) The genitive plural is the only case in which the movable "a", which is contained in the nominative singular of some masculine nouns (PAR. 17) reappears:

(9) Имао сам мало пиринча, неколико крѐставаца
и доста шљива.

Nom. sing: крѐставац	gen. sing: крѐставц-а	gen. pl:
Американац	Американц-а	крѐставѝц-ā
бѐрац	бѐрц-а	Американац-ā
		бѐрац-ā

b) Masculine nouns which have a long plural retain the extra syllable "ов" or "ев" (PAR. 37) in the genitive plural as well as in all other cases of the plural:

(6) Ја не, али моја деца поједу по неколико
хлебова на дан.

Nom. sing: хлеб	gen. sing: хлеб-а	gen. pl: хлеб-ѐв-ā
дѐд	дѐд-а	дѐд-ѐв-ā
чѐшаљ	чѐшљ-а	чѐшљ-ѐв-ā

PAR. 70 - GENITIVE PLURAL OF FEMININE NOUNS

- (9) Имао сам мало пиринча, неколико краставаца и доста шљива.
Зидови кућа у Монтереју су бели и чисти.
The walls of the houses in Monterey are white and clean.

Feminine nouns which, in the nominative singular, end in "-a", add an "-a" to the stem to form the genitive plural. Therefore, the genitive plural of these nouns has the same written form as the nominative singular. The difference between the two is shown by the length of the last two vowels of the genitive plural. In the genitive plural, not only the ending "-a", but also the next to the last vowel is always long:

Nom. sing: шљива	gen. pl: шљив-ā
кућа	кућ-ā
жена	жен-ā
шака	шак-ā
ружа	руж-ā

PAR. 71 - GENITIVE PLURAL OF NEUTER NOUNS

- (5) Обично поједем којгану од неколико јаја и комад хлеба.
На врховима брда су шуме.
On the tops of the hills are forests.

The genitive plural of neuter nouns looks the same as the genitive singular. The difference between the two is expressed by the length of the last two vowels of the genitive plural. The ending "-a" in the genitive singular is short. In the genitive plural not only the ending "-a" but also the next to the last vowel is always long.

Nom. sing: јаје	gen. sing: јāj-а	gen. pl: јāj-ā
брдо	брд-а	брд-ā
лето	лет-а	лет-ā
штиво	штив-а	штив-ā
питање	питањ-а	питањ-ā

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКА ВЕЖБА БРОЈ 3

GRAMMAR EXERCISES NO. 3

1. - Put the words in the parentheses into the proper form:

- Чија је ово кућа? - То је кућа (господин Перић).
Чије је ово перо? - То је перо (господин учитељ).
Чији је ово речник? - То је речник (поручник Петровић).

Чији син је Марко? - Марко је син (Петар Петровић).
Чија ћерка је Мара? - Мара је ћерка (господин) и (госпођа Перић).
Где је шума? - Шума је на (врх) (брдо).
Да ли су зидови (учионица) бели? - Да, зидови (учионица) су бели.
Да ли сте ви затворили врата (учионица)? - Не, ја нисам затворио врата (учионица).
Како је име (потпоручник Марић)? - Име (потпоручник Марић) је Ређа.
Ко су становници (inhabitants) (Југославија)? - Становници (Југославија) су Срби, Хрвати и Словенци.
Ко су становници (Америка)? - Становници (Америка) су Американци.
Колики су листови (ружа)? - Листови (ружа) су мали.
Да ли су листови (храст) велики? - Не, листови (храст) нису велики.
Где је ваша учионица? - Наша учионица је на (врх) (брдо).
Шта је на врху (дрво)? - На врху (дрво) је птица.
У чијој кући ви станујете? - Ја станујем у кући (ђенерал Илић).
Који су главни делови (тело)? - Главни делови (тело) су глава, труп, руке и ноге.
Да ли су ноге (столице) и (столови) у (наша учионица) дрвене? - Да, ноге (столице) и (столови) у (наша учионица) су дрвене.
Шта је на врховима (брда)? - На врховима (брда) су шуме.
Чија брига за децу је велика? - Брига (родитељи) за децу је велика.
Да ли су ноге (кревети) на којима спавају војници дрвене? - Не, ноге (кревети) на којима спавају војници нису дрвене.

2. - Translate the following sentences into Serbo-Croatian:

What city is the capital (главни град) of America? - Washington is the capital of America.
What city is the capital of California? - Sacramento is the capital of California.
What city is the capital of Yugoslavia? - Belgrade is the capital of Yugoslavia.
What do you want? - Will you please give me a piece of bread?
And what do you want? - I want a cup of coffee.
Whose children are these? - Those are Mr. & Mrs. Doe's children.
Where do you live? - We live in that house on the top of the hill.
What are the main qualities of a cat? - A cat is cautious and clean.
What is the main quality of a fox? - A fox is sly.
What are the main qualities of a dog? - A dog is courageous and faithfull.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 3

READING EXERCISE NO. 3

Обеди

Кад човек једе доручак, каже се да доручкује. Кад човек једе ручак, каже се да руча. Кад човек једе вечеру, каже се да вечера.

Доручак се једе ујутру. Ручак се једе у подне. Вечера се једе увече.

Неки људи не ручавају, него само доручкују и вечеравају. Други само ручавају и вечеравају, а не доручкују. Неки само доручкују и ручавају, а не вечеравају.

Неки људи пију уз доручак, ручак или вечеру. Други не пију уз обед.

Неки људи једу више него што треба да једу.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 3

QUESTIONS ON THE READING
EXERCISE NO. 3

1. Како се каже кад човек једе доручак?
2. Како се каже кад човек једе ручак?
3. Како се каже кад човек једе вечеру?
4. Кад се једе доручак?
5. Кад се једе ручак?
6. Кад се једе вечера?
7. Који људи не ручају?
8. Да ли ви увек ручавате?
9. Који људи не доручкују?
10. Да ли ви увек доручкујете?
11. Који људи не вечеравају?
12. Да ли ви увек вечеравате?
13. Који људи не пију уз обед?
14. Да ли ви пијете уз обед?
15. Да ли ви једете више него што треба да једете?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 3

TRANSLATION EXERCISE NO. 3

Today, we spoke about food - who eats where ("who where eats") and what he eats.

(I eat in the Officer's Mess) (I eat in the Non-Commissioned Officer's Mess) (I eat in the Consolidated Mess) (I eat at home).

I have breakfast, I lunch and I have dinner every day. (I do not always lunch).

Today for breakfast I had several scrambled eggs. For lunch, I had a lot of vegetables. I do not eat meat for lunch. Yesterday, I had a cucumber salad for lunch. For dinner I had a big piece of meat. I drink a cup of coffee with each meal.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 3

VOCABULARY NO. 3

Abbreviations: v.r. - verb, reflexive
(If a verb has both a transitive and a reflexive form, and if the meaning of the reflexive form is different from that of the transitive form, the meaning of the transitive form will be listed first in the vocabulary, and the meaning of the reflexive form will be listed next in parentheses).

478. хрѧна, f.	- food
479. хрѧнити (се), v., t., & r., ipfv.	- to feed, to nourish
pr. t: хрѧним, хрѧниш, хрѧни	(to nourish oneself,
хрѧнимо, хрѧните, хрѧне	to eat)
480. менажа, f.	- mess
офѧцирска менажа	- Officer's mess
подофицирска менажа	- NCO mess
481. трпезѧрија, f.	- dining-room
вòјнѧчкѧ трпезѧрија	- consolidated mess

482. ї́сти, v., t., ipfv. = to eat
pr. t: ї́дѣм, ї́дѣш, ї́дѣ
ї́дѣмо, ї́дѣте, ї́дѣ
- *482. по́їсти, v., t., pfv. = to eat (up)
pr. t: по́їдѣм, по́їдѣш, по́їдѣ
по́їдѣмо, по́їдѣте, по́їдѣ
483. до́ручак, m. = breakfast
gen. sing: до́ручка
pl: до́ручки
484. ка́їгана, f. = scrambled eggs
485. од, prep. = of, from
486. не́колико, adv. = several
487. ја́је, n. = egg
488. хлѣ́б, m. = bread; loaf of bread
pl: хлѣ́бови
489. кру́х, m. = bread
490. пи́ти, v., t., ipfv. = to drink
pr. t: пи́їм, пи́їш, пи́ї
пи́їмо, пи́їте, пи́ї
- *490. по́пи́ти, v., t., pfv. = to drink (up)
pr. t: по́пиїм, по́пиїш, по́пиї
по́пиїмо, по́пиїте, по́пиї
491. шо́ља, f. = cup
492. ка́фа, f. = coffee
493. ру́чак, m. = lunch (dinner)
494. ко́мад, m. = piece
495. по́врће, n. = vegetable
496. си́ноћ, adv. = last night
497. ве́чера, f. = dinner (supper)
498. пи́ринач, m. = rice
gen. sing: пи́ринча
499. кра́ставац, m. = cucumber
gen. sing: кра́стāvца
pl: кра́стāvци
500. шљѝ́ва, f. = plum
501. мо́ћи, v., i., ipfv. and pfv. = can, to be able
pr. t: мо́гу, мо́жѣш, мо́жѣ
мо́жѣмо, мо́жѣте, мо́гѣ
502. о́бед, m. = meal
503. до́ручковати, v., i., ipfv. & pfv. = to have breakfast
pr. t: до́ручкуїм, до́ручкуїш, до́ручкуї
до́ручкуїмо, до́ручкуїте, до́ручкуї
504. ру́чати, v., i., ipfv. & pfv. = to lunch, to dine
pr. t: ру́ча́м, ру́ча́ш, ру́ча́
ру́ча́мо, ру́ча́те, ру́ча́ї
- *504. ру́ча́вати, v., i., ipfv. = to lunch, to dine
pr. t: ру́ча́вāм, ру́ча́вāш, ру́ча́вā (iterative)
ру́ча́вāмо, ру́ча́вāте, ру́ча́вāї
505. ве́черати, v., i., ipfv. & pfv. = to have dinner, to have
pr. t: ве́черāм, ве́черāш, ве́черā supper
ве́черāмо, ве́черāте, ве́черāї
- *505. ве́черāвати, v., i., ipfv. = to have dinner, to have
pr. t: ве́черāвāм, ве́черāвāш, ве́черāвā supper (iterative)
ве́черāвāмо, ве́черāвāте, ве́черāвāї
506. по́дне, n. = noon

DAILY UNIT IV

ПРВИ ДЕО

ДИЈАЛОГ БРОЈ 4

PART I

DIALOGUE NO. 4

Куповање хране (меса и поврћа)

1. Г.Форд: Молим (један) килограм јагњећег меса.

Трговац: Молим, одмах.

2. Г.Ф: Желим такође пола (по) килограма свињског меса.

Трг: Добро. Шта још желите?

3. Г.Ф: Хоћу килограм сира. Имате ли то?

Трг: Имам пуно свежег сира.

4. Г.Ф: Хоћу такође мало кромпира.

Трг: Каквих кромпира хоћете, младих или старих?

5. Г.Ф: Хоћу и једних и других.

Трг: Колико хоћете?

Purchasing (of) food ((of) meat and vegetables)

1. Mr.Ford: A kilogram of lamb ("lamb meat"), please.

Merchant: Right away ("Right away, please").

2. Mr.F: I also want half a kilogram of pork ("pig meat").

Mer: All right. What else do you wish?

3. Mr.F: I want a kilogram of cheese. Do you have that?

Mer: I have a lot of fresh cheese.

4. Mr.F: I also want some potatoes.

Mer: (Of) What kind of potatoes do you want, (of) old or (of) new ones?

5. Mr.F: I want both, the one and the other ("of the ones and of the others").

Mer: How much do you want?

6. Г.Ф: Хоћу по (једно) кило од сваке врсте. 6. Mr.F: I want one kilo of each kind.
- Трг: Молим. Шта још? Mer: OK. What else?
7. Г.Ф: Желим такође мало патлиџана, црвених и плавих. 7. Mr.F: I also want some tomatoes and eggplants ("red and blue tomatoes").
- Трг: Хоћете ли по једно кило? Mer: Do you want one kilo of each?
8. Г.Ф: Да. Затим, неколико краставаца. 8. Mr.F: Yes. Then, a few cucumbers.
- Трг: Каквих хоћете, свежих или киселих. Mer: (Of) What kind do you want, (of) the fresh or (of) the pickled ones?
9. Г.Ф: Киселих. Такође молим главицу киселог купуса. 9. Mr.F: (Of) The pickled ones. Also, a head of sour cabbage, please.
- Трг: Ви не волите слатак купус? Mer: You don't like ("sweet") cabbage?
10. Г.Ф: Не, али волим зелену салату. 10. Mr.F: No, but I like lettuce ("green salad").
- Трг: Колико главица зелене салате желите? Mer: How many heads of lettuce do you wish?
11. Г.Ф: Само једну. 11. Mr.F: Only one.
- Трг: Желите ли још што? Mer: Do you wish anything else?
12. Г.Ф: Не. А да, хоћу такође мало црног лука и мало белог лука. 12. Mr.F: No. Oh yes, I also want some onions and some garlic.
- Трг: Да, то је добро за салату. Mer: Yes, that is good for the salad.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 4

GRAMMAR ANALYSIS NO. 4

PAR. 72 - THE GENITIVE SINGULAR OF MASCULINE AND NEUTER ADJECTIVES

1. - Књиге добра ученика су чисте.
The books of a good student are clean.
Ја не волим да станујем на врху стрма брда.
I do not like to live at the top of a steep hill.

The genitive singular of all masculine and neuter adjectives in the indefinite form is made by adding the ending "a" to the stem:

Nom.sing.masc:	stem:	gen.sing.masc.& neuter:
добар	добр-	добр-а
стрм	стрм-	стрм-а
врућ	врућ-	врућ-а
свеж	свеж-	свеж-а
бео	бел-	бел-а
кисео	кисел-	кисел-а

2. - (3) Имам пуно свежег сира.
(9) Такође молим главицу киселог купуса.
(12) А да, хоћу такође мало црног и белог лука.
(1) Молим један килограм јагњећег меса.
(2) Желим такође пола килограма свињског меса.

The genitive singular of masculine and neuter adjectives in the definite form is made:

a) If the stem does not end in a palatal consonant, by adding the ending "-ог" to the stem:

Nom.sing.masc:	stem:	gen.sing.masc.& neuter:
кисео	кисел-	кисел-ог
црн	црн-	црн-ог
бео	бел-	бел-ог
свињски	свињск-	свињск-ог

b) If the stem ends in a palatal consonant, by adding the ending "-ег" to the stem:

Nom.sing.masc:	stem:	gen.sing.masc.& neuter:
свеж	свеж-	свеж-ег
јагњећи	јагњећ-	јагњећ-ег

PAR. 73 - THE GENITIVE SINGULAR OF FEMININE ADJECTIVES

- (10) Колико главица зелене салате желите?
 Имате ли свеже говеђине?
 Do you have fresh beef?
 Молим један килограм телеће цигерице.
 A kilogram of calf's liver, please.

The genitive singular of all feminine adjectives is formed by adding the ending "-e" to the stem:

Nom. sing. fem:	stem:	gen. sing. fem:
зелена	зелен-	зелен-е
свежа	свеж-	свеж-е
телећа	телећ-	телећ-е
бела	бел-	бел-е
кисела	кисел-	кисел-е

PAR. 74 - THE GENITIVE PLURAL OF ADJECTIVES

- (4) Каквих кромпира хоћете, младих или старих?
 (7) Желим такође мало патлицана, црвених и плавих.
 (8) Каквих краставаца хоћете, свежих или киселих?
 Имам неколико добрих књига.
 I have some (several) good books.
 Месо неких дивљих животиња није добро за јело.
 The meat of some wild animals is not good to eat (for eating).
 Врхови добрих пера нису сувише оштри.
 The points of good pens are not too sharp.

The genitive plural of all adjectives is formed by adding the ending "-их" to the stem:

Nom. sing. masc:	stem:	gen. pl. masc., fem. & neuter:
млад	млад-	млад-их
стар	стар-	стар-их
црвен	црвен-	црвен-их
плав	плав-	плав-их
свеж	свеж-	свеж-их
кисео	кисел-	кисел-их
добар	добр-	добр-их
дивљи	дивљ-	дивљ-их

NOTE: The genitive singular and plural of adjectival pronouns, ordinal numerals, and the cardinal numeral "један" is made on the same pattern as the genitive singular and plural of adjectives:

- (4) Каквих кромпира хоћете, младих или старих?
 (5) Хоћу и једних и других.
 (6) Хоћу по једно кило од сваке врсте.
 Желите ли једну главицу ове или оне салате?
 Do you want a head of this lettuce or that over there?

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 4

GRAMMAR EXERCISES NO. 4

Put the words in the parentheses into the proper form:

Који су главни делови (човечије тело)? - Главни делови (човечије тело) су глава, труп, руке и ноге.

Који је број (наша учионица)? - Број (наша учионица) је три.

Како је име (ваш отац) и (ваша мајка)? - Име (мој отац) је Петар, а име (моја мајка) Мара.

Како је име (ваше дете)? - Име (моје дете) је Ђорђе.

Ко је командир (прва чета)? - Командир (прва чета) је капетан Илић.

Шта видите на врху (она висока кућа)? - На врху (она висока кућа) видим птицу.

Чије књиге су увек чисте? - Књиге (добар ученик) су увек чисте.

Да ли су књиге (лоши ученици) увек чисте? - Не, књиге (лоши ученици) нису увек чисте.

Чија су та деца? - Ова деца су синови и ћерке (наш старији син).

Чија су она деца? - Она деца су синови и ћерке (наш млађи син).

Ко су оне девојке? - Оне девојке су ћерке (наш учитељ).

Чија коса је бела? - Коса (стар човек) је обично бела.

Да ли је коса (млад човек) бела? - Коса (млад човек) обично није бела.

Да ли сте затворили врата (наша учионица)? - Не, нисам затворио врата (наша учионице).

Који број је (њихова учионица)? - Број (њихова учионица) је један.

Чији су учитељи задовољни? - Учитељи (марљиви) и (пажљиви ученици) су задовољни.

Ко је онај господин? - Онај господин је муж (моја сестра).

Како се зове муж (ваша сестра)? - Муж (моја сестра) се зове Петар Петровић.

Како је име (овај лепи град)? - Име (овај лепи град) је Монтереј.

Да ли су деца (добри родитељи) увек добра? - Не, деца (добри родитељи) нису увек добра.

Која је оно географска карта? - Оно је географска карта (Југославија).

Како је име (држава) у којој ми живимо? - Име (држава) у којој ми живимо је Калифорнија.

Како зовемо оца (наш отац)? - Оца (наш отац) зовемо дед.

Како зовемо мајку (наша мајка)? - Мајку (наша мајка) зовемо баба.

ЧЕТВРТИ ДЕО

PART IV

ШТИВО БРОЈ 4

READING TEXT NO. 4

Месо

Човек једе месо од великог броја домаћих и дивљих животиња. Месо од неких дивљих животиња је врло укусно.

Јагњеће месо зове се такође јагњетина, а свињско месо зове се такође свињетина. Месо од овце зове се овчије месо или овчетина. Месо од вола или од краве зове се говеђе месо или говеђина. Човек једе и многе друге врсте меса. У неким земљама једе се и коњско месо.

Неки делови животињског тела су врло укусни за јело. Тако, на пример: мозак, језик, цигерица и бубрези, нарочито телећи мозак, телећи језик, телећа цигерица, телећи бубрези.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 4

QUESTIONS ON THE READING TEXT
NO. 4

1. Да ли човек једе месо од свих домаћих животиња?
2. Од којих дивљих животиња човек једе месо?
3. Да ли је укусно месо од дивљих животиња?
4. Како се још зове јагњеће месо?
5. Како се још зове свињско месо?
6. Како се зове месо од овце?
7. Како се још зове овчије месо?
8. Како се зове месо од вола?
9. Како се зове месо од краве?
10. Како се још зове говеђе месо?
11. Које друге врсте меса човек једе?
12. Да ли се коњско месо једе у свим земљама?
13. Једете ли ви коњско месо?
14. Који су делови животињског тела укусни за јело?
15. Да ли ви волите да једете телећи мозак?
16. Да ли је телећа цигерица добра храна?
17. Какав језик ви више волите: телећи или говеђи?
18. Да ли ви волите да једете телеће бубреге?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 4

TRANSLATION EXERCISE NO. 4

Purchasing of food

Mr. Ford bought a kilogram o^a lamb and half^{no} a kilogram of pork.

He also bought a kilo each of fresh cheese, old potatoes, new potatoes, tomatoes, and eggplants. Then he bought several cucumbers, a head of sour cabbage, a (head of) lettuce, some onions and some garlic.

I like all kinds of meat, as beef, veal, lamb, mutton, and pork. I also like to eat calf's liver, tongue and kidneys. They are very tasty. I do not like to eat brains.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 4

VOCABULARY NO. 4

507. кúпити, v., t., pfv. - to buy, to purchase
pr. t: кúпим, кúпийш, кúпий
кúпимо, кúпите, кúпé
- *507. купòвати, v., t., ipfv. - to buy, to purchase
pr. t: кúпујém, кúпујéш, кúпујé
кúпујéмо, кúпујéте, кúпујý
508. купòвање, n. - purchasing
509. кйлограм, m., кило, n. - kilogram, kilo
510. јàгњeћий, adj., m. - lamb
јàгњeћā, f.
јàгњeћē, n.
511. пòла (по), numeral - half
512. свйња, f. - swine, sow
- *512. свйньскй, adj., m. - swine
свйньскā, f.
свйньскō, n.
свйньско мёсо - pork
513. хтèти, v., t., & i., ipfv. & pfv. - to want
pr. t: хòћу, хòћеш, хòће
хòћемо, хòћете, хòће
514. сйр, m. - cheese
pl: сйреви
515. крòмпйр, m. - potato
млад крòмпйр - new potato

516. врста, f. - kind
 517. црвен, adj., m. - red
     црвена, f.
     црвено, n.
     патлиџан, m.
 518. црвен патлиџан (парадајз) - tomato
 519. плави патлиџан - eggplant
 520. главица, f. - little head; (head of a
     кисела, f. - sour, pickled/vegetable)
 521. кйсео, adj., m. кисело, n.
 522. слаџак, adj., m. - sweet
     слатка, f.
     слатко, n.
 523. кўпус, m. - cabbage
     слаџак кўпус - sweet cabbage
     кйсео кўпус - sour cabbage
 524. зёлен, adj., m. - green
     зёлена, f.
     зёлено, n.
 525. салата, f. - salad
 526. зёлена салата, f. - lettuce
     лўк, m.
 527. црни лўк - onion
 528. бёли лўк - garlic
529. ўкусан, adj., m. - tasty
     ўкусна, f.
     ўкусно, n.
 530. јагњетина, f. - lamb (meat)
 531. свйњетина, f. - pork
 532. звати (се), v., t., & r., ipfv. - to call (to be called)
     pr. t: зовём, зовёш, зове
     зовёмо, зовёте, зовў
 533. овчији, adj., m. - sheep
     овчија, f.
     овчије, n.
 534. овчетина, f. - mutton
 535. во, m. - ox
     gen. sing: вола
     pl: вологи
 536. говеђина, f. - beef
 *404. коњскй, adj., m. - horse
     коњскā, f.
     коњскō, n.
 537. јело, n. - eating
 538. цйгерица, f. - liver (animal)
 539. телећй, adj., m. - calf
     телећā, f.
     телећē, n.
 540. пўно, adv. - a lot
 541. а да, conj. - Oh yes

487

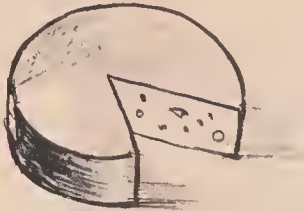
499

500

514

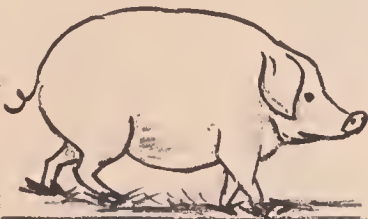
515

518

512

519

523

525

527

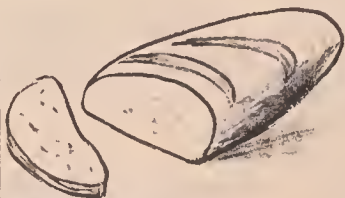
528

535

488

491

LESSON V

DAILY UNIT I

ПРВИ ДЕО

PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 1

DIALOGUE NO. 1

О јелима

About foods (dishes)

1. Наставник: Где ви купујете месо?

1. Instructor: Where do you buy meat?

Ученик: Моја жена купује месо у месарници једног мог пријатеља.

Student: My wife buys meat in the butcher shop of a friend of mine ("of one my friend").

2. Наст: Које врсте меса могу да се купе у тој месарници?

2. Instr: What kinds of meat can be bought in that butcher shop?

Уч: У месарници Форда, тог мог пријатеља, можете да купите све врсте меса.

Stu: In the butcher shop of Ford, that friend of mine, you can buy all kinds of meat.

3. Наст: Да ли може тамо да се добије прасетина?

3. Instr: Can one get suckling pig meat there?

Уч: У Америци се прасеће месо не једе тако често.

Stu: In America, suckling pig meat is not eaten so often.

4. Наст: У Југославији доста често једу прасеће месо.
- Уч: Која друга јела се једу у Југославији?
4. Instr: In Yugoslavia, they eat suckling pig meat fairly often.
- Stu: What other foods (dishes) are eaten in Yugoslavia?
5. Наст: На пример, често се једе сарма.
- Уч: Сарма? Од чега се она прави?
5. Instr: For example, sarma is eaten often.
- Stu: Sarma? What is it made of?
6. Наст: Она се прави од меса, пиринча, црног лука и од листова купуса, било слатког, било киселог (купуса).
- Уч: То мора да је укусно.
6. Instr: It is made of meat, rice, onion, and of cabbage leaves, of either sweet or sour cabbage.
- Stu: That must be tasty.
7. Наст: Јесте. И мусака је врло укусна.
- Уч: А од чега се она прави?
7. Instr: It is. "Musaka" is very tasty too.
- Stu: And what is it made of?
8. Наст: Она се прави од меса, јаја, плавих патлиџана и кромпира.
- Уч: Које је још јело добро?
8. Instr: It is made of meat, eggs, eggplants and potatoes.
- Stu: What other dish is good?
9. Наст: Ђувеч. Он се прави од меса, пиринча, кромпира, црног лука, паприка, црвених и плавих патлиџана.
- Уч: Од којих врста меса се праве та јела.
9. Instr: Ђувеч. It is made of meat, rice, potatoes, onion, peppers, tomatoes and eggplants.
- Stu: Of what kinds of meat are these dishes made?
10. Наст: Од разних врста а нарочито од говеђег, свињског и јагњећег меса.
- Уч: Каквог је квалитета месо у Југославији?
10. Instr: Of various kinds, but particularly of beef, pork and lamb.
- Stu: Of what quality is meat in Yugoslavia?

11. Наст: Оно је доброг квалитета, али не у свим деловима Југославије.

11. Instr: It is of good quality, but not in all parts of Yugoslavia.

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 1

GRAMMAR ANALYSIS NO. 1

PAR. 75 - THE GENITIVE POSSESSIVE

The genitive possessive indicates that the noun possesses something or that something pertains to it. Consequently, the genitive possessive takes the role of the possessive adjectives in the following instances:

1. - When the noun in question does not form a possessive adjective (which often occurs with inanimate nouns):

- (6) То се прави од меса, пиринча и црног лука и од листова купуса, било слатког, било киселог.
Врата учионице су широка.
The door of the classroom is wide.
Птица је на врху куће.
The bird is on the top of the house.
Наша учионица је при врху брда.
Our classroom is at the top of the hill.
Кровови барака у нашем логору су зелени.
The roofs of the barracks in our camp are green.

2. - When the possessive adjective exists but the possession is expressed by more than one word (a phrase or a clause):

- (1) Моја жена купује месо у месарници једног мог пријатеља.

Ми станујемо у кући господина Петровића.
We live in Mr. Petrovich's house.
But: Ми станујемо у Петровићевој кући.
We live in Petrovich's house.
Мара је сестра капетана Перића.
Mary is Captain Perich's sister.
But: Мара је капетанова (or: Перићева) сестра.
Mary is the captain's (or: Perich's) sister.

- (2) У месарници Форда, тог мог пријатеља, можете да купите све врсте мяса.
Ово су деца Перића, кога сте видели јутрос.
These are the children of Perich, whom you saw this morning.

NOTE: The relationship expressed by the genitive possessive is not always true possession; it may be a vaguer relationship of a descriptive nature.

- (11) Оно је доброг квалитета али не у свим деловима Југославије.
Капетан Илић је командир чете.
Captain Ilich is a company commander.
Ми смо ученици Војне школе за стране језике.
We are students of the Army Language School

PAR. 76 - THE GENITIVE OF QUALITY

- (2) Које врсте мяса могу да се купе у тој месарници?
Мајке тврда срца су ретке.
Mothers with a hard heart are rare.
Јутрос сам видео једну врло лепу девојку плаве косе и црних очију.
This morning I saw a very pretty girl with blond hair and with dark eyes.
Молим вас једну карту прве класе.
Will you please give me a first class ticket.
Које боје је табла? - Табла је црне боје.
What color is the blackboard? - The blackboard is black.

PAR. 77 - THE GENITIVE OF ORIGIN

Његова породица је српског порекла.
His family is of Serbian origin.
У Америци живе људи разних народности.
In America live people of different nationalities.

The genitive denoting the origin of somebody or something is called the genitive of origin.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 1

GRAMMAR EXERCISES NO. 1

Put the words in the parentheses into the proper form

Зашто није дошла жена (поручник господин Петровић)? - Жена (поручник господин Петровић) није дошла, јер је њен син болестан. У чијој кући ви станујете? - Ја станујем у (кућа) (мајор Перић). Где је радња (господин) и (госпођа Марић)? - Радња (господин) и (госпођа Марић) је у (улица) (Црвена армија). Да ли су деца (добри родитељи) увек добра? - Не, деца (добри родитељи) нису увек добра. Да ли волите мој шешир? - Не, ја не волим боју (ваш шешир). Ко је ваша баба? - Мајка (моја мајка) је моја баба. А ко је ваш дед? - Отац (моја мајка) је мој дед. Ко је још ваш дед и ваша баба? - Отац (мој отац) и мајка (мој отац) су такође мој дед и моја баба. Ко су ваши унуци и ваше унуке? - Моји унуци и моје унуке су синови и ћерке (моји синови) и (моје ћерке). Да ли је врх (ваше перо) оштар? - Не, врх (моје перо) није оштар. Где је шума? - Шума је на (врх брдо). Како је име (ваша ћерка)? - Име (моја ћерка) је Мара. Које су главне особине (мачка)? - Мачка је обазрива и чиста. Које су главне особине (пас)? - Пас је храбар и одан. (Која боја) су зидови у (наша учионица)? - Зидови у (наша учионица) су бели. (Која боја) је табла? - Табла је (црна боја). Ко су становници (inhabitants) (Југославија)? - Становници (Југославија) су Срби, Хрвати и Словенци. Који је главни град (Југославија)? - Главни град (Југославија) је Београд. Син (господин), који седи, је мој пријатељ. (Који чин) је командант (наша школа)? - Командант (наша школа) је пуковник. У којем делу (Сједињене Америчке Државе) (United States of America) је Калифорнија? - Калифорнија је у (западни део) (western part) (Сједињене Америчке Државе). Које су још државе у (западни део) (Сједињене Америчке Државе)? - У (западни део) (Сједињене Америчке Државе) су још државе Орегон и Вашингтон. На обали (coast) (који океан) су државе Калифорнија, Орегон и Вашингтон? - Државе Калифорнија, Орегон и Вашингтон су на обали (Пацифички Океан). (Какво срце) је ваш пријатељ Марко? - Мој пријатељ Марко је врло (добро срце). (Које порекло) су ваши родитељи? - Моји родитељи су (хрватско порекло).

ЧЕТВРТИ ДЕО

ШТИВО БРОЈ 1

PART IV

READING TEXT NO. 1

Како се спрема и једе месо у Југославији.

Месо се купује било свеже, било сушено, било конзервирано. У Југославији се обично једе свеже месо или сушено месо. Конзервирано месо се једе доста ретко.

Сушено месо се зове пршута: говеђа пршута и свињска пршута. Да се добије апетит, пред ручак или вечеру једе се мало пршуте или сланине и пије се мало ракије.

Свеже месо се једе кувано, печено, пржено или на жару.

Месо се једе кувано у разним јелима, као на пример у сарми. И сушено месо се често једе кувано, нарочито кувано у пасуљу. Печено месо се зове печење: телеће, јагњеће, прасеће печење. Месо и поврће у мусаки и у ђувечу је печено, а не кувано. Бифтек се једе пржен или на жару. Ћевапчићи се спремају на жару.

ПЕТИ ДЕО

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 1

PART V

QUESTIONS ON THE
READING TEXT NO. 1

1. Које месо се једе у Југославији?
2. Да ли се конзервирано месо једе у Југославији често?
3. Волите ли ви сушено месо?
4. Шта се једе у Југославији пред ручак да се добије апетит?
5. Шта се пије у Југославији пред ручак да се добије апетит?
6. Да ли сте ви видели пршуту?
7. Да ли сте јели пршуту?
8. Које врсте пршуте се једу у Југославији?
9. Од које животиње се прави сланина?
10. Како се спрема (како се једе) свеже месо?
11. Да ли је месо у сарми кувано или пржено?

12. Да ли је месо у ђувечу кувано или печено?
13. Да ли је месо у мусаки печено или пржено.
14. Како се спрема (како се једе) месо у пасуљу?
15. Како се још зове печено месо?
16. Које врсте печења ви знате?
17. Како ви једете бифтек: пржен или на жару?
18. Како се једу ћевапчићи: печени или на жару?
19. Које јело у Америци је као сарма?
20. Које јело у Америци је као ћевапчићи?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 1

TRANSLATION EXERCISE NO. 1

Како месо се једе у Југославији
How meat is eaten in Yugoslavia

Данас ми смо разговарали о месу. Како се спрема и једе месо у Југославији. Они једу много свежег и сушеног меса. Кованог меса се једу гомеда ретко.
Today we spoke about meat: how meat is prepared and eaten in Yugoslavia. They eat there a lot of fresh meat and dried meat. Canned meat is eaten seldom.

Месо се једе кувано, печено, пржено или на жару. У Југославији воле да једу толету, пржину и сванку, пржину (пре јела, са ракијом или кубаном у пасуљу, за главни јел).
Meat is eaten boiled, roasted, fried or grilled. In Yugoslavia they like to eat: dried beef and dried pork (before meals, with brandy, or boiled in beans for the chief meal); ћевапчићи (which are a kind of hamburger);

швапче, југен, хороши јел, во
suckling pig roast; and special dishes, like sarma, musaka and ђувеч. These dishes are made of meat and vegetables.

Он анатри у њу, ми јела. Се спрема месо, месо толету, месо, јамејмисе, месо, тросте, месо
They put in them ("there") all kinds of meat - a little beef, a little lamb, a little pork, and a little veal.

Он марије, анатри у њу, се спрема корбана, во
They also put in them ("there") all kinds of vegetables, as cabbage, tomatoes, eggplants, peppers and onions, and often also rice and potatoes.

Во у Америци се разликују јелови. Југослави
As in America, in different parts of Yugoslavia they have different dishes. Meat, which is good quality, is bought

у месаџница
in butcher shops.

СЕДМИ ДЕО

РЕЧНИК БРОЈ 1

PART VII

VOCABULARY NO. 1

*537. jèло,	- food; dish (course)
542. мèsāрница, f.	- butcher shop
543. пријатељ, m.	- friend
544. тамо, adv.	- there
545. Америка, f.	- America
546. прàсети́на, f.	- suckling pig meat
547. прàсећѝ, adj., m.	- suckling pig
прàсећā, f.	
прàсећē, n.	
548. сāрма, f.	- sarma (Yugoslav dish-stuffed cabbage)
*5. бѝло...бѝло, conj.	- either....or
549. прàвити, v., t., ipfv.	- to make
pr. t: прàвѝм, прàвѝш, прàвѝ	
прàвѝмо, прàвѝте, прàвѝ	
*549. нàправити, v., t., pfv.	- to make
pr. t: нàправѝм, нàправѝш, нàправѝ	
нàправѝмо, нàправѝте, нàправѝ	
550. мусāка, f.	- musaka (Yugoslav dish, made chiefly of meat and eggplants)
551. ђу́веч, m.	- ђувеч (Yugoslav dish, made chiefly of meat and tomatoes)
552. квалѝтѝт, m.	- quality
553. сѝшен, adj., (pass.part.), m.	- dried
сѝшена, f.	
сѝшено, n.	
554. конзервѝран, adj., (pass.part.), m.	- canned
конзервѝрана, f.	
конзервѝрано, n.	
555. рѝтко, adv.	- seldom
556. пршута, f.	- пршута (dried and smoked meat)
557. слāнина, f.	- bacon
*15. да, conj.	- in order that, in order to
558. апѝтѝт, m.	- appetite
559. рāкија, f.	- brandy
560. кѝван, adj., (pass.part.), m.	- boiled
кѝвана, f.	
кѝвано, n.	
561. пѝчен, adj., (pass.part.), m.	- baked, roasted
пѝчена, f.	
пѝчено, n.	
*100. чѝга,	- of what (genitive case of what)

562. прѝжен, adj., (pass.part.), m. - fried
 прѝжена, f.
 прѝжено, n.

563. ж̃ар, m.
 на ж̃ару

564. п̃асуљ, m.

565. печ̃ење, m.

566. б̃иџтек, m.
 пл : б̃иџтеци

567. љевапчић, m.

- redhot coals

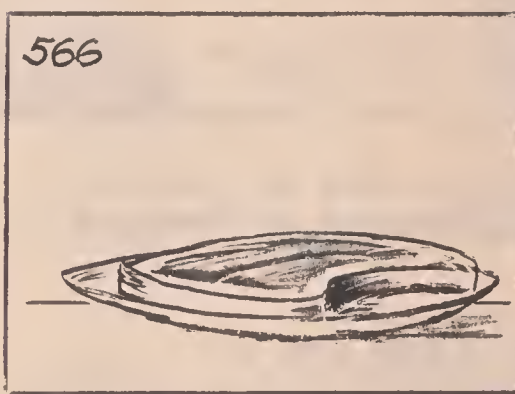
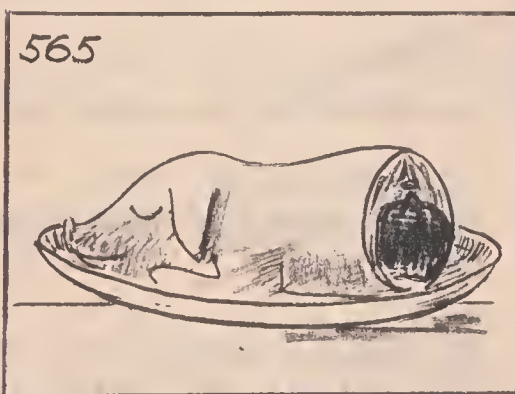
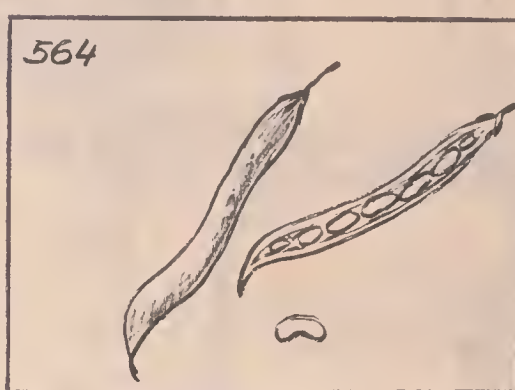
- grilled

- bean

- roast-meat

- beefsteak

- љевапчић (Yugoslav dish-
 hamburger)

DAILY UNIT II

ПРВИ ДЕО

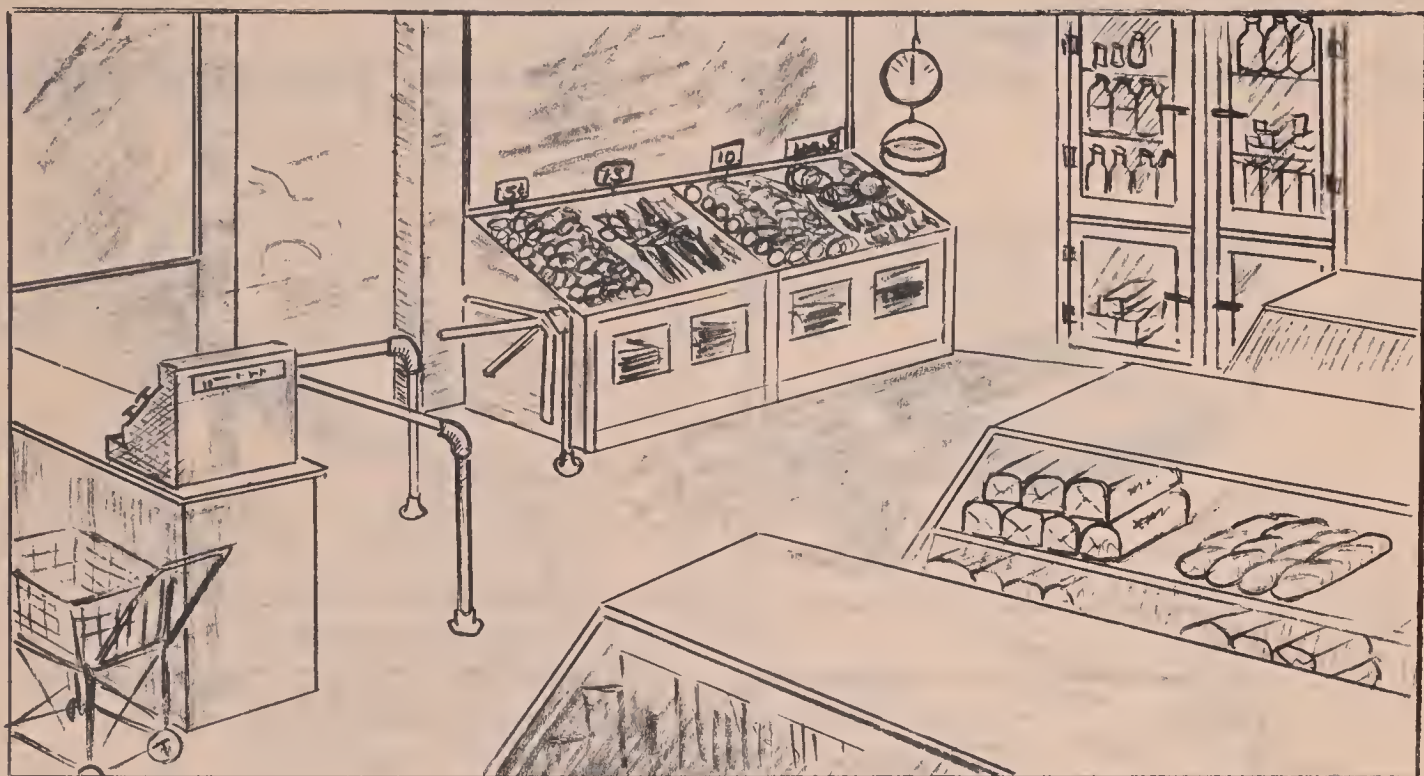
PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 2

DIALOGUE NO. 2

Где купујемо храну

Where we buy foods

1. Наставник: Шта се продаје по бакалницама у Америци?

1. Instructor: What is sold in grocery stores in America?

Ученик: Овде се по бакалницама могу да добију све врсте хране.

Student: Here one can get all kinds of food (all kinds of foods can be got) in grocery stores.

2. Наст: А где се купује храна у Југославији?

2. Instr: And where does one buy food in Yugoslavia?

Уч: Ја не знам где се купује храна онамо.

Stu: I do not know where one buys food there. (over there).

3. Наст: Онамо се храна продаје по разним радњама.

3. Instr: There (over there), food is sold in various kinds of stores.

Уч: Тако је и овде било раније.

Stu: Here, too, it was like that before.

4. Наст: Ви сте већ учили где се продаје месо, зар не?

Уч: Да, јесмо; месо се продаје у месарници.

5. Наст: А куда (камо) ви идете кад хоћете да купите неку нарочиту врсту хлеба?

Уч: Идем у бакалницу или у пекарницу.

6. Наст: Одакле (Откуда) бакалнице обично добијају хлеб?

Уч: И оне купују хлеб од пекарница, као и ми.

7. Наст: Где ви купујете млеко?

Уч: У бакалници или у млекар.

8. Наст: А поврће и воће?

Уч: То купујем у бакалници.

9. Наст: У Југославији се поврће и воће продаје у пиљарници.

Уч: И у Америци неки купују поврће и воће у пиљарници.

4. Instr: You have already learned where meat is sold, haven't you?

Stu: Yes, we have; meat is sold in a butcher shop.

5. Instr: And where ("whereto") do you go when you want to buy a special kind of bread?

Stu: I go to a grocery store or to a bakery.

6. Instr: From where do grocery stores usually get (their) bread?

Stu: They, too, buy bread from bakeries, just as we (do).

7. Instr: Where do you buy milk?

Stu: In a grocery store or in a dairy (shop).

8. Instr: And vegetables and fruit?

Stu: Those ("That") I buy in a grocery store.

9. Instr: In Yugoslavia, fresh vegetables and fruit are sold ("is sold") in a produce store.

Stu: In America, too, some buy vegetables and fruit in a produce store.

10. Наст: У колико радња
(радњи) ви купујете храну?

Г.Форд: Ја купујем у
неколико радња (радњи)
као на пример у радњи
"Safeway".

10. Instr: In how many stores
do you buy food?

Mr.Ford: I buy in several
stores, as for example in
the "Safeway" store.

11. Наст: Колико хране
купујете у бакалници
"Safeway"?

Уч: Ја онде купујем много
(доста, мало) хране.

11. Instr: How much food do
you buy in the "Safeway"
store?

Stu: I buy there a lot
(enough, little) of food.

12. Наст: Да ли ви увек
купујете толико хране?

Уч: Како кад. Каткад
купим више, а каткад мање
(хране).

12. Instr: Do you always buy
that much food?

Stu: That depends. Some-
times I buy more, some-
times less (food).

ДРУГИ ДЕО

PART II

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 2

GRAMMAR ANALYSIS NO. 2

PAR. 78 - ADVERBS

An adverb is a word that modifies a verb, an adjective or another adverb; it tells us how, or where, or when an action denoted by the verb is done:

Учитељ говори полако.
The teacher speaks slowly.
Марко је врло марљив.
Mark is very diligent.
Ја чујем врло добро.
I hear very well.

PAR. 79 - ADVERBS OF PLACE

Adverbs of place are used either to point out the place where something is located or where something happens (demonstrative adverbs of place), or to inquire where that place is (interrogative adverbs of place). The former answer the latter.

1. - (1) Овде се по бакалницама могу да добију све врсте хране.

Ко живи ту сем господина Перића?
Who lives there besides Mr. Perich?

(12) Ја онде купујем много хране.
Казао ми је да он не може да дође овамо.
He told me that he was not able to come here.
Да ли желите да ја дођем тамо?
Do you want me to come (over) there?

(3) Онамо се храна продаје по разним радњама.
Овде је табла, ту је сто, а онде је прозор.
Here is the blackboard, there is the table,
and over there is the window.

"Овде" (here), "ту" (there), "онде" (over there), and "овамо" (over here, hereto), "тамо" (over there, hereto), "онамо" (over there, thereto) are the most common demonstrative adverbs of place. They are derived from the demonstrative pronouns "овај", "тај", "онај" and in order to point out the location of an object they are used analogically with these pronouns (Par. 49).

"Овде", "ту" and "онде" are preferably used to denote the location when motion is not involved. "Тамо" and "онамо" are preferably used when motion is involved. "Овамо" is used only when motion is involved.

2. - (2) А где се купује храна у Југославији?
(5) А куда (камо) ви идете кад хоћете да купите неку нарочиту врсту хлеба?
(6) Одакле (Откуда) бакалнице обично добијају хлеб?
Где ви купујете хлеб?
Откуда долазите?
Where from are you coming?
Одакле је ваш учитељ?
Where is your teacher from?

"Где?" (Where?), "Куда?" or "Камо?" (Whither?) and "Одакле?" or "Откуда?" (Whence? or Where from?) are interrogative adverbs of place.

"Где?" is used to form questions when motion is not involved.

"Куда?" and "Камо?" inquire about motion towards.

"Одакле?" and "Откуда?" are used to inquire about place from which. "Одакле?" is used both when motion is involved and when it is not involved. "Откуда?" is used only when motion is involved.

PAR. 80 - ADVERBS OF QUANTITY

- (11) Колико хране ви купујете у бакалници "Safeway"?

- (11) Ја онде купујем много хране.

Ретки су предели где има оволико воћа.
Rare are the areas where there is as much (of) fruit as here (this).

- (12) Да ли ви увек купујете толико хране?
Ми немамо толико хлеба.

We do not have that much (of) bread.

Где је могао да купи онолико злата?

Where could he have bought so much (of) gold?

"Оволико" (this much, as much as this, as many as these), "толико" (that much, as much as that, as many as those), "онолико" (that much, as many as that over there, as many as those over there) are adjectives of quantity derived from the demonstrative pronouns "оволики", "толики" and "онолики" (Par. 49) and are used analogically.

2. - (10) У колико радња ви купујете храну?

- (11) Колико хране купујете у бакалници "Safeway"?

"Колико?" is an interrogative adverb of quantity which is derived from the interrogative pronoun "Колики?"

3. - (10) Ја купујем у неколико радња, као на пример у радњи "Safeway".

(11) Ја онде купујем много (доста, мало) хране.

(12) Каткад купим више, а каткад мање (хране).
У учионици има много ученика.

There are many students in the classroom.

У шољи има само мало кафе.

There is only a little coffee in the cup.

"Неколико" (several, a few), "мало" (little, a few), "много" (much, many), "доста" (enough, sufficiently, fairly), "више" (more), "мање" (less, fewer) are other common adverbs of quantity.

4. - If any of the adverbs mentioned under 1, 2 & 3 is used with a noun, the latter must stand in the genitive singular when it denotes mass (колико хране, оволико воћа, толико хлеба, онолико злата, мало кафе, etc.) and in the genitive plural when it names objects which can be counted (колико радња, неколико радња, много ученика, etc.). This genitive is called the genitive partitive (see Par. 31).

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 2

GRAMMAR EXERCISES NO. 2

1. - Choose the right adverb and put the other words in the parentheses into the proper form:

(Где, Куда) ви станујете? - Ја станујем у (станови) за нежењене офицере.

(Где, Камо) је креда? - Креда је на (табла).

(Где, Куда, Камо) смо ми сада? - Ми смо сада у (учионица).

(Где, Куда) идете сваки дан? - Ја идем у (школа) сваки дан.

(Где, Куда) је ваша мајка? - Моја мајка је отишла у (бакалница).

(Где, Куда) се улази у (кућа)? - У (кућа) се улази на (врата).

(Где, Камо) одлазите сутра? - Сутра одлазим за (Европа).

Ко станује (овде, овамо)? - (Овде, Овамо) станује породица Петровић.

Када долазите (овде, овамо)? - (Тамо, Ту) долазим сутра.

2. - Put the words in the parentheses into the proper form:

Колико (шећер) има у (џак)? - У (џак) има мало (шећер).

Једете ли ви много (месо)? - Не, ја не једем много (месо).

Пијете ли ви много (кафа)? - Да, ја пијем много (кафа).

Има ли много (ученици) у (наша школа)? - Да, у (наша школа) има много (ученици).

Колико (столови) има у (наша учионица)? - У (наша учионица) има шест столова.

Колико (столице) има у (наша учионица)? - У (наша учионица) има дванаест (twelve) столица.

Колико (ученици) има у (наша учионица)? - У (наша учионица) има једанаест (eleven) ученика.
Колико (ученице) има у (наша учионица)? - У (наша учионица) има једна ученица.
Да ли ви једете више (месо) или (хлеб)? - Ја једем више (хлеб) него (месо).
Када једете мање (воће), лети или зими? - Зими једем мање (воће) него лети.
Има ли у (Калифорнија) доста (поврће)? - Да, у (Калифорнији) има доста (поврће).
Колико (бакалнице) има у (Монтереј)? - У (Монтереј) има много (бакалнице).
Зашто у (Југославија) нема доста (храна)? - Ја не знам.
Колико (јаја) поједете за доручак? - Ја поједем два (јаја) за доручак.
Где има много (аутомобили)? - У (Калифорнија) има много (аутомобили).
Има ли много (аутобуси) у (Монтереј)? - У (Монтереј) нема много (аутобуси).
Има ли у Југославији оволико (аутомобили)? - Не, у (Југославија) има мало (аутомобили).
Да ли су сви ученици били у (школа)? - Не, неколико (ученици) није било у (школа).

ЧЕТВРТИ ДЕО

ШТИВО БРОЈ 2

PART IV

READING TEXT NO. 2

О хлебу у Југославији

У Југославији, по градовима, хлеб се купује по пекарницама или се прави код куће. На селу хлеб се обично прави код куће.

По градовима хлеб се обично прави од белог пшеничног брашна. По селима се једе бели или црни пшенични хлеб или проја. Проја се прави од кукурузног брашна. И по градовима

и по селима покаткад се једе хлеб од ^{ражи}ражи, који се обично прави од црног брашна. У војсци се једе црни пшенични хлеб. Тај хлеб се зове таин.

У Југославији се једе много хлеба.

"Toast" се на српскохрватском зове "пржени хлеб".

Кад хлеб није свеж, каже се да је бајат.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 2

QUESTIONS ON THE READING TEXT NO. 2

1. Где се купује хлеб по градовима у Југославији?
2. Да ли се хлеб прави код куће по градовима?
3. Да ли се по селима хлеб купује или се прави?
4. Од којег брашна се обично прави хлеб по градовима?
5. Који хлеб се једе више по градовима: од црног или од белог пшеничног брашна?
6. Који хлеб се једе више по селима: од белог или од црног пшеничног брашна?
7. Од којег брашна се прави проја?
8. Где се једе хлеб од ражи?
9. Од којег брашна се прави тај хлеб?
10. Од којег брашна се прави хлеб који се једе у војсци?
11. Како се зове тај хлеб?
12. Како се зове "toast" на српскохрватском?
13. Како се зове хлеб који није свеж?
14. Какав хлеб ви више волите: свеж или бајат?
15. Који хлеб ви више волите: бели или црни?
16. Где се једе много хлеба?
17. Једете ли ви много хлеба?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 2

TRANSLATION EXERCISE NO. 2

Where we buy food

^{у различитим} Over there, in Yugoslavia, they buy food in various ^{различитим} stores: in the grocery, in the bakery, in the dairy (shop), in ^у

the butcher shop, in the produce store.

Here in America some people buy food in more than one store, but, usually, one buys everything in one and the same store, that is, in a large grocery.

When do we go to a bakery? When we want to buy some special kind of bread.

Why do we buy milk in a dairy (shop)? Because, then, We do not have to go to the store every day.

Why do we sometimes buy vegetables and fruit in a special store, that is, in a produce store? Because their vegetables and fruit are usually of good quality.

СЕДМИ ДЕО

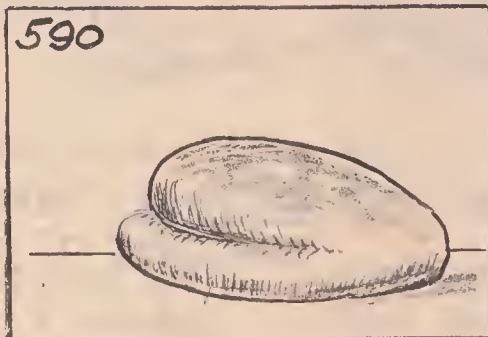
PART VII

РЕЧНИК БРОЈ 2

VOCABULARY NO. 2

568. бакалница, f. - grocery store
 569. продати, v., t., pfv. - to sell
     pr. t: продам, продаш, прода
           продамо, прода́те, прода́ју
 *569. продавати, v. t., ipfv. - to sell
     pr. t: прода́јем, прода́јеш, прода́јē
           прода́јемо, прода́јете, прода́ју
 570. добити, v., t., & i., pfv. - to get
     pr. t: доби́јем, доби́јеш, доби́јē
           доби́јемо, доби́јете, доби́ју
 *570. доби́јати, v., t., & i., ipfv. - to get
     pr. t: доби́јам, доби́јаш, доби́јā
           доби́јāмо, доби́јāте, доби́јāју
 571. онāмо, adv. - over there
 572. камо, adv. - where (whereto; whither)
 *144. на́рочит, adj., m. - special
     на́рочита, f.
     на́рочито, n.
 573. пека́рница, f. - bakery
 574. ода́кле, adv. - wherefrom (whence)
 575. отку́да, adv. - wherefrom (whence)
 576. мле́ко, n. - milk

577. млѐкара, f. - dairy (shop)
 578. во̀ће, n., coll. - fruit
 579. пи́ларница, f. - produce store (greengrocer's
 580. ра́дња, f. - store / store)
 581. онде, adv. - over there
 582. ка́ткад, поката́д, adv. - sometimes
 583. ма́ње, adv. - less
 584. овáмо, adv. - here (over here)
585. пше́нични, adj. - wheat
       пше́нична, f.
       пше́нично, n.
586. бра́шно, n. - flour
 587. про́ја, f. - cornbread
 588. куку́рузни, adj. - corn
       куку́рузна, f.
       куку́рузно, n.
589. во́јска, f. - army
 590. та́ин, m. - very dark bread (baked for
 591. ба́јат, adj., m. - stale /the Yugoslav army)
       ба́јата, f.
       ба́јато, n.

DAILY UNIT III

ПРВИ ДЕО

PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 3

DIALOGUE NO. 3

У бакалници

In the grocery store

1. Г.Форд: Молим, дајте ми
два велика пакла масла
(маслаца, путера).

1. Mr. Ford: Give me two large
packages of butter, please.

Бакалин: Не можете да
добијете два килограма
путера, него само један
килограм.

Grocer: You cannot get two
kilograms of butter, but
only one kilogram.

2. Г.Ф: Добро, онда ми дајте
три килограма свињске
масти.

2. Mr. F: All right, then give
me three kilograms of lard.

Бак: То може, јер сам јуче
добрио сто килограма масти.

Gr: That can be done ("That
can"), because yesterday I
received a hundred kilograms
of lard.

3. Г.Ф: А затим хоћу десет
литара зејтина (уља).

3. Mr. F: And then I want ten
liters of oil.

Бак: Који зејтин желите?

Gr: Which oil do you wish?

4. Г.Ф: Дајте ми четири
литра овог и шест литара
оног зејтина. 4. Mr.F: Give me four liters of
this and six liters of that
oil.
- Бак: Добро. Gr: All right.
5. Г.Ф: Желим такође мало
сирћета. 5. Mr.F: I also wish some
vinegar.
- Бак: Хоћете ли пола
литра? Gr: Do you want half a
liter?
6. Г.Ф: Да, то је доста.
А продајете ли ви зелену
кафу? 6. Mr.F: Yes, that is enough.
And do you sell green
coffee?
- Бак: Продајем и зелену
и пржену кафу. Gr: I sell both green and
roasted coffee.
7. Г.Ф: Како продајете
кафу? 7. Mr.F: How do you sell
coffee?
- Бак: Зелену (кафу) на
кило, и то двадесет и
један динар килограм. Gr: The green (coffee) by
the kilogram, that is ("and
that"), twenty one dinars
("dinar") a kilogram.
8. Г.Ф: А како продајете
пржену кафу? 8. Mr.F: And how do you sell
roasted coffee?
- Бак: Пржену продајем на
пакло, двадесет и четири
динара пакло. Gr: The roasted I sell by
the package, twenty-four
dinars a package.
9. Г.Ф: Добро, дајте ми
килограм зелене и
пакло пржене кафе. 9. Mr.F: All right, give me a
kilogram of green and a
package of roasted coffee.
- Бак: Молим. Gr: O.K.
10. Г.Ф: Затим ми дајте
један цак брашна и два
цака шећера. 10. Mr.F: Then give me a bag
of flour and two bags of
sugar.
- Бак: Хоћете ли велики
или мали цак брашна? Gr: Do you want the large
or the small bag of flour?
11. Г.Ф: Дајте ми велики
цак. 11. Mr.F: Give me the big bag.
- Бак: Молим, изволите. Gr: All right, here you are.

PART II

GRAMMAR ANALYSIS NO. 3

PAR. 81 - THE GENITIVE PARTITIVE

A genitive noun may have a partitive meaning; it refers not to the whole mass or species, but to only part of it.

The English equivalent of the partitive genitive may be: any, some, no, not any, or no word at all.

PAR. 82 - THE GENITIVE PARTITIVE AFTER NOUNS

- (1) Молим, дајте ми два велика пакла масла.
- (1) Не можете да добијете два килограма путера.
- (2) Добро, онда ми дајте још три килограма свињске масти.
- (3) А затим хоћу десет литара зејтина (уља).
- (4) Дајте ми четири литра овог и шест литара оног зејтина.
- (10) Затим ми дајте један цак брашна и два цака шећера.
- (10) Хоћете ли велики или мали цак брашна?

The nouns "пакло", "килограм", "литар", "цак" and other similar nouns denote only a part of the mass or species and as such they are followed by the genitive partitive.

PAR. 83 - THE GENITIVE PARTITIVE AFTER NUMERALS

- 1. - (10) Затим ми дајте један цак брашна и два цака шећера.
- (2) Добро, онда ми дајте још три килограма свињске масти.
- (8) Пржену продајем на пакло, двадесет и четири динара пакло.
Мој отац има тридесет и три, а моја мајка тридесет и две године.
My father is thirty-three and my mother thirty-two years old.

The cardinal numerals "два" (two), "три" (three) and "четири" (four) are always followed by the genitive singular.

The genitive singular is used also after any cardinal numeral in which the last element (as expressed in words) is "два", "три" or "четири" (двадесет и четири, тридесет и три, тридесет и две, etc.)

NOTE: The genitive singular of all masculine adjectives after these numerals is formed by adding the ending "-a" to the stem:

- (1) Молим дајте ми два велика пакла масла.
Шта имате три последња часа?
What do you have the three last periods?

2. - Он има пет синова.
He has five sons.
- (4) Дајте ми четири литра овог и шест литара оног
зејтина.
Ја имам седам оловака и осам пера.
I have seven pencils and eight pens.
У учионици има девет ученика.
There are nine students in the classroom.
- (4) А затим хоћу десет литара зејтина.
У овој соби спава једанаест војника.
In this room eleven soldiers sleep.
У старијој класи има тринаест, а у млађој класи
дванаест ученика.
There are thirteen students in the senior and
twelve students in the junior class.
Купио сам петнаест килограма шећера, шеснаест
килограма кромпира и седамнаест килограма брашна.
I bought fifteen kilograms of sugar, sixteen
kilograms of potatoes and seventeen kilograms
of flour.
Мој брат има осамнаест, а моја сестра деветнаест
година.
My brother is eighteen and my sister is nine-
teen years old.
Ја имам двадесет година.
I am twenty years old.
Мој пријатељ има двадесет и пет година.
My friend is twenty-five years old.
- (2) То може, јер сам јуче добио сто килограма масти.

All cardinal numerals, except those under 1) and the cardinal numeral "један" and compound numerals in which the last element (as expressed in words) is "један", are followed by the genitive plural:

- (1) Не можете да добијете два килограма путера, него
само један килограм.
(7) Зелену на кило, и то двадесет и један динар
килограм.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 3

GRAMMAR EXERCISES NO. 3

Put the words in the parentheses into the proper form:

- Колико (путер) желите? - Дајте ми два пакла (путер).
Колико (литар сирће) желите? - Дајте ми један литар (сирће).
Колико (шљиве) желите? - Дајте ми три (килограм) (шљиве).
Колико (синови) има господин Марић? - Господин Марић има два (велик син).
Колико (синови) има господин Перић? - Господин Перић има три (син).
Колико (перо) имате? - Ја имам четири (добра пера).
Колико (оловке) имате? - Ја имам пет (оштре оловке).
Колико (часови) на дан имате? - Ми имамо шест (часови) на дан.
Колико (столови) има у (наша учионица)? - У (наша учионица) има седам (столови).
У колико (часови) идете у (школа)? - Ја идем у школу у осам (часови).
Колико (птице) има у (кавез)? - У (кавез) има девет (птице).
Колико (брашно) има у (цак)? - У (цак) има десет (килограм) (брашно).
Колико (војници) спава у (ова соба)? - У (ова соба) спава једанаест (војници).
Колико (ученици) има у (наша класа)? - У (наша класа) има дванаест (ученици).
Колико (ученици) има у (старија класа)? - У (старија класа) има тринаест (ученици).
Колико (килограми) (брашно) сте купили? - Купио сам петнаест (килограми) (брашно).
Колико (килограми) (шећер) сте купили? - Купио сам шестнаест (килограми) (шећер).
Колико (зечеви) сте видели? - Видео сам седамнаест (зечеви).
Колико (године) имате ви? - Ја имам осамнаест (године).
Колико (године) има ваш старији брат? - Мој старији брат има деветнаест (године).
Колико (године) има ваша млађа сестра? - Моја млађа сестра има двадесет (године).
Колико (године) има ваша старија сестра? - Моја старија сестра има двадесет и (једна) (година).
Колико (године) има ваш пријатељ? - Мој пријатељ има двадесет и две (година).
Колико (ноге), а колико (руке) има човек? - Човек има две (нога) и две (рука).
Колико (зуби) има човек? - Човек има тридесет и два (зуб).
Колико (прсти) човек има на рукама, а колико на ногама? - Човек има десет (прсти) на рукама, а десет (прсти) на ногама.
Колико (ноге) има мачка, а колико (ноге) има голуб? - Мачка има четири (нога), а голуб има две (нога).

ЧЕТВРТИ ДЕО

ШТИВО БРОЈ 3

PART IV

READING TEXT NO. 3

О бројевима

Два пута један је два. Три пута један је три. Два пута два је четири. Пет пута један је пет. Два пута три је шест. Три и четири су седам. Два пута четири је осам. Три пута три је девет. Пет и пет су десет.

Десет и један су једанаест. Десет и два су дванаест. Десет и три су тринаест. Десет и четири су четрнаест. Десет и пет су петнаест. Десет и шест су шеснаест. Десет и седам су седамнаест. Десет и осам су осамнаест. Десет и девет су деветнаест. Десет и десет су двадесет.

Двадесет више један је двадесет (и) један. Двадесет више два је двадесет (и) два. Двадесет више три је двадесет (и) три. Двадесет више четири је двадесет (и) четири. Двадесет више пет је двадесет (и) пет. Двадесет више шест је двадесет (и) шест. Двадесет више седам је двадесет (и) седам. Двадесет више осам је двадесет (и) осам. Двадесет више девет је двадесет (и) девет. Двадесет више десет је тридесет. Тридесет више један је тридесет (и) један.

Десет пута десет је сто.

ПЕТИ ДЕО

PART V

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 3

QUESTIONS ON THE READING
TEXT NO. 3

1. Колико је два пута три?
2. Колико је два пута четири?
3. Колико је три пута три?
4. Колико је два и три?
5. Колико је два и пет?
6. Колико је пет и пет?
7. Колико је двадесет мање један?
8. Колико је двадесет мање два?
9. Колико је двадесет мање три?
10. Колико је двадесет мање четири?
11. Колико је двадесет мање пет?
12. Колико је двадесет мање шест?
13. Колико је двадесет мање седам?
14. Колико је двадесет мање осам?
15. Колико је двадесет мање девет?
16. Колико је петнаест и шест?
17. Колико је петнаест и седам?
18. Колико је три пута десет?
19. Колико је тридесет више пет?
20. Колико је десет пута десет?

ШЕСТИ ДЕО

PART VI

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 3

TRANSLATION EXERCISE NO. 3

Mr. Ford went to the grocery store yesterday, and he bought all kinds of food, especially fats. He bought a large package of butter, three kilograms of lard and ten liters of oil (four liters of one kind and six liters of another kind). The grocer did not want to sell two large packages of butter, but he sold as much (онолико) lard and oil as (колико) Mr. Ford wished to buy.

Mr. Ford also bought five small bags of flour of a kilo each, and a large bag of sugar. Further, he bought a kilogram of green coffee and a package of roasted coffee, as well

as (као и) half a liter of vinegar.

СЕДМИ ДЕО

РЕЧНИК БРОЈ 3

PART VII

VOCABULARY NO. 3

592. дајте ми	- give me
593. па̀кло, n.	- package
594. ма̀сло, n. (маслац, m.)	- butter
595. пу̀тер, m.	- butter
596. ба̀калин, m. (ба̀кал, m.)	- grocer
pl: бакали	
597. ма̀ст, f.	- fat
сви́њска ма̀ст	- lard
598. сто̀, card., num.	- hundred
599. де́сет, card., num.	- ten
600. ли́тар, m.	- liter
gen. sing: ли́тра	
gen. pl: ли́та̀ра̄	
601. зе́јтин, m.	- oil
602. у́ље, m.	- oil
603. ше́ст, card., num.	- six
604. си́рће, n.	- vinegar
gen. sing: си́рћета	
605. два́десет, card., num.	- twenty
два́десет и је́дан	- twenty-one
два́десет и че́тири	- twenty-four
606. ца̀к, m.	- bag
pl: ца̀кови	
607. ше́ћер, m.	- sugar
608. пе́т, card., num.	- five
609. се́дам, card., num.	- seven
610. осам, card., num.	- eight
611. де́вет, card., num.	- nine
612. је́данаест, card., num.	- eleven
613. два́наест, card., num.	- twelve
614. три́наест, card., num.	- thirteen
615. четр́наест, card., num.	- fourteen
616. пе́тнаест, card., num.	- fifteen
617. ше́стнаест, card., num.	- sixteen
618. се́дамнаест, card., num.	- seventeen
619. осамнаест, card., num.	- eighteen
620. де́ветнаест, card., num.	- nineteen
621. три́десет, card., num.	- thirty

DAILY UNIT IV

ПРВИ ДЕО

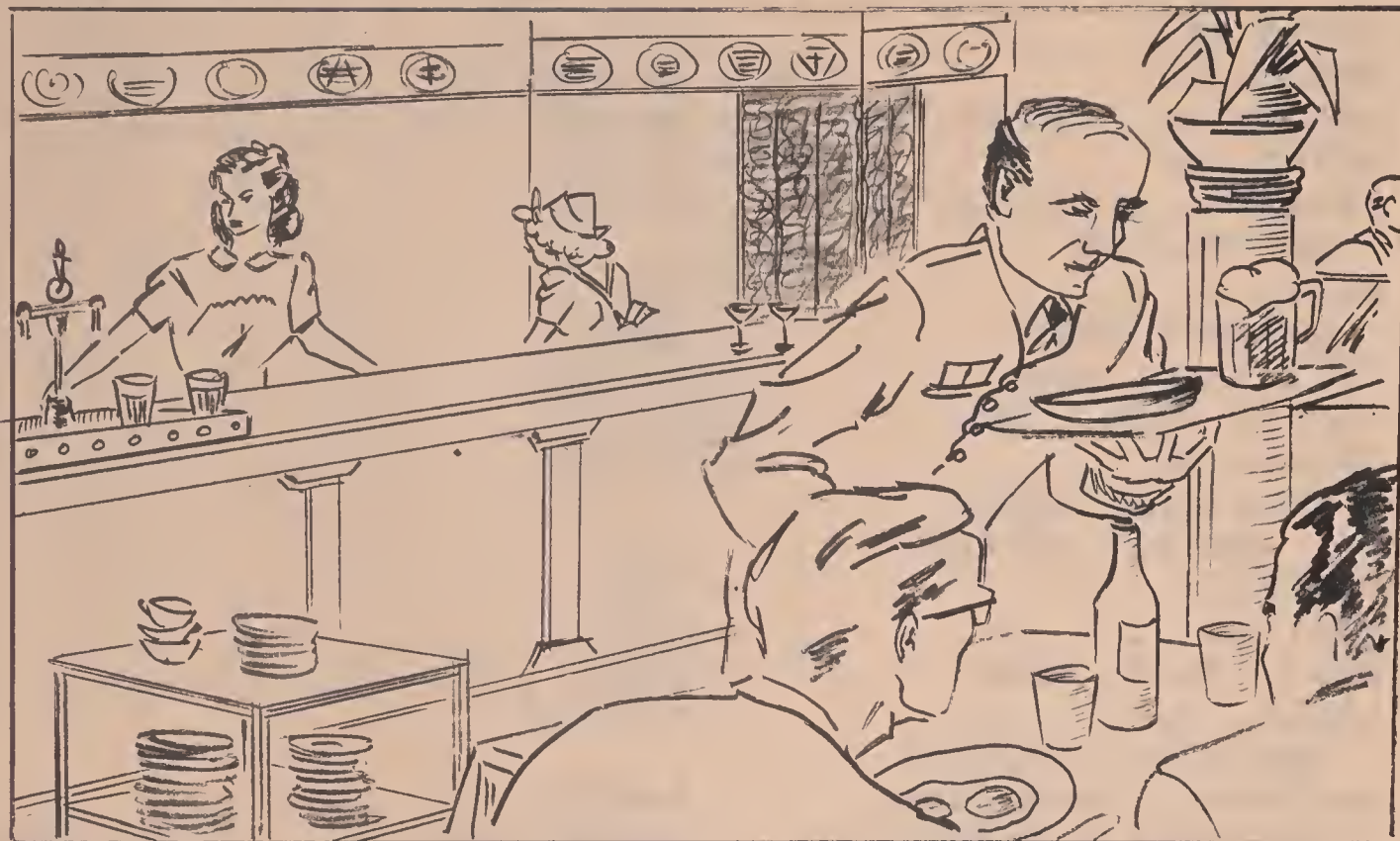
PART I

ДИЈАЛОГ БРОЈ 4

DIALOGUE NO. 4

У ресторану

In the restaurant

1. Келнер (Конобар): Да ли сте већ наручили (ручак)?

Гост: Нисам, али желим да наручим.

2. Кел: Ако волите супу, има данас добре говеђе супе.

Го: Сит сам говеђе супе, али сам жељан рибље чорбе.

3. Кел: Данас нема рибље чорбе, али има пилеће чорбе.

Го: Није било ни јуче рибље чорбе.

1. Waiter: Have you ordered (lunch) yet?

Guest: I haven't, but I wish to order.

2. W: If you like soup, there is good beef broth today.

G: I am fed up with (tired of) beef broth, but I am eager for fish soup.

3. W: Today there is no fish soup, but there is chicken broth.

G: There was no fish soup yesterday either.

4. Кел: То је тачно, али је било рибље чорбе у прошли петак.
- Го: Кад је тако, дајте ми ту пилећу чорбу.
5. Кел: Молим. А шта желите као главно јело?
- Го: Прилично сам гладан. Дајте ми да погледам јеловник.
6. Кел: Изволите јеловник. Ту има свега, зар не?
- Го: Да, јеловник је пун разних јела, али ту нема рибе.
7. Кел: Ту су рибе. Зар не видите?
- Го: Да, али има само једна врста рибе.
8. Кел: У прошли петак имали смо више врста риба.
- Го: добро, дајте ми неко печење.
9. Кел: Хоћете ли јагњеће или телеће печење?
- Го: Телеће. Такође, мало салате од парадајза.
10. Кел: Желите ли пите?
- Го: Имате ли неку слану питу?
4. W: That is correct, but there was fish soup last Friday.
- G: If that is so, give me that chicken broth.
5. W: All right. And what do you wish for ("as") the main course?
- G: I am rather hungry. Let me have a look at the menu ("Give me to look at the menu").
6. W: Here is the menu. There is everything ("There is of all") there, isn't there?
- G: Yes, the menu is full of various foods, but there is no fish there.
7. W: Fish is there ("are there"). Don't you see?
- G: Yes, but there is only one kind of fish.
8. W: Last Friday we had several kinds of fish.
- G: All right, give me some roast meat.
9. W: Do you want roast lamb or roast veal?
- G: Veal. Also some tomato salad.
10. W: Do you wish some pie?
- G: Do you have some salty pie?

11. Кел: Данас је врло добра 11. W: Today the cheese pie is
пита од сира. very good.

Го: Дајте ми то и дајте
ми мало вина, јер сам
много жедан.

G: Give me that and also
give me some wine, because
I am very thirsty.

ДРУГИ ДЕО

ГРАМАТИЧКА АНАЛИЗА БРОЈ 4

PART II

GRAMMAR ANALYSIS NO. 4

PAR. 84 - ENGLISH "THERE IS" AND THERE ARE"

1. - The English expressions "there is" and "there are" have two distinct functions. In one "there" is spoken with emphasis and serves to point out the location of something as opposed to "here". In this case the Serbo-Croatian equivalents of "there" are "ту" or "онде" (see Par. 79) and the equivalent of "is" and "are" are the proper forms of the verb "бити":

Овде је земља, ту је море, а онде је сунце.
Here is the land, there is the sea, and (over) there is the sun.

In the other usage "there" is spoken with no emphasis at all; it introduces a phrase denoting the mere existence of something. It makes no reference to location. If the sentence indicates location another phrase must be included for that purpose (in the examples below: in the classroom, in the cup, on the hand). In this case the equivalent of the phrase "there is" or "there are" is most often the invariable form "има" (literally: has) and seldom the proper form of "бити". The phrase "има" is always followed by the genitive case:

(2) Ако волите супу, данас има добре говеђе супе.

(6) Изволите јеловник. Ту има свега, зар не?

Колико ученика има у учионици? - У учионици има четири ученика.

How many students are there in the classroom? - There are four students in the classroom.

Колико прсти има на једној руци? - На једној руци има пет прсти.

How many fingers are there on a hand? - There are five fingers on a hand.

Колико кафе има у шољи? - У шољи има само мало кафе.

How much coffee is there in the cup? - There is only a little coffee in the cup.

The following are examples in which the phrases "there is", "there are", are rendered by the proper form of "бити":

Шта је на прозору? - На прозору је цвеће.

What is there in the window? - There are flowers in the window.

Шта је на столу? - На столу су књиге, оловке и пера

What is there on the table? - There are books, pencils and pens on the table.

2. - "There is not" or "there are not" is translated by "нема" (literally: has not):

(3) Данас нема рибе чорбе.

(6) Да, јеловник је пун разних јела, али ту нема рибе.

3. - "There was" or "there were" is translated either by the proper form of "бити" or by "било је". The "било је" is used when reference is not made to the whole mass or species and particularly when the quantity is expressed by an adverb of quantity:

(4) То је тачно, али је било рибе чорбе у прошли петак.

Колико војника је било на ручку? - На ручку је било много војника.

How many soldiers were there at the luncheon? -

There were many soldiers at the luncheon.

Otherwise the proper form of "бити" is used:

Био је једном један цар.....

There was once a king.....

Онде су некада била лепа села.

There were once nice villages here.

4. - "There was not" or "there were not" is translated either by the proper form of "бити" or by "није било", in accord with what has been said under 3):

Да ли је било много војника на ручку? - Не, на ручку није било много војника.

Were there many soldiers at the luncheon? - No, there were not many soldiers at the luncheon.

PAR. 85. - THE GENITIVE PARTITIVE AFTER ADJECTIVES

- (2) Сит сам говеђе супе, али сам жељан рибље чорбе.
(6) Да, јеловник је пун разних јела.

Adjectives "сит" (satiated, fed up with, tired of), "жељан" (desirous, eager), "пун" (full), "гладан" (hungry), "жедан" (thirsty) and other adjectives of similar meaning require the genitive partitive.

ТРЕЋИ ДЕО

PART III

ГРАМАТИЧКЕ ВЕЖБЕ БРОЈ 4

GRAMMAR EXERCISES NO. 4

1. - Translate the following sentences into Serbo-Croatian:
What is there in the cup? - There is a little coffee in the cup.
What is there in this bag? - There is sugar in that bag.
Is there any sugar in this coffee? - No, there is no sugar in that coffee.
Is there any milk in the cup? - Yes, there is some milk in the cup.
How many students are there in the classroom? - There are twelve students in the classroom.
How many chairs are there in the classroom? - There are thirteen chairs in the classroom.
How many tables are there in the classroom? - There are seven tables in the classroom.
How many doors are there in the classroom? - There is only a door in the classroom.
Is there much coffee in the cup? - No, there is only a little coffee in the cup.
Is my coat there? - No, your coat is not here but over there.
Are there many forests in Yugoslavia? - Yes, there are many forests in Yugoslavia.
Are there more Serbs and Croats in America than in Australia? - Yes, there are more Serbs and Croats in America than in Australia.
Were there many guests at the dinner? - No, there were not many guests at the dinner.
What did you have for dinner? - There was much meat, vegetables and fruits.
What did you have to drink for dinner? - There was some wine and much beer.
Is there enough of salt in this meal? - I think there is enough salt.
Did anybody ask for me? - Yes, there was an old man here and he asked for you.

2. - Put the words in the parentheses into the proper form:

Сит сам (градски живот).

Жељан сам (чист ваздух).

Цак је пун (шећер).

Море је овде пуно (риба).

Котао је пун (вода).

Вук (wolf) је увек гладан (месо) и жедан (крв).

ЧЕТВРТИ ДЕО

ШТИВО БРОЈ 4

PART IV

READING TEXT NO. 4

Јеловник

Супе

Говеђа супа..... 8 дин.
Супа од пиринча..... 8 дин.
Супа од резанаца..... 8 дин.

Чорбе

Пилећа чорба.....10 дин.
Јагњећа чорба.....10 дин.
Телећа чорба.....10 дин.
Рибља чорба.....10 дин.
Парадајз чорба..... 8 дин.
Чорба од кромпира..... 8 дин.

Хладна јела

Хладна јагњетина.....16 дин.
Хладно прасетина.....20 дин.
Свињски језик.....12 дин.
Шунка.....16 дин.
Свињске кобасице.....14 дин.
Свињска пршута.....18 дин.
Говеђа пршута.....18 дин.
Сланина.....10 дин.
Српски сир..... 8 дин.
Кајмак.....10 дин.
Кисело млеко..... 4 дин.

Јела од јаја

Кајгана..... 8 дин.
Пржена јаја..... 8 дин.
Кувана јаја - комад .... 2 дин.

Печења

Пилеће печење.....20 дин.
Јагњеће печење (младо).....22 дин.
Телеће печење.....18 дин.
Прасеће печење.....24 дин.

Разна јела

Сарма од киселог купуса.....16 дин.
Ђувеч.....14 дин.
Мусака од кромпира.....12 дин.
Мусака од плавих патлицана.....16 дин.
Пуњене паприке.....15 дин.
Пуњен парадајз.....14 дин.

Месо на жару

Бифтек.....24 дин.
Ђевапчићи - комад .. 1 дин.

Повића и варива

Пире од кромпира..... 6 дин.
Пире од пасуља..... 6 дин.
Кисели краставци..... 6 дин.
Киселе паприке..... 6 дин.
Кисели купус..... 6 дин.

Салате

Зелена салата..... 8 дин.
Салата од парадајза и црног лука.....10 дин.
Салата од свежих краставаца.....10 дин.
Салата од кромпира.. 6 дин.
Салата од пасуља..... 6 дин.

Пите

Пита од јабука.....12 дин.
Пита од сира.....12 дин.

Воће

Јабуке..... 6 дин.

ПЕТИ ДЕО

ПИТАЊА ИЗ ШТИВА БРОЈ 4

1. Коју супу ви волите?
2. Коју чорбу ви волите?
3. Које хладно јело ви волите?
4. Како ви волите да једете јаја?
5. Које кувано јело ви волите?
6. Које печено јело ви волите?
7. Које печење ви волите?
8. Волите ли више печено месо или месо на жару?
9. Шта волите више: бифтек или ћевапчиће?
10. Које поврће ви волите?
11. Које вариво ви волите?
12. Коју салату ви волите?
13. Коју питу ви волите?
14. Које воће ви волите?

ШЕСТИ ДЕО

ВЕЖБА ИЗ ПРЕВОЂЕЊА БРОЈ 4

PART V

QUESTIONS ON THE READING
TEXT NO. 4

PART VI

TRANSLATION EXERCISE NO. 4

When I want to order food in a restaurant, I first have a look at the menu. When I am very hungry and do not have time to study the menu, I ask the waiter. He knows what is good that day, and he knows what I like. Those menus are full of different names, and I like to learn difficult words. All kinds of dishes are there. Often there are foods that I don't like, and often, too, there are no foods that I like. For example, yesterday, I was eager for fish soup, but there was no fish soup; there was only chicken broth.

I like noodle soup, fish soup, ham, pork sausages, stuffed peppers, mashed beans and other legumes. I also like very much that dessert they eat in Yugoslavia, which they

call "пита". It is more or less like our pie. And their "каймак", which you eat on bread, is very tasty too.

СЕДМИ ДЕО

PART VII

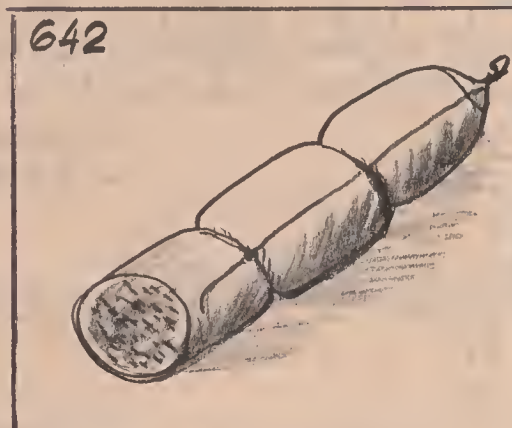
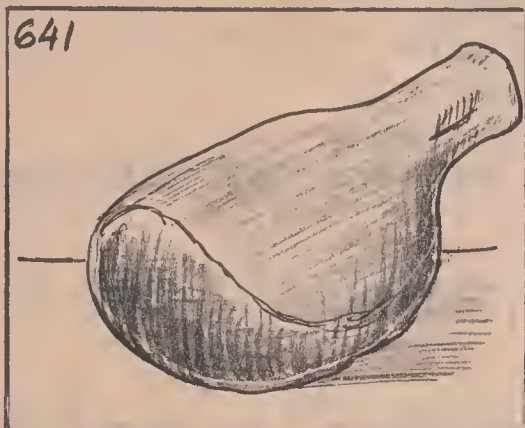
РЕЧНИК БРОЈ 4

VOCABULARY NO. 4

622. ресторан, м. -restaurant
 623. келнер, м. (кѝнобар, м.) - waiter
 624. гѝст, м. - guest
 625. на̀ру̀чити, в., т., рfv. - to order
     pr. t: на̀ру̀чим, на̀ру̀чѝш, на̀ру̀чѝ
           на̀ру̀чимѝмо, на̀ру̀чѝте, на̀ру̀чѝ
 *625. на̀ру̀чивати, в., т., ipfv. - to order
     pr. t: на̀ру̀чу̀жѝм, на̀ру̀чу̀жѝш, на̀ру̀чу̀жѝ
           на̀ру̀чу̀жѝмо, на̀ру̀чу̀жѝте, на̀ру̀чу̀жѝ
 626. сѝпа, ф. - soup or broth
 627. сѝт, adj., м. - tired of, fed up, satiated
     сѝта, ф.
     сѝто, н.
 628. жѝлан, adj., м. - eager, desirous
     жѝлна, ф.
     жѝлно, н.
 629. чѝрба, ф. - soup or broth (seasoned with
 630. пѝтак, м. - Friday /fried wheat flour)
     gen. sing: петка
 631. гла̀дан, adj., м. - hungry
     гла̀дна, ф.
     гла̀дно, н.
 632. глѝдати, в., т., & i., ipfv. - to look
     pr. t: глѝда̀м, глѝда̀ш, глѝда̀
           глѝда̀мо, глѝда̀те, глѝда̀жѝ
 *632. по̀гледати, в., т., & i., ipfv. - to look
     pr. t: по̀гледа̀м, по̀гледа̀ш, по̀гледа̀
           по̀гледа̀мо, по̀гледа̀те, по̀гледа̀жѝ
 633. жѐловник, м. - menu
     pl: жѐловници
 634. пу̀н, adj., м. - full
     пу̀на, ф.
     пу̀но, н.
 635. сла̀н, adj., м. - salty
     сла̀на, ф.
     сла̀но, н.
 636. пѝта, ф. - pie
 637. вѝно, н. - wine
 638. жѐдан, adj., м. - thirsty
     жѐдна, ф.
     жѐдно, н.

639. резанци, m., pl
gen. pl: резанаца - noodles
640. рибљй, adj., m.
рибља, f.
рибље, n. - fish
641. шунка, f. - ham
642. кобасица, f. - sausage
643. кајмак, m.
gen. sing: кајмака - cream of boiled milk, salted
644. пуњен, adj., (pass. part), m. - filled, stuffed
пуњена, f.
пуњено, f.
645. вариво, n. - legume
646. пуре, m.
пуре од кромпира - puree, mash
- mashed potatoes

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: JUL 2002

Preservation Technologies

A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION
111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

LIBRARY OF CONGRESS

00026350682